

**Semmelweis Egyetem
Általános Orvostudományi Kar**

TANULMÁNYI TÁJÉKOZTATÓ

**Bizonyítékokon alapuló általános orvosi
és klinikai pszichológia MSc
képzés**

(végzettségi szint: mesterfokozat, szakképzettség: okleveles
általános orvosi és klinikai pszichológus, képzés nyelve: magyar)

2026/2027.

BUDAPEST

**Az Általános Orvostudományi Kar
Tanulmányi Osztály**

(1089 Budapest, Nagyvárad tér 4., I. em. E/15)

**Személyes ügyfélfogadás
a boros.emese@semmelweis.hu e-mail címen történt
előzetes egyeztetés alapján lehetséges.**

Mintatanterv

A Bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc ajánlott [mintatanterve itt](#) letölthető.

További részletes információk

a képzésről a <https://semmelweis.hu/aok/oktatas/msc-szakiranyu-tovabbkepzesek/bizonyitekokon-alapulo-altalanos-orvosi-es-klinikai-pszichologia-msc/> honlapon érhetők el.

Önköltségi díj

A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc képzésen fizetendő önköltségi díj összegének mértékéről az alábbi dokumentum rendelkezik:

[Szervezeti és Működési Szabályzat](#) / III. Könyv - Hallgatói Követelményrendszer

- [III.4. RÉSZ - TÉRÍTÉSI ÉS JUTTATÁSI SZABÁLYZAT](#)
- [III.4. RÉSZ - MELLÉKLETEK](#)

A magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzés feltételeiről az alábbi linken található információ:

https://www.oktatas.hu/magyar-allami-osztondij/altalanos_tajekoztatok

A jogorvoslat joga tanulmányi ügyekben

I.) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 57. és 58. §

**II.) A Semmelweis Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat - III. KÖNYV
Hallgatói Követelményrendszer - III.7. RÉSZ Jogorvoslati Szabályzat
alapján:**

3. § [A jogorvoslati kérelem]

„(1) A jogorvoslati kérelmet a hallgatói információs rendszerben (NEPTUN-EFTR) rendszeresített elektronikus úrlapon, illetve a jelen szabályzat mellékletét képező formanyomtatványon lehet előterjeszteni az elsőfokú döntés kézhezvételét vagy az elmulasztott intézkedésről való tudomásszerzést követő 15 napon belül. A formanyomtatványt az Egyetem honlapján történő közzététellel elérhetővé kell tenni, valamint azt a jogorvoslati kérelem előterjesztésére szolgáló egyetemi szervezeti egységeknek - a hallgató kérésére - papír alapon is rendelkezésre kell bocsátania.”

4. § [A jogorvoslati kérelem benyújtása, a hiánypótlás, igazolási kérelem, az áttétel]

„(1) A jogorvoslati kérelmet a Felülbírálati Bizottsághoz kell címezni, és az SZMSZ III.6. részében előírt hallgatói jogviszonnyal kapcsolatos kérelmek benyújtására megjelölt szervezeti egységhez kell benyújtani. A kérelmet a hallgató személyesen vagy postai úton, ajánlott küldeményként nyújthatja be.”

9. § [Az értesítés és idézés, a megkeresés]

„(5) A Felülbírálati Bizottság köteles a hallgatót legalább egy alkalommal személyesen meghallgatni. Ha a hallgató szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a Felülbírálati Bizottság ülésén, a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni, továbbá ha a hallgató a Felülbírálati Bizottság felhívására nem nyilatkozik, vagy a kért adatot nem közli, a Felülbírálati Bizottság a rendelkezésére álló adatok alapján dönt. Erre a hallgatót figyelmeztetni kell.”

13. § [A döntés]

„(2) A jogorvoslati kérelem tárgyában a Felülbírálati Bizottság a következő határozatokat hozhatja:

- a) a kérelmet elutasítja,
- b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,
- c) a döntést megváltoztatja,
- d) a döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új eljárás lefolytatására utasítja.”

14. § [A döntés közlése]

„(1) A Felülbírálati Bizottság döntésének közlése történhet annak

- a) személyes, dokumentált átadásával;
 - b) a hallgató NEPTUN tárhelyére feltöltve a „Hivatalos bejegyzések” közé;
 - c) egyetemi hivatalos e-mail címére;
 - d) postai szolgáltató útján;
 - e) elektronikus úton az E-ügyintézési törvény szerinti hivatalos elérhetőségére, amennyiben az rendelkezésre áll;
- mely a) - e) pontok közül, azok egyike útján történő első értesítés szabályos, joghatás kiváltására alkalmas kézbesítésnek minősül.”

A következő oldalakon a Kar és a Szenátus által jóváhagyott tantárgyi követelmények tekinthetők meg.

Kötelező tárgyak:

Felherjesztő/gesztorintézet	Tantárgy kódja	Tantárgy neve	Tantárgy neve angol nyelven	Tantárgy neve német nyelven	Tárgyat meghirdető habilitált oktató	Tantárgy típusa	Kreditpont	Féléves elméleti óraszám	Féléves gyakorlati óraszám	telmény (vizsga)	Előfeltételi tárgy(ak)	Szint
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP001_1M	Pszichológia és pszichopatológia természetudományos alágai	Biological background of Psychology and Psychopathology	Biologische und naturwissenschaftliche Grundlagen der Psychologie und Psychopathologie	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	2	28	0	kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP002_1M	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria I.	Psychopathology, Transdiagnostic Approaches to Mental Disorders, and Psychiatry I.	Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, Psychiatrie I.	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP003_1M	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria gyakorlat I.	Psychopathology, Transdiagnostic Mental Disorders, Psychiatry Practice I.	Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, psychiatrische Praxis I.	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	4		28	gyakorlati jegy	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP004_1M	Pszichodiagnostika I. / Pszichodiagnostikai eszközök/Rorschach, MMPI, egyéb mérőeszközök	Psychodiagnostics I. / Psychodiagnostic Tools (Rorschach, MMPI, other assessment instruments)	Psychodiagnostik I. / Psychodiagnostische Verfahren (Rorschach, MMPI, weitere diagnostische Instrumente)	Dr. Szondi Máté (egyetemi adjunktus)	kötelező	4	28	28	gyakorlati jegy	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP005_1M	Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapszintű	Clinical Interview Techniques, Structured Diagnostic Interviews, Basic Skills of Clinical Diagnostic Work	Klinische Interviewtechniken, strukturierte diagnostische Interviews, Grundfertigkeiten der klinisch-diagnostischen Arbeit	Dr. Szondi Máté (egyetemi adjunktus)	kötelező	4		28	gyakorlati jegy	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP006_1M	Személyiség, neurodiverzitás, és személyiségzavarok	Personality, Neurodiversity, and Personality Disorders	Persönlichkeit, Neurodiversität und Persönlichkeitsstörungen	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP007_1M	Egészségügyi jog, pénzügyi és gazdasági ismeretek, egészségügyi menedzsment, dokumentáció	Legal, financial and economical aspects of healthcare, healthcare management and medical documentation	Gesundheitsrechtliche, finanzielle und wirtschaftliche Kenntnisse, Gesundheitsmanagement, Dokumentation	Dr. Dósa Ágnes (Klinikai főorvos)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP008_1M	Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségügyben, kutatásmódszertan I.	Advanced Statistics, Data Analysis, and Research Methodology in Clinical and Health Sciences I.	Fortgeschrittene Statistik, Datenanalyse und Forschungsmethodik in den klinischen und Gesundheitswissenschaften I.	Dr. Csukly Gábor (Klinikai szakorvos)	kötelező	2	56		kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP009_1M	Pszichológiai tanácsadás modelljei és módszerei az egészségügyben	Models and methods of psychological counselling in healthcare	Modelle und Methoden der psychologischen Beratung im Gesundheitswesen	Dr. Nagyné Dr. Baji Ildikó (tanszékvezető)	kötelező	4	28	28	gyakorlati jegy	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP010_1M	Egészségpszichológia orvostudományi, pszichoneuroimmunológia alágai	Medical and psychoneuroimmunological foundations of health psychology	Medizinische und psychoneuroimmunologische Grundlagen der Gesundheitspsychologie	Dr. Pürebl György (intézet igazgató)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	1. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP011_1M	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria II. (elmélet)	Psychopathology, Transdiagnostic Approaches to Mental Disorders, and Psychiatry II.	Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, Psychiatrie II.	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	2	28		vizsga	nincs	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP012_1M	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria gyakorlat II.	Psychopathology, Transdiagnostic Mental Disorders, Psychiatry Practice II.	Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, psychiatrische Praxis II.	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	4		28	gyakorlati jegy	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria gyakorlat I.	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP013_1M	Klinikai egészség- és orvosi pszichológia, magatartásváltoztatás	Clinical and medical psychology, Behavioural Medicine	Klinische Gesundheit und medizinische Psychologie, Verhaltensmedizin	Dr. Pürebl György (intézet igazgató)	kötelező	2	28		kollokvium	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria I., Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapszintű	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP014_1M	Klinikai egészség- és orvosi pszichológia, magatartásváltoztatás gyakorlat	Clinical and medical psychology, Behavioural Medicine	Klinische Gesundheit und medizinische Psychologie, Verhaltensmedizin	Dr. Pürebl György (intézet igazgató)	kötelező	4		28	gyakorlati jegy	Pszichopatológia, transzdiagnostikus pszichés zavarok, pszichiátria I., Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapszintű	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP015_1M	Neuropszichológia elmélet és gyakorlat, kognitív- és neurodiagnostika	Neuropsychology: Theory, Practice, and Cognitive & Neuropsychological Assessment	Neuropsychologie: Theorie, Praxis und kognitive & neurodiagnostische Diagnostik	Dr. Demeter Gyula (Klinikai szakpszichológus)	kötelező	4	56		gyakorlati vizsga	nincs	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP016_1M	Addiktológia	Addictology	Addiktologie	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP017_1M	Farmakoterápia alágai és pszichofarmakológia	Psychopharmacology and Introduction to Pharmacotherapy	Grundlagen der Pharmakotherapie und Psychopharmakologie	Dr. Gonda Xénia (Tanszékvezető egyetemi docens)	kötelező	2	28		kollokvium	nincs	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP018_1M	Pszichodiagnostika II. / Pszichodiagnostikai eszközök/ Rorschach, MMPI, intelligencia vizsgáló eljárások, előadás és osztályos gyakorlat	Psychodiagnostics II. / Psychodiagnostic Tools (Rorschach, MMPI, intelligence assessment methods)	Psychodiagnostik II. / Psychodiagnostische Verfahren (Rorschach, MMPI, intelligenzdiagnostische Verfahren)	Dr. Szondi Máté (egyetemi adjunktus)	kötelező	4	28	28	gyakorlati jegy	Pszichodiagnostika I. / Pszichodiagnostikai eszközök/Rorschach, MMPI, egyéb mérőeszközök	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP019_1M	Bizonytételokon alapuló pszichoterápiás irányzatok, elméletek és módszerek I.	Evidence-based psychotherapeutic approaches and methods I.	Evidenzbasierte psychotherapeutische Ansätze und Methoden I.	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	kötelező	2	28		kollokvium	Személyiség, neurodiverzitás, és személyiségzavarok	2. szemeszter
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMKBOKP020_1M	Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségügyben, kutatásmódszertan II.	Advanced Statistics, Data Analysis, and Research Methodology in Clinical and Health Sciences II.	Fortgeschrittene Statistik, Datenanalyse und Forschungsmethodik in den klinischen und Gesundheitswissenschaften II.	Dr. Csukly Gábor (Klinikai szakorvos)	kötelező	2	56		kollokvium	Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségügyben, kutatásmódszertan I.	2. szemeszter

Választható tárgyak:

Felherjesztő/gesztorintézet	Tantárgy kódja	Tantárgy neve	Tárgy neve angol nyelven	Tárgy neve német nyelven	Tárgyat meghirdető habilitált oktató	Tantárgy típusa	Kreditpont	Féléves gyakorlati óraszám	Követelmény (vizsgaforma)	Előfeltételi tárgy(ak)
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMVBOKP029_1M	Eloffadás és elköteleződés terápia	Acceptance and Commitment Therapy (ACT)	Akzeptanz- und Commitmenttherapie (ACT)	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	kötelezően választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMVBOKP030_1M	Kognitív viselkedésterápia alapszintű	Basic skills of cognitive behavioral therapy	Grundfertigkeiten der kognitiven Verhaltenstherapie	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	kötelezően választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMVBOKP031_1M	Mesterséges intelligencia a pszichológiában és a pszichoterápiában	Artificial intelligence in psychology and in psychotherapy	AI in der Psychologie und in der Psychotherapie	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	kötelezően választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMVBOKP032_1M	Posztív pszichológia a klinikumban	Positive psychology in clinical practice	Positive Psychologie in der Klinik	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	kötelezően választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP033_1M	ADHD modern koncepciója, pszichológiai kezelési lehetőségei	Modern concept of ADHD, psychological treatment options	Moderne Konzept von ADHS, psychologische Behandlungsmöglichkeiten	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP034_1M	Az autizmus korszerű koncepciója és pszichológiai támogatásának lehetőségei	Modern concept of autism and possibilities for psychological intervention	Moderne Konzept des Autismus und die Möglichkeiten seiner psychologischen Unterstützung	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP035_1M	Mentalizáció-alapú megközelítés: elmélet, kutatás és gyakorlat	Mentalization-Based Approach: Theory, Research, and Practice	Mentalisierungsbasierter Ansatz: Theorie, Forschung und Praxis	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP036_1M	Dialektikus viselkedésterápia (DBT): elmélet, kutatás és gyakorlat	Dialectical Behavior Therapy (DBT): Theory, Research, and Practice	Dialektisch-Behaviorale Therapie (DBT): Theorie, Forschung und Praxis	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP037_1M	Gyermeke diagnosztika	Child diagnostics	Kinderdiagnostik	Dr. Szondi Máté (egyetemi adjunktus)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP038_1M	Fejlődési pszichopatológia	Developmental psychopathology	Entwicklungspsychopathologie	Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék	AOMSBOKP039_1M	Korai intervenció: a gyermekkori mentális zavarok megelőzése és kezelése	Early intervention: prevention and treatment of childhood mental disorders	Frühintervention: Prävention und Behandlung psychischer Störungen im Kindesalter	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (Klinikai főorvos)	szabadon választható	2	28	gyakorlati jegy	nincs

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Addiktológia

Angol neve: Addictology

Német neve: Addiktologie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP014_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

Az Addiktológia kurzus elsődleges célkitűzése, hogy a képzésben résztvevő hallgatók átfogó ismereteket szerezhessenek a kémiai (szerhasználati és étel) és viselkedési addikciók 1) főbb etiológiai (neurobiológiai, pszichológiai, társadalmi) modelljeiről; 2) diagnosztikai kritériumairól és szűrési lehetőségeiről (validált súlyosságbecslő skálák és szűrőtesztek), valamint az addikciók pszichopatológiai és szomatikus komorbiditásáról; 3) az addikciók

elterjedtségi jellemzőiről (elsődlegesen reprezentatív mintás epidemiológiai vizsgálatok eredményei alapján); 4) az érintettek alpopuláció-szintű szociodemográfiai jellemzőiről (külön tárgyalva egyebek mellett a nemi különbségeket, a szocioökonómiai státusz és iskolázottság szerepét, a szegregátumok strukturális sajátosságait); 5) a hazai és nemzetközi irányelvek által meghatározott, bizonyíték-alapú kezelési lehetőségekről; valamint 6) az addiktológiai kutatások kvantitatív (pl. kérdőíves módszerek, pillanatnyi ökológiai mérés eszközei) és kvalitatív (pl. életútinterjúk és fókuszcsoportos megközelítések) módszereiről és megközelítéseiről. A kurzus az átadott ismeretek segítségével továbbá egyértelműbbé teszi, hogy a multifaktoriális hátterű addikciók hatékony kezelésében miért van szükség multidiszciplináris megközelítésre, hogy a pszichológusok/szakpszichológusok ezen multiprofessionális teamekben milyen szerepet töltenek be és milyen feladatköröket látnak el.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás: a kurzus során megszerzett tudáskompetenciák:

Tudáskompetencia típus	Specifikus tudáskompetencia
Alapfogalmak, modellek	Addikciók neurobiológiai, szociokulturális, intra-és interperszonális etiológiája; diagnosztikai kritériumok
Tudományos ismeretek	Addiktológiai kutatások módszertana, epidemiológiai adatok
Módszertani tudás	Kvantitatív/kvalitatív módszerek, súlyosságbecslő skálák és szűrőtesztek ismerete, bizonyítékokon alapuló terápiás formák ismerete

Kompetenciák: a kurzus során fejlesztendő kompetenciák:

Képességtípus	Specifikus kompetenciák
Diagnosztikus/állapotfelmérést segítő képességek	Tesztfelvétel és értékelés; addikciók diagnosztikai kritériumainak ismerete alapján diagnózisalkotás alapjai
Kommunikáció	Szakmai kommunikáció kliensekkel, teammel
Intervenciós képességek	Motivációs interjú, komorbiditás mentén megfelelő terápiás módszer kiválasztása

Attitűdök: az addikciós zavarban érintett kliensekkel való pszichológusi munka alapvető attitűd-szintű feltételei:

Attitűd-területek	Specifikus attitűdök
Etikai érzékenység	Pszichológusi etika betartása, kliensségek iránti felelősség
Nyitottság és tolerancia	Trauma-informált, stigmatizációt kerülő hozzáállás
Kliensközpontú hozzáállás	Empatikus, ítélezésmentes jelenlét
Kollaboráció	Teammunka egészségügyi/oktatási/szociális területen

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A kurzus 14 alkalma az alábbi tematika szerint épül fel, melyben a sorrend egyben a tényleges alkalmak sorrendjét is jelöli:

1. Általános bevezetés: az addiktológia területének főbb fogalmai és koncepciói, a pszichoaktív szerek klasszifikációs lehetőségei, kémiai és viselkedési addikciók közös jellemzői. Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté

2. Etiológiai modellek I.: neurobiológiai és pszichológiai megközelítések. Főbb elméletek: Incentív szenzitizációs elmélet; Habitúciós/szokás elmélet; Allosztázis elmélet; Idegi hálózatok háromszakaszos modellje; Jutalomhiányos tünetegyüttes; Önmedikalizációs modell. Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté
3. Etiológiai modellek II.: környezeti, társas, társadalmi magyarázóelméletek. Rendszerelméletek - az addikciók kialakulásának és fennmaradásának családi és kortárs rendszerekben megjelenő kockázati tényezői, valamint tágabb, makroszintű társadalmi faktori. Hazai addiktológiai szegregátum-kutatások eredményei. Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté
4. Etiológiai modellek III.: trauma és addikciók kapcsolata. Az ACE (adverse childhood experiences – ártalmas gyermekkori élmények) kutatások eredményei, következtetései és limitációi. Trauma-informált megközelítés az addikciók értelmezésében. Előadó: Dr. Marjai Kamilla
5. Diagnosztika: szerhasználati és viselkedési addikciók diagnosztikai kritériumai és tünettana. BNO és DSM-alapú klasszifikációs megközelítések. A viselkedési addikciók komponens modellje, valamint egyéb meta-szintű kritériumjavaslatok. Szűrési lehetőségek: az addikciók súlyosságának mérésében leggyakrabban alkalmazott validált skálák bemutatása. Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté
6. Epidemiológia: Addiktológiai problémák epidemiológiája és statisztikai regisztrátumok hazai és nemzetközi viszonylatban. Trendek, mintázatok és mérési kihívások reprezentatív mintás hazai és nemzetközi addiktológiai kutatásokon és statisztikai adatokon, mint pl. OLAAP - Országos Lakossági Adatfelvétel Addiktológiai Problémákról, ESPAD - European School Survey Project on Alcohol and other Drugs, GBD - Global Burden of Disease, EUDA - European Union Drugs Agency és KSH, NEAK. Előadó: Dr. Arnold Petra
7. Komorbiditás I: az addikciók pszichopatológiai komorbiditása. Kiemelt pre- és komorbid mentális zavarok (figyelemhiányos hiperaktivitás zavar, poszttraumás stressz zavar, hangulat- és szorongásos zavarok, pszichotikus zavarok, személyiségzavarok). Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté
8. Komorbiditás II: az addikciók szomatikus komorbiditása. Testkép és szerhasználat összefüggései, addiktológiai pszichológia jelentősége szomatikus osztályokon. Előadó: Dr. Marjai Kamilla
9. Kvantitatív kutatások az addiktológiában: kérdőíves megközelítések, pillanatnyi ökológiai mérések. Előadó: Dr. Kapitány-Fövény Máté
10. Kvalitatív kutatások az addiktológiában: életútinterjútól a fókuszcsoporthoz az addikcióval küzdő kliensek személyes élményvilágának feltárásában. Előadó: Dr. Arnold Petra
11. Prevenció: a prevenció tipológiái - a Caplan- és Gordon-féle tipológiák ismertetése. Bizonyíték-alapú prevenciós munka: a különböző preventív módszerek és eszközök

hatékonyságvizsgálatainak meta-analitikus tanulságai. Előadó: Dr. Kapitány-Fővény Máté

12. Terápia és rehabilitáció: a hazai ellátórendszer bemutatása, az ambuláns ellátástól a rehabilitációs intézményekig. Alacsony- és magasküszöbű ellátások különbségei, az ártalomcsökkentés szemléletmódja, Portage- és Minnesota-modellek. Az önsegítő csoportok jellemzői. Előadó: Dr. Marjai Kamilla

13. Az addiktológia egészségügyi szakmai irányelvei: szerhasználati és viselkedési addikciók felismerésének és terápiájának hazai egészségügyi szakmai irányelvei, nemzetközi ajánlások, megbízható szakmai források. Előadó: Dr. Kapitány-Fővény Máté

14. Kitekintés: új irányok és kihívások az addiktológia területén. Potenciálisan új vagy újonnan azonosítható addikciók (generatív mesterséges intelligencia dependencia, új pszichoaktív szerek). Hozzá tartozói érintettség és intervenciók alternatívák (ellátási spektrum, kodependencia fogalmára épülő ellátás, SSCS-modell, ARISE módszertan, CRAFT módszertan). Előadó: Dr. Kapitány-Fővény Máté, Dr. Marjai Kamilla

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A megengedett hiányzások mértékét az aktuális TVSZ határozza meg. Az igazolás benyújtása az oktató részére a szükséges dokumentáció (pl. orvosi igazolás) bemutatásával, legkésőbb az adott kurzusalkalmat követő 5 munkanapon belül.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

A szorgalmi időszakban nincs számonkérés/ellenőrzés. █

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

A kurzushoz nem köthető egyéni munka, beadandó dolgozat.

A félév aláírásának feltételei:

Megjelenés az órán, az elfogadható hiányzás mértékének meg nem haladása.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Írásbeli vizsga: a kérdések a félév során tárgyalt témák tárgyköréből kerülnek kiválasztásra.

A lehetséges vizsgakérdések az alábbi témaköröket fedik le:

- 1) addiktológiai alapfogalmak (pszichoaktív szertípusok, klasszifikációs lehetőségek, diagnosztikai tünetek és kritériumok),
- 2) etiológiai modellek (az addikciók neurobiológiai és pszichoszociális magyarázó modelljei),
- 3) epidemiológiai ismeretek (mind a tizenéves, mind a felnőtt populációra vonatkozóan),
- 4) prevenció (prevenciós gyakorlatok hatékonysága),
- 5) terápiás módszerek (elsődlegesen javasolható pszichoterápiás beavatkozások komorbiditások függvényében),
- 6) addiktológiai kutatások módszertana.

A vizsgára való felkészülést az oktató az előadás diasorának megosztásával segíti.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az előadásokon való, a megengedett hiányzások mértékét nem meghaladó jelenléten túl a vizsgaidőszak kollokviuma kapcsán 50%-tól kalkulált elégséges érdemjegy megszerzése a kurzus teljesítésének minimumkövetelménye.

Elvárt alapfogalmak: szerhasználati zavarok diagnosztikai tünetei, súlyosságmeghatározás tüneti és becslőskála alapon, epidemiológiai alapfogalmak (incidencia, prevalencia, rokkantsággal korrigált életév/DALY, közvetett és közvetlen indikátorok), trauma-informált szemlélet jellemzői, szelf-medikációs hipotézis, incentív szenzitizáció, habituáció, intermittáló (időszakos vagy véletlenszerű) megerősítés, addikciók családdinamikai

jellemzői, Caplan- és Gordon-féle prevenciós tipológiák, a viselkedésváltozás transzteoretikus modellje, alacsony- és magasküszöbű ellátások különbségei, SSCS-modell, ARISE módszertan.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A félévvégi érdemjegy megegyezik a kollokvium érdemjegyével. Jegymegajánlás csak indokolt esetben (pl. CV kurzus meghirdetése, igazolt egyéni tanrend), előrehozott kollokvium teljesítésével lehetséges. ■

Értékelés írásbeli esetén: Az írásbeli vizsga minden lehetséges kérdésénél meghatározásra kerül az adott kérdésre maximálisan szerezhető pontszám, illetve, hogy milyen alapfogalmak megnevezése/leírása szükséges a maximális pontszám megszerzéséhez.

Az értékelés ötfokú rendszerben történik:

Jeles/kiváló (5): 90-100%

Jó (4): 80-89%

Közepes (3): 65-79%

Elégséges (2): 51-64%

Elégtelen (1): 0-50%

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A tantárgy oktatásában nem indokolt mesterséges intelligencia alkalmazása. Mivel a kurzusnak nem követelménye beadandó dolgozat benyújtása, így ebben az esetben sem adekvát a mesterséges intelligencia hallgatói felhasználásának monitorozása, ellenőrzése.

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédesszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Cím	Rizikómagatartások és addiktológiai problémák középiskolások körében az elmúlt 30 évben Magyarországon. Trendek – Nemzetközi kontextus – Kockázati tényezők. ESPAD kutatás eredményei
Link	https://semmelweis.hu/espas/files/2026/05/ESPAD_kotet_2024_FIN.pdf

Típus	Ajánlott
Cím	Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő.
Link	https://www.gyogyszeresztortenet.hu/wp-content/uploads/2013/08/Drogok-%C3%A9s-emberek.pdf

Típus	Ajánlott
Cím	Addiktológia – Tünettan és intervenciók.
Link	https://www.academia.edu/36365209/Addiktologia_T%C3%BCnettan_%C3%A9s_intervenci%C3%B3

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Kapitány-Fövény, M.
Cím	Ezerarcú függőség – Felismerés és felépülés
Kiadó	HVG Könyvek, Budapest
Kiadás éve	2019

Típus	Ajánlott
Szerző	Kiss, A., Farkas, J., Kapitány-Fövény, M.
Cím	Addiktológiai zavarok pszichoterápiája.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó, Budapest
Kiadás éve	2022

Típus	Kötelező
Szerző	Demetrovics, Zs. (szerk)
Cím	Az addiktológia alapjai I.
Kiadó	ELTE Eötvös Kiadó Kft., Budapest
Kiadás éve	2007

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: ADHD modern koncepciója, pszichológiai kezelési lehetőségei

Angol neve: Modern concept of ADHD, psychological treatment options

Német neve: Modernes Konzept von ADHS, psychologische Behandlungsmöglichkeiten

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP033_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 08/2019. 2019. június 6.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a ADHD történeti és tudományos kereteit, ismereteket szerezzenek az ADHD elsődleges tüneteiről és nozológiai fejlődéséről. Ismerjék az ADHD járulékos tüneteit és következményeit. A tantárgy célja, hogy a hallgatók az ADHD komorbiditásai és differenciáldiagnosztikai összefüggéseiről ismereteket szerezzenek.

Ismerjék és használják az ADHD diagnosztikai eszköztárát. Tudomást szerezzenek a felnőttkori és a gyermek, illetve serdülőkori ADHD-ról. Ismeretanyaggal bírjanak az ADHD gyógyszeres kezeléséről.

Rálátással bírjanak a hallgatók az alábbiakra:

- Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban I. szülőtréning
- Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban II. kognitív viselkedésterápiás és készségfókuszú megközelítések
- Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban III. iskolai és munkahelyi alkalmazkodás
- Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban IV. komorbid zavarok

valamint ismeretet szerezzenek az alábbiakról:

- az ADHD és személyiségzavarok I. összefüggések, elméleti modellek és differenciáldiagnosztika
- az ADHD és személyiségzavarok II. pszichoszociális intervenció és integrált ellátástervezés

Az ADHD gyakori neurodevelopmentális zavar, gyermek- és serdülőkorban megközelítőleg minden 20. személyt érint, és az esetek jelentős részében felnőttkorban is fennmarad. Így az ADHD-val élő páciensekkel az orvosi és pszichológiai ellátás számos területén rendszeresen találkozhatunk. A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az ADHD tünettanát, nozológiai fejlődését, életkori sajátosságait, komorbiditásait és differenciáldiagnosztikáját, valamint a diagnosztikai eszköztár alkalmazásának alapjait. A képzés kitér az ADHD gyermek-, serdülő- és felnőttkori megjelenésére, funkcionális következményeire és gyógyszeres kezelésének alapelveire. Az ADHD ismerete az általános orvosi gyakorlatban is fontos a tünetek felismerése, a társbetegségek értékelése és a megfelelő szakellátásba irányítás szempontjából.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás: A hallgató ismeri az ADHD tudományos koncepciójának alakulását, a zavar elsődleges és járulékos tüneteit, fejlődési megjelenési formáit, komorbiditásait és differenciáldiagnosztikai kérdéseit. Tájékozódni tud a különböző megközelítések rendszerében, felismeri a népszerű megközelítések tudományosan kifogásolható részeit, történeti kontextusában érti a zavarral kapcsolatos félreértések, hibás konceptualizálások alapját. Ismeri az ADHD diagnosztikai eszköztárának főbb elemeit, az etiológiai modelleket, a gyermek-, serdülő- és felnőttkori sajátosságokat, valamint a gyógyszeres és

pszichoszociális intervenciók főbb típusait, indikációit és korlátait. Ismeri továbbá az ADHD-hoz társuló funkcióromlás, stigmatizáció, alváseltérések, életvezetési nehézségek és személyiségpatológiai összefüggések klinikai jelentőségét.

Képesség: A hallgató képes az ADHD tüneteinek, fejlődési sajátosságainak és társuló problémáinak korszerű, klinikai szempontú értelmezésére. Képes az ADHD és a gyakori komorbid vagy differenciáldiagnosztikai szempontból releváns állapotok elkülönítésére, a diagnosztikai információk kritikus értelmezésére, valamint a különböző kezelési lehetőségek és pszichoszociális intervenciók főbb szempontjainak alkalmazására. Érti az ADHD-val foglalkozó teamben pszichológusi feladatokat, valamint képes az ADHD-val élő gyermekek, serdülők és felnőttek működését fejlődési, családi, iskolai, munkahelyi és társadalmi kontextusban szemlélni, és a klinikai döntéshozatal során integrált szemléletet alkalmazni.

Attitűd: A hallgató nyitott az ADHD korszerű, evidenciákon alapuló és fejlődési szemléletű megközelítésére. Érzékeny a neurodevelopmentális sajátosságok, a komorbiditások, az életkori és nemi különbségek, valamint a stigmatizáció és félrediagnosticsztizálás problémáira. Törekszik a klinikailag árnyalt, nem leegyszerűsítő, együttműködésre épülő szakmai gondolkodásra, és figyelembe veszi az ADHD-val élő személyek és családjaik egyéni szükségleteit, erőforrásait és terheléseit.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezési sorrend alapján, min. 10 - max. 20 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a

vendégokatokat. Mellékletben nem csatolható! Vendégokatokra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. alkalom: Az ADHD történeti és tudományos keretei

- az ADHD-val foglalkozó legfontosabb szakmai szervezetek és kutatói közösségek bemutatása
- az ADHD előtörténete, avagy XVII-XIX. századi leírások és értelmezési keretek
- az agysérülés- és minimális agyi diszfunkciós elméletek szerepe
- a korai gyógypedagógiai és nevelési megközelítések
- a figyelemre és válaszgátlásra ható gyógyszeres kezelések megjelenése
- az ADHD elkülönülése a tanulási zavaroktól és más organikus eredetű állapotoktól

2. alkalom: Az ADHD elsődleges tünetei és nozológiai fejlődése

- a hiperaktivitásról és figyelemzavarról szóló korai tévképzetek és magyarázó modellek
- az ADHD kulturális, családi és nevelési értelmezéseinek történeti áttekintése
- a figyelmetlenség, hiperaktivitás és impulzivitás mint alapvető tüneti dimenziók
- az agresszió és hiperaktivitás differenciáldiagnosztikai és konceptuális elkülönítése
- az ADHD diagnosztikai kritériumainak változása a DSM-rendszerekben
- a kutatási kritériumok és klinikai kritériumok eltérései
- az altípusoktól a prezentációkig: a diagnosztikai szemlélet változása
- a kategóriális és dimenzionális megközelítések szerepe az ADHD modern értelmezésében

3. alkalom: Az ADHD járulékos tünetei és következményei

- az elsődleges tünetek, a járulékos jegyek és a következmények elkülönítése
- akadémiai, foglalkozási, érzelmi és interperszonális következmények
- rizikómagatartások és kedvezőtlen fejlődési kimenetek
- szomatikus társulások és egészségügyi rizikók
- a végrehajtó funkciók zavarának és az érzelmi diszregulációnak a szerepe
- a Cognitive Disengagement Syndrome tünetegyüttes
- alvás eltéréseinek mintázatai

4. alkalom: Az ADHD komorbiditásai és differenciáldiagnosztikai összefüggései

- a komorbiditás fogalma és klinikai jelentősége ADHD esetén
- az externalizáló komorbiditások főbb formái és jellemzői
- az internalizáló komorbiditások és differenciáldiagnosztikai nehézségeik
- neurodevelopmentális és egyéb pszichiátriai társulások ADHD-ban
- szerhasználati és egyéb rizikók összefüggései az ADHD-val
- a komorbiditások következményei a diagnosztikára és a kezelésre

5. alkalom: Az ADHD diagnosztikai eszköztára

- a fejlődépszichopatológiai szemlélet szerepe az ADHD megítélésében

- a diagnosztikai értékelés alapelvei (normativitás, fejlődési érzékenység, többforrású adatgyűjtés)
- a diagnosztikus team és az interdiszciplináris értékelés szerepe
- nemi különbségek
- alapvető diagnosztikai eszközök (anamnézis, klinikai interjú, viselkedéses megfigyelés, tünetbecslő skálák)
- kiegészítő eljárások: neuropszichológiai tesztek, figyelmi teljesítménytesztek, adaptív viselkedés és komorbiditások vizsgálata
- a teszteredmények értelmezésének lehetőségei és korlátai ADHD-ban

6. alkalom: Az ADHD etiológiája

- az ADHD kialakulásának többtényezős modellje
- genetikai és családi tényezők szerepe
- neurobiológiai és neuropszichológiai magyarázó modellek
- környezeti és fejlődési rizikótényezők
- fejlődési heterogenitás és a tünetek fennmaradásának kérdése
- az etiológiai ismeretek klinikai és kutatási implikációi

7. alkalom: Az ADHD felnőttkorban

- prevalencia, élettartam-perspektíva és a fluktuáló ADHD
- a felnőttkori ADHD klinikai képe és életvezetési következményei
- a felnőttkori figyelmetlenség, impulzivitás és hiperaktivitás sajátosságai
- a végrehajtó működési nehézségek és az érzelmi szabályozás szerepe
- a felnőttkori ADHD diagnosztikai folyamatának alapjai
- a differenciáldiagnosztika és a komorbid állapotok jelentősége
- a diagnosztikai értékelés korlátai és speciális szempontjai

8. alkalom: Az ADHD gyógyszeres kezelése

- a gyógyszeres kezelés helye az ADHD terápiájában
- a stimuláns készítmények főbb jellemzői és alkalmazási szempontjai
- a nem stimuláns kezelések típusai és indikációi
- a hatékonyság és a klinikai válasz értékelése
- mellékhatások, kockázatok és monitorozási szempontok
- a kombinált kezelés és a klinikai döntéshozatal alapjai

9. alkalom: Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban I. szülőtréning

- a szülőtréning indikációi és helye az ADHD komplex kezelésében
- a viselkedéses szülőtréning elméleti alapjai és fő célkitűzései
- strukturálás, szabályképzés, megerősítés és következménykezelés a mindennapi gyakorlatban
- a szülői kommunikáció és érzelemszabályozás szerepe
- mindfulness-alapú szülői intervenciók ADHD esetén

- életkori sajátosságok, testvérhelyzetek, mint az intervenciót moduláló tényezők
- pszichoedukáció szerepe a szülőtréningben

10. alkalom: Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban II. kognitív viselkedésterápiás és készségfókuszú megközelítések

- a kognitív-viselkedésterápiás és készségfejlesztő intervenciók helye az ADHD komplex kezelésében
- a CBT fő céljai ADHD-ban: maladaptív hiedelmek, elkerülés, önértékelési nehézségek és ismétlődő kudarcciklusok kezelése
- végrehajtott működések támogató technikák: időgazdálkodás, tervezés, priorizálás, feladatkezdés, feladatbefejezés és szervezés
- tervezést segítő és coaching jellegű beavatkozások (napirend, emlékeztetők, checklistek, planner-rendszerek és rutinépítés)
- érzelmszabályozási és megküzdési technikák (frusztrációtolerancia, problémamegoldás, impulzuskésleltetés és stresszkezelés)
- az intervenciók életkori adaptációi (serdülőkor, fiatal felnőttkor, illetve iskolai és munkahelyi alkalmazhatóság)
- stigmatizáció szerepe az ADHD felismerésében, kezelésében

11. alkalom: Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban III. iskolai és munkahelyi alkalmazkodás

- az iskolai, felsőoktatási és munkahelyi környezet szerepe az ADHD-val élő személyek funkcionális támogatásában
- iskolai és munkahelyi adaptációk főbb formái
- a tanulási és munkaszervezési nehézségek célzott támogatása
- pedagógusokkal, oktatókkal, munkahelyi szereplőkkel való együttműködés
- a támogató kommunikáció alapelvei
- digitális és technológiai támogatások (plannerek, checklistek, időzítők, fókuszsegítő és szokáskövető eszközök)
- önállóság, önérvényesítés és hosszú távú életvezetési támogatás

12. alkalom: Pszichoszociális intervenciók ADHD-ban IV. komorbid zavarok

- szorongásos és depresszív tünetekhez illesztett intervenciók szempontjai ADHD-ban
- externalizáló komorbiditások esetén alkalmazott pszichoszociális megközelítések (oppozíciós viselkedés, indulatkezelés, családi konfliktusok)
- autizmus spektrumzavarral, tic zavarral vagy alvásproblémákkal társuló ADHD pszichoszociális támogatásának sajátosságai
- szerhasználati kockázat, önszabályozási nehézségek és motivációs problémák kezelési szempontjai
- kezelési integráció, avagy hogyan módosítják a komorbid állapotok a terápiás célokat, prioritásokat és intervenciók választásukat

13. alkalom: ADHD és személyiségzavarok I. összefüggések, elméleti modellek és

differenciáldiagnosztika

- a személyiségzavarok helye az ADHD felnőttkori komorbiditásai között
- az ADHD és a borderline személyiségzavar közötti tüneti átfedések (impulzivitás, érzelemszabályozási nehézségek, kapcsolati instabilitás)
- közös és eltérő magyarázó modellek (neurofejlődési sérülékenység, temperamentum, környezeti ártalmak és fejlődési pályák)
- viselkedésgenetikai és újabb biológiai megközelítések: részben közös genetikai és környezeti háttértényezők
- differenciáldiagnosztikai kérdések (mikor beszélünk ADHD-ról, mikor személyiségpatológiáról, és mikor valódi komorbiditásról)

14. alkalom: ADHD és személyiségzavarok II. pszichoszociális intervenció és integrált ellátástervezés

- a komorbid ADHD és személyiségzavar kezelésének alapelvei
- a pszichoterápia szerepe személyiségzavarban, különösen borderline mintázatok esetén
- az érzelemszabályozás, önsértési/szuicid kockázat, kapcsolati krízisek és terápiás keretek kezelése komorbid esetekben
- multidiszciplináris ellátás és együttműködés
- hogyan módosítja a személyiségpatológia az ADHD-ra szabott pszichoszociális intervenciókat és a hosszú távú kezelési célokat

Gyakorlatvezető: Vajsz Kornél

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Referátum / prezentáció

Prezentációk száma: 1db

Várható időpontja: utolsó alkalom (4x45 perc)

Prezentáció témaköre(i):

- **Az ADHD történeti, tudományos és nozológiai keretei:** Az ADHD történeti előzményei, magyarázó modelljeinek és diagnosztikai koncepciójának fejlődése, valamint a kategóriális és dimenzionális megközelítések.
- **Az ADHD tünettana, életkori sajátosságai és funkcionális következményei:** Elsődleges és járulékos tünetek, végrehajtó működések és érzelemszabályozás, gyermek-, serdülő- és felnőttkori megjelenés, valamint az ADHD életvezetési, tanulmányi, munkahelyi és egészségügyi következményei.
- **Az ADHD etiológiája és fejlődési modelljei:** Genetikai, neurobiológiai, neuropszichológiai, környezeti és fejlődési tényezők, a tünetek fennmaradásának és változásának kérdései.
- **Az ADHD diagnosztikája és differenciáldiagnosztikája:** A diagnosztikai értékelés alapelvei és eszköztára, többforrású és interdiszciplináris vizsgálat, életkori és nemi sajátosságok, valamint a diagnosztikai eljárások lehetőségei és korlátai.
- **Az ADHD komorbiditásai:** Externalizáló és internalizáló zavarok, neurodevelopmentális és egyéb pszichiátriai társulások, szerhasználati problémák, valamint az ADHD és a személyiségzavarok – különösen a borderline személyiségzavar – összefüggései.
- **Az ADHD gyógyszeres és komplex kezelése:** A stimuláns és nem stimuláns kezelések alapelvei, hatékonyságuk, mellékhatásaik és monitorozásuk, valamint a farmakológiai és pszichoszociális kezelések integrációja.
- **Pszichoszociális és kognitív viselkedésterápiás intervenciók ADHD-ban:** Pszichoedukáció, szülőtréning, kognitív viselkedésterápia, készségfejlesztés, végrehajtó működéseket és érzelemszabályozást támogató módszerek, valamint életkori adaptációik.
- **Funkcionális támogatás és intervenció komplex, illetve komorbid ADHD esetén:** Iskolai, felsőoktatási és munkahelyi adaptációk, technológiai és környezeti támogatások, valamint a komorbid pszichiátriai, neurodevelopmentális és személyiségzavarokhoz igazított integrált ellátás alapelvei.

Értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a prezentáció a gyakorlati jegybe (100 pont) 75 ponttal számít bele

Pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási

határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák min. 75%-án való aktív részvétel, továbbá a prezentáció min. elégséges teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: ADHD; figyelmetlenség; hiperaktivitás; impulzivitás; érzelmi diszreguláció; végrehajtó funkciók; járulékos tünetek; funkcióromlás; komorbiditás; differenciáldiagnózis; neurodevelopmentális zavar; kategóriális és dimenzionális megközelítés; prezentáció; fejlődési pálya; etiológia; genetikai és környezeti tényezők; diagnosztikai interjú; heteroanamnézis; tünetbecslő skála; Cognitive Disengagement Syndrome; perzisztencia; fluktuáció; stimuláns / nem stimuláns kezelés; szülőtréning; ADHD coaching; kognitív viselkedésterápia; pszichoedukáció; iskolai és munkahelyi alkalmazkodás; integrált ellátás.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy két részből tevődik össze:

Órai aktivitás - 25 pont

Prezentáció - 75 pont, melynek értékelése:

- 80-100% - 5 (jeles)

- 70-79% - 4 (jó)
- 60-69% - 3 (közepes)
- 50-59% - 2 (elégséges)
- 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Kötelező
Cím	The World Federation of ADHD International Consensus Statement: 208 evidence-based conclusions about the disorder. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 128, 789-818
Link	https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2021.01.022

Típus	Kötelező
Cím	Characteristics and Predictors of Fluctuating Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder in the Multimodal Treatment of ADHD (MTA) Study. The Journal of clinical psychiatry, 85(4), 24m15395
Link	https://doi.org/10.4088/JCP.24m15395

Típus	Kötelező
Cím	The World Federation of ADHD guide. Zurich: World Federation of ADHD
Link	https://www.adhd-federation.org/publications/adhd-guide.html

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs, J.
Cím	Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar / Hiperkinetikus zavar. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve (pp. 70-75).
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
-------	----------

Szerző	Barkley, R. A. (Ed.).
Cím	Attention-deficit hyperactivity disorder: A handbook for diagnosis and treatment (4th ed.)
Kiadó	Guilford
Kiadás éve	2015

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Mentalizáció-alapú megközelítés: elmélet, kutatás és gyakorlat

Angol neve: Mentalization-Based Approach: Theory, Research, and Practice

Német neve: Mentalisierungsbasierter Ansatz: Theorie, Forschung und Praxis

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP035_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja a mentalizáció-alapú megközelítés elméleti alapjainak, empirikus hátterének és gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek átfogó megismerése. A kurzus során a hallgatók egy, a módszerhez kapcsolódó kutatást (randomizált kontrollvizsgálat, szisztematikus áttekintés vagy metaanalízis) az előre meghatározott kritériumok alapján

elemeznek. A gyakorlati rész keretében a hallgatók mentalizáció-alapú csoportfoglalkozást vezetnek társaik számára, amelyről az oktatótól szakmai visszajelzést kapnak.

A mentalizációs szemlélet az orvos-beteg kapcsolatban kiemelt jelentőséggel bír, mivel a viselkedés háttérében meghúzódó mentális állapotok – így az érzések, gondolatok, szándékok és vágyak – megértésére irányul. A mentalizációs készség fejlettsége hozzájárul a hatékonyabb kommunikációhoz, a terápiás kapcsolat minőségének javulásához, valamint a beteggel való együttműködés elősegítéséhez. A kurzus gyakorlatorientált felépítése lehetőséget biztosít arra, hogy a hallgatók az elméleti ismeretek elsajátítása mellett sajátélményen keresztül fejlesszék empátiás, kommunikációs és csoportvezetési készségeiket. A tantárgy emellett áttekinti a mentalizációs működés sajátosságait különböző pszichiátriai zavarokban, ezáltal a hallgatók a pszichopatológiai ismereteiket is bővíthetik, valamint mélyebb betekintést nyerhetnek a mentalizáció-alapú megközelítés klinikai alkalmazási lehetőségeibe.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A mentalizáció elméleti modelljének és empirikus alapjainak átfogó ismerete; a mentalizációhoz kapcsolódó tudományos eredmények kritikai értékelésének képessége; a gyakorlati csoportvezetői készségek fejlődése.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

minimum 10 fő, maximum 15 fő, NEPTUN jelentkezés sorrendjében

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Bevezetés a mentalizáció-alapú megközelítésbe 1.
2. Bevezetés a mentalizáció-alapú megközelítésbe 2.
3. Biztonságot teremtő gyakorlatok 1.
4. Biztonságot teremtő gyakorlatok 2.
5. Trauma-fókusz I. Túlélő lovag- Agy riasztórendszere
6. Trauma-fókusz II. Újrajátszás - A trauma leküzdése
7. Készségek elsajátítása: Érzelmek I. Mi zajlik a testedben - Szomorúság hangerőszabályozó gombja
8. Készségek elsajátítása: Érzelmek II. Öröm hangerőszabályozó gombja - Szorongás hierarchia
9. Készségek elsajátítása: Viselkedés 1.
10. Készségek elsajátítása: Viselkedés 2.
11. Készségek elsajátítása: Figyelem, kogníció, testérzetek, erőforrások
12. Készségek elsajátítása: Szelf
13. Készségek elsajátítása: Kapcsolatok
14. Mentalizáció: Mi zajlik mások elméjében? - Álomutazás

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Brigitta

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon, pótlás egyéni megbeszélés alapján. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége): (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Foglalkozás tartása és cikk referálása: 1 db

Várható időpontja: legkésőbb az utolsó gyakorlati óra

Témakörei:

1. Autizmus spektrumzavar
2. Hangulatzavarok
3. Szorongásos zavarok
4. Skizofrénia spektrumzavar
5. Evészavarok
6. Kényszeres és kapcsolódó zavarok
7. Traumához és stresszorokhoz kapcsolódó zavarok
8. Személyiségzavarok

Értékelésbe beszámításuk módja: gyakorlati jegy alapja

Pótlásuk, javításuk lehetősége: a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Foglalkozás tartása és cikk referálás (határidő: legkésőbb az utolsó gyakorlati óra).

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlatokon való aktív részvétel, foglalkozás tartása és cikk referálás.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: mentalizáció aspektusai: self, másik, külső, belső, implicit, explicit, affektív, kognitív, mentalizáció transzdiagnosztikus jellege

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy két részből tevődik össze (Foglalkozás tartása és cikk referálás), melyek eredménye együttesen kerül értékelésre.

Foglalkozás tartása, cikk referálás osztályozása:

- 0% - 50%: 1 elégtelen
- 51% - 61%: 2 elégséges
- 62% - 72%: 3 közepes
- 73% - 84%: 4 jó
- 85% - 100%: 5 jeles

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Anthony W. Bateman, & Peter Fonagy

Cím	A mentalizáció alapú terápia kézikönyve
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2020

Típus	Kötelező
Szerző	Janne Røstergaard Hagelquist
Cím	The Mentalization Guidebook
Kiadó	Karnac
Kiadás éve	2017

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Dialektikus viselkedésterápia (DBT): elmélet, kutatás és gyakorlat

Angol neve: Dialectical Behavior Therapy (DBT): Theory, Research, and Practice

Német neve: Dialektisch-Behaviorale Therapie (DBT): Theorie, Forschung und Praxis

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP036_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja a dialektikus viselkedésterápia elméleti alapjainak, empirikus hátterének és gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek átfogó megismerése. A kurzus során a hallgatók egy, a módszerhez kapcsolódó kutatást (randomizált kontrollvizsgálat, szisztematikus áttekintés vagy metaanalízis) az előre meghatározott kritériumok mentén elemeznek. A gyakorlati rész

keretében a hallgatótársaik számára DBT-csoportfoglalkozást vezetnek, amelyről az oktatótól szakmai visszajelzést kapnak.

A dialektikus viselkedésterápia (DBT) napjaink egyik legszélesebb körben alkalmazott, bizonyítékokon alapuló pszichoterápiás módszere, amelynek ismerete számos orvosi szakterületen hasznosítható. A kurzus hozzájárul a hallgatók kommunikációs, empátiás és érzelemszabályozással kapcsolatos kompetenciáinak fejlesztéséhez, amelyek az orvos-beteg kapcsolat alapvető elemei. A tantárgy áttekintést nyújt a DBT klinikai alkalmazásáról különböző pszichiátriai kórképekben, ezáltal bővíti a hallgatók pszichopatológiai ismereteit. A gyakorlati feladatok lehetőséget biztosítanak a készségfejlesztésre, valamint a csoportvezetés és a strukturált visszajelzés megtapasztalására. A kurzus így elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt értékes kiegészítése az orvoscépzésnek.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A DBT elméleti modelljének és empirikus alapjainak átfogó ismerete; a DBT-hez kapcsolódó tudományos eredmények kritikai értékelésének képessége; a gyakorlati csoportvezetői készségek fejlődése

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

minimum 10 fő, maximum 15 fő, NEPTUN jelentkezés sorrendjében

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):

(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Bevezetés a DBT-be: DBT-orientáció 1.
2. Bevezetés a DBT-be: DBT-orientáció 2.
3. Interperszonális hatékonyság 1. (Adom készségek)
4. Interperszonális hatékonyság 2. (Dear man készségek)
5. Interperszonális hatékonyság 3. (Önbecsülés fenntartása)
6. Érzelémszabályozás 1. (DBT érzelémszabályozás modell)
7. Érzelémszabályozás 2. (Tények ellenőrzése és problémamegoldás)
8. Érzelémszabályozás 3. (Ellentétes cselekvés)
9. Distressz tolerancia 1. (Bölcs elme elfogad, önnyugtató érzékszervekkel)
10. Distressz tolerancia 2. (Túlélőkészlet a krízishez: pro és kontra)
11. Mindfulness 1. (Az elme három állapota)
12. Mindfulness 2. (Mindfulness gyakorlatok) 1.
13. Mindfulness 3. (Mindfulness gyakorlatok) 2.
14. Mindfulness 4 (Mindfulness gyakorlatok) 3.

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Brigitta

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon, pótlás egyéni megbeszélés alapján. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

Foglalkozás tartása és cikk referálás.

Foglalkozás tartása és cikk referálása: 1 db

Várható időpontja: legkésőbb az utolsó gyakorlati óra

Témakörei: A kurzus áttekintést nyújt a dialektikus viselkedésterápia (DBT) elméleti

alapjairól, kezelési modelljéről és empirikus hátteréről. A hallgatók megismerik a DBT négy alapvető készségmodulját – az interperszonális hatékonyság, az érzelemszabályozás, a distressztolerancia és a tudatos jelenlét (mindfulness) –, valamint ezek fejlesztésének módszereit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit. A tantárgy áttekinti a DBT különböző pszichiátriai zavarokban történő alkalmazását, továbbá ismerteti a DBT-csoportok vezetésének alapelveit. A kurzus részét képezi a DBT hatékonyságát vizsgáló tudományos kutatások kritikus elemzése, valamint a készségek gyakorlati elsajátítása sajátélményű feladatok és csoportgyakorlatok keretében.

Fogalmak: dialektika, interperszonális hatékonyság, érzelemszabályozás, distressz tolerancia, mindfulness

Értékelésbe számításuk módja: gyakorlati jegy alapja

Pótlásuk, javításuk lehetősége: a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Foglalkozás tartása és cikk referálás (határidő: legkésőbb az utolsó gyakorlati óra).

A félév aláírásának feltételei:

Gyakorlatokon való aktív részvétel, foglalkozás tartása és cikk referálás

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

DBT alapfogalmainak ismerete: dialektika, interperszonális hatékonyság, érzelemszabályozás, distressz tolerancia, mindfulness

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy két részből áll: foglalkozás tartása és cikk referálás, melyek eredménye együttesen kerül értékelésre.

- 0% – 50%: 1 elégtelen
- 51% – 61%: 2 elégséges
- 62% – 72%: 3 közepes
- 73% – 84%: 4 jó
- 85% – 100%: 5 jeles

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Idegen nyelvű szövegek fordítására megengedett.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Miller, A. L., & Rathus, J. H.
Cím	DBT skills manual for adolescents
Kiadó	Guilford Publications
Kiadás éve	2015

Típus	Ajánlott
Szerző	Linehan, M. M
Cím	Készségfejlesztő gyakorlatok a borderline személyiségzavar kezeléséhez
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2020

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Gyermekdiagnosztika

Angol neve: Child diagnostics

Német neve: Kinderdiagnostik

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP037_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Szondy Máté (egyetemi adjunktus)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Klinikai Pszichológia Tanszék, 36 1 459 1500/62361

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi adjunktus

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2026.04.13. 23/2026/

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A kurzus célja, hogy korszerű, fejlődéslélektani és fejlődépszichopatológiai keretben mutassa be a gyermek- és serdülőkori pszichodiagnosztika elméleti alapjait és klinikai gyakorlatát. A hallgatók megismerkednek a pszichológiai mérés és klasszifikáció alapvető kérdéseivel, a teszthasználat etikai és szakmai standardjaival, valamint a diagnosztikai folyamat tervezésének szempontjaival. A tárgy áttekinti a legfontosabb vizsgálati módszereket, így az interjúkat, önjellemző eljárásokat, szülői és

pedagógusi kérdőíveket, viselkedésmegfigyelést, strukturált diagnosztikai interjúkat, családi kontextusvizsgálatot és rizikószűrést, továbbá hangsúlyt helyez az információk integrálására és a pszichológiai vélemény megfogalmazására. A kurzus kitér a gyermek- és serdülőkori leggyakoribb pszichés zavarok korszerű, többforrású és klinikailag értelmezett diagnosztikájára, külön hangsúlyt fektetve az az ADHD, a viselkedészavarok, a szorongás, a depresszió és az autizmus spektrumzavar csoportjaira.

A pszichológushallgatók számára a kurzus a korábbi fejlődéslélektani, pszichopatológiai és pszichodiagnosztikai ismeretekre építve gyakorlati készségeket nyújt a gyermek- és serdülőkori pszichodiagnosztikai folyamat tervezéséhez, a vizsgálati módszerek alkalmazásához és a több forrásból származó információk integrált értelmezéséhez. Az orvostanhallgatók betekintést nyerhetnek a gyermekpszichodiagnosztika folyamatába, módszereibe, lehetőségeibe és korlátaiba, ami segítheti a pszichés problémák felismerését, a pszichológiai vizsgálat indokoltságának mérlegelését és a társszakmákkal való hatékony együttműködést.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók képesek legyenek:

- A gyermek- és serdülőkori pszichodiagnosztika alapelveinek és fejlődéslélektani keretének ismerete;
- A diagnosztikai folyamat tervezésének és a főbb módszerek (interjú, kérdőívek, megfigyelés) alkalmazási lehetőségeinek megértése;
- A több forrásból származó információk integrált értelmezése és alapvető diagnosztikus gondolkodás;
- A leggyakoribb pszichés zavarok (ADHD, viselkedészavarok, szorongás, depresszió, autizmus spektrumzavar) diagnosztikai sajátosságainak ismerete;
- A pszichológiai véleményalkotás alapjai.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

A legkisebb hallgatói létszám: 10 fő

A legmagasabb hallgató létszám: 15 fő

A hallgatók kiválasztásának módja: jelentkezési sorrend

**A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)**

1. Bevezetés a gyermek pszichodiagnosztikába

- célok, alapelvek
- különbség felnőtt diagnosztikához képest
- etikai kérdések

2. Fejlődési perspektíva a diagnosztikában

- fejlődési anamnézis
- normatív fejlődés vs eltérés
- életkori sajátosságok
- biopszichoszociális modell

3. Strukturált és félig strukturált diagnosztikai interjúk

- strukturált interjúk szerepe
- diagnosztikai megbízhatóság és standardizáltság
- interjúk helye a komplex vizsgálatban
- előnyök és korlátok
- heteroanamnézis

4. Megfigyelés a diagnosztikában és az esetelemzés alapjai

- strukturált vs természetes megfigyelés

- viselkedéselemzés
- interjú + anamnézis értelmezése
- tünetek rendszerezése
- diagnosztikus hipotézisalkotás

5. Kérdőívek és tünetbecslő skálák

- standardizált eszközök (pl. CBCL, SDQ)
- indikációk és korlátok
- eredmények értelmezése
- különböző források integrációja
- rizikószűrés
- szülők, pedagógus, egyéb információk
- több forrás integrációja
- torzítások és korlátok

6. Intelligenciavizsgálatok és gyógypedagógiai szempontok szerepe

- gyógypedagógiai vizsgálat jelentősége
- tanulási nehézségek differenciálása
- adaptív működés és tanulási profil értelmezése

7. Neuropszichológiai és kognitív funkciók vizsgálata

- figyelem, emlékezet, végrehajtó funkciók
- Neuropszichológiai tesztek helye a neurodevelopmentális zavarok diagnosztikájában.

8. Projektív módszerek

- rajztesztek
- Világjáték
- hipotézisgeneráló szerepük a diagnosztikában
- indikációk és korlátok

9. Differenciáldiagnosztika I.: neurodevelopmentális zavarok

- ASD, ADHD, IKZ diagnosztikája
- tünetek elkülönítése
- komorbiditás kérdése

10. Differenciáldiagnosztika II.: egyéb specifikus zavarok

- szorongásos zavarok
- hangulati zavarok
- kényszeres zavar
- evészavarok stb.
- tünetek differenciálása

11. Családi és egyéb kontextus vizsgálata

- családi működés és kapcsolati mintázatok
- nevelési környezet
- iskolai és tágabb szociális kontextus
- kulturális és rendszerszintű szempontok

12. Diagnosztikai integráció és szakvélemény

- szakvélemény írása
- szülőkkel való kommunikáció · etikai kérdések

Gyakorlatvezetők: Dr. Sulyok Róza Sára, Vajsz Kornél

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatokon való részvételről jelenléti ív vezetése. A gyakorlatok 75%-án való részvétel. Pótlásra nincs lehetőség. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja,

pótlásuk és javításuk lehetősége):

(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Házi dolgozat (esettanulmány) írása: 1 db

Várható időpontja: Utolsó óra előtt 1 héttel

Házi dolgozat témaköre(i):

A hallgatók a félév során egy esettanulmányt készítenek, amelynek során egy, feltételezhetően tipikus fejlődésű (nem klinikai ellátásban lévő) gyermekkel kapcsolatos információgyűjtést végeznek. Ennek keretében a tanult módszerek közül kiválasztva alkalmaznak egyes elemeket (pl. szülői heteroanamnézis, kérdőívek, megfigyelés, egyszerűbb teszteljárások), és az így nyert információkat rövid, strukturált formában feldolgozzák.

Az esettanulmány célja a gyermekpszichodiagnosztikai szemlélet gyakorlása: a hallgatók bemutatják az eset releváns anamnesztikus adatait, rendszerezik a megfigyelt jellemzőket, alapvető diagnosztikus hipotéziseket fogalmaznak meg, valamint kitérnek a differenciáldiagnosztikai szempontokra.

Értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során az esettanulmány a gyakorlati jegybe (100 pont) 75 ponttal számít bele.

Az értékelés szempontjai:

- a tanult módszerek megfelelő és indokolt alkalmazása,
- az információk strukturált és integrált bemutatása,
- az alapvető diagnosztikus gondolkodás megjelenése,
- az esettanulmány szakmai nyelvezete és áttekinthetősége.

Pótlásuk, javításuk lehetősége: a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Házi dolgozat írása (1 db), melynek leadási határideje: az utolsó óra előtt 1 héttel.

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlatok 75%-án való részvétel. A foglalkozásokon kiadott gyakorlatok elvégzése és írásbeli feladatok teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A gyermekpszichodiagnosztika alapelveinek, fejlődési szemléletének és főbb módszereinek ismerete, valamint a diagnosztikai folyamat lépéseinek megértése. A hallgatók képesek a különböző információforrások (interjú, kérdőívek, megfigyelés) eredményeinek integrált értelmezésére, alapvető diagnosztikus hipotézisek megfogalmazására, valamint a leggyakoribb gyermek- és serdülőkori pszichés zavarok diagnosztikai szempontjainak felismerésére.

A tárgy teljesítésének feltétele az alapfogalmak pontos ismerete és azok alkalmazása egyszerű esetelemzési helyzetekben.

Legfontosabb alapfogalmak: pszichodiagnosztika, diagnosztikai folyamat, fejlődési anamnézis, normatív fejlődés, atipikus fejlődés, biopszichoszociális modell, validitás, reliabilitás, standardizáltság, strukturált interjú, félig strukturált interjú, heteroanamnézis, viselkedésmegfigyelés, strukturált megfigyelés, természetes megfigyelés, viselkedéselemzés, diagnosztikus hipotézis, tünetbecslő skála, torzítások, rizikószűrés, intelligencia, adaptív működés, végrehajtó funkciók, projektív módszer, differenciáldiagnosztika, komorbiditás, családi kontextus, diagnosztikai integráció, szakvélemény, ADHD (figyelemhiányos hiperaktivitás zavar), autizmus spektrumzavar (ASD), tanulási zavarok, szorongásos zavarok, hangulatzavarok, kényszeres zavarok, evészavarok, magatartászavarok

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Gyakorlati jegy - a gyakorlatok teljesítése és az írásbeli számonkérés eredménye együttesen kerül értékelésre.

Gyakorlatok teljesítése: 25 pont

Esettanulmány: 75 pont, melynek értékelése a TVSZ alapján az alábbi:

- o 80-100% - 5 (jeles)
- o 70-79% - 4 (jó)
- o 60-69% - 3 (közepes)
- o 50-59% - 2 (elégséges)
- o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Nem használunk mesterséges intelligenciát a tantárgy oktatása során. Amennyiben ez a későbbiek során változna, akkor a mindenkor hatályos egyetemi szabályozásnak megfelelően járunk majd el.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Amerikai Pszichiátriai Társaság
Cím	DSM referencia-kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz.
Kiadó	Budapest, Oriold és Társai.
Kiadás éve	2013

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs, J., & Miklósi, M. (Szerk.).
Cím	A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve.
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	BNO-10
Cím	A betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozása (10. revízió)
Kiadó	Budapest, Népjóléti Minisztérium
Kiadás éve	1995

Típus	Ajánlott
Szerző	Perczel Forintos, D., Kiss, Z., & Ajtay, G. (2005)
Cím	Kérdőívek, becslőskálák a klinikai pszichológiában.
Kiadó	Budapest, OPNI.
Kiadás éve	2005

Típus	Ajánlott
Szerző	Polcz, A
Cím	Világjáték.
Kiadó	Budapest, Pont Kiadó
Kiadás éve	1999

Típus	Ajánlott
Szerző	Vass, Z.
Cím	A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai.
Kiadó	Flaccus Kiadó
Kiadás éve	2021

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Fejlődési pszichopatológia

Angol neve: Developmental psychopathology

Német neve: Entwicklungspsychopathologie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP038_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a pszichés zavarok fejlődési perspektívából történő megértéséről. A kurzus bemutatja, hogy patológiás eltérések hogyan jelenhetnek meg, illetve alakulhatnak az egyéni fejlődés során, figyelembe véve a biológiai, pszichológiai és környezeti tényezők kölcsönhatását. A hallgatók megismerik a fejlődépszichopatológia alapmodelljeit (pl. kockázati és védőfaktorok, multifinalitás, ekvifinalitás), valamint azt, hogy a normatív fejlődési

folyamatok és az eltérések hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

A pszichológushallgatók számára a kurzus a fejlődéslélektani és pszichopatológiai ismeretek integrációját segíti, és fejlődési keretet nyújt a gyermekkori mentális zavarok kialakulásának, változásának és fennmaradásának megértéséhez. Az orvostanhallgatók emellett betekintést nyerhetnek a pszichés zavarok fejlődési összefüggéseibe, valamint a biológiai, pszichológiai és környezeti tényezők kölcsönhatásába. A fejlődépszichopatológiai szemlélet hozzájárul a biopszichoszociális gondolkodáshoz, a pszichés nehézségek korai felismeréséhez és a szakmák közötti együttműködéshez.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók képesek legyenek:

- a pszichés zavarok fejlődési kontextusban való értelmezésére,
- a korai rizikótényezők felismerésére,
- a prevenció és intervenció lehetőségeinek megértésére,
- valamint a betegellátás során a fejlődési szempontok komplex integrációjára.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

A legkisebb hallgatói létszám: 10 fő

A legmagasabb hallgató létszám: 15 fő

A hallgatók kiválasztásának módja: jelentkezési sorrend

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Bevezetés a fejlődési pszichopatológiába

- a. A fejlődési pszichopatológia fogalma és célja
- b. A fejlődési szemlélet jelentősége a pszichopatológia megértésében
- c. Fejlődési pszichopatológia alapfogalmai
- d. Evolúciós szemlélet

2. Gének és környezet

- a. Genetikai és környezeti hatások szerepe
- b. Gén-környezet interakciók és korrelációk
- c. A fejlődés valószínűségi jellege

3. Normatív és atipikus fejlődés

- a. Tipikus fejlődési mintázatok
- b. Eltérések és fejlődési variabilitás
- c. Kontinuum a normál és patológiás működés között

4. A fejlődés kulturális kontextusa

- a. Kulturális és társadalmi hatások
- b. Normák és elvárások szerepe
- c. Kulturális különbségek a pszichopatológiában

5. Fejlődési pszichopatológia mintázatai

- a. Ekvifinalitás és multifinalitás
- b. Egyirányú és kétirányú (tranzakcionális) hatások
- c. Fejlődési kaszkádok
- d. Reziliencia

6. Rizikófaktorok és protektívfaktorok

- a. Biológiai, pszichológiai és környezeti rizikófaktorok
- b. Protektívfaktorok szerepe
- c. Kumulatív rizikó hatása
- d. Trauma
- e. Gyermekkorai bántalmazás, ACE

7. Neurodevelopmentális sajátosságok és zavarok

- a. ADHD
- b. ASD
- c. Tanulási zavarok

8. Internalizáló zavarok fejlődési pszichopatológiája

- a. Szorongásos zavarok
- b. Hangulati zavarok
- c. Korai előzmények és fenntartó tényezők
- d. Érzelemszabályozás

9. Externalizáló zavarok fejlődési pszichopatológiája

- a. Magatartászavarok és impulzivitás
- b. Környezeti és családi tényezők szerepe
- c. Stabilitás és változás a viselkedésben

10. Mentális zavarok kontinuitása

- a. Homotipikus kontinuitás
- b. Heterotipikus kontinuitás
- c. Stabilitás és diszkontinuitás

11. Prevenció és intervenció

- a. Prevenció szintjei
- b. Korai felismerés jelentősége

c. Fejlődési szemlélet a beavatkozásban

12. Esetmegbeszélés és integráció

a. Komplex esetek elemzése

b. Rizikó- és védőfaktorok azonosítása

c. Fejlődési pályák értelmezése

13. Összefoglalás, lezárás.

Gyakorlatvezetők: Dr. Sulyok Róza Sára, Vajsz Kornél

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatokon való részvételről jelenléti ív vezetése. A gyakorlatok 75%-án való részvétel. Pótlásra nincs lehetőség. Hiányzás igazolása a TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

Aktív részvétel a gyakorlatokon és referátum tartása.

A hallgatók a félév során egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó témában referátumot készítenek és adnak elő. A referátum alapját a foglalkozásokon elhangzott ismeretek, a kötelező irodalom, valamint a hallgatók által önállóan gyűjtött és feldolgozott tudományos szakirodalom képezi.

Referátum: 1 db

Várható időpontja: utolsó órát megelőzően

Referátum: témaköre(i):

A fejlődési pszichopatológia alapfogalmai és szemlélete

- Gének és környezet szerepe a fejlődésben
- Normatív és atipikus fejlődés
- Fejlődési pszichopatológiai alapelvek (ekvifinalitás, multifinalitás, tranzakcionális folyamatok)
- Rizikó- és protektív faktorok, reziliencia
- Trauma és káros gyermekkori élmények (ACE)
- Neurodevelopmentális zavarok (ADHD, ASD, tanulási zavarok)

- Internalizáló zavarok fejlődési pszichopatológiája
- Externalizáló zavarok fejlődési pszichopatológiája
- Mentális zavarok kontinuitása
- Prevenció és intervenció fejlődési szemléletben

Értékelésbe beszámításuk módja: a gyakorlati jegy (100 pont), melyből 50 pont a referátum értékelése.

Pótlásuk, javításuk lehetősége: a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

1 db referátum tartása az utolsó órát megelőzően.

A félév aláírásának feltételei:

A tantárgy óráinak 75%-án való részvétel. A foglalkozásokon kiadott gyakorlatok elvégzése referálás teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Legfontosabb alapfogalmak:

fejlődési pszichopatológia, normatív és atipikus fejlődés, fejlődési kontinuum, gén-környezet interakció és korreláció, valószínűségi fejlődés, ekvifinalitás, multifinalitás, tranzakcionális folyamatok, fejlődési kaszkádok, rizikófaktorok, protektív faktorok, kumulatív rizikó, reziliencia, trauma, ACE (káros gyermekkori élmények), neurodevelopmentális zavarok, internalizáló és externalizáló zavarok, érzelemszabályozás, homotipikus és heterotipikus kontinuitás, prevenció és intervenció

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Gyakorlati jegy – a gyakorlatok teljesítése és referátum eredménye együttesen kerül értékelésre.

- órai aktivitás – 50 pont
- referátum tartása – 50 pont, melynek értékelése a TVSZ alapján:

80–100% - 5 (jeles)
70–79% - 4 (jó)
60–69% - 3 (közepes)
50–59% - 2 (elégséges)
0–49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Nem használunk mesterséges intelligenciát a tantárgy oktatása során. Amennyiben ez a későbbiek során változna, akkor a mindenkor hatályos egyetemi szabályozásnak megfelelően járunk majd el.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Amerikai Pszichiátriai Társaság (2013)
Cím	DSM referencia-kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz.
Kiadó	Budapest, Oriold és Társai.
Kiadás éve	2013

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs, J., & Miklósi, M. (Szerk.).
Cím	A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve.
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	BNO-10
Cím	A betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozása
Kiadó	Budapest, Népjóléti Minisztérium
Kiadás éve	1995

Típus	Kötelező
Szerző	Cole, M., & Cole, S. R

Cím	A fejlődés kontextusa. In Fejlődéslélektan (11. fejezet)
Kiadó	Osiris Kiadó.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Danis, I., Kalmár, M.
Cím	A fejlődési pszichopatológia alapjai – Kockázati és védőtenyezők, sérülékenység és reziliencia a kora gyermekkorban. In Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán- Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (Szerk.) A kora gyermekkori lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I. Fejlődésselméletek és empirikus eredmények.
Kiadó	Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 108-136.
Kiadás éve	2020

Típus	Kötelező
Szerző	Miklósi M.
Cím	A fejlődési pszichopatológia hozzájárulása a pszichés zavarok jobb megértéséhez
Kiadó	Neuropsychopharmacol Hung, 22(3), 84-90.
Kiadás éve	2020

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Az autizmus korszerű koncepciója és pszichológiai támogatásának lehetőségei

Angol neve: Modern concept of autism and possibilities for psychological intervention

Német neve: Moderne Konzept des Autismus und die Möglichkeiten seiner psychologischen Unterstützung

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP034_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az autizmus történeti és tudományos kereteivel, modern koncepciójával és nosológiai kereteivel. A tantárgy keretében a szociális kommunikáció és kölcsönösség fogalmait ismerhetik meg az autizmusban, valamint a

repetitív viselkedésekről érdeklődési mintázatokról és a szenzoros profilról szerezhetnek ismereteket. A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók megismerjék a gyermekkori fejlődési pályákat, az autizmus korai jeleit. A tantárgy célja, hogy a hallgatók a komorbiditások és differenciáldiagnosztikai kérdésekről tájékozottabbak legyenek, megismerjék az autizmus diagnosztikai folyamatát vizsgálóeszközeit. A tantárgy keretében a hallgatók ismereteket szerezhetnek a felnőttkori autizmusról a pszichoedukáció, családi munka és szülői támogatás fogalmairól, valamint az integrált ellátás, átmenetek és hosszú távú támogatás témaköreiről.

Az autizmus spektrum zavar egész életen át fennálló neurodevelopmentális állapot, így autista páciensekkel az egészségügyi ellátás valamennyi szintjén és számos orvosi szakterületen találkozhatunk. A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az autizmus modern koncepcióját, fő tüneti dimenzióit, életkori sajátosságait, komorbiditásait és differenciáldiagnosztikai összefüggéseit, valamint a diagnosztikai folyamat alapjait. Kiemelt cél a szociális kommunikáció, a szenzoros sajátosságok és az egyéni kommunikációs szükségletek megértése. Az autista személyek életük során (az autizmustól függetlenül is) számos szomatikus vagy pszichiátriai állapot miatt kerülhetnek egészségügyi ellátásba, ezért minden orvos számára értékes kompetencia a kommunikáció, az anamnézisfelvétel és a vizsgálati helyzet egyéni szükségletekhez történő adaptálása. Ennek ismerete hozzájárulhat a pontosabb információszerzéshez, a jobb együttműködéshez és az ellátáshoz való hozzáférés javításához.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás:

- Ismeri az autizmus történeti és tudományos hátterét
- Érti az autizmus modern koncepcióját és nozológiai kereteit
- Áttekintéssel rendelkezik repetitív viselkedésekről, érdeklődési mintázatokról és szenzoros profilról
- valamint ismeri a többforrású, fejlődéstörténeti és funkcionális szemléletű diagnosztika alapelveit

Képesség:

- Képes használni és értelmezni a diagnosztikai eszközöket
- Képes azonosítani a kognitív, nyelvi, adaptív viselkedési és szenzoros profil vizsgálatára
- Valamint képes a kihívást jelentő viselkedésmintázatok funkcionális elemzésére

Attitűd:

- Strukturált, együttműködő és problémamegoldó szemléletet képvisel
- Érzékeny a kliens egyéni kontextusára és szükségleteire

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezési sorrend alapján, min. 10 - max. 20 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. alkalom: Az autizmus történeti és tudományos keretei

- az autizmusról alkotott fogalmak történeti alakulása
- a korai leírásoktól a spektrumfelfogásig vezető út
- az autizmus kutatásának és szakmai közösségeinek főbb irányai
- a deficitmodell, a fejlődésszichopatólógia és a neurodiverzitás szemlélet viszonya
- az autizmus, mint heterogén, élethosszig fennálló neurodevelopmentális állapot

2. alkalom: Az autizmus modern koncepciója és nozológiai keretei

- az autizmus helye a DSM-5 és ICD-11 rendszerekben
- kategoriális és dimenzionális megközelítések
- a szocio-kommunikációs nehézségek és a repetitív-rugalmatlan mintázatok mint fő diagnosztikai tengelyek
- a támogatási szükségletek, az intellektuális és nyelvi profilok változatossága
- a széles autisztikus fenotípus és a klinikai diagnózis elhatárolása

3. alkalom: Szociális kommunikáció és kölcsönösség autizmusban

- kölcsönös társas viselkedés, közös figyelem és kapcsolati kezdeményezés sajátosságai
- nonverbális kommunikáció, pragmatikai nyelvhasználat és implicit társas szabályok
- a társas helyzetek értelmezésének és a mentalizációnak a kérdése
- társas nehézségek és társas különbségek elkülönítése
- erősségek és egyéni variabilitás a kommunikációs profilban

4. alkalom: Repetitív viselkedések, érdeklődési mintázatok és szenzoros profil

- repetitív viselkedések és állandóságra törekvés
- intenzív, fókuszált érdeklődések klinikai jelentősége
- szenzoros hiper-, és hiporeaktivitás, szenzoros keresés és elkerülés
- a szenzoros környezet szerepe a distresszben, és a mindennapi működésben
- a viselkedés funkcionális értelmezése környezeti kontextusban

5. alkalom: Fejlődési pályák, korai jelek, lányok/nők és késői felismerés

- korai fejlődési jelek és atipikus fejlődési utak
- óvodás-, iskolás-, és serdülőkori megjelenési formák
- lányok és nők autizmus-profilja
- camouflaging / masking és diagnosztikai következményei
- késői felismerés, félrediaosztizálás és beutalási torzítások

6. alkalom: Komorbiditások és differenciáldiagnosztikai kérdések

- ADHD, értelmi akadályozottság, nyelvi zavarok és egyéb neurodevelopmentális társulások
- szorongás, depresszió, OCD, evészavarok és pszichotikus tünetek differenciáldiagnosztikai szempontjai
- alvásproblémák, epilepszia, gasztrointesztinális, és egyéb testi társulások
- diagnosztikai „overshadowing”, és a komorbid állapotok felismerésének nehézségei
- az önsértés, krízis és szuicid kockázat klinikai jelentősége

7. alkalom: Az autizmus diagnosztikai folyamata és vizsgálóeszközei

- a többforrású, fejlődéstörténeti és funkcionális szemléletű diagnosztika alapelvei
- klinikai interjú, fejlődési anamnézis, megfigyelés és informánsok szerepe
- diagnosztikai eszközök és skálák helye és korlátai
- kognitív, nyelvi, adaptív viselkedési és szenzoros profil vizsgálata
- a teammunka, a visszajelzés és a klinikai formuláció szerepe

8. alkalom: Az autizmus etiológiája és neurofejlődési modelljei

- genetikai és familiáris tényezők szerepe
- neurofejlődési és neurokognitív modellek
- pre- és perinatális, valamint egyéb környezeti rizikótényezők
- heterogén fejlődési mechanizmusok és a monokauzális autizmus korlátai

- biomarkerek, genetikai vizsgálatok és neuroimaging helye és korlátai

9. alkalom: Az autizmus felnőttkorban

- az autizmus felnőttkori klinikai képe és életvezetési következményei
- késői diagnózis, identitás és önértelmezés
- párkapcsolatok, szexualitás, családalapítás és társas támogatás
- tanulmányi, munkahelyi és önálló életviteli kihívások
- autisztikus „burnout”, avagy kimerülés és hozzáférési akadályok az ellátásban

10. alkalom: Pszichoedukáció, családi munka és szülői támogatás

- a pszichoedukáció szerepe a diagnózis utáni megértésben és alkalmazkodásban
- a szülők és gondozók támogatása, terhelődése és mentális jólléte
- parent-mediated megközelítések és a mindennapi kommunikáció támogatása
- együttműködés, rutinok és környezeti adaptációk
- testvérek, tágabb család és a családi rendszer szerepe
- a klinikai célok megfogalmazása a részvétel és jóllét szempontjából

11. alkalom: Gyermek- és serdülőkori pszichoszociális intervenciók

- szocio-kommunikációs intervenciók helye és céljai
- játékalapú, természetes helyzetekbe ágyazott és mediált megközelítések
- iskolai konzultáció, pedagógusokkal való együttműködés és környezeti adaptáció
- vizuális támogatások, strukturálás és napirendhasználat
- részvétel, játék, kortárskapcsolatok és szabadidős bevonódás támogatása

12. alkalom: Adaptált pszichoterápia és mentális egészség autizmusban

- szorongásos és depresszív állapotok pszichológiai kezelése autista klienseknél
- adaptált CBT és egyéb strukturált megközelítések fő szempontjai
- érzelmszabályozás, alexitímia, önértékelés és belső distressz kezelése
- traumaérzékeny szemlélet és a terápiás kapcsolat sajátosságai
- alvásproblémák, stresszkezelés és mindennapi megküzdés támogatása
- a terápia adaptálása: vizualitás, konkrétság, tempó, speciális érdeklődések bevonása

13. alkalom: Magatartási krízisek, komplex szükségletek és kockázatkezelés

- a kihívást jelentő viselkedésmintázatok funkcionális elemzése
- fájdalom, alvás, szenzoros túlterhelés, kommunikációs akadályok és komorbid pszichiátriai állapotok, mint kiváltó tényezők
- deeszkaláció, környezeti módosítás és krízistervezés
- önsértés, szuicid kockázat és sebezhetőség felmérése
- autizmus értelmi akadályozottsággal, AAC-val vagy magas támogatási szükséglettel
- gyógyszeres beavatkozások helye és határai komplex esetekben

14. alkalom: Integrált ellátás, átmenetek és hosszú távú támogatás

- gyermek- és felnőttellátás közötti átmenet
- multidiszciplináris együttműködés és esetvezetés
- támogatott foglalkoztatás, önálló életvitel és közösségi részvétel
- személyre szabott formuláció és hosszú távú kezeléstervezés
- ártalmas vagy nem ajánlott intervenciók kritikai áttekintése
- esetalapú integráció: komplex autizmusprofil klinikai megértése

Gyakorlatvezető: Vajsz Kornél

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Referátum / prezentáció

Prezentációk száma: 1 db

várható időpontja: utolsó alkalom (4x45 perc)

Prezentáció témaköre(i): a szemináriumok során elhangzott ismeretekből.

Témakörök:

Az autizmus történeti és tudományos keretei

- az autizmus fogalmának történeti alakulása
- a korai leírásoktól a spektrumfelfogásig
- a deficitmodell, a fejlődésszichopatológiai és a neurodiverzitási szemlélet viszonya

Az autizmus modern koncepciója és nozológiai keretei

- az autizmus helye a DSM-5 és ICD-11 rendszerekben
- kategóriális és dimenzionális megközelítések
- a széles autisztikus fenotípus és a klinikai diagnózis elhatárolása

A szociális kommunikáció és kölcsönösség sajátosságai autizmusban

- a társas kölcsönösség, a nonverbális kommunikáció, a pragmatikai nyelvhasználat, a mentalizáció és a kommunikációs profil egyéni variabilitása

Repetitív viselkedések, érdeklődési mintázatok és szenzoros profil

- az állandóságra törekvés, a fókuszált érdeklődések, a szenzoros hiper- és hiporeaktivitás, valamint ezek klinikai jelentősége

Fejlődési pályák, korai jelek és a késői felismerés kérdései

- korai fejlődési jelek
- életkori megjelenési formák
- lányok és nők autizmusprofilja
- camouflaging/masking
- félrediaosztizálás és beutalási torzítások

Komorbiditások és differenciáldiagnosztikai kérdések autizmusban

- neurodevelopmentális, pszichiátriai és testi társulások
- diagnosztikai overshadowing
- önsértés, krízis és szuicid kockázat klinikai jelentősége

Az autizmus diagnosztikai folyamata és vizsgálóeszközei

- a többforrású, fejlődéstörténeti és funkcionális szemléletű diagnosztika alapelvei
- klinikai interjú
- anamnézis
- megfigyelés
- skálák
- az esetformuláció és a teammunka szerepe

Az autizmus etiológiája és neurofejlődési modelljei

- genetikai és familiáris tényezők
- neurofejlődési és neurokognitív modellek
- környezeti rizikótényezők
- biomarkerek

Az autizmus felnőttkorban

- a felnőttkori klinikai kép
- életvezetési következmények
- késői diagnózis
- identitás
- párkapcsolatok
- önálló életvitel
- autisztikus kimerülés

Pszichoedukáció, családi munka és szülői támogatás

- a pszichoedukáció szerepe
- a szülők és gondozók támogatása
- parent-mediated megközelítések
- együttszabályozás
- családi rendszer
- klinikai célkitűzések

Gyermek- és serdülőkori pszichoszociális intervenciók autizmusban

- szociokommunikációs intervenciók
- természetes helyzetekbe ágyazott és mediált megközelítések
- vizuális támogatások
- strukturálás
- iskolai együttműködés
- részvételt támogató beavatkozások

Adaptált pszichoterápia és mentális egészség autizmusban

- adaptált CBT és egyéb strukturált megközelítések
- érzelemszabályozás
- alexitímia
- önértékelés
- traumaérzékeny szemlélet
- alvás
- stresszkezelés

Magatartási krízisek, komplex szükségletek és kockázatkezelés

- a kihívást jelentő viselkedések funkcionális elemzése
- deeszkaláció, krízistervezés, önsértés és szuicid kockázat
- a komplex esetek ellátási sajátosságai

Integrált ellátás, átmenetek és hosszú távú támogatás

- gyermek- és felnőttellátás közötti átmenet
- multidiszciplináris együttműködés
- támogatott foglalkoztatás
- önálló életvitel
- személyre szabott formuláció és hosszú távú kezeléstervezés.

Értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 75 ponttal számít bele

Pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák min. 75%-án való aktív részvétel, továbbá az írásbeli dolgozat min. elégséges teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: autizmus spektrumzavar; neurodevelopmentális állapot; spektrumjelleg; neurodiverzitás; fejlődépszichopatológiai szemlélet; szociális kommunikáció; társas kölcsönösség; közös figyelem; pragmatikai nyelvhasználat; nonverbális kommunikáció; mentalizáció; repetitív viselkedések; állandóságra törekvés; szenzoros hiperreaktivitás; szenzoros hiporeaktivitás; szenzoros keresés; masking/camouflaging; széles autisztikus fenotípus; komorbiditás; differenciáldiagnózis; diagnosztikai overshadowing; fejlődési anamnézis; klinikai interjú; megfigyelés; többforrású diagnosztika; adaptív viselkedés; klinikai formuláció; pszichoedukáció; parent-mediated intervenció; adaptált pszichoterápia; érzelemszabályozás; alexitímia; autisztikus burnout; kihívást jelentő viselkedés; funkcionális elemzés; AAC; multidiszciplináris ellátás; támogatott foglalkoztatás; hosszú távú támogatás.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy két részből tevődik össze:

órai aktivitás – 25 pont

dolgozat – 75 pont

- 80-100% - 5 (jeles)

- 70-79% - 4 (jó)
- 60-69% - 3 (közepes)
- 50-59% - 2 (elégséges)
- 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Hollander, E., Hagerman, R. J., & Ferretti, C. (Eds.)
Cím	Textbook of autism spectrum disorders (2nd ed.)
Kiadó	Washington DC: American Psychiatric Association
Kiadás éve	2022

Típus	Kötelező
Szerző	Peeters, T.
Cím	Autizmus: Az elmélettől a gyakorlatig
Kiadó	Budapest: Kapocs
Kiadás éve	2007

Típus	Kötelező
Szerző	Stefanik, K., & Prekop, C.
Cím	Autizmus spektrum zavarok. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2015
Egyéb/Megjegyzés	pp. 61-68.

Típus	Kötelező
Szerző	Vermeulen, P.
Cím	Az autizmus, mint kontextusvaktság
Kiadó	Budapest: Geobook
Kiadás éve	2014

Típus	Ajánlott
Szerző	Volkmar, F. R., & Wiesner, L. A.
Cím	Az autizmus kézikönyve: Amit minden szülőnek, családtagnak és tanárnak tudnia kell.
Kiadó	Budapest: Geobook
Kiadás éve	2013

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Korai intervenció: a gyermekkori mentális zavarok megelőzése és kezelése

Angol neve: Early intervention: prevention and treatment of childhood mental disorders

Német neve: Frühintervention: Prävention und Behandlung psychischer Störungen im Kindesalter

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

szabadon választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMSBOKP039_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a szülőcsoportok szerepét a gyermekkori mentális problémák kezelésében és megelőzésében, valamint elsajátítsák azokat az alapvető pszichoeducációs és viselkedéses eszközöket, amelyek a szülők számára átadhatók. A tantárgy keretében a hallgatók áttekintést kapnak a gyermekkori fejlődési sajátosságokról és a leggyakoribb internalizáló és

externalizáló problémákról (különös tekintettel a szorongásos tünetekre és az ADHD-hoz kapcsolódó viselkedési nehézségekre). A kurzus középpontjában a szülőknek nyújtható gyakorlati eszköztár áll: a hallgatók megismerkednek az univerzális szülői készségek fejlesztésének módszereivel (kapcsolatépítés, kommunikáció, érzelemszabályozás), valamint a szorongásos és viselkedési nehézségek esetén alkalmazható specifikus stratégiákkal (pl. expozíció, problémamegoldás, jutalmazási rendszerek, következetes határhúzás).

A kurzus interdiszciplináris szemléletet képvisel. A pszichológushallgatók számára a korábbi elméleti és gyakorlati ismeretekre építve alkalmazható készségeket és módszertani eszköztárat nyújt a szülőkkel végzett munkához. Az orvostanhallgatók emellett betekintést nyerhetnek a gyermekkori mentális problémák családi összefüggéseibe és a szülői pszichoedukáció lehetőségeibe, elősegítve a pszichés tényezők felismerését, a családok megfelelő támogatását és szükség esetén a szakellátásba történő irányítást.

--

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

A kurzus első szakaszában a hallgatók blokkosított formában, interaktív pszichoedukációs bevezetést követően kiscsoportos, gyakorlatközpontú feldolgozás keretében ismerkednek meg a szülőcsoportokban alkalmazható alapvető pszichoedukációs és viselkedési eszközökkel.

Ezt követően egy több hetes, kontaktórák nélküli időszak áll rendelkezésre, amely során a hallgatók választhatnak: (1) szülőcsoport szervezése és tartása vagy (2) a témához kapcsolódó szakirodalmi feldolgozás (pl. nemzetközi intervenciók programok bemutatása). Ezután előre egyeztetett időpontban heti rendszerességgel alkalmakon vesznek részt, amelyek szülőcsoport tartása esetén kötelező szupervízióként, szakirodalmi dolgozat készítése esetén pedig konzultációs alkalomként működnek. Ezek keretében lehetőség nyílik az intervenciók tapasztalatok megbeszélésére, illetve a beadandó munkák szakmai támogatására.

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Az alábbi területekre vonatkozó ismeretek és készségek elsajátítása:

- A gyermekkori fejlődési sajátosságok, valamint a leggyakoribb internalizáló és externalizáló problémák alapjai;
- A szülőcsoportok és szülőkonzultáció szerepe a gyermekkori mentális problémák kezelésében és megelőzésében;
- Az univerzális szülői készségek fejlesztésének alapjai (kapcsolat, kommunikáció, érzelemszabályozás);
- Alapvető viselkedési és pszichoedukációs módszerek alkalmazása (pl. expozíció, problémamegoldás, jutalmazás, határhúzás);
- A szülők számára átadható gyakorlati eszköztár közvetítése;

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Legkisebb hallgatói létszám: 10 fő

Legmagasabb hallgatói létszám: 15 fő

Hallgatók kiválasztásának módja: Jelentkezési sorrend

--

**A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)**

Az első négy blokk 90 perces órái blokkosítva, az 5. blokk 90 perces órái heti rendszerességgel kerülnek megtartásra.

1. blokk**1. Gyermekkorai fejlődési kihívások és mentális zavarok**

- A tipikus fejlődés főbb jellemzői
- Gyermekkorai mentális zavarok alapjai (internalizáló és externalizáló problémák)
- Fejlődési sajátosságok és a szülői kontextus

2. Szülő szerepe a prevencióban és kezelésben

- Szülőkonzultáció szerepe a gyerekterápiában
- Szülőtréningek elméleti alapjai

- Prevenció és intervenció lehetőségei

2. blokk

3. Univerzális szülői módszerek: Kapcsolat és játék

- Pozitív szülő-gyermek kapcsolat kialakítása
- Kötődés és pozitív kapcsolat szerepe a fejlődésben
- Játék mint intervenció eszköze

4. Univerzális szülői módszerek: Tanuláselméleti alapok

- Klasszikus és operáns kondicionálás alapjai · Tünetelemzés: ABC és SORCK modell · Gyakorlati alkalmazása a mindennapokban

3. blokk

5. Univerzális szülői módszerek: Kommunikáció és érzelemszabályozás

- Hatékony kommunikáció szülő és gyermek között
- Érzelemszabályozás támogatása
- Mentalizációs szemlélet alapjai

6. Szorongásspecifikus módszerek I.: Az elkerülés és problémamegoldás

- A szorongás fenntartó mechanizmusai
- Elkerülő viselkedés szerepe
- Problémamegoldó stratégiák tanítása

7. Szorongásspecifikus módszerek II.: Relaxáció és expozíciós technikák

- Relaxációs technikák alapjai
- Szisztematikus deszenzitizáció
- Szülők szerepe a szorongás csökkentésében

4. blokk

8. Externalizáló probléma specifikus módszerek I.: Jutalmazási rendszerek

- Pozitív megerősítés alkalmazása
- Jutalmazási rendszerek kialakítása
- Motiváció és viselkedésváltozás

9. Externalizáló probléma specifikus módszerek II.: Szelíd szankciók

- Következetes határhúzás
- Negatív következmények alkalmazása

5. blokk

10. Szupervízió / hallgatói konzultáció I. · Szülőcsoport tartása esetén tapasztalatok átbeszélése · Házi dolgozat írása esetén téma átbeszélése

11. Szupervízió / hallgatói konzultáció II. · Szülőcsoport tartása esetén tapasztalatok átbeszélése · Házi dolgozat írása esetén téma átbeszélése

12. Szupervízió / hallgatói konzultáció III. · Szülőcsoport tartása esetén tapasztalatok átbeszélése · Házi dolgozat írása esetén téma átbeszélése

13. Szupervízió / hallgatói konzultáció IV. · Szülőcsoport tartása esetén tapasztalatok átbeszélése · Házi dolgozat írása esetén téma átbeszélése

14. Összefoglalás és lezárás · Reflexió és kurzuszárás

Gyakorlatvezető: Dr. Sulyok Róza Sára

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatokon való részvételről jelenléti ív vezetése. A tantárgy óráinak 75%-án való részvétel. Pótlásra nincs lehetőség. Hiányzás igazolása a TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

Gyakorlati jegy - a gyakorlatok teljesítése és az írásbeli dolgozat eredménye alapján. Az írásbeli számonkérés anyagát a foglalkozásokon elhangzott ismeretek (lásd tematika), a jegyzet és a kötelező irodalom anyaga képezik.

Házi dolgozat (esettanulmány) írása: 1 db
Várható időpontja: Utolsó óra előtt 1 héttel

Házi dolgozat témaköre(i):

- szülőcsoport-terv kidolgozása és/vagy szülőcsoport tartása, valamint az ehhez kapcsolódó szupervíziós alkalmakon való részvétel,
- vagy a témához kapcsolódó szakirodalmi dolgozat elkészítése (pl. nemzetközi szülőtréning programok bemutatása és elemzése).

Értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során az írásbeli dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele.

Pótlásuk, javításuk lehetősége: a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

1 db házi dolgozat, melynek leadási határideje az utolsó óra előtt 1 héttel.

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák 75%-án való részvétel. A foglalkozásokon kiadott gyakorlatok elvégzése és az írásbeli feladatok teljesítése. Írásbeli dolgozat sikeres teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A gyermekkori fejlődési sajátosságok és a leggyakoribb internalizáló és externalizáló problémák alapvető ismerete, a szülőcsoportok és szülőkonzultáció szerepének megértése. Az univerzális szülői készségek (kapcsolatépítés, kommunikáció, érzelemszabályozás) és az alapvető viselkedési intervenciók technikák (pozitív megerősítés, jutalmazási rendszerek, következetes határhúzás, expozíció és problémamegoldás) ismerete és alkalmazási lehetőségeinek felismerése.

A tantárgy teljesítésének feltétele az alábbi két lehetőség közül az egyik teljesítése:

- szülőcsoport-terv kidolgozása és/vagy szülőcsoport tartása, valamint az ehhez kapcsolódó szupervíziós alkalmakon való részvétel,
- vagy a témához kapcsolódó szakirodalmi dolgozat elkészítése (pl. nemzetközi szülőtréning programok bemutatása és elemzése).

Az írásbeli számonkérés anyagát a foglalkozásokon elhangzott ismeretek (lásd tematika), a jegyzet és a kötelező irodalom anyaga képezik. A hallgatók értékelése a választott feladat szakmai megalapozottsága, a módszerek megfelelő alkalmazása, valamint a reflexió minősége alapján történik.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajnlás lehetőségei és feltételei)

Gyakorlati jegy - a gyakorlatok teljesítése és az írásbeli számonkérés eredménye együttesen kerül értékelésre.

- gyakorlatok teljesítése 50%
- írásbeli számonkérés 50%

Osztályzás módja a TVSZ alapján írásbeli számonkérés esetén:

- o 80-100% - 5 (jeles)
- o 70-79% - 4 (jó)
- o 60-69% - 3 (közepes)
- o 50-59% - 2 (elégséges)
- o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Nem használunk mesterséges intelligenciát a tantárgy oktatása során. Amennyiben ez a későbbiek során változna, akkor a mindenkor hatályos egyetemi szabályozásnak megfelelően járunk majd el.

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Kötelező
Cím	Fel a hegyre! Tréningprogram 4-8 éves gyermekek szüleinek. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar, 2024.
Link	ISBN 978- 963-489-761-3

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Amerikai Pszichiátriai Társaság
Cím	DSM referencia-kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2013

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs, J., & Miklósi, M.
Cím	A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	BNO-10
Cím	A betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozása (10. revízió)
Kiadó	Népjóléti Minisztérium
Kiadás éve	1995

Típus	Ajánlott
Szerző	Barkley, R. A.
Cím	Defiant children: A clinician's manual for assessment and parent training (3rd ed.).
Kiadó	The Guilford Press
Kiadás éve	2013

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pozitív pszichológia a klinikumban

Angol neve: Positive psychology in clinical practice

Német neve: Positive Psychologie in der Klinik

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelezően választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMVBOKP032_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a pozitív pszichológia elméleti alapjait és klinikai alkalmazási lehetőségeit, különös tekintettel a mentális egészség nem csupán deficit-, hanem erőforrás-alapú megközelítésére. A kurzus bemutatja a jóllét, reziliencia, erősségek, jelentésadás és pozitív érzelmek szerepét a pszichés működésben, valamint ezek

integrálását a klinikai gyakorlatba.

A tantárgy kiegészíti a pszichopatológiai és pszichoterápiás tárgyakat azáltal, hogy a tünetcsökkentés mellett a pszichológiai jóllét növelésére és a személyes erőforrások mozgósítására helyezi a hangsúlyt. Célja, hogy a hallgatók képessé váljanak a pozitív pszichológiai intervenciók kritikus és kontextusérzékeny alkalmazására a klinikai gyakorlatban, figyelembe véve azok lehetőségeit és korlátait.

Az alkalmazott pozitív pszichológia túllép a tünetek és a patológia enyhítésén, és a jóllétet, a rezilienciát, valamint a betegek erőforrásait a gyógyítás középpontjába. Az orvostanhallgatók számára ez olyan szemléletet és konkrét, evidenciákra alapuló eszközöket kínál, amelyek a krónikus betegségek kezelésében, a beteg-orvos kapcsolat erősítésében és a terápiás együttműködés javításában is alkalmazhatók – szakterülettől függetlenül. A tárgy segíthet a kiégés megelőzésében: a saját jóllét tudatos gondozása a klinikai gyakorlat egyik gyakran elhanyagolt, de kulcsfontosságú feladata.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás

- Ismeri a pozitív pszichológia alapfogalmait, főbb elméleti modelljeit (pl. jóllét, reziliencia, erősségek, jelentésadás)
- Áttekintéssel rendelkezik a pozitív pszichológiai intervenciók típusairól és alkalmazási területeiről klinikai kontextusban
- Érti a pozitív és negatív pszichológiai folyamatok kapcsolatát és kölcsönhatását
- Ismeri a pozitív pszichológiai megközelítés empirikus alapjait, valamint kritikáit és korlátait

Képesség

- Képes pozitív pszichológiai szempontok integrálására a klinikai esetkonceptualizációba
- Képes alapvető pozitív pszichológiai intervenciók (pl. erősségalapú megközelítés, hála- és jelentésfókuszú gyakorlatok) alkalmazására
- Felismeri és aktiválja a kliens erőforrásait és adaptív megküzdési stratégiáit
- Képes kritikai módon értékelni a pozitív pszichológiai módszerek alkalmazhatóságát különböző klinikai helyzetekben

Attitűd

- Nyitott a pszichés működés erőforrás-alapú megközelítésére a tünetfókusz mellett
- Érzékeny a pozitív pszichológia túlhasználatának és leegyszerűsítésének veszélyeire
- Törekszik a kliens egyéni kontextusának és szükségleteinek figyelembevételére
- Elkötelezett az etikus és szakmailag megalapozott alkalmazás mellett
- Reflektív módon viszonyul saját attitűdjeihez és beavatkozási stílusához

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezési sorrend alapján: minimum 10 maximum 30 fő

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A tárgy 28 gyakorlati tanórát (14 alkalom) foglal magába az alábbi bontásban:

1. alkalom – Bevezetés: a pozitív pszichológia helye a klinikumban
2. alkalom – Jólétmodellek I.
3. alkalom – Jólétmodellek II.
4. alkalom – A pozitív érzelmek szerepe és hatásai
5. alkalom – Erősségek és erőforrások a klinikumban I.
6. alkalom – Pozitív pszichológiai intervenciók I.
7. alkalom – Pozitív pszichológiai intervenciók II.

8. alkalom – Pozitív pszichológiai intervenciók III.
9. alkalom – Pozitív pszichológia depresszióban
10. alkalom – Pozitív pszichológia szorongás esetén
11. alkalom – Integráció más terápiás megközelítésekkel
12. alkalom – Kritikai perspektívák I.
13. alkalom – Kritikai perspektívák II.
14. alkalom – Összegzés és klinikai alkalmazás

Gyakorlatvezető: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

- „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva, melynek témakörei: erősségek, „pozitív” személyiségvonások
- zárthelyi dolgozat

heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva: 10 db

várható időpontja: első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat alkalma és az utolsó alkalom

házi feladatok témakörei: erősségek, „pozitív” személyiségvonások

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a házi feladatok a gyakorlati jegybe (100 pont) 25 ponttal számítanak be

zárthelyi dolgozat száma: 1db

várható időpontja: utolsó tanóra

zárthelyi dolgozat témaköre(i): Jólétmodellek, A pozitív érzelmek szerepe és hatásai, Erősségek és erőforrások a klinikumban, Pozitív pszichológiai intervenciók, Pozitív pszichológia depresszióban, Pozitív pszichológia szorongás esetén, Integráció más terápiás megközelítésekkel

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a zárthelyi dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

10 darab „házi feladat” első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat alkalma és az utolsó alkalom

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák 75%-án való aktív részvétel, a 10 db "házi feladat" leadása, illetve a zárthelyi dolgozat min. elégséges osztályzata.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: pozitív pszichológia, pozitív pszichológia helye a

klínikumban, jóllétmodellek, pozitív érzelmek szerepe és hatásai, Erősségek és erőforrások a klínikumban, pozitív pszichológiai intervenciók, pozitív pszichológia szorongás esetén, integráció más terápiás megközelítésekkel, kritikai perspektívák

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy három részből tevődik össze:

- órai aktivitás - 25 pont
- házi feladat - 25 pont
- zárthelyi dolgozat - 50 pont, mely az alábbiak szerint kerül értékelésre:
 1. 80-100% - 5 (jeles)
 2. 70-79% - 4 (jó)
 3. 60-69% - 3 (közepes)
 4. 50-59% - 2 (elégséges)
 5. 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, szövegelemző eszközök) használnak tanulási céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Szondy Máté
Cím	Pozitív pszichológiai intervenciók a klinikai gyakorlatban 16-21., 45-55., 58-122., 124-130. old
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Szondy Máté
Cím	Pozitív pszichológiai intervenciók a klinikai gyakorlatban
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Mesterséges intelligencia a pszichológiában és a pszichoterápiában

Angol neve: Artificial intelligence in psychology and in psychotherapy

Német neve: AI in der Psychologie und in der Psychotherapie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelezően választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMVBOKP031_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó, kritikus és gyakorlatorientált ismereteket szerezzenek a mesterséges intelligencia (MI) pszichológiában és pszichoterápiában betöltött szerepéről. A kurzus bemutatja az MI alkalmazásának lehetőségeit a diagnosztikában, az intervenciókban, valamint a kutatásban, különös tekintettel a klinikai pszichológusi

gyakorlatra.

A tárgy alapozó jellegű, és szorosan kapcsolódik az etika, pszichoterápiás módszerek és kutatómódszertan tárgyakhoz. Célja, hogy felkészítse a hallgatókat a digitális technológiák által átalakuló szakmai környezetben való tájékozódásra és felelős döntéshozatalra.

A mesterséges intelligencia egyre gyorsabban épül be a mentális egészségügyi ellátásba – a szűréstől és diagnosztikai döntéstámogatástól a chatbot-alapú intervenciókig és a digitális terápiás eszközökig –, így a jövő orvosai szakterületüktől függetlenül találkozni fognak ezekkel a rendszerekkel a betegellátás során. A tárgy felvétele lehetővé teszi, hogy az orvostanhallgatók megismerjék e technológiák valós lehetőségeit, korlátait és kockázatait és megalapozott klinikai, valamint etikai szempontból tudják értékelni őket. A kurzus hidat képez a pszichológiai, pszichoterápiás és orvosi gondolkodásmód között, ami különösen hasznos a pszichiátria, a háziorvoslás és a pszichoszomatika iránt érdeklődők számára.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás:

- A hallgatók ismerik a mesterséges intelligencia alapfogalmait és működését pszichológiai kontextusban
- Átlátják az MI alkalmazási lehetőségeit a mentális egészségügyben

Képességek:

- A hallgatók képesek MI-alapú pszichológiai eszközök kritikus elemzésére
- Képesek integrálni az MI-t a klinikai gondolkodásba és esetkonceptualizációba

Attitűd:

- A hallgatók kritikusak és reflektív hozzáállást alakítanak ki a technológiai innovációkhoz
- Érzékenyek a témával kapcsolatos etikai és szakmai dilemmákra

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A tárgy 28 gyakorlati tanórát (14 alkalom) foglal magába az alábbi bontásban:

1. Bevezetés: MI a pszichológiában és pszichoterápiában
2. Gépi tanulás és pszichológiai adatok
3. MI a pszichológiai mérésben és diagnosztikában I.
4. MI a pszichológiai mérésben és diagnosztikában II.
5. Chatbotok és digitális intervenciók
6. Nagy nyelvi modellek (LLM-ek) a pszichoterápiában
7. Terápiás kapcsolat és MI
8. Etikai kérdések I.: adatvédelem és felelősség
9. Etikai kérdések II.: torzítás és igazságosság
10. MI integrációja a klinikai gyakorlatba I.
11. MI integrációja a klinikai gyakorlatba I.
12. MI a pszichológiai kutatásban
13. Kritikai perspektívák és kockázatok
14. Összegzés és jövőbeli irányok

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

- heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva
- csoportos projektmunka kidolgozása, elvégzése és bemutatása
- az óra témájához kapcsolódó kutatásban való részvétel

heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva: 10 db

várható időpontja: első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve csoportos projektmunka bemutatásának alkalma és az utolsó alkalom

házi feladatok témakörei: MI hatása a tanulásra, Chatbotok és digitális intervenciók MI integrációja a klinikai gyakorlatba

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a házi feladatok a gyakorlati jegybe (100 pont) 25 ponttal számítanak be

pótlásuk, javításuk lehetősége: amennyiben a hallgató nem készíti el a megadott határidőre a „házi feladatot” a következő oktatási alkalomra pótolhatja vagy szükség esetén javíthatja

csoportos projektmunka kidolgozása, elvégzése és bemutatása: 1 db

várható időpontja: az utolsó tanóra

csoportos projektmunka témakörei: a témát a hallgatók választják ki a tantárgy tematikában felsorolt témakörökből

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a csoportos projekt feladat a gyakorlati

jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

kutatási részvétel: 1 db

várható időpontja: szorgalmi időszak vége

kutatási részvétel témakörei: a mesterséges intelligencia használatának pszichológiai hatásai

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a kutatási feladat a gyakorlati jegybe (100 pont) 25 ponttal számít bele

pótlásuk, javításuk lehetősége: pótlásra nincs lehetőség

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

- „házi feladat” melynek témakörei: MI hatása a tanulásra, Chatbotok és digitális intervenciók MI integrációja a klinikai gyakorlatba
- 1 kutatási részvétel (szorgalmi időszak vége)

„házi feladat” 10 db; első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve csoportos projekt munka bemutatásának alkalma és az utolsó alkalom

kutatási részvétel 1 db; szorgalmi időszak vége

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák min. 75%-án való aktív részvétel, valamint kutatásban való részvétel, továbbá az csoportos projekt feladat min. elégséges teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projekt feladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A csoportos projektfeladatban való aktív részvétel, mely során a hallgató számot ad az alábbi alapfogalmak ismeretéről: gépi tanulás, MI a pszichológiai mérésben és diagnosztikában, chatbotok és digitális intervenciók, nagy nyelvi modellek (LLM-ek) a pszichoterápiában, MI integrációja a klinikai gyakorlatba I.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy (100 pont) három részből áll az alábbiak szerint:

1. · házi feladatok - 25 pont
2. · kutatási részvétel - 25 pont
3. · csoportos projektfeladat elvégzése és bemutatása - 50 pont, mely az alábbiak szerint kerül értékelésre:
 - o 80-100% - 5 (jeles)
 - o 70-79% - 4 (jó)
 - o 60-69% - 3 (közepes)
 - o 50-59% - 2 (elégséges)
 - o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, mentális egészségügyi chatbotok, szövegelemző eszközök) használnak oktatási és demonstrációs céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Kapitány-Fövény M.
Cím	A mindentudó szolga fogságában? Az MI használathoz köthető új pszichés kihívások (176-194.o.)

Kiadó	In: Szondy M. (szerk.) (2026) Ember, lélek, algoritmus. A mesterséges intelligencia pszichológiai hatása és alkalmazása. Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2026

Típus	Kötelező
Szerző	Szondy M.
Cím	A mesterséges intelligencia szerepe a pszichológiai zavarok diagnosztikájában 194-208.o.
Kiadó	In: Szondy M. (szerk.) (2026) Ember, lélek, algoritmus. A mesterséges intelligencia pszichológiai hatása és alkalmazása. Medicina Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2026

Típus	Kötelező
Szerző	Szondy M., Mészáros N.
Cím	Mesterséges intelligencia a terápiában és a tanácsadásban. 208-226.o.
Kiadó	In: Szondy M. (szerk.) (2026) Ember, lélek, algoritmus. A mesterséges intelligencia pszichológiai hatása és alkalmazása. Medicina Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2026

Típus	Ajánlott
Szerző	Szondy M. (szerk.)
Cím	Ember, lélek, algoritmus. A mesterséges intelligencia pszichológiai hatása és alkalmazása.
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2026

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Elfogadás és elköteleződés terápia

Angol neve: Acceptance and Commitment Therapy (ACT)

Német neve: Akzeptanz- und Commitmenttherapie (ACT)

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelezően választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Magyar

Tantárgy kódja:

AOMVBOKP029_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az Elfogadás és Elköteleződés Terápia (Acceptance and Commitment Therapy, ACT) elméleti alapjait, modelljét és alapvető intervenciós technikáit. A kurzus középpontjában a pszichológiai rugalmasság koncepciója áll, valamint az azt támogató folyamatok (pl. elfogadás, kognitív defúzió, jelenlét, értékek és

elkötelezett cselekvés).

A tárgy szorosan kapcsolódik a kognitív viselkedésterápiás, mindfulness-alapú és harmadik hullámos terápiás megközelítésekhez. Célja, hogy a hallgatók képessé váljanak az ACT szemléletének integrálására klinikai esetek megértésében és a terápiás beavatkozások tervezésében, evidenciákra és reflektív gyakorlatra támaszkodva.

Az elfogadás és elköteleződés terápia (ACT) az orvostanhallgatók és más pszichológia mesterképzésen résztvevők számára azért releváns, mert eszköztára – az elfogadás, a jelen pillanatra való figyelem és a saját értékek tisztázása – jól alkalmazható a krónikus fájdalom, a szorongás, a depresszió és a testi betegségekhez való alkalmazkodás támogatásában, gyakran rövid, a klinikai gyakorlatba is beépíthető intervenciók formájában. Emellett az ACT szemlélete a hallgató saját stresszkezelését is támogathatja, így segítheti a kiégésprevenciót.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás

- Ismeri az Elfogadás és Elköteleződés Terápia (ACT) elméleti alapjait
- Érti a pszichológiai rugalmasság modelljét és annak hat fő folyamatát (elfogadás, kognitív defúzió, jelenlét, én mint kontextus, értékek, elkötelezett cselekvés)
- Áttekintéssel rendelkezik az ACT alkalmazási területeiről különböző pszichés zavarok és élethelyzeti problémák esetén
- Ismeri az ACT hatékonyságával kapcsolatos empirikus eredményeket és a módszer korlátait

Képesség

- Képes ACT-alapú esetkonceptualizáció készítésére (pl. pszichológiai rugalmasság modell mentén)
- Képes alapvető ACT-intervenciók alkalmazására (pl. defúziós technikák, értékklarifikáció, elfogadás gyakorlatai)
- Felismeri az élményelkerülés és kognitív fúzió mintázatait klinikai helyzetekben
- Képes a klienssel együttműködve értékalapú célokat megfogalmazni és támogatni az elkötelezett cselekvést
- Képes reflektív módon használni saját élményeit a terápiás folyamatban

Attitűd

- Nyitott, elfogadó és nem ítélező hozzáállást képvisel a kliens belső élményeivel

szemben

- Érzékeny az élményelkerülés és kontrolltörekvések paradox hatásaira
- Elkötelezett a kliens értékeinek tiszteletben tartása és támogatása mellett
- Tudatosítja saját kognitív és érzelmi folyamatait a segítő kapcsolatban

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezési sorrend alapján: minimum 10 maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A tárgy 28 gyakorlati tanórát (14 alkalom) foglal magába az alábbi bontásban:

1. Bevezetés az ACT-be
2. Az élményelkerülés és kontroll paradoxona
3. Kognitív fúzió és defúzió
4. Elfogadás (acceptance)
5. Jelenlét (mindfulness az ACT-ben)
6. Én, mint kontextus
7. Értékek (values)
8. Elkötelezett cselekvés

9-10. ACT esetkonceptualizáció

11. ACT különböző problémák esetén

12-13. Terápiás kapcsolat ACT-ben

14. Integráció és zárás

Gyakorlatvezető: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

- heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva
- zárthelyi dolgozat

heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva: 10 db

várható időpontja: első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat alkalma és az utolsó alkalom

házi feladatok témakörei: az élményelkerülés és kontroll paradoxona, kognitív fúzió és defúzió, elfogadás (acceptance), jelenlét (mindfulness), én, mint kontextus, értékek (values), elkötelezett cselekvés, ACT esetkonceptualizáció, ACT különböző problémák esetén, terápiás kapcsolat ACT-ben

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a házi feladatok a gyakorlati jegybe (100 pont) 25 ponttal számítanak be

pótlásuk, javításuk lehetősége: amennyiben a hallgató nem készíti el a megadott határidőre a „házi feladatot” a következő oktatási alkalomra pótolhatja vagy szükség esetén javíthatja

zárthelyi dolgozat száma: 1 db

várható időpontja: utolsó tanóra

zárthelyi dolgozat témaköre(i): az élményelkerülés és kontroll paradoxona, kognitív fúzió és defúzió, elfogadás (acceptance), jelenlét (mindfulness), én, mint kontextus, értékek (values), elkötelezett cselekvés, ACT esetkonceptualizáció, ACT különböző problémák esetén, terápiás kapcsolat ACT-ben

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a zárthelyi dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

10 darab „házi feladat” első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat alkalma és az utolsó alkalom

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák 75%-án való aktív részvétel, a 10 db "házi feladat" leadása, illetve a zárthelyi dolgozat min. elégséges osztályzata.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: pszichológiai rugalmasság, elfogadás, tudatos jelenlét, fúzió, defúzió, értékek .

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy (100 pont) három részből áll az alábbiak szerint:

- órai aktivitás – 25 pont
- házi feladatok – 25 pont
- zárthelyi dolgozat – 50 pont, mely az alábbiak szerint kerül értékelésre:
 - o 80-100% - 5 (jeles)
 - o 70-79% - 4 (jó)
 - o 60-69% - 3 (közepes)
 - o 50-59% - 2 (elégséges)
 - o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Szondy M., Szabó-Bartha A.
Cím	Elfogadás és Elköteleződés Terápia: emberkép, alapfogalmak, hatékonyság. (35-51 old)
Kiadó	In: Vizin G., Ajtay Gy., Simon L. (szerk.) Kihívások a kognitív viselkedésterápiában. Magyar Viselkedéstudományi és Kognitív Terápiás Egyesület, Budapest,
Kiadás éve	2017

Típus	Kötelező
Szerző	Eisenbeck, N., Schlosser, K. K., Szondy, M., & Szabó-Bartha, A.
Cím	Elfogadás és Elköteleződés Terápia: elméleti háttér és gyakorlati alkalmazások. (239-247 old)
Kiadó	Psychiatria Hungarica, 31(3)
Kiadás éve	2016

Típus	Ajánlott
Szerző	Szabó-Bartha, A., & Szondy, M. (Szerk.).
Cím	Új utak a pszichoterápiában: Elfogadás, tudatos jelenlét és önegyüttérzés a kognitív viselkedésterápiában.
Kiadó	L'Harmattan Kiadó.
Kiadás éve	2021

Típus	Ajánlott
Szerző	Szondy M., Szabó-Bartha A.
Cím	Démonaink. Hogyan élhetünk teljes életet a nehézségeinkkel együtt?
Kiadó	Kulcslyuk Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2016

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Kognitív viselkedésterápiás alapkészségek

Angol neve: Basic skills of cognitive behavioral therapy

Német neve: Grundfertigkeiten der kognitiven Verhaltenstherapie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter, 2. szemeszter, 3. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelezően választható

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMVBOKP030_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika; +361 210 0330/ 51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, osztályvezető, pszichiáter szakorvos, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 08/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a kognitív viselkedésterápia (CBT) alapvető elméleti kereteit és gyakorlati készségeit, különös tekintettel a gondolkodási, érzelmi és viselkedéses folyamatok kölcsönhatására. A kurzus bevezetést nyújt a kognitív modellbe, az esetkonceptualizáció alapjaiba, valamint a legfontosabb CBT-intervenciókba (pl. kognitív

átstrukturálás, viselkedéses technikák).

A tantárgy alapozó szerepet tölt be a bizonyítékokon alapuló pszichoterápiás megközelítések elsajátításában. Szorosan kapcsolódik a pszichopatológiai, diagnosztikai és egyéb pszichoterápiás tárgyakhoz.

A kognitív viselkedésterápia (CBT) alapkészségei – a problémafeltárás, a gondolatok és viselkedések közötti összefüggések azonosítása, a strukturált beszélgetésvezetés – nemcsak a mentális zavarok kezelésében, hanem az általános orvosi gyakorlatban is jól hasznosíthatók. Az orvostanhallgatók számára ezek a készségek konkrét eszközt adnak a beteg motiválásához, az életmódváltás támogatásához, a szorongó vagy nehezen együttműködő betegekkel való kommunikációhoz és a krónikus betegségekhez való alkalmazkodás segítéséhez. A CBT-alapkészségek elsajátítása emellett az orvos és más szakos hallgató saját stresszkezelését és önreflexióját is fejleszti, ami hozzájárul a klinikai munka során fellépő terhelés kezeléséhez.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás

- Ismeri a kognitív viselkedésterápia (CBT) alapelveit és elméleti modelljeit
- Érti a gondolatok, érzelmek és viselkedések közötti kölcsönhatásokat
- Áttekintéssel rendelkezik a CBT főbb intervenciós technikáiról (pl. kognitív átstrukturálás, viselkedéses aktiváció, expozíció)

Képesség

- Képes alapvető CBT-alapú esetkonceptualizáció készítésére
- Képes azonosítani és feltérképezni a kliens diszfunkcionális gondolatait és viselkedésmintázatait
- Képes a klienssel együttműködve reális és mérhető célokat megfogalmazni

Attitűd

- Strukturált, együttműködő és problémamegoldó szemléletet képvisel
- Érzékeny a kliens egyéni kontextusára és szükségleteire
- Törekszik a terápiás folyamat transzparens és partnerségen alapuló vezetésére

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezési sorrend alapján: minimum 10 maximum 30 fő

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

28 gyakorlati tanóra/14 alkalom:

1. alkalom – Bevezetés a CBT szemléletbe
2. alkalom – Esetkonceptualizáció alapjai
3. alkalom – Automatikus gondolatok azonosítása
4. alkalom – Kognitív torzítások
5. alkalom – Kognitív átstrukturálás I.
6. alkalom – Kognitív átstrukturálás II.
7. alkalom – Viselkedéses technikák I.
8. alkalom – Viselkedéses technikák II.
9. alkalom – Expozíció és szorongáskezelés I.
10. alkalom – Expozíció és szorongáskezelés II.
11. alkalom – Viselkedéses kísérletek
12. alkalom – Terápiás kapcsolat és struktúra a CBT-ben

13. alkalom – CBT különböző zavarok esetén

14. alkalom – Integráció és zárás

Gyakorlatvezető: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel a gyakorlatokon. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

- „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva
- zárthelyi dolgozat

heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva: 4 db

várható időpontja: leadási határideje a félév utolsó előtti órája

házi feladatok témakörei: automatikus gondolatok azonosítása, kognitív torzítások kognitív átstrukturálás, viselkedésszerű technikák, expozíció és szorongáskezelés, viselkedésszerű kísérletek.

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a házi feladatok a gyakorlati jegybe (100 pont) 25 ponttal számítanak be

pótlásuk, javításuk lehetősége: amennyiben a hallgató nem készíti el a megadott határidőre a „házi feladatot” a következő oktatási alkalomra pótolhatja vagy szükség esetén javíthatja

zárthelyi dolgozat száma: 1 db

várható időpontja: utolsó tanóra

zárthelyi dolgozat témaköre(i): esetkonceptualizáció alapjai, automatikus gondolatok azonosítása, kognitív torzítások kognitív átstrukturálás, viselkedésszerű technikák, expozíció és szorongáskezelés,

viselkedéses kísérletek, terápiás kapcsolat

értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a zárthelyi dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

4 darab „házi feladat” (az elsajátított készségek gyakorlását segítik), határidő: utolsó előtti alkalom

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati órák 75 %-án való aktív részvétel, a 4 db "házi feladat" leadása, illetve a zárthelyi dolgozat min. elégséges osztályzata.

Számonkérés típusa:
gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete: automatikus gondolatok azonosítása, kognitív torzítások, kognitív átstrukturálás, viselkedéses technikák, expozíció és szorongáskezelés, viselkedéses kísérletek.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy (100 pont) három részből áll az alábbiak szerint:

1. · órai aktivitás – 25 pont
2. · házi feladatok – 25 pont
3. · zárthelyi dolgozat – 50 pont, mely az alábbiak szerint kerül értékelésre:

- o 80-100% - 5 (jeles)
- o 70-79% - 4 (jó)
- o 60-69% - 3 (közepes)
- o 50-59% - 2 (elégséges)
- o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, szövegelemző eszközök) használnak tanulási céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Beck, J. S.
Cím	Kognitív viselkedésterápia kezdőknek és haladóknak. (33-73., 91-136. old)
Kiadó	Magyar Viselkedés-, Kognitív és Sématerápiás Egyesület, Budapest,
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Greenberger, D., & Padesky, C. A.
Cím	Tudatosság az érzések felett: Nyerd vissza az irányítást az érzelmeid felett, és válj boldogabb emberré! (23-47., 62-124., 188-228. old)
Kiadó	Édesvíz Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Beck, J. S.
Cím	Kognitív viselkedésterápia kezdőknek és haladóknak
Kiadó	Magyar Viselkedés-, Kognitív és Sématerápiás Egyesület, Budapest
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Greenberger, D., & Padesky, C. A.
Cím	Tudatosság az érzések felett: Nyerd vissza az irányítást az érzelmeid felett, és válj boldogabb emberré!

Kiadó	Édesvíz Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2022

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségtudományokban, kutatómódszertan II.

Angol neve: Advanced Statistics, Data Analysis, and Research Methodology in Clinical and Health Sciences II.

Német neve: Fortgeschrittene Statistik, Datenanalyse und Forschungsmethodik in den klinischen und Gesundheitswissenschaften II.

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	56.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP008_2M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Csukly Gábor (klinikai szakorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, elérhetősége: 06208250174

Tantárgyfelelős beosztása: egyetemi docens

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 01/2023. 2023. június 13.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elmélyítsék a klinikai és egészségtudományi kutatások tervezéséhez, kritikai értelmezéséhez és elemzéséhez szükséges módszertani és statisztikai

ismereteiket. A kurzus a Kutatásmódszertan I.-re épül, és a haladóbb kutatási kérdések, diagnosztikai, prognosztikai és terápiás vizsgálatok, longitudinális és többváltozós elemzési szemléletek, valamint a tudományos bizonyítékok korszerű értékelésének kérdéseit tárgyalja. Külön hangsúlyt kap a klinikailag releváns kutatási problémák azonosítása, a megfelelő kutatási terv és elemzési stratégia kiválasztása, továbbá az eredmények kritikus, jó minőségű evidenciák által informált értelmezése.

A tantárgy támogatja a hallgatókat az önálló kutatási tervet készítésben, szakdolgozati, illetve további, empirikus munka megalapozott tervezésében, valamint a klinikai és egészségtudományi szakirodalom magasabb szintű módszertani tudatossággal történő értelmezésében.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás: a hallgató ismeri...

- a klinikai és egészségtudományi kutatások haladóbb módszertani kérdéseit
- a diagnosztikai, prognosztikai és terápiás vizsgálatok alaplogikáját
- a longitudinális, többváltozós és összetettebb elemzési szemléletek alapjait
- a torzítások, confounderek és mérési problémák fejlettebb értelmezését
- a tudományos bizonyítékok kritikai szintézisének alapelveit
- a transzparens és reprodukálható kutatási gyakorlat főbb szempontjait

Képesség: a hallgató képes...

- összetettebb kutatási kérdéseket és hipotéziseket megfogalmazni
- diagnosztikai, prognosztikai vagy terápiás kutatási problémákhoz adekvát kutatási tervet választani
- a kutatási design, mérés és elemzési stratégia összhangját értékelni
- fejlettebb statisztikai eredményeket és modelleket klinikai szempontból értelmezni
- empirikus tanulmányok módszertani erősségeit és korlátait kritikusan elemezni
- önálló, módszertanilag megalapozott kutatási tervet vázolni

Attitűd: a hallgató:

- törekszik a klinikailag releváns és elméletileg megalapozott kutatási gondolkodásra
- kritikusan viszonyul a mechanikus vagy adatvezérelt, de elméletileg gyenge elemzésekhez
- nyitott az evidenciainformált, transzparens és reprodukálható kutatási gyakorlatokra
- érzékeny a kutatási eredmények klinikai értelmezhetőségére és korlátaira
- elkötelezett a felelős, pontos és etikailag megalapozott tudományos munkavégzés iránt

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségtudományokban, kutatómódszertan I. tantárgy sikeres teljesítése.

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

Egy alkalom 4 elméleti tanóra, mely alkalmak során a hallgatók az alábbi témákban szereznek ismereteket.

1. alkalom: A kutatómódszertani szemlélet elmélyítése klinikai kontextusban (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- az 1. tárgy fő fogalmainak rendszerezése
- kutatási kérdésből kutatási program: leírás, magyarázat, előrejelzés, beavatkozás
- klinikai döntéshozatal és tudományos evidencia kapcsolata
- elméletvezérelt vs. adatvezérelt kutatási logika
- jó klinikai kutatási kérdések jellemzői

2. alkalom: Diagnosztikai kutatások logikája (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- diagnosztikai kutatási kérdések sajátosságai
- szenzitivitás, specificitás
- pozitív és negatív prediktív érték
- ROC-görbe, cut-off pontok logikája
- mitől lesz egy mérőeszköz diagnosztikai célra használható

3. alkalom: Prognosztikai és predikciós kutatások (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- kimenetek előrejelzése klinikai kutatásokban
- rizikófaktor, marker, prediktor, mechanizmus elkülönítése
- prognosztikai modellek alaplogikája
- predikció és oksági magyarázat különbsége
- klinikailag hasznos vs. statisztikailag szignifikáns előrejelzés

4. alkalom: Terápiás hatásvizsgálatok haladóbb kérdései (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- superiority, non-inferiority és equivalence logika
- kezeléshez való adherencia és lemorzsolódás problémája
- intention-to-treat és per-protocol szemlélet
- primer és szekunder kimenetek
- klinikai hatásvizsgálatok gyakori értelmezési hibái

5. alkalom: Longitudinális kutatások és változásvizsgálat (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- változás, fejlődés és kezelésre adott válasz vizsgálata
- ismételt méréses elrendezések logikája
- idői dinamika és utánkövetés szerepe
- változásvizsgálati kérdések klinikai kontextusban
- mit mutat meg egy longitudinális vizsgálat, és mit nem

6. alkalom: Többszintű és csoportosult adatok (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- egymásba ágyazott adatszerkezetek (pl. személy-terapeuta-osztály-intézmény)
- függő megfigyelések problémája
- többcentrumos és természetes csoportokban zajló vizsgálatok logikája
- a többszintű szemlélet alapjai
- mikor félrevezető az „egyszerű” elemzés

7. alkalom: Latens konstruktumok és haladóbb pszichometriai szemlélet (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- latens változók fogalma
- klasszikus tesztelmélet vs. modernebb pszichometriai megközelítések
- faktorstruktúra értelmezésének alapjai
- mérési invariancia szemlélete
- mikor mondható, hogy ugyanazt mérjük különböző csoportokban

8. alkalom: Kérdőívfejlesztés és mérőeszköz-adaptáció (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- itemírás és itemelemzés alapelvei
- skálafejlesztés fő lépései
- fordítás, visszafordítás, kulturális adaptáció
- pilotvizsgálat és validálás
- a COSMIN-szemlélet és a mérési tulajdonságok értékelésének alapjai
- tartalmi validitás, strukturális validitás, belső konzisztencia, megbízhatóság és mérési hiba
- konstruktumvaliditás, keresztkulturális validitás/mérési invariancia és rezponzivitás
- mérőeszköz kiválasztása klinikai és kutatási célra
- gyakori hibák kérdőívfejlesztésben és adaptációban

9. alkalom: Confounderek, torzítások és szelekciós problémák haladóbb értelmezése (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- szelekciós torzítás, információs torzítás, mérési torzítás
- confounding és kontrollálás lehetőségei
- mediátor, moderátor és confounder elkülönítése
- klinikai minták speciális torzításai

- torzítások felismerése publikációkban

10. alkalom: Reprodukálhatóság, transzparencia és nyílt tudomány (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- reprodukálhatósági válság pszichológiai és orvostudományi példái
- preregisztráció, protokollok, open data, open materials
- p-hacking, HARKing, szelektív közlés
- konfirmatív és exploratív elemzések elkülönítése
- transzparens kutatási gyakorlatok klinikai relevanciája

11. alkalom: Szisztematikus irodalomfeldolgozás és kritikai evidenciaszintézis (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- kutatási kérdésből kereshető review-kérdés
- keresési stratégia alapjai
- beválasztási és kizárási szempontok
- torzítási kockázat
- szisztematikus áttekintés és narratív áttekintés különbsége

12. alkalom: Saját kutatási terv felépítése (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- kutatási kérdés, hipotézis, design és elemzési terv összehangolása
- változók, mérőeszközök és kimenetek kiválasztása
- minta és megvalósíthatóság kérdései
- etikai és gyakorlati szempontok
- tipikus szakdolgozati és TDK-s kutatástervezési hibák

13. alkalom: Eredmények értelmezése klinikai döntési helyzetekben (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- statisztikai eredményből klinikai jelentés
- abszolút és relatív hatásértelmezés
- minimálisan klinikailag fontos különbség gondolata
- egyéni vs. csoportszintű következtetések
- mit lehet egy eredmény alapján mondani a gyakorlatban, és mit nem

14. alkalom: Integratív szeminárium, kutatási cikkek és kutatási tervek komplex elemzése (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- teljes empirikus tanulmányok közös értelmezése
- a kutatási kérdés, design, mérés és elemzés összekapcsolása
- diagnosztikai, prognosztikai és terápiás állítások kritikai vizsgálata
- evidenciaerősség, torzítások és klinikai relevancia együttes értékelése
- saját kutatási ötletek vagy tervek megbeszélése

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án való részvétel kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

A tantárgy írásbeli vizsgával zárul. A számonkérés középpontjában klinikai és egészségtudományi kutatási problémák, empirikus vizsgálatok és kutatási tervek komplex elemzése áll. A hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy képesek a kutatási kérdéshez megfelelő vizsgálati elrendezést, mérési és elemzési stratégiát választani, döntéseiket szakmailag indokolni, valamint a kutatási eredmények módszertani minőségét, klinikai jelentőségét és evidenciaszintjét kritikusan értékelni.

A vizsga feladatai az alábbi készségek és témakörök alkalmazását kérik számon:

Klinikai kutatási kérdések és kutatási stratégiák kialakítása:

- leíró, magyarázó, predikciós és beavatkozási kutatási kérdések elkülönítése
- elmélet- és adatvezérelt kutatási logika felismerése
- kutatási kérdés, hipotézis, design, mérés és elemzési terv összehangolása

Diagnosztikai kutatások értékelése:

- szenzitivitás, specificitás, pozitív és negatív prediktív érték, ROC-görbe és cut-off értelmezése
- annak megítélése, hogy egy mérőeszköz milyen feltételek mellett használható diagnosztikai célra

Prognosztikai és predikciós vizsgálatok értelmezése:

- rizikófaktor, marker, prediktor és mechanizmus elkülönítése
- predikció és oksági magyarázat megkülönböztetése
- prognosztikai modellek klinikai hasznosságának értékelése

Terápiás hatásvizsgálatok kritikai elemzése:

- superiority, non-inferiority és equivalence vizsgálatok logikája
- intention-to-treat és per-protocol elemzés
- adherencia, lemorzsolódás, primer és szekunder kimenetek szerepe
- terápiás vizsgálatok gyakori torzításainak és értelmezési hibáinak felismerése

Longitudinális és összetett adatszerkezetek elemzési logikája:

- ismételt mérések és utánkövetéses vizsgálatok értelmezése
- idői változás és fejlődési folyamatok vizsgálata egymásba ágyazott, többszintű és csoportosult adatok felismerése,
- valamint annak megítélése, mikor elégtelen vagy félrevezető az egyszerűbb elemzési stratégia

Haladó pszichometriai és méréselméleti kérdések:

- latens konstruktumok és faktorstruktúrák értelmezése
- mérési invariancia alaplogikája
- kérdőívfejlesztés, itemképzés, kulturális adaptáció, pilotvizsgálat és validálás módszertani szempontjai
- COSMIN-szemlélet

Confounding, torzítások és szelekciós problémák:

- szelekciós, információs és mérési torzítások felismerése
- confounder, mediátor és moderátor elkülönítése
- kontrollálási lehetőségek és klinikai minták speciális torzításainak értékelése

Reprodukálhatóság és transzparens kutatási gyakorlat:

- p-hacking, HARKing, szelektív közlés és más kutatási torzítások felismerése
- konfirmatív és exploratív elemzések elkülönítése
- preregisztráció, protokollok, nyílt adatok és nyílt kutatási gyakorlatok szerepének értékelése

Szisztematikus irodalomfeldolgozás és evidenciaszintézis:

- kereshető review-kérdés kialakítása, keresési stratégia, beválasztási és kizárási szempontok, torzítási kockázat értékelése
- narratív és szisztematikus áttekintések módszertani különbségeinek felismerése

Klinikai jelentőség és eredményértelmezés:

- statisztikai eredmények klinikai jelentésének megítélése
- abszolút és relatív hatások, minimálisan klinikailag fontos különbség, valamint egyéni és csoportszintű következtetések elkülönítése

A vizsga komplex esetfeladata egy kutatás teljes módszertani értékelését kell elvégezni. A hallgatónak azonosítania kell a kutatási kérdést, a vizsgálati elrendezést, a mérési és elemzési stratégiát, értékelnie kell a mintavételt, a torzítások és confounderek szerepét, az alkalmazott statisztikai megközelítés megfelelőségét, valamint a levont diagnosztikai, prognosztikai vagy terápiás következtetések megalapozottságát. A feladat része lehet annak bemutatása is, hogyan módosítaná vagy tervezné újra a vizsgálatot módszertanilag megalapozottabb formában.

A vizsga részeként önálló kutatástervezési feladat is szerepel, amelyben egy megadott klinikai vagy egészségtudományi problémához kell kutatási kérdést, hipotézist, vizsgálati elrendezést, változókat, mérőeszközöket, mintavételi stratégiát és elemzési tervet javasolni, valamint ezek választását indokolni.

A számonkéréshez nem kell reprodukálni statisztikai képleteket, azonban célja annak felmérése, hogy a hallgató képes-e módszertanilag koherens kutatási döntéseket hozni, a vizsgálatok korlátait felismerni, és a tudományos eredményeket megfelelő bizonytalansággal és klinikai relevanciájuk figyelembevételével értelmezni.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerte:

- diagnosztikai vizsgálat
- prognózis
- predikció
- terápiás hatásvizsgálat
- longitudinális kutatás
- ismételt mérés
- zavaró tényező (confounder)
- szelekciós torzítás
- információs torzítás
- mediáció
- moderáció
- többváltozós elemzés
- latens változó
- pszichometria
- mérési invariancia
- reprodukálhatóság
- preregisztráció
- torzítási kockázat

- szisztematikus áttekintés
- klinikai jelentőség

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Vizsga osztályozásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

Jegy megajánlás nincs.

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, szövegelemző eszközök) használnak tanulási céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Kötelező
Cím	COSMIN guideline for systematic reviews of patient-reported outcome measures version 2.0.
Link	https://doi.org/10.1007/s11136-024-03761-6

Típus	Kötelező
Cím	Seven steps toward more transparency in statistical practice. Nature Human Behaviour, 5(11), 1473-1480.
Link	https://doi.org/10.1038/s41562-021-01211-8

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Bagoly, Z.
Cím	Kérdőívek tervezése, interjúk.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Bereczky, Z.
Cím	Protokollok a klinikai kutatásokban.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Bagoly, Z.
Cím	Intézményen kívüli, multicentrikus és nemzetközi klinikai tanulmányok.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Katona, É.
Cím	A diagnosztikus tesztek fejlesztésének és validálásának szempontjai.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Rózsa, S.
Cím	A pszichológiai tesztek kultúrközi adaptációja. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy, A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 167–178).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Rózsa, S.
Cím	A többváltozós statisztikai eljárások a pszichometriában. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy, A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 152–166).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Rózsa, S.
Cím	A teszt szerkesztés. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy; A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 125–151).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Szekanecz, Z., & Bodnár, N.
Cím	Az intervenció klinikai vizsgálatok tervezésének, kivitelezésének sajátosságai; a klinikai gyógyszervizsgálatok típusai; kockázatok. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, & É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 85–92).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Sándor, J.
Cím	Biostatistikai módszerek alkalmazása a klinikai kutatásokban. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, & É. Katona (Eds.),
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Vokó, Z.
Cím	Másodlagos adatelemzések, összefoglaló közlemények, metaanalízis, hálózati metaanalízis és szerepük a klinikai kutatásokban.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	DeVet, H. C. W., Terwee, C. B., Mokkink, L. B., & Knol, D. L.
Cím	Measurement in medicine: A practical guide.
Kiadó	Cambridge: Cambridge University Press.
Kiadás éve	2011

Típus	Ajánlott
Szerző	Thulin, M.
Cím	Modern statistics with R: From wrangling and exploring data to inference and predictive modelling (2nd ed.).
Kiadó	
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	Chapter 8: Regression models; Chapter 10: Structural equation models, factor analysis, and mediation; Chapter 11: Predictive modelling and machine learning

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Bizonyítékokon alapuló pszichoterápiás irányzatok, elméletek és módszerek I.

Angol neve: Evidence-based psychotherapeutic approaches and methods I.

Német neve: Evidenzbasierte psychotherapeutische Ansätze und Methoden I.

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP016_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Unoka Zsolt Szabolcs (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, +361 210 0330/51277

Tantárgyfelelős beosztása: igazgatóhelyettes, egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6., 08/2019

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A kurzus betekintést ad a pszichológus hallgatók számára a bizonyítékokon alapuló pszichoterápiás módszerek elméletébe. Megismerik a bizonyítékokra alapuló pszichoterápia alapelveit, módszertanát, a bizonyítékok hierarchiáját, típusait, kutatómódszertan alapelveit. A terápiás hatótényezők, a változás mechanizmusa, terapeuta, páciens, kapcsolati tényezők, a folyamat és a kimeneti kutatások módszertana kerül bemutatásra. A

pszichoterápiák elméleti kereteit, a szetting formáit, a terápiás technikákat ismertetjük. A hallgatók megismerik a nem-specifikus hatótényezőket. A kurzus során áttekintjük az igazoltan hatékony terápiák elméleteit és módszereit is megismerik a hallgatók.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A kurzus célja, hogy a pszichológushallgatók átfogó képet kapjanak a pszichoterápiás módszerek elméleteiről és módszertanáról.

A kurzus végére a hallgatók megismerik:

Tudás:

- a bizonyítékokra alapuló pszichoterápia elméleti alapfogalmait és módszertani alapjait;
- az egyes pszichoterápiás irányzatok közös hatótényezőit;
- a különböző pszichoterápiás módszerek személyiségelméletét, pszichopatológia felfogását, a terápiás kapcsolat jellemzőit;
- átfogó képet kap a pszichoterápiás irányzatokról és azok háttérében álló bizonyítékokról.

Képesség:

Képessé válnak a az egyes pszichoterápiás módszerek alapszintű használatára és értelmezésére. Alap pszichoterápiás készségeket sajátítanak el.

Attitűd:

A hallgatók **bizonyítékokra támaszkodó, kritikai és önreflektív szakmai attitűdöt** sajátítanak el: a pszichoterápiás elméleteket és módszereket nyitottan, ugyanakkor tudományos igényességgel és korlátaik felismerésével értékelik. A pácienshez empatikusan, együttműködően, ítélezésmentesen és az egyéni értékeket, szükségleteket, kulturális sajátosságokat tiszteletben tartva viszonyulnak. Munkájuk során szem előtt tartják az etikai elveket, a megbízhatóságot, a kompetenciahatárokat, valamint a szupervízió és a folyamatos szakmai fejlődés szükségességét.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

"Személyiség, neurodiverzitás, és személyiségzavarok" tantárgy sikeres teljesítése.

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptunon jelentkezett hallgatók létszáma: minimum 10 maximum 30 fő

A tárgy a második félévben kötelező.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A tárgy részletes tematikája és előadók megnevezése:

Hét	Téma	Oktató
1.	Bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája, típusai, kutatómódszertan	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
2.	A terápiás hatótényezők, a változás mechanizmusa, terapeuta, páciens, kapcsolati tényezők, a folyamat és a kimeneti kutatások módszertana	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
3.	Pszichoterápiák elméleti keretei, a szetting formái, a terápiás technikák	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
4.	A nem-specifikus hatótényezők	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
5.	Pszichoanalitikus terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
6.	Pszichodinamikus terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs

Hét	Téma	Oktató
7.	Viselkedés terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
8.	Kognitív terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
9.	Kognitív terápia, második, harmadik hulláma: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
10.	Humanisztikus-klienscentrikus terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
11.	Egzisztenciális terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
12.	Rendszerszemléletű terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
13.	Kapcsolatfókuszú terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs
14.	Gestalt- és élmény terápiák: elméletek és módszerek	Dr. Unoka Zsolt Szabolcs

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án a részvétel kötelező. Pótlásra nincs lehetőség. Hiányzás igazolása a TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Szóbeli vizsga tételsor:

1. Bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája, típusai, kutatásmódszertan
2. A terápiás hatótényezők, a változás mechanizmusa, terapeuta, páciens, kapcsolati tényezők, a folyamat és a kimeneti kutatások módszertana
3. Pszichoterápiák elméleti keretei, a szetting formái, a terápiás technikák
4. A nem-specifikus hatótényezők
5. Pszichoanalitikus terápiák: elméletek és módszerek
6. Pszichodinamikus terápiák: elméletek és módszerek
7. Viselkedés terápiák: elméletek és módszerek
8. Kognitív terápiák: elméletek és módszerek
9. Kognitív terápia, második, harmadik hulláma: elméletek és módszerek
10. Humanisztikus-klienscentrikus terápiák: elméletek és módszerek
11. Egzisztenciális terápiák: elméletek és módszerek
12. Rendszerszemléletű terápiák: elméletek és módszerek
13. Kapcsolatfókuszú terápiák: elméletek és módszerek
14. Gestalt- és élmény terápiák: elméletek és módszerek

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája,

gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Javasolt teljesítési küszöb az elégséges érdemjegyhez

- A vizsgán számonkért témakörönként a nyolc kötelező fogalom közül legalább hatot lényegileg helyesen, szaknyelvtileg elfogadhatóan kell definiálni.
- A négy készségkritérium közül legalább hármat esetvignetta, strukturált szóbeli helyzet vagy rövid szerepjáték alapján alapszinten be kell mutatni, illetve célját, fő lépéseit és korlátait ismertetni kell.
- A hallgatónak el kell különítenie a megfigyelést, a klinikai hipotézist és a kutatási következtetést, továbbá fel kell ismernie az adott módszer fő indikációit és korlátait.
- Elégséges érdemjegyet nem adható súlyos etikai, kompetenciahatár-, keret- vagy betegbiztonsági hiba esetén, így különösen a tájékozott beleegyezés, a titoktartás, a kockázatfelmérés vagy a szükséges továbbküldés figyelmen kívül hagyásakor.

Kompetenciahatár: Az itt megnevezett készségek bevezető, oktatási szintű felismerést és szimulált alkalmazást jelölnek. Teljesítésük önmagában nem jelent önálló pszichoterápiás tevékenységre jogosító kompetenciát; a klinikai alkalmazás képzettségi követelményekhez és szupervízióhoz kötött.

A témakörök áttekintése

1. Bizonyítékokon alapuló pszichoterápia: a bizonyítékok hierarchiája, típusai és kutatómódszertana
2. Terápiás hatótényezők, változásmechanismusok, terapeuta-, páciens- és kapcsolati tényezők; folyamat- és kimenetkutatás
3. A pszichoterápiák elméleti keretei, a szetting formái és a terápiás technikák
4. A nem-specifikus hatótényezők
5. Pszichoanalitikus terápiák: elméletek és módszerek
6. Pszichodinamikus terápiák: elméletek és módszerek
7. Viselkedésterápiák: elméletek és módszerek
8. Kognitív terápiák: elméletek és módszerek
9. A kognitív-viselkedésterápiák második és harmadik hulláma: elméletek és módszerek
10. Humanisztikus és kliensközpontú terápiák: elméletek és módszerek
11. Egzisztenciális terápiák: elméletek és módszerek
12. Rendszerszemléletű terápiák: elméletek és módszerek
13. Kapcsolatfókuszú terápiák: elméletek és módszerek
14. Gestalt- és élményterápiák: elméletek és módszerek

Bizonyítékokon alapuló pszichoterápia: a bizonyítékok hierarchiája, típusai és kutatómódszertana

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Bizonyítékokon alapuló pszichoterápiás gyakorlat.** Olyan klinikai döntéshozatali modell, amely a legjobb elérhető kutatási eredményeket a szakember klinikai szaktudásával, valamint a páciens jellemzőivel, értékeivel, preferenciáival, kultúrájával és élethelyzetével integrálja.
- 2. A bizonyítékok hierarchiája.** A kutatási eredmények módszertani megbízhatóság szerinti, az adott kérdéshez igazodó rangsora. Kezelési hatásosság vizsgálatakor a jó minőségű randomizált vizsgálatok és ezek szisztematikus összegzése általában magasabb szintű bizonyítékot szolgáltatnak, míg más kérdésekben megfigyeléses vagy kvalitatív módszerek lehetnek megfelelőbbek.
- 3. Szisztematikus áttekintés.** Előre meghatározott kérdés, keresési stratégia, beválasztási feltételek és minőségértékelés alapján készült, átlátható és megismételhető szakirodalmi összegzés.
- 4. Metaanalízis.** Összehasonlítható vizsgálatok számszerű eredményeinek statisztikai egyesítése, amely becslést ad az átlagos hatás nagyságára és bizonytalanságára, továbbá vizsgálhatja az eredmények közötti heterogenitást.
- 5. Randomizált kontrollált vizsgálat.** Olyan prospektív hatásvizsgálat, amelyben a résztvevőket véletlenszerűen osztják kezelési és összehasonlító feltételekbe, ezáltal csökkentve a szelekciós torzítást és erősítve az oksági következtetések alapját.
- 6. Hatásosság és eredményesség.** A hatásosság azt jelzi, hogy egy kezelés ellenőrzött, optimális körülmények között működik-e; az eredményesség azt, hogy mennyire használható és hatékony a mindennapi, rutin klinikai ellátás körülményei között.
- 7. Hatásméret és konfidenciaintervallum.** A hatásméret a csoportok közötti különbség vagy változás nagyságát fejezi ki standardizált vagy természetes mértékegységben. A konfidenciaintervallum a becslés statisztikai bizonytalanságát és pontosságát jelzi.
- 8. Belső és külső validitás.** A belső validitás annak mértéke, hogy a megfigyelt változás mennyiben tulajdonítható a vizsgált beavatkozásnak; a külső validitás azt mutatja, mennyire általánosítható az eredmény más páciensekre, terapeutákra és ellátási környezetekre.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Klinikai kérdés megfogalmazása.** A hallgató egy esetvignettából világos PICO-kérdést fogalmaz meg, elkülönítve a páciens/populáció, az intervenció, az összehasonlítás és a kimenet elemeit.
- 2. Kritikus tanulmányértékelés.** A hallgató felismeri a vizsgálati elrendezést, a fő torzítási forrásokat, a minta és a mérőeszközök korlátait, valamint meg tudja ítélni, hogy a következtetés megfelel-e az adatoknak.
- 3. Eredmények klinikai értelmezése.** A hallgató helyesen értelmezi a hatásméretet, a konfidenciaintervallumot, a klinikai jelentőséget és az eredmények alkalmazhatóságát, és nem azonosítja automatikusan a statisztikai szignifikanciát a klinikai fontossággal.
- 4. Bizonyítékokon alapuló közös döntéshozatal.** A hallgató egy kezelési javaslatban összehangolja a kutatási bizonyítékot, az indikációt, a páciens preferenciáit és körülményeit, továbbá érthetően ismerteti a várható előnyöket, korlátokat és alternatívákat.

Terápiás hatótényezők, változásmechanizmusok, terapeuta-, páciens- és kapcsolati tényezők; folyamat- és kimenetkutatás

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Terápiás hatótényező.** A pszichoterápiában jelen lévő olyan összetevő vagy feltétel, amely összefügghet a kedvező változással; lehet módszerspecifikus, kapcsolati, terapeuta-, páciens- vagy környezeti tényező.
- 2. Változásmechanizmus.** Az a feltételezett oksági folyamat, amelyen keresztül egy terápiás beavatkozás a tünetek, a működés vagy az életminőség változásához vezet.
- 3. Mediátor.** Olyan köztes változó, amely statisztikailag és időrendileg közvetíti a kezelés és a kimenet kapcsolatát, és ezért egy feltételezett változásmechanizmus empirikus jelöltje lehet.
- 4. Moderátor.** Olyan előzetes vagy kontextuális jellemző, amely befolyásolja, hogy egy kezelés kinél, milyen körülmények között vagy milyen mértékben hatékony.
- 5. Terápiás szövetség.** A terapeuta és a páciens együttműködésének minősége, amely a célokban való egyetértést, a feladatok közös elfogadását és az érzelmi-kapcsolati köteléket foglalja magában.
- 6. Terapeuta-hatás.** A kimenetek terapeuták közötti, a módszerrel és a páciensjellemzőkkel nem teljesen magyarázható különbsége; ide tartozhat a szakmai készség, a kapcsolati működés, a rugalmasság és a kezeléshez való illeszkedés.
- 7. Páciensfaktorok.** A páciens azon jellemzői és erőforrásai - például motiváció, elvárások, kötődési és interperszonális minták, problémásúlyosság, komorbiditás és társas környezet -, amelyek a folyamatot és a kimenetet befolyásolhatják.
- 8. Folyamat- és kimenetkutatás.** A folyamatkutatás azt vizsgálja, mi történik az üléseken és a terápiás kapcsolatban; a kimenetkutatás a kezelés utáni változást méri. A folyamat-kimenet elemzés e két szint kapcsolatát teszteli.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Változási modell felállítása.** A hallgató egy esethez egyszerű, vizsgálható láncot alkot a terápiás beavatkozás, a feltételezett köztes folyamat és a kívánt kimenet között.
- 2. Mediátor és moderátor elkülönítése.** A hallgató kutatási vagy klinikai példában helyesen azonosítja, hogy egy változó a hatás útját közvetíti-e, vagy a hatás erősségét, irányát, illetve feltételeit módosítja.
- 3. Szövetség monitorozása.** A hallgató célzott kérdésekkel felméri a célokkal, feladatokkal és kapcsolattal való elégedettséget, felismeri a szövetség megingásának jeleit, és együttműködő javító lépést kezdeményez.
- 4. Folyamat-kimenet eredmények értelmezése.** A hallgató megkülönbözteti az együttjárást az oksági bizonyítéktól, figyelembe veszi az időrendet és a lehetséges zavaró tényezőket, valamint óvatos, adatvezérelt következtetést fogalmaz meg.

A pszichoterápiák elméleti keretei, a szetting formái és a terápiás technikák

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Elméleti modell.** Összefüggő fogalmi rendszer, amely magyarázza a pszichés problémák kialakulását, fennmaradását és változását, továbbá irányt ad az állapotfelméréshez és a beavatkozások kiválasztásához.
- 2. Esetkonceptualizáció.** A páciens problémáinak, erőforrásainak, előzményeinek, fenntartó folyamatainak és kezelési céljainak elméletileg megalapozott, egyénre szabott és a terápiában folyamatosan felülvizsgált összefoglalása.
- 3. Indikáció.** Azoknak a klinikai feltételeknek és céloknak az együttese, amelyek alapján egy adott pszichoterápiás módszer vagy kezelési forma várhatóan megfelelő és hasznos lehet.

4. Kontraindikáció. Olyan állapot, kockázat vagy körülmény, amelyben egy módszer alkalmazása nem biztonságos, nem célszerű, vagy csak más ellátással, módosított formában és szorosabb monitorozással végezhető.

5. Terápiás szetting és kezelési forma. A terápia szervezeti és kapcsolati elrendezése, például egyéni, pár-, család- vagy csoportterápia; személyes, online, ambuláns vagy fekvőbeteg forma; továbbá az ülések gyakorisága és időtartama.

6. Terápiás keret. A kezelés kiszámíthatóságát és biztonságát biztosító szabályok és határok rendszere, beleértve az időt, helyet, szerepeket, titoktartást, elérhetőséget, díjazást, hiányzást és krízishelyzetek kezelését.

7. Terápiás szerződés. A terapeuta és a páciens közös, tájékozott megállapodása a célokról, módszerről, feladatokról, felelőségekről, keretéről, várható előnyökről, kockázatokról és az együttműködés felülvizsgálatáról.

8. Terápiás technika vagy intervenció. Az elméleti modellhez és az esetkonceptualizációhoz kapcsolódó konkrét terapeutaművelet, amely meghatározott folyamatot kíván elősegíteni, és amelynek hatását a terapeuta a páciens válasza alapján követi.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Alapszintű esetkonceptualizáció. A hallgató egy rövid esetből azonosítja a fő problémát, a hajlamosító, kiváltó, fenntartó és védő tényezőket, és ezekből koherens kezelési fókuszot fogalmaz meg.

2. Setting megválasztása. A hallgató a probléma, a kockázat, a páciens preferenciái és az ellátási lehetőségek alapján indokolt kezelési formát választ, és felismeri, mikor szükséges továbbküldés vagy multidiszciplináris ellátás.

3. Keret és szerződés kialakítása. A hallgató érthetően ismerteti a szerepeket, célokat, idői és kommunikációs kereteket, titoktartást és annak korlátait, majd ellenőrzi a páciens megértését és beleegyezését.

4. Technika illesztése a célhoz. A hallgató meg tudja indokolni, hogy a választott technika mely fenntartó folyamatot célozza, miként alkalmazná fokozatosan, és milyen jelek alapján módosítaná vagy állítaná le.

A nem-specifikus hatótényezők

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Közös vagy nem-specifikus hatótényezők. Különböző pszichoterápiás irányzatokban egyaránt jelen lévő, a változást támogató összetevők, például a szövetség, az empátia, a remény, az együttműködés, a hiteles magyarázat és a terápiás visszajelzés.

2. Terápiás szövetség. A célok, terápiás feladatok és kapcsolati kötelék együttese, amely lehetővé teszi, hogy a terapeuta és a páciens közösen dolgozzon a változáson.

3. Empátia. A páciens szubjektív tapasztalatainak pontos, érzelmileg ráhangolt és ítéletmentes megértése, valamint ennek olyan visszajelzése, amelyben a páciens felismeri saját élményét.

4. Feltétel nélküli pozitív odafordulás. A páciens személyének alapvető tisztelete és elfogadása akkor is, ha egyes viselkedései problémásak; nem jelent helyeslést, határtalanságot vagy a felelősség feladását.

5. Terapeuta-kongruencia és hitelesség. A terapeuta belső tapasztalatainak, szakmai szerepének és kommunikációjának megfelelő összhangja, amely átlátható, őszinte, de a páciens szükségleteit és a terápiás célt szolgáló jelenlétet tesz lehetővé.

6. Pozitív elvárás és remény. A változás lehetőségébe vetett reális bizalom, amelyet a terapeuta a páciens erőforrásainak felismerésével, elérhető célokkal és hiteles kezelési tervvel támogat.

7. Hiteles terápiás magyarázat. A probléma és a kezelés olyan érthető, koherens és a páciens tapasztalatához illeszkedő értelmezése, amely indokolja a terápiás feladatokat és növeli az együttműködés értelmességét.

8. Rutinszerű kimenetmonitorozás és visszajelzésvezérelt kezelés. A tünetek, működés, célok és terápiás kapcsolat rendszeres mérése, majd az eredmények közös áttekintése annak érdekében, hogy a kezelést időben lehessen módosítani.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Empatikus meghallgatás és visszatükrözés. A hallgató megszakítás és korai tanácsadás nélkül követi a páciens közlését, pontosan összefoglalja a tartalmat és az érzelmi jelentést, majd ellenőrzi, hogy jól értette-e.

2. Cél- és feladategyeztetés. A hallgató közösen megfogalmazott, érthető és reális célt alakít ki, tisztázza a terápiás feladatok értelmét, és aktívan rákérdez a páciens fenntartásaira.

3. Reális remény és kezelési racionalé közvetítése. A hallgató túlzó ígérlet nélkül, a bizonytalanságot is megnevezve ismerteti, hogyan támogathatja a kezelést a változást, és a magyarázatot a páciens nyelvéhez igazítja.

4. Visszajelzés kérése és szövetségjavítás. A hallgató nyíltan rákérdez arra, mi volt hasznos vagy nehéz, védekezés nélkül fogadja a kritikát, validálja a megélt problémát, és közös korrekciós lépést dolgoz ki.

Pszichoanalitikus terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Dinamikus tudattalan. Olyan vágyak, félelmek, fantáziák, konfliktusok és kapcsolati minták rendszere, amelyek nem hozzáférhetők közvetlenül a tudatos reflexiónak, mégis befolyásolják az élményt és a viselkedést.

2. Intrapszichés konfliktus. Egymással összeegyeztethetetlen vágyak, tilalmak, félelmek, önképek vagy kapcsolati szükségletek közötti belső feszültség, amely szorongást, tünetet vagy védekezést hozhat létre.

3. Áttétel. Korábbi jelentős kapcsolatokról származó érzések, elvárások és viszonyulási minták részben tudattalan aktualizálódása a terapeutával és a terápiás helyzettel kapcsolatban.

4. Viszontáttétel. A terapeuta pácienssel kapcsolatos érzelmi, testi, gondolati és cselekvési válaszainak együttese, amelyben személyes tényezők és a páciens által kiváltott kapcsolati hatások egyaránt jelen lehetnek.

5. Ellenállás. A fájdalmas vagy konfliktusteli élmények felismerését, átélését és megváltoztatását akadályozó, gyakran részben tudattalan folyamat, amely a terápiás helyzetben is megjelenhet.

6. Elhárító mechanizmus. A belső konfliktus, szorongás vagy elfogadhatatlannak megélt impulzus kezelésére szolgáló többnyire automatikus pszichés művelet, amely rövid távon védhet, tartósan azonban beszűkítheti az alkalmazkodást.

7. Szabad asszociáció és egyenletesen lebegő figyelem. A páciens törekszik gondolatai cenzúrázatlan közlésére, miközben a terapeuta előzetes kiemelés nélkül, nyitott figyelemmel követi a tartalmi, érzelmi és kapcsolati összefüggéseket.

8. Interpretáció és átdolgozás. Az interpretáció lehetséges tudattalan jelentést vagy kapcsolatot fogalmaz meg. Az átdolgozás ennek ismételt, különböző helyzetekben történő érzelmi és kognitív feldolgozása, amely tartósabb változást tehet lehetővé.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Analitikus figyelem és asszociáció támogatása. A hallgató nyitott, nem sürgető kérdésekkel támogatja a

spontán közlést, és észleli az ismétléseket, kihagyásokat, affektív váltásokat és kapcsolati jelentéseket anélkül, hogy azonnal lezárná őket.

2. Áttételi hipotézis megfogalmazása. A hallgató a jelen terápiás helyzetből kiindulva, tentatív nyelven kapcsolati mintát fogalmaz meg, és világosan elkülöníti a megfigyelést a feltételezett jelentéstől.

3. Viszontáttételi önreflexió. A hallgató felismeri saját reakcióit mint lehetséges információforrást, ellenőrzi személyes torzításait, és szükség esetén szupervíziót kér ahelyett, hogy impulzívan cselekedne.

4. Időzített interpretáció. A hallgató rövid, érthető és nem dogmatikus értelmezést ad, figyelembe veszi a páciens aktuális befogadóképességét, majd a páciens válasza alapján pontosít vagy visszalép.

Pszichodinamikus terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Pszichodinamikus esetformuláció. A tüneteket, konfliktusokat, affektusokat, védekezéseket, kötődési és kapcsolati mintákat, fejlődési előzményeket és erőforrásokat összekapcsoló, a terápiás fókuszot irányító munkahipotézis.

2. Ismétlődő kapcsolati minta. A személy visszatérő kívánságainak, másokról alkotott elvárásainak, a másik tényleges vagy észlelt válaszainak és saját reakcióinak jellegzetes ciklusa.

3. Belső tárgykapcsolati reprezentáció. Az önmagáról, másokról és a közöttük lévő kapcsolatokról kialakult, affektussal telített belső szerveződés, amely befolyásolja a jelenlegi kapcsolatokat észlelését és alakítását.

4. Affektus és affektusszabályozás. Az affektus a gyors, testi és pszichés érzelmi válasz; az affektusszabályozás azoknak a folyamatoknak az együttese, amelyek az érzelmek felismerését, elviselését, kifejezését és módosítását segítik.

5. Kötődési minta. A közelség, biztonságkeresés, autonómia és veszteség kezelésének viszonylag stabil kapcsolati szerveződése, amely a terápiás kapcsolatban is megjelenhet.

6. Dinamikus fókusz. A kezelésben elsődlegesen vizsgált központi konfliktus, affektív téma vagy ismétlődő kapcsolati minta, amely összekapcsolja a tüneteket a jelenlegi és korábbi kapcsolati tapasztalatokkal.

7. Szupportív-expresszív kontinuum. A pszichodinamikus intervenciók skálája: a szupportív beavatkozások a stabilitást, funkciót és megküzdést erősítik; az expresszív beavatkozások a konfliktusok, védekeзések és kapcsolati jelentések feltárását segítik.

8. Időhatáros pszichodinamikus terápia. Előre meghatározott időkeretben, kijelölt fókusszal végzett pszichodinamikus kezelés, amelyben a kezdet, a munkafázis és a befejezés tudatosan szervezett.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Fókuszált dinamikus formuláció. A hallgató az esetből egy központi affektív-konfliktusos vagy kapcsolati mintát fogalmaz meg, és megmutatja, hogyan kapcsolódik ez a tünethez és a terápiás célhoz.

2. Affektus és védekezés tisztázása. A hallgató konkrét megfigyelésből kiindulva segíti az érzellem megnevezését, és ítélezés nélkül rákérdez arra, miként távolodik el a páciens az élménytől.

3. Szupportív vagy expresszív intervenció választása. A hallgató a páciens stabilitása, reflektív kapacitása és aktuális terhelése alapján indokolja, hogy inkább megtartó, strukturáló vagy feltáró beavatkozás szükséges-e.

4. Jelen idejű kapcsolati munka és lezárás. A hallgató a terápiás kapcsolatban megjelenő mintát óvatosan

megnevezi, és időhatáros helyzetben a befejezést előre jelzi, a veszteséghez és elváláshoz kapcsolódó reakciókat feldolgozza.

Viselkedésterápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Klasszikus kondicionálás. Tanulási folyamat, amelyben egy korábban semleges inger egy jelentős ingerrel való társítás révén önállóan is kivált egy válaszreakciót.

2.a. Operáns kondicionálás. Tanulási folyamat, amelyben egy viselkedés jövőbeli valószínűségét annak következményei - megerősítés, büntetés vagy a megerősítés elmaradása - módosítják.

2.b. Modell tanulás. Olyan megfigyeléssel tanulási folyamat, amelyben az egyén valamilyen szempontból jelentős (szeretet kapcsolat, hatalmi, domináns viszony, népszerűség, kedveltség) mások viselkedésének és a viselkedés következményeinek megfigyelése révén sajátít el vagy módosít viselkedésmintákat. Feltétele a modellre irányuló figyelem, a látottak emlékezeti megőrzése, a viselkedés kivitelezésének képessége és a megfelelő motiváció; közvetlen megerősítés nem feltétlenül szükséges.

3. Funkcionális elemzés. A problémaviselkedés előzményeinek, pontos formájának, rövid és hosszú távú következményeinek, valamint fenntartó funkciójának szisztematikus feltárása.

4. Megerősítés. Olyan következmény, amely növeli az azt megelőző viselkedés későbbi előfordulásának valószínűségét; lehet pozitív, ha inger jelenik meg, és negatív, ha kellemetlen inger szűnik meg.

5. Kioltás. A korábban megerősített vagy kondicionált válasz fokozatos gyengülése, amikor a fenntartó következmény vagy a várt ingerkapcsolat tartósan elmarad.

6. Expozíció. A félelmet vagy elkerülést kiváltó ingerekkel, helyzetekkel, emlékekkel vagy testi érzetekkel való tervszerű és megfelelően adagolt találkozás, amely új, biztonságosabb tanulást tesz lehetővé.

7. Inger- vagy félelemhierarchia. A kiváltó helyzetek egyénre szabott, a várható distressz vagy nehézség szerinti fokozatos rangsora, amely az expozíciós gyakorlatok tervezését segíti.

8. Viselkedésaktiváció. A visszahúzódás és passzivitás körének megszakítása értékes, örömet, kompetenciát vagy kapcsolódást támogató tevékenységek tervszerű növelésével és következményeik monitorozásával.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. ABC-funkcionális elemzés. A hallgató egy konkrét problémaviselkedéshez elkülöníti az előzményt, a megfigyelhető viselkedést és a rövid, illetve hosszú távú következményeket, majd megfogalmazza a lehetséges fenntartó funkciót.

2. Expozíció tervezése. A hallgató együttműködően hierarchiát állít fel, meghatározza a gyakorlat célját, az elkerülés és biztonsági viselkedések kezelését, valamint a distressz és a tanulás monitorozását.

3. Megerősítési terv kialakítása. A hallgató megfigyelhető célviselkedést, azonnali és arányos megerősítőt, valamint következetes alkalmazási szabályt határoz meg, kerülve a megszégyenítő vagy káros büntetést.

4. Viselkedésaktivációs lépés. A hallgató a páciens értékeihez és aktuális energiaszintjéhez illeszkedő, konkrét, időben meghatározott tevékenységet tervez, előre azonosítja az akadályokat, és megbeszéli az utólagos értékelést.

Kognitív terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Kognitív modell.** A helyzet, az értelmezés, az érzelmi és testi válasz, valamint a viselkedés kölcsönhatását leíró modell, amely szerint a jelentésadás központi szerepet játszik a distressz fennmaradásában.
- 2. Automatikus gondolat.** Gyorsan megjelenő, helyzethez kötött verbális vagy képi értelmezés, amely gyakran magától értetődőnek tűnik, és közvetlenül kapcsolódik az érzelmi és viselkedéses reakcióhoz.
- 3. Kognitív torzítás.** Az információfeldolgozás visszatérő, egyoldalú mintája - például mindent vagy semmit gondolkodás, katasztrofizálás vagy gondolatolvasás -, amely fenntarthatja a problémás következtetéseket.
- 4. Köztes hiedelem.** Feltételes szabály, attitűd vagy előfeltevés, például „ha hibázom, elutasítanak”, amely a mélyebb hiedelmek és a helyzeti automatikus gondolatok között közvetít.
- 5. Alaphiedelem vagy séma.** Általános, mélyen szerveződő meggyőződés az önmagáról, másokról vagy a világról, amely irányítja a figyelmet, az emlékezést, az értelmezést és a megküzdést.
- 6. Kollaboratív empirizmus.** A terapeuta és a páciens együttműködő vizsgálódása, amelyben a gondolatokat és hiedelmeket nem tekintik eleve igaznak vagy hamisnak, hanem megfigyeléssel és tapasztalati próbákkal tesztelik.
- 7. Irányított felfedezés és szókratészi kérdezés.** Nyitott, lépésről lépésre haladó kérdezés, amely segíti a páciens saját következtetéseinek, bizonyítékainak, alternatív nézőpontjainak és cselekvési lehetőségeinek felismerését.
- 8. Kognitív átstrukturálás.** A problémás értelmezés azonosítása, bizonyítékainak és következményeinek vizsgálata, majd kiegyensúlyozottabb, valóságghűbb és használhatóbb megfogalmazás kialakítása.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Helyzet-gondolat-érzelem-viselkedés lánc feltárása.** A hallgató konkrét eseményből kiindulva elkülöníti a helyzetet, az automatikus értelmezést, az érzelmi és testi választ, valamint a viselkedést és annak következményeit.
- 2. Gondolatnapló vezetésének támogatása.** A hallgató segíti a pácienset a kulcs gondolat pontos megfogalmazásában, az érzelmi intenzitás becslésében, a mellette és ellene szóló adatok összegyűjtésében, valamint egy kiegyensúlyozott válasz kialakításában.
- 3. Szókratészi kérdezés.** A hallgató nem vitatkozik és nem ad kész „helyes gondolatot”, hanem nyitott kérdésekkel vizsgálja a bizonyítékokat, az alternatív magyarázatokat, a perspektívaváltást és a következményeket.
- 4. Viselkedéses kísérlet tervezése.** A hallgató megfogalmazza a tesztelendő előrejelzést, egy biztonságos és megfigyelhető próbát tervez, előre rögzíti a mérhető kimenetet, majd az eredmény alapján közösen felülvizsgálja a hiedelmet.

A kognitív-viselkedésterápiák második és harmadik hulláma: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Második hullámú kognitív-viselkedésterápia.** Strukturált megközelítés, amely a problémás gondolatok, hiedelmek és viselkedések felismerését, tesztelését és módosítását tekinti a változás fő útjának.
- 2. Harmadik hullámú vagy kontextuális kognitív-viselkedésterápiák.** Olyan módszercsalád, amely a gondolatok tartalma mellett a belső élményekhez való viszonyt, a kontextust, a tudatos jelenlétet, az elfogadást, az értékeket és a viselkedés funkcióját hangsúlyozza.
- 3. Pszichológiai rugalmasság.** Képesség a jelen tapasztalat nyitott és tudatos észlelésére, a perspektívaváltásra,

valamint arra, hogy a személy nehéz belső élmények mellett is az értékeihez illeszkedően cselekedjen.

4. Tudatos jelenlét, együttérzés és önegyüttérzés. A tudatos jelenlét, a jelen pillanat testi, érzelmi és gondolati eseményeire irányított, szándékos, nyitott és nem ítélkező figyelem. Az együttérzés: Mások szenvedésének, nehézségének vagy kiszolgáltatottságának felismerése, az erre adott érzelmileg odaforduló válasz, valamint a szenvedés enyhítésére irányuló szándék. Az önegyüttérzés: A saját szenvedéshez, hibákhoz és korlátokhoz való elfogadó, megértő és támogató viszonyulás, amely magában foglalja az önmagunkkal szembeni kedvességet, az emberi esendőség univerzalitásának felismerését és az élmények kiegyensúlyozott tudatosítását.

5. Elfogadás. A már jelen lévő belső élmények elleni meddő küzdelem csökkentése és az élmények számára történő téradás; nem jelent passzivitást, egyetértést vagy a megváltoztatható helyzetek feladását.

6. Kognitív defúzió és decentralálás. Annak felismerése és gyakorlása, hogy a gondolat mentális esemény, nem szükségszerű tény vagy parancs; a személy így nagyobb távolságból és választási szabadsággal viszonyulhat hozzá.

7. Értékek és elkötelezett cselekvés. Az értékek a választott életirányokat jelölik; az elkötelezett cselekvés ezekhez illeszkedő, konkrét és kitartó lépések megtétele a nehézségek jelenlétében is.

8. Dialektikus szemlélet. Az ellentétesnek tűnő nézőpontok - különösen az elfogadás és a változtatás - egyidejű érvényességének keresése és magasabb szintű összehangolása.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Rövid tudatosjelenlét-gyakorlat vezetése. A hallgató világos, választási lehetőséget biztosító instrukcióval a figyelmet a légzésre, testérzetre vagy hangokra irányítja, normalizálja az elkalandozást, majd biztonságosan lezárja a gyakorlatot.

2. Defúziós vagy elfogadási intervenció. A hallgató segíti a belső esemény megnevezését - például „azt a gondolatot veszem észre, hogy...” -, és támogatja a tapasztalattal való küzdelem csökkentését anélkül, hogy a tartalmat bagatellizálná.

3. Értékalapú cél és lépés kialakítása. A hallgató elkülöníti az értéket az egyszer elérhető céltól, majd egy kicsi, konkrét, megfigyelhető és időben meghatározott cselekvést fogalmaz meg.

4. Viselkedéslánc és készségválasztás. A hallgató azonosítja a sérülékenységi tényezőket, kiváltó eseményt, gondolatokat, érzelmeket, késztetéseket, viselkedést és következményeket, majd validálást és változtatást egyaránt tartalmazó készségtervet választ.

Humanisztikus és kliensközpontú terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Aktualizációs tendencia. A személyben meglévő alapvető irány a képességek kibontakoztatására, a tapasztalatok integrálására, a nagyobb önszabályozásra és a környezethez való rugalmas alkalmazkodásra.

2. Fenomenológiai mező. A személy által megélt szubjektív világ, vagyis ahogyan önmagát, másokat és helyzetét az adott pillanatban érzékeli és jelentéssel ruházza fel.

3. Énfogalom. Az önmagáról alkotott, viszonylag szervezett és tudatosítható kép, amely magában foglalja a személy tulajdonságairól, értékéről, szerepeiről és lehetőségeiről alkotott elképzeléseit.

4. Kongruencia és inkongruencia. Kongruencia esetén a megélt tapasztalat, a tudatos önértékelés és a kifejezés összhangban van; inkongruencia esetén a tapasztalat és az énfogalom között feszültség vagy torzítás alakul ki.

5. Értékfeltételek. Internalizált szabályok arról, hogy a személy csak bizonyos teljesítmények, érzések vagy viselkedések esetén méltó elfogadásra és szeretetre; ezek beszűkíthetik a hiteles önészlelést.

6. Feltétel nélküli pozitív odafordulás. A páciens személyének következetes tisztelete és elfogadása, amely teret ad a tapasztalat őszinte feltárásának, miközben a terapeuta a szükséges szakmai és etikai határokat megtartja.

7. Empatikus megértés. A páciens belső vonatkoztatási keretének minél pontosabb, érzékeny és „mintha” jellegű megértése, amely nem olvad össze a páciens élményével, és visszajelzés útján ellenőrizhető.

8. Terapeuta-kongruencia. A terapeuta hiteles, önreflektív jelenléte, amelyben nem rejtőzik merev szakmai szerep mögé, de személyes közléseit csak megfontoltan, a páciens folyamatának szolgálatában használja.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Pontos empatikus reflexió. A hallgató a kimondott tartalom és az érzékelt érzelmi jelentés lényegét röviden visszatükrözi, nem értelmezi túl, és lehetőséget ad a páciensnek a pontosításra.

2. Ítélezésmentes elfogadás határokkal. A hallgató elkülöníti a személy elfogadását a káros viselkedés jóváhagyásától, tiszteletteljesen reagál, és szükség esetén világos biztonsági vagy etikai határt tart.

3. Kongruens terápiás jelenlét. A hallgató észleli saját reakcióját, nem játszik meg hamis bizonyosságot, és csak akkor oszt meg személyes vagy kapcsolati visszajelzést, ha az rövid, felelős és a páciens önfeltárását segíti.

4. Nem-direktív folyamatkövetés. A hallgató nem veszi át indokolatlanul a beszélgetés irányítását, a páciens által hozott jelentésekből indul ki, és olyan kérdéseket használ, amelyek mélyítik, nem pedig előírják a tapasztalatot.

Egzisztenciális terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

1. Világban-való-lét. Az emberi létezés olyan felfogása, amelyben a személy nem választható el testétől, kapcsolataitól, történetétől, értékeitől és konkrét életvilágától.

2. Egzisztenciális adottságok. Az emberi lét alapvető, el nem kerülhető feltételei - például végesség, szabadság, felelősség, elszigeteltség, kapcsolódás, bizonytalanság és jelentéskeresés -, amelyekkel minden személy saját módján találkozik.

3. Szabadság és felelősség. A személy korlátozott, helyzetbe ágyazott lehetősége arra, hogy viszonyulást és cselekvést válasszon, valamint annak vállalása, hogy döntései következményekkel járnak.

4. Jelentés. Az élmények, kapcsolatok és cselekvések személyes összefüggése és iránya, amely nem feltétlenül adott, hanem felfedezhető, kialakítható és újraszervezhető.

5. Autenticitás. A saját tapasztalatok, értékek, lehetőségek és korlátok őszinte vállalása, valamint az ezekkel összhangban álló életvezetésre való törekvés.

6. Halandóság és végesség. Annak felismerése, hogy az élet időben korlátozott, a lehetőségek nem végtelenek, és a veszteség elkerülhetetlen; ez szorongást és egyben értékrendező tisztánlátást is mozgósíthat.

7. Egzisztenciális izoláció. Az a tapasztalat, hogy a legmélyebb élmények egy része nem adható át teljesen, és bizonyos döntéseket, veszteségeket vagy a halállal való szembenézést végső soron mindenki maga él át.

8. Egzisztenciális szorongás. A létezés alapfeltételeire adott emberi válasz, amely nem szükségszerűen kóros; akkor válhat beszűkítővé, ha tartós elkerüléshez, merevséghez vagy a választási lehetőségek feladásához vezet.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Fenomenológiai feltárás.** A hallgató előfeltevések és gyors magyarázat nélkül kérdez rá arra, hogyan jelenik meg a probléma a páciens testében, idejében, kapcsolataiban, döntéseiben és mindennapi világában.
- 2. Jelentés- és értéktisztázás.** A hallgató segít elkülöníteni a külső elvárásokat a személyesen vállalt értékektől, és feltárja, milyen irányt adhatnak ezek a jelenlegi helyzetben.
- 3. Szabadság, választás és felelősség vizsgálata.** A hallgató egyszerre ismeri el a valós korlátokat és keresi a fennmaradó mozgásteret, anélkül hogy hibáztatná a páciens vagy korlátlan szabadságot feltételezne.
- 4. Bizonytalanság és végeesség megtartása.** A hallgató nem siet a halálhoz, veszteséghez, izolációhoz vagy értelmetlenséghez kapcsolódó szorongás megnyugtató lezárására, hanem jelen marad, pontosít, és szükség esetén biztonsági felmérést végez.

Rendszerszemléletű terápiai elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Rendszer.** Kölcsönösen egymásra ható elemek szervezett egésze, amelynek működése nem érthető meg teljesen az egyes tagok különálló tulajdonságaiból.
- 2. Cirkuláris okság.** A lineáris „A okozza B-t” magyarázat helyett olyan kölcsönös hatáslánc, amelyben A válasza módosítja B-t, B válasza pedig visszahat A-ra, és a minta ismétlődően fennmaradhat.
- 3. Visszacsatolási hurok.** A rendszer működésének olyan folyamata, amelyben egy esemény következménye visszahat a kiinduló működésre; a negatív visszacsatolás stabilizálhat, a pozitív visszacsatolás felerősíthet változásokat.
- 4. Homeosztázis.** A rendszer törekvése a megszokott egyensúly és kapcsolati szabályok fenntartására akkor is, ha ezek egyes tagok számára tünetképzők vagy megterhelők.
- 5. Alrendszer és határ.** A rendszeren belüli egység - például szülői vagy testvéri alrendszer - és az azt más egységektől elkülönítő szabályok. A határ lehet rugalmas, túl merev vagy diffúz.
- 6. Trianguláció.** Olyan kapcsolati folyamat, amelyben két személy feszültsége egy harmadik bevonásával szabályozódik, és a harmadik fél közvetítő, szövetséges vagy tünetviselő szerepbe kerülhet.
- 7. Családi életciklus.** A család fejlődési szakaszainak és átmeneteinek sora - például párképződés, gyermek születése, serdülőkor, kirepülés, idősödés -, amelyek új feladatokat és szabályátrendezést igényelnek.
- 8. Genogram.** Legalább három generáció családi szerkezetét, fontos eseményeit, kapcsolati minőségeit, ismétlődő mintáit és jelentős egészségi vagy pszichoszociális tényezőit ábrázoló strukturált térkép.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Cirkuláris interakció feltérképezése.** A hallgató egy konfliktust kölcsönös viselkedési láncként ír le, megmutatva, miként válik az egyik fél reakciója a másik következő reakciójának kiváltójává.
- 2. Cirkuláris kérdés.** A hallgató olyan kérdéseket tesz fel, amelyek több családtag nézőpontját, a kapcsolati különbségeket, sorrendeket és kölcsönhatásokat tárják fel, nem pedig egyetlen hibás személyt keresnek.
- 3. Genogram készítése.** A hallgató alapvető jelölésekkel legalább három generációt ábrázol, rögzíti a lényeges eseményeket és kapcsolatokat, majd hipotézisként azonosít ismétlődő mintákat.

4. Átkeretezés és többnézőpontúság. A hallgató a problémás viselkedést olyan alternatív, nem hibáztató jelentésben fogalmazza újra, amely elismeri annak lehetséges funkcióját, miközben a változtatás szükségességét is megtartja.

Kapcsolatfókuszú terápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Kötődés.** A biztonságot nyújtó másik közelségének keresését és használatát szervező, fejlődésileg megalapozott rendszer, amely különösen fenyegetés, veszteség vagy bizonytalanság esetén aktiválódik.
- 2. Belső munkamodell.** Az önmagáról, a másik elérhetőségéről és a kapcsolatok várható működéséről kialakult implicit és explicit reprezentáció, amely irányítja a figyelmet, értelmezést és kapcsolati viselkedést.
- 3. Mentalizáció.** Saját és mások viselkedésének valószínű belső állapotok - érzések, gondolatok, vágyak, szándékok - alapján történő rugalmas értelmezése, annak tudatával, hogy ezek csak feltételezések.
- 4. Interperszonális ciklus.** Ismétlődő kapcsolati lánc, amelyben a személy elvárásai és viselkedése jellegzetes választ vált ki a másiktól, ez pedig megerősíti az eredeti elvárást és reakciót.
- 5. Kapcsolati fókusz vagy interperszonális problématerület.** A kezelésben kijelölt aktuális kapcsolati téma, például gyász, szerepátmenet, szerepkonfliktus, társas elszigetelődés vagy ismétlődő kapcsolati nehézség.
- 6. Korrekciós érzelmi tapasztalat.** Olyan új kapcsolati élmény, amelyben a korábban várt elutasítás, megalázás, kontroll vagy elhagyás helyett biztonságosabb, rugalmasabb és kölcsönösebb válasz jön létre.
- 7. A terápiás kapcsolat mint változási tér.** A terapeuta és a páciens közötti jelen idejű kapcsolat tudatos használata a kapcsolati minták felismerésére, új válaszok kipróbálására és a kölcsönös megértés fejlesztésére.
- 8. Szövetségmegingás és helyreállítás.** A terápiás együttműködésben kialakuló távolodás, engedelmesség, konfrontáció vagy bizalomvesztés felismerése, majd ennek közös feltárása és javítása.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

- 1. Interperszonális ciklus feltérképezése.** A hallgató azonosítja a páciens kapcsolati várákozását, viselkedését, a másik valószínű válaszát és az ezt követő önmegerősítő reakciót, majd kijelöl egy lehetséges megszakítási pontot.
- 2. Mentalizáló kérdés.** A hallgató kíváncsi, nem-tudó attitűddel külön vizsgálja a tényeket és a feltételezett belső állapotokat, több lehetséges értelmezést tart fenn, és ellenőrzi a bizonyosság mértékét.
- 3. Itt-és-most kapcsolati visszajelzés.** A hallgató konkrét, saját megfigyeléshez kötött és nem vádló módon megnevezi, mi történik a terápiás kapcsolatban, majd meghívja a páciens saját élményének és eltérő nézőpontjának kifejtésére.
- 4. Szövetség helyreállítás.** A hallgató felismeri a megingást, felelősséget vállal saját hozzájárulásáért, validálja a páciens tapasztalatát, tisztázza a félreértést, és közösen módosítja a célokat, feladatokat vagy kapcsolati működést.

Gestalt- és élményterápiák: elméletek és módszerek

Kötelezően elvárt fogalmak és definíciók

- 1. Itt és most.** A jelen pillanatban megjelenő testi, érzelmi, gondolati, kapcsolati és cselekvéses tapasztalat elsődleges vizsgálata, beleértve azt is, ahogyan a múlt vagy a jövő a jelenben átélhetővé válik.

2. Tudatosítás. A belső és külső tapasztalatok - testérzetek, érzelmek, gondolatok, késztetések, cselekvések és kapcsolati hatások - egyre pontosabb, ítélkezésmentes észlelése.

3. Kontaktus és kontakthatár. A személy és környezete közötti találkozás folyamata, illetve az a rugalmas határ, ahol az önmagához tartozó és a környezetből érkező tapasztalat elkülönül és kapcsolatba lép.

4. Alak-háttér szerveződés. Az észlelési és élménymező folyamata, amelyben egy aktuálisan fontos szükséglet vagy tapasztalat alakká válik, míg más elemek háttérbe húzódnak.

5. Lezáratlan ügy. Korábbi kapcsolatból vagy helyzetből fennmaradó, nem kifejezett vagy nem integrált érzelmi és cselekvési tendencia, amely a jelen élményét és kapcsolatait továbbra is szervezheti.

6. Élményalapú kísérlet. A terápiás helyzetben közösen kialakított, önkéntes és módosítható tapasztalati próba, amely új módon teszi megfigyelhetővé a megszokott érzéseket, testtartásokat, mondatokat vagy kapcsolati mintákat.

7. Székmunka. Olyan élményalapú technika, amelyben különböző énrészek, belső hangok vagy jelentős mások reprezentációi között strukturált párbeszéd zajlik, például két-szék vagy üres-szék elrendezésben.

8. Érzelmi transzformáció. Az a folyamat, amelyben egy tartósan maladaptív érzelmi állapot nem pusztán csökken, hanem egy másik, adaptívabb érzelem - például önvédő harag, gyász vagy önmagunk iránti együttérzés - aktiválásával átszerveződik.

Alap pszichoterápiás készségek és teljesítési kritériumok

1. Fenomenológiai folyamatkövetés. A hallgató megfigyelésből indul ki, jelen idejű nyelvet használ, és rákérdez arra, mit érez a páciens most a testében, érzelmeiben, késztetéseiben és a kapcsolatban.

2. Testi és érzelmi tudatosítás támogatása. A hallgató lassítja a folyamatot, választási lehetőséget ad, segíti az érzet helyének, intenzitásának és változásának megfigyelését, és túlterhelődés esetén orientálással vagy földeléssel stabilizál.

3. Alapszintű székmunka vezetése. A hallgató világosan kijelöli a szerepeket és a célt, beleegyezést kér, rövid párbeszédet facilitál, követi az affektív terhelést, majd összefoglalással és visszatéréssel lezárja a gyakorlatot.

4. Érzelmi mélyítés és transzformáció. A hallgató elkülöníti az elsődleges és másodlagos érzelmeket, azonosítja a mögöttes szükségletet, támogatja az adaptív érzelem és cselekvési tendencia megjelenését, és a folyamatot biztonságosan integrálja.

Általános értékelési elv: A fogalmi pontosság mellett értékelendő a módszer elméletéhez illeszkedő gondolkodás, a pácienssel való együttműködés, a beavatkozás céljának indoklása, a bizonytalanság felismerése és a szakmai-etikai határok megtartása.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Szóbeli vizsga osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz

- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, szövegelemző eszközök) használnak tanulási céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	James o. Prochaska és John C. Norcross
Cím	A pszichoterápia rendszerei, Összehasonlító elemzés
Kiadó	Animula Kiadó
Kiadás éve	2011

Típus	Kötelező
Szerző	Aaron T. Beck, Gary Emery
Cím	A szorongásos zavarok és fóbiák kognitív szemlélete
Kiadó	Animula Kiadó

Kiadás éve	1999
------------	------

Típus	Kötelező
Szerző	Peter Fonagy, Mary Target
Cím	Pszichoanalitikus elméletek a fejlődési pszichopatológia tükrében
Kiadó	Gondolat-Infonia
Kiadás éve	2005

Típus	Kötelező
Szerző	Unoka Zsolt, Purebl György, Túry Ferenc, Bitter István
Cím	A pszichoterápia alapjai
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2019

Típus	Kötelező
Szerző	Dr. Purebl György
Cím	Alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók a mindennapi orvosi gyakorlatban
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2018

Típus	Kötelező
Szerző	Perczel-Forintos Dóra, Zinner-Gérecz Ágnes, Antal-Uram Dóra (szerk.)
Cím	Az alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók tankönyve
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2023

Típus	Ajánlott
Szerző	Linehan, Marsha M.
Cím	A borderline személyiségzavar kognitív viselkedésterápiája.
Kiadó	Budapest: Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	
Egyéb/Megjegyzés	Viselkedésterápia, kognitív terápia és harmadik hullám témakörhöz kapcsolódó irodalom. A dialektikus viselkedésterápia elméleti modelljének, kezelési hierarchiájának, validációs és változásorientált stratégiáinak alpműve.

Típus	Ajánlott
Szerző	Szabó-Bartha Anett – Szondy Máté (szerk.)
Cím	Új utak a pszichoterápiában. Elfogadás, tudatos jelenlét és önegyüttérzés a kognitív viselkedésterápiában
Kiadó	Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó.
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	Viselkedésterápia, kognitív terápia és harmadik hullám kapcsolódó irodalom. A dialektikus viselkedésterápia elméleti modelljének, kezelési hierarchiájának, validációs és változásorientált stratégiáinak alpműve.

Típus	Ajánlott
Szerző	Szabó-Bartha Anett – Szondy Máté (szerk.)
Cím	Új utak a pszichoterápiában. Elfogadás, tudatos jelenlét és önegyüttérzés a kognitív viselkedésterápiában
Kiadó	Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó.
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	Viselkedésterápia, kognitív terápia és harmadik hullám témakörhöz kapcsolódó irodalom. Az elfogadás-, tudatosjelenlét- és önegyüttérzés-alapú megközelítések magyar nyelvű áttekintése.

Típus	Ajánlott
Szerző	Yalom, Irvin D
Cím	Egzisztenciális pszichoterápia
Kiadó	Budapest: Animula.
Kiadás éve	2003
Egyéb/Megjegyzés	Egzisztenciális terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A halál, szabadság, felelősség, egzisztenciális elszigeteltség és értelemnélküliség terápiás jelentőségét rendszerezi.

Típus	Ajánlott
Szerző	Frankl, Viktor E.
Cím	Orvosi lélegzondozás. A logoterápia és az egzisztenciaanalízis alapjai.
Kiadó	Budapest: UR Kiadó.
Kiadás éve	
Egyéb/Megjegyzés	Egzisztenciális terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A logoterápia, az értelemorientáció, az egzisztenciális frusztráció és a noogén problémák elméleti alapjainak tanulmányozásához ajánlható.

Típus	Ajánlott
Szerző	Minuchin, Salvador
Cím	Családok és családterápia
Kiadó	Budapest: Animula.
Kiadás éve	2006
Egyéb/Megjegyzés	Rendszerszemléletű, narratív és kapcsolatfókuszú terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A strukturális családterápia, a családi alrendszerek, határok, hierarchia, koalíciók és terápiás újrastrukturálás klasszikus alapműve.

Típus	Ajánlott
Szerző	White, Michael – Epston, David
Cím	Narratív eszközök, terápiás véggel.
Kiadó	Budapest: Animula.
Kiadás éve	2023
Egyéb/Megjegyzés	Rendszerszemléletű, narratív és kapcsolatfókuszú terápiák kapcsolódó irodalom. A narratív terápia, az externalizáció, a problémátörténetek átírása és az alternatív történetek kibontásának alapműve.

Típus	Ajánlott
Szerző	Perls, Fritz
Cím	A Gestalt-terápia alapvetése - Terápia testközelből
Kiadó	Budapest: Ursus Libris.
Kiadás éve	2004
Egyéb/Megjegyzés	Gestalt- és élményterápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A Gestalt-terápia jelenközpontúságát, tudatosításfogalmát, kontaktusszemléletét és tapasztalati módszereit bemutató klasszikus szöveg.

Típus	Ajánlott
Szerző	Szokolszky Ágnes
Cím	A pszichológiai kutatás módszertana.
Kiadó	Budapest: Osiris Kiadó.
Kiadás éve	2020
Egyéb/Megjegyzés	Bevezető témakör: bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája és kutatómódszertan. A kutatási kérdés, a hipotézisalkotás, a mérés, a mintavétel, a kísérleti és nem kísérleti elrendezések, a kvalitatív és kvantitatív módszerek, valamint az eredmények értelmezésének kutatómódszertani alapműve

Típus	Ajánlott
Szerző	Unoka Zsolt - Purebl György - Túry Ferenc - Bitter István (szerk.)
Cím	A pszichoterápia alapjai. 2., átdolgozott kiadás
Kiadó	Budapest: Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	
Egyéb/Megjegyzés	Elméleti keretek, szettingformák és terápiás technikák kapcsolódó irodalom. A pszichoterápia alapfogalmait, fontosabb modelljeit, a segítő kapcsolatot, a krízishelyzeteket és az alapvető pszichoterápiás megoldásokat bemutató egyetemi tankönyv.

Típus	Ajánlott
Szerző	Fonagy, Peter - Target, Mary
Cím	Pszichoanalitikus elméletek a fejlődési pszichopatológia tükrében.
Kiadó	Budapest: Gondolat-Infonia
Kiadás éve	2005
Egyéb/Megjegyzés	Pszichoanalitikus és pszichodinamikus terápiák témakörhöz valamint a Pszichoanalitikus terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A klasszikus és modern pszichoanalitikus elméleteket fejlődéslélektani és fejlődési pszichopatológiai összefüggésben tekinti át

Típus	Ajánlott
Szerző	Clarkin, John F. - Fonagy, Peter - Gabbard, Glen O. (szerk.)
Cím	A személyiségzavarok pszichodinamikus pszichoterápiája. Klinikai kézikönyv
Kiadó	Budapest: Oriold és Társai
Kiadás éve	2012

Egyéb/Megjegyzés	Pszichoanalitikus és pszichodinamikus terápiák azaz a Pszichodinamikus terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A pszichodinamikus elméleteket, esetmegértést, terápiás kapcsolatot és személyiségzavarokra kidolgozott terápiás modelleket mutatja be.
------------------	---

Típus	Ajánlott
Szerző	Bateman, Anthony W. - Fonagy, Peter
Cím	A mentalizáció alapú terápia kézikönyve.
Kiadó	Budapest: Oriold és Társai.
Kiadás éve	2020
Egyéb/Megjegyzés	Pszichodinamikus terápiák azaz a Pszichoanalitikus és pszichodinamikus terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A mentalizációalapú terápia elméletének, kutatási hátterének, terápiás kereteinek és intervencióinak korszerű összefoglalása

Típus	Kötelező
Szerző	Perczel Forintos Dóra
Cím	Kognitív viselkedésterápia 4. átdolgozott és bővített kiadás
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2019
Egyéb/Megjegyzés	Kognitív terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom.

Típus	Ajánlott
Szerző	Perczel-Forintos Dóra - Mórotz Kenéz (szerk.)
Cím	Kognitív viselkedésterápia. 4., átdolgozott és bővített kiadás.
Kiadó	Budapest: Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2019
Egyéb/Megjegyzés	Bevezető témakör: bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája és kutatómódszertan, valamint a Viselkedésterápiák és a A kognitív terápia második és harmadik hulláma témakörhöz kapcsolódó irodalom. A viselkedésterápia és a kognitív terápia elméleti alapjait, esetkonceptualizációját, módszereit és klinikai alkalmazásait részletesen bemutató magyar tankönyv.

Típus	Ajánlott
Szerző	Rogers, Carl R.
Cím	Valakivé válni. A személyiség születése.
Kiadó	Budapest: Edge 2000.
Kiadás éve	2014
Egyéb/Megjegyzés	Nem specifikus hatótényezők témakörhöz valamint a Humanisztikus és kliensközpontú terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A kliensközpontú megközelítés emberképének, valamint az empátia, kongruencia és feltétel nélküli elfogadás terápiás jelentőségének klasszikus alapműve.

Típus	Ajánlott
Szerző	Tringer László
Cím	A gyógyító beszélgetés. 5. kiadás

Kiadó	Budapest: Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2022
Egyéb/Megjegyzés	Terápiás hatótényezők, változási mechanizmusok, folyamat- és kimenetkutatás és a Humanisztikus és kliensközpontú terápiákhoz valamint a Nem specifikus hatótényezők témakörhöz kapcsolódó irodalom. A segítő kommunikáció, az orvos-beteg kapcsolat, a humanisztikus megközelítés és a pszichoterápiás alapkészségek tanulmányozásához használható

Típus	Ajánlott
Szerző	Johnson, Susan M.
Cím	Az érzelmekre fókuszáló párterápia gyakorlata
Kiadó	Budapest: Oriold és Társai.
Kiadás éve	2016
Egyéb/Megjegyzés	Rendszerszemléletű, narratív és kapcsolatfókuszú terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A felnőtt kötődésre, az érzelmi hozzáférhetőségre és a párkapcsolati interakciós ciklusok átalakítására épülő kapcsolatfókuszú módszert mutatja be.

Típus	Ajánlott
Szerző	Árkovits Amaryl - Varga S. Katalin (szerk.)
Cím	A terápiás kapcsolat. Tizenhét írás.
Kiadó	Budapest: L'Harmattan Kiadó.
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	Terápiás hatótényezők, változási mechanizmusok, folyamat- és kimenetkutatás és a Kapcsolatfókuszú terápiák valamint a Nem specifikus hatótényezők témakörhöz kapcsolódó irodalom. A terápiás kapcsolat, jelenlét, bizalom, kommunikáció, határok és szakmai felelősség több elméleti nézőpontból történő tanulmányozásához ajánlható.

Típus	Ajánlott
Szerző	Allen, Jon G. - Fonagy, Peter - Bateman, Anthony W.
Cím	Mentalizáció a klinikai gyakorlatban.
Kiadó	Budapest: Oriold és Társai
Kiadás éve	2011
Egyéb/Megjegyzés	Kapcsolatfókuszú terápiák és a Terápiás hatótényezők, változási mechanizmusok, folyamat- és kimenetkutatás kapcsolódó irodalom. Továbbá a Pszichodinamikus terápiák azaz a Pszichoanalitikus és pszichodinamikus terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A mentalizáció fogalmának, fejlődésének, klinikai értékelésének és pszichoterápiás alkalmazásának alapműve

Típus	Ajánlott
Szerző	Mearns, Dave - Thorne, Brian
Cím	A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban.
Kiadó	Budapest: Oriold és Társai.
Kiadás éve	2011

Egyéb/Megjegyzés	Kapcsolatfókuszú terápiák és a Humanisztikus és kliensközpontú terápiák valamint a Nem specifikus hatótényezők témakörhöz kapcsolódó irodalom. A személyközpontú attitűdök és kapcsolati készségek gyakorlati megvalósítását tárgyalja.
------------------	---

Típus	Ajánlott
Szerző	Prochaska, James O. – Norcross, John C.
Cím	A pszichoterápia rendszerei. Összehasonlító elemzés.
Kiadó	Budapest: Animula.
Kiadás éve	2011
Egyéb/Megjegyzés	A Gestalt- és élményterápiákhoz valamint a Bevezető témakör: bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája és kutatómódszertan és a Rendszerszemléletű terápiákhoz kapcsolódó irodalom. Valamint Elméleti keretek, szettingformák és terápiás technikák és a Viselkedésterápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. Különösen alkalmas a pszichoterápiás irányzatok elméleti előfeltevéseinek, változásmódeljeinek, technikáinak és egymáshoz való viszonyának összehasonlítására.

Típus	Ajánlott
Szerző	Szőnyi Gábor (szerk.)
Cím	A pszichoterápia tankönyve
Kiadó	Budapest: Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2015
Egyéb/Megjegyzés	Gestalt- és élményterápiák valamint a Bevezető témakör: bizonyítékokra alapuló pszichoterápia, bizonyítékok hierarchiája és kutatómódszertan. Valamint Terápiás hatótényezők, változási mechanizmusok, folyamat- és kimenetkutatás és a Elméleti keretek, szettingformák és terápiás technikák és a Pszichoanalitikus terápiák témakörhöz kapcsolódó irodalom. A pszichoterápiák általános kérdéseit, a terápiás kapcsolatot, a terápiás helyzetet, az ambuláns és intézményi formákat, valamint a fontosabb pszichoterápiás módszereket áttekintő magyar kézikönyv.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichodiagnosztika II. / Pszichodiagnosztikai eszközök/ Rorschach, MMPI, intellektusvizsgáló eljárások, előadás és osztályos gyakorlat

Angol neve: Psychodiagnostics II. / Psychodiagnostic Tools (Rorschach, MMPI, intelligence assessment methods)

Német neve: Psychodiagnostik II. / Psychodiagnostische Verfahren (Rorschach, MMPI, Intelligenzdiagnostische Verfahren)

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	28.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP004_2M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Szondy Máté (egyetemi adjunktus)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Klinikai Pszichológia Tanszék, 36 1 459 1500/62361

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi adjunktus

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2026.04.13. 23/2026/

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvospépzés kurrikulumában:

A tárgy a korszerű pszichodiagnosztikai szemlélet és gyakorlat alapjait nyújtja a hallgatóknak. Célja, hogy átfogó képet kapjanak a diagnosztikus gondolkodásról, valamint

elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyenek szert a klinikai adatgyűjtés és értelmezés fő módszereiről. A tárgy külön hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók megértsék a különböző diagnosztikai eszközök elméleti hátterét, indikációit és korlátait, valamint ezek integrált alkalmazását a klinikai döntéshozatalban.

A kurzus a képzésben hidat képez az elméleti pszichopatológiai ismeretek és a gyakorlati klinikai munka között: előkészíti a pszichoterápiás és klinikai szakmai tárgyakat azzal, hogy megalapozza a differenciáldiagnosztikai gondolkodást, annak alapelveit, valamint a pszichodiagnosztikai eredmények terápiás indikációba való átfordításának képességét.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás és gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek

A hallgató ismeri a klinikai adatgyűjtés fő módszereit, a projektív és objektív személyiségvizsgáló eljárásokat (pl. Rorschach, MMPI), a kérdőíves módszereket, az intellektusvizsgáló eljárásokat, valamint ezek szerepét és alkalmazhatóságát a klinikai pszichodiagnosztikában. Ismeri a pszichológiai vélemény elemeit.

Képességek

Képes különböző pszichodiagnosztikai módszerek adekvát kiválasztására és alapvető alkalmazására. Tud strukturált klinikai interjút vezetni, diagnosztikai módszereket választani és alkalmazni, valamint integrálni a különböző forrásokból származó információkat (teszteredmények, interjú, anamnézis) koherens klinikai kép kialakítása érdekében. Képes a differenciáldiagnosztikai gondolkodásra, valamint a diagnosztikai eredmények alapján pszichológiai vélemény írására, valamint terápiás indikációk megfogalmazására.

Attitűdök

Nyitott és kritikus szemlélettel viszonyul a különböző diagnosztikai modellekhez és módszerekhez, figyelembe véve azok korlátait és etikai vonatkozásait. Törekszik a felelős, reflektív klinikai döntéshozatalra, valamint a kliens egyedi kontextusának és méltóságának tiszteletben tartására. Érzékeny a kockázati helyzetekre, különösen a szuicid veszélyeztetettség felismerésében és kezelésében.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

Pszichodiagnosztika I. / Pszichodiagnosztikai eszközök/Rorschach, MMPI, egyéb mérőeszközök

tantárgy sikeres teljesítése.

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján 10-30 fő. A tárgy kötelező a második félévben.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

ELMÉLET (órákra bontva)

A - OBJEKTÍV SZEMÉLYISÉGVIZSGÁLÓ MÓDSZEREK folytatás

1. MMPI/MMPI-2 – komplex értelmezés és véleményírás 1. Soós Alexandra
2. MMPI/MMPI-2 – komplex értelmezés és véleményírás 2. Soós Alexandra
3. MMPI/MMPI-2 – zavarspecifikus támpontok és értelmezés 1. Soós Alexandra
4. MMPI/MMPI-2 – zavarspecifikus támpontok és értelmezés 2. Soós Alexandra
5. MMPI/MMPI-2 – zavarspecifikus támpontok és értelmezés 3. Soós Alexandra
6. MMPI/MMPI-2 – zavarspecifikus támpontok és értelmezés 4. Soós Alexandra
7. MMPI/MMPI-2 – veszélyeztető állapotok jelei. Soós Alexandra
8. MMPI/MMPI-2 – összegzés, véleményírás. Soós Alexandra

B - Projektív tesztek, Rorschach

1. Rorschach – 5.oszlop, különleges reakciók. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
2. Rorschach – 5.oszlop, különleges reakciók. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
3. Rorschach – 5.oszlop, különleges reakciók. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
4. Rorschach – 5.oszlop, különleges reakciók. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
5. Rorschach – 1-5.oszlop, komplex jelölés és értelmezés. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
6. Rorschach – 1-5.oszlop, komplex jelölés és értelmezés. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
7. Rorschach – 1-5.oszlop, komplex jelölés és értelmezés. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
8. Rorschach – 1-5.oszlop, komplex jelölés és értelmezés. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
9. Rorschach – zavarspecifikus jegyek és értelmezés 1. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
10. Rorschach – zavarspecifikus jegyek és értelmezés 2. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
11. Rorschach – zavarspecifikus jegyek és értelmezés 3. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
12. Rorschach – zavarspecifikus jegyek és értelmezés 4. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
13. Rorschach – véleményírás Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit

C - INTELLEKTUSVIZSGÁLAT

1. Intellektusvizsgáló eljárások a pszichodiagnosztikában, MAWI, WAIS. Dr. Szondy Máté
2. Intellektusvizsgáló eljárások a pszichodiagnosztikában, MAWI, WAIS 2. Csoportos módszerek (Raven). Dr. Szondy Máté

D - PSZICHODIAGNOSZTIKAI VÉLEMÉNY; PSZICHOTERÁPIÁS INDIKÁCIÓ

1. Klinikai kérdés megfogalmazása, differenciáldiagnosztikai kérdések - Dr. Gonda Xénia
2. Pszichodiagnosztikai vélemény összeállítása, részei - Dr. Gonda Xénia
3. Pszichodiagnosztika és pszichoterápiás indikáció 1. - Dr. Szondy Máté
4. Pszichodiagnosztika és pszichoterápiás indikáció 2. - Dr. Szondy Máté

GYAKORLAT (órákra bontva)

A - Bevezetés (1-2 óra)

1-2. A félév során a gyakorlatokon alkalmazott pszichodiagnosztikai és vizsgáló módszerek áttekintése. Pszichés Diagnosztikai vélemény részei. pszichés státusz 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

B - Pszichés státusz vizsgálata (3-4 óra)

3-4 óra. Páciensek vizsgálata, rövid exploráció a hallgatókkal közösen, majd pszichés státusz összeállítása és átbeszélése.

C - Betegvizsgálat bemutatása, közös vizsgálat (5-8 óra)

5-6. Páciensek vizsgálatának demonstrálása a hallgatókkal közösen: rövid explorációs interjú és anamnéziszfelvétel, a pácienssel felvett tesztek (Rorschach, MMPI, egyéb tesztek), eredményeinek bemutatása és átbeszélése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

7-8. Páciensek vizsgálatának demonstrálása a hallgatókkal közösen: rövid explorációs interjú és anamnéziszfelvétel, a pácienssel felvett tesztek (Rorschach, MMPI, egyéb tesztek), eredményeinek bemutatása és átbeszélése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

D - Betegvizsgálat kiscsoportokban, az interjú és a diagnosztika közös átbeszélése, közös Rorschach jelölés (7-16 óra)

7-10. A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak: exploráció, anamnéziszfelvétel, interjú, Rorschach, egyéb mérőeszközök, a gyakorlat második részében a tapasztalatok átbeszélése. Rorschach jelölése, tesztek kiértékelése a gyakorlati órán kívül. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

13-16. Az előző alkalommal végzett vizsgálat átbeszélése, felvett tesztek kiértékelésének

átbeszélése, Rorschach jelölés közös átbeszélése. A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak: exploráció, anamnéziszfelvétel, interjú, Rorschach, egyéb mérőeszközök, a gyakorlat végén a tapasztalatok átbeszélése. A tesztek önálló kiértékelése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

D - Egyéni betegvizsgálat és diagnosztika közös referálása és megbeszélése (17-28 óra)

17-20. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

21-24. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

25-28. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Mind az előadások, mind a gyakorlatok 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás ÁOK TVSZ szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Elmélet: -

Gyakorlat: beadandó, referálás (egyéni betegvizsgálat anyaga, interjú, Rorschach)

beadandó dolgozat, referálás (egyéni betegvizsgálat anyaga) : 1 db

várható időpontja: utolsó alkalom 28. óra

témaköre: egyéni betegvizsgálat anyaga, interjú, Rorschach

értékelésbe beszámításuk módja: a beadandó dolgozat és referálás a vizsgára bocsáthatóság feltétele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Gyakorlat során egy páciens önálló vizsgálata (interjú, Rorschach), referálás a gyakorlat során, beadandó írása az utolsó gyakorlatra.

A félév aláírásának feltételei:

Részvétel mind az előadások, mind a gyakorlatok 75%-án, gyakorlati beadandó dolgozat elkészítése és referálás.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Szigorlat témakörei:

Pszichodiagnosztika I.

1. Modern pszichodiagnosztikai szemlélet, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára
2. Diagnosztikai rendszerek: BNO, DSM
3. Dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú keretrendszerek (HiTOP, RDoC)
4. Tünetbecslő skálák, tesztek, patometriai eljárások
5. MMPI, MMPI-2
6. Rorschach

Pszichodiagnosztika II.

1. Modern pszichodiagnosztikai szemlélet, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára
2. Diagnosztikai rendszerek: BNO, DSM
3. Dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú keretrendszerek (HiTOP, RDoC)
4. Tünetbecslő skálák, tesztek, patometriai eljárások

5. MMPI, MMPI-2
6. Rorschach
7. Intellektusvizsgáló eljárások
8. Pszichés státusz
9. Klinikai kérdés és differenciáldiagnosztikai kérdésfeltevés
10. Pszichodiagnosztika és pszichoterápiás indikáció

Szigorlati tételsor

Pszichodiagnosztika I.

1. A pszichodiagnosztika fejlődése, irányzatai, keretei
2. A pszichodiagnosztika folyamata a bizonyítékokon alapuló gyakorlat tükrében
3. Pszichodinamikus-pszichoanalitikus diagnosztizálás alapelvei
4. Kognitív viselkedésterápiás szemléletű diagnosztizálás alapelvei
5. Diagnosztikai rendszerek
6. Etikai szempontok a pszichodiagnosztikában (tesztfelhasználói jogosultság, adatvédelem, visszajelzés)
7. Projektív tesztek általános jellemzői, kritikái, klinikai alkalmazása
8. Rorschach teszt (felvétele, a jelölési rendszer főbb jellemzői, megbízhatóság, alkalmazási területek, kritikák)
9. Az MMPI klinikai alkalmazása, validitása, korlátai, főbb skálák értelmezése
10. Projektív és objektív tesztek összehasonlítása: elméleti különbségek, előnyök, hátrányok, objektív és projektív tesztek komplementer használata
11. Tünetbecslő skálák alkalmazása a diagnosztikai folyamat során (pl. BDI, RS, PHQ-9, BAI)

Pszichodiagnosztika II.

1. Modern pszichodiagnosztikai szemlélet, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára
2. Diagnosztikai rendszerek: BNO, DSM
3. Dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú keretrendszerek (HiTOP, RDoC)
4. Tünetbecslő skálák, tesztek, patometriai eljárások
5. MMPI, MMPI-2 - komplex értelmezés, zavarspecifikus támpontok, veszélyeztető állapotok jelei, véleményírás

6. Rorschach – komplex jelölés és értelmezés, különleges reakciók, zavaros specifikus jelek
7. Intellektusvizsgáló eljárások – MAWI, WAIS
8. Pszichés státusz
9. Klinikai kérdés és differenciáldiagnosztikai kérdésfeltevés
10. Pszichodiagnosztika és pszichoterápiás indikáció

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

- MMPI: MMPI, MMPI-2 validitásskálák, klinikai főskálák, alskálák ismerete, profilkészítés, értelmezési szempontok, zavaros specifikus értelmezési szempontok, veszélyeztető állapotok jelei
- Rorschach – 5. oszlop ismerete, zavaros specifikus jegyek ismerete, értelmezés, véleményírás
- Intellektusvizsgálat, MAWI, WAIS, Raven
- Klinikai kérdés, differenciáldiagnosztikai kérdések
- Pszichológiai vélemény
- Pszichodiagnosztika és pszichoterápiás indikáció

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Szigorlat osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes

- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Butcher, J. N., Graham, J. R., Ben-Porath, Y. S., Tellegen, A., Dahlstrom, W. G., & Kaemmer, B.
Cím	MMPI-2 (Minnesota multiphasic personality inventory-2) manual for administration, scoring, and interpretation (Revised edition).
Kiadó	University of Minnesota Press.
Kiadás éve	2001

Típus	Kötelező
Szerző	Girasek, H., Soós, A., Janicsák, H., Dudás, D., & Reinhardt, M.

Cím	Változások és újítások a Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2 (MMPI-2) pszichodiagnosztikai tesztben.
Kiadó	Magyar Pszichológiai Szemle
Kiadás éve	2023
Egyéb/Megjegyzés	78(1), 135-156.

Típus	Kötelező
Szerző	Girasek, H., & Reinhardt, M.
Cím	A Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) teszt fejlődési folyamata: Az MMPI, az MMPI-2, az MMPI-A, az MMPI-2-RF és az MMPI-3 bemutatása. In: Vizin, G., Demetrovics, Zs. (Eds.), A pszichodiagnosztika kézikönyve (pp . 335–360).
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Báthori K., S.Nagy Zita
Cím	Intelligenciamérés a Wechsler-teszteken túl. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	385-395. o.

Típus	Kötelező
Szerző	Demetrovics Zs., Vizin G.
Cím	Diagnosztikai rendszerek a kezdetektől napjainkig. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	19-33.o

Típus	Kötelező
Szerző	Gonda X., Rózsa S.
Cím	Diagnosztikai kérdőívek és tünetbecslő skálák. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	159-173. o

Típus	Kötelező
Szerző	Kiss-Leizer M.
Cím	Specifikus mentális állapotok felmérése kérdőíves módszerekkel: depresszió, szorongás, kényszeres zavar, PTSD. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024

Egyéb/Megjegyzés	397-412. o
------------------	------------

Típus	Kötelező
Szerző	Vizin G.
Cím	A pszichodiagnosztika folyamata a bizonyítékokon alapuló gyakorlat tükrében. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	33-55. o

Típus	Kötelező
Szerző	Vizin G., Demetrovics Zs.
Cím	A pszichológiai diagnosztizálás fejlődése, irányzatai és keretei. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	19-33. o

Típus	Kötelező
Szerző	Báthori K., S. Nagy Zita
Cím	Intelligenciamérés a Wechsler-teszteken túl. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	385-395. o

Típus	Kötelező
Szerző	Mészáros A.
Cím	A Wechsler-féle intelligenciatesztek. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	373-385. o

Típus	Kötelező
Szerző	Simon L., Vass E.
Cím	A pszichodiagnosztika szerepe a pszichoterápiás indikáció meghatározásában. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	665-673. o

Típus	Kötelező
Szerző	S. Nagy Zita

Cím	Az intelligencia vizsgálata a pszichodiagnosztikában. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	363-373. o

Típus	Kötelező
Szerző	Somlai Zs., Németh A.
Cím	A pszichopatológia alapvonalai. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	120-135. o

Típus	Kötelező
Szerző	American Psychiatric Association.
Cím	A mentális zavarok diagnosztikai és statisztikai kézikönyve
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	American Psychiatric Association.
Cím	DSM-5-TR referencia-kézikönyv a DSM-5-TR diagnosztikai kritériumaihoz.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Barnhill, J. W.
Cím	DSM-5-TR klinikai esettanulmányok
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Comer, R. J.
Cím	A lélek betegségei – pszichopatológia.
Kiadó	Osiris
Kiadás éve	2003

Típus	Ajánlott
Szerző	Horváth, Z., Urbán, R., Kökönyei, G., & Demetrovics, Z.
Cím	Kérdőíves módszerek a klinikai és egészségpszichológiai kutatásban és gyakorlatban
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
-------	----------

Szerző	Mérei F.
Cím	A Rorschach próba.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2002

Típus	Ajánlott
Szerző	Németh, A., Füredi, J., Lazáry, J., & Somlai, Zs.
Cím	A pszichiátria magyar kézikönyve (6. kiad.).
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2021

Típus	Ajánlott
Szerző	Nichols, D. S.
Cím	Essentials of MMPI-2 assessment.
Kiadó	John Wiley & Sons.
Kiadás éve	2011

Típus	Ajánlott
Szerző	Nussbaum, A. M.
Cím	A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2025

Típus	Ajánlott
Szerző	Vizin G., Demetrovics Zs.
Cím	A pszichodiagnosztika kézikönyve
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Farmakoterápia alapjai és pszichofarmakológia

Angol neve: Psychopharmacology and Introduction to Pharmacotherapy

Német neve: Grundlagen der Pharmakotherapie und Psychopharmakologie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP015_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Gonda Xénia (Tanszékvezető egyetemi docens)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE PPK Klinikai Pszichológia

Tanszék, +36 1 459 1500/62361

Tantárgyfelelős beosztása: tanszékvezető, habilitált egyetemi docens

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2024. május 28., 06/2024

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A kurzus célja, hogy a hallgató megismerje az alapvető gyógyszerészeti, farmakodinámiás és farmakoterápiás alapfogalmakat, gyógyszerhatást befolyásoló tényezőket, a farmakoterápiában a klinikai pszichológusok szerepét és lehetőségeit, kompetenciahatárait, és kellő jártasságot szerezzen a társszakma által alkalmazott kezelésben különös tekintettel a kombinált pszicho- és farmakoterápiás kezelésre.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

1. A pszichofarmakológia alapfogalmainak és alapelveinek ismerete
 2. Alapvető gyógyszerészeti, farmakodinámiás és farmakterápiás alapfogalmak és ismeretek, gyógyszerhatást befolyásoló tényezők megismerése.
 3. Az idegrendszer működésével és kémiai valamint neurobiológiai befolyásolásával kapcsolatos alapvető ismeretek megszerzése.
 4. Gyógyszerek fejlesztése, preklinikai és klinikai gyógyszervizsgálatok ismerete.
 5. Gyógyszerek klasszifikációs rendszerének ismerete.
 6. A főbb pszichotróp gyógyszercsoportok (pl. antidepresszívumok, antipszichotikumok, anxiolitikumok) hatásmechanizmusának megértése, klinikai alkalmazhatóságának ismerete.
 7. A farmakoterápia és a pszichológiai kezelés kapcsolatának, az integrált és kollaboratív kezelési elrendezések ismerete.
 8. A gyógyszeres kezelés pszichológiai hatásainak értelmezése a klinikai gyakorlatban
 9. Szakszerű kommunikáció a farmakoterápiában részesülő kliensekkel
 10. Interdiszciplináris együttműködés képessége pszichiáterekekkel és más egészségügyi szakemberekkel
 11. A gyógyszereléshez kapcsolódó etikai és biztonsági szempontok alkalmazása
 12. Alapvető tájékozottság a gyógyszeres kezelések indikációról és korlátairól
 13. A kliens állapotának komplex, biopszichoszociális szemléletű értelmezése
-

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):**A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):**

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs lehetőség

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):

(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A - BEVEZETÉS

1-2 óra

Bevezetés a pszichofarmakológiába

A pszichofarmakológia szerepe a klinikai gyakorlatban

A klinikai pszichológus kompetenciahatárai

Interdiszciplináris együttműködés alapjai

B - NEUROBIOLÓGIA

3-6. óra

Neurobiológiai alapok

Az központi idegrendszer, neurotranszmitter rendszerek, receptorok és jelátvitel, jelátvitelt befolyásoló anyagok, pályarendszerek.

Az egy kémiai működésének és a neurotranszmitter funkciók befolyásolásának lehetőségei.

A pszichiátriai zavarok biológiai modelljei.

Stressz, neuroplaszticitás és gyógyszerhatások

C - FARMAKOLÓGIAI ÉS GYÓGYSZERÉSZETI ALAPOK

7-10. óra

Alapvető farmakológiai és gyógyszerészeti ismeretek

Farmakokinetika alapjai (felszívódás, eloszlás, metabolizmus, kiürülés)

Farmakodinamika alapjai

Dózis-hatás összefüggések

A gyógyszerhatást befolyásoló fontosabb tényezők

Farmakogenetika

Gyógyszerfejlesztés

Gyógyszerkölcsönhatások

Mellékhatások és gyógyszerbiztonság, a pszichológus szerepe a biztonságban

Terápiás együttműködés és adherencia, compliance, a pszichológus szerepe és kompetenciahatárai

Betegedukáció, motivációs tényezők és akadályok

D - KLASSZIFIKÁCIÓ ÉS GYÓGYSZERCSOPORTOK

11-12. óra

A gyógyszerek klasszifikációs rendszerei, ezek előnyei és hátrányai

A pszichiátriában alkalmazott főbb gyógyszercsoportok.

13-14. óra: Szorongáscsökkentők és altatók

Indikációk, hatásmechanizmusok, mellékhatások

Függőség és tolerancia kérdése

Pszichológiai vonatkozások

15-16. óra Antidepresszívumok

Antidepresszívumok, antidepresszív gyógyszerek evolúciója, ezek összefüggése a klinikai alkalmazással és kihívásokkal: triciklusos és egyéb antidepresszívumok, SSRI, SNRI, DNRI, NRI, NaSSa, SARI, új szerek, az antidepresszív gyógyszerfejlesztés új irányai: gyorsan ható antidepresszívumok, neurosteroidok, új kísérleti támadáspontok a hangulatzavarok kezelésére.

Indikációk, hatásmechanizmusok, mellékhatások

A gyógyszerválasztás szempontjai

17-18. óra

Hangulatstabilizálók

Antipszichotikumok

Típusos és atípusos szerek.

Indikációk, hatásmechanizmus és mellékhatások

19-20. óra Egyéb pszichotrop gyógyszerek

Egyéb, a pszichiátriában alkalmazott pszichotróp szerek

ADHD gyógyszerei

Demencia és kognitív zavarok kezelésében alkalmazott gyógyszerek

Újabb irányzatok és diszruptív farmakológia: pszichedelikumok, rapid hatású antidepresszívumok

Pszichomodulátoros kezelések

21-22. óra

Speciális populációk

Gyermek- és serdülőkor

Időskor

Terhesség és szoptatás alatti gyógyszerelés

23-24. óra.

Főbb pszichés zavarok farmakoterápiája és komplex kezelése: hangulatzavarok

25-26. óra

Főbb pszichés zavarok farmakoterápiája és komplex kezelése: pszichotikus zavarok, szorongásos zavarok

27-28. óra

Pszicho- és farmakoterápiák kombinációja

Gyógyszer asszisztálta pszichoterápiák lehetőségei.

Előadó: Dr. Gonda Xénia

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A részvétel az előadások 75%-án kötelező. Hiányzás igazolása lásd ÁOK TVSZ.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Részvétel az előadások 75%-án.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)**Vizsga témakörei**

1. Neurobiológiai alapok
2. Alapvető farmakológiai és gyógyszerészeti ismeretek
3. Gyógyszerek klasszifikációs rendszerei, főbb gyógyszercsoportok
4. Pszichés zavarok farmakoterápiája
5. Új farmakoterápiás irányzatok, diszruptív farmakológia, pszichedelikumok
6. Pszichomodulátoros kezelések
7. Speciális populációk farmakoterápiájának szempontjai
8. Pszicho- és farmakoterápiák kombinációja

Tételsor

1. A pszichofarmakológia helye a klinikai pszichológiai gyakorlatban
 - A pszichofarmakológia, a farmakopszichológia és a farmakoterápia fogalma, tárgya és kapcsolata.
 - A gyógyszeres kezelés lehetséges biológiai, pszichológiai és kapcsolati hatásai.
 - A klinikai pszichológus feladatai: megfigyelés, edukáció, adherencia támogatása, pszichológiai összefüggések értelmezése és teamkommunikáció.
 - Kompetenciahatár: a gyógyszer rendelése, elhagyása, dózisának vagy adagolásának módosítása orvosi kompetencia.

2. Integrált biopszichoszociális szemlélet és a biológiai pszichiátria korlátai

- A pszichiátriai zavarok biológiai modelljeinek szerepe és korlátai; redukcionizmus és többtényezős magyarázat.
- Gén-környezet kölcsönhatások, stressz, neuroplaszticitás és pszichológiai tényezők kapcsolata.
- A gyógyszerhatás és a pszichoszociális környezet kölcsönös befolyása; placebo/nocebo, elvárások és jelentésadás.

3. A neuronális kommunikáció és a szinaptikus transzmisszió alapjai

- A neuron, szinapszis, akciós potenciál, ingerületátvitel és intracelluláris jelátvitel alapfogalmai.
- A neurotranszmitter szintézise, tárolása, felszabadulása, receptorhatása, visszavétele és lebontása mint gyógyszer-célpontok.
- Preszinaptikus és posztzinaptikus szabályozás, autoreceptorok, adaptáció és receptorérzékenység.

4. Receptorok, jelátvitel és a fő farmakológiai hatásmódok

- Ioncsatornához kötött és metabotróp receptorok; transzporterek, enzimek és ioncsatornák mint célmolekulák.
- Teljes agonista, parciális agonista, antagonisták, inverz agonista és allosterikus modulátor fogalma.
- Affinitás, szelektivitás, receptorfoglaltság és a klinikai hatás, illetve mellékhatás kapcsolata.

5. A fő neurotranszmitter-rendszerek pszichofarmakológiai jelentősége

- A glutamaterg és GABAerg rendszer fő funkciói; excitáció és gátlás egyensúlya.
- A szerotonerg, noradrenerg és dopaminerg rendszerek főbb funkcionális összefüggései.
- Az acetilkolin, hisztamin, neuropeptidok, melatonin és orexin szerepének alapszintű ismerete.
- A neurotranszmitter-funkciók és a tünetek közötti kapcsolat nem egy-egy megfeleltetés, hanem hálózati összefüggés.

6. Farmakokinetika: a gyógyszer sorsa a szervezetben (ADME)

- Az ADME rövidítés kibontása: abszorpció/felszívódás, disztribúció/eloszlás, metabolizmus és exkréció/kiürülés.
- A felszívódást és eloszlást befolyásoló fő tényezők; vér-agy gát, placenta és fehérjekötés jelentősége.
- Felezési idő, egyensúlyi koncentráció, first-pass metabolizmus és aktív metabolit fogalma.

- Az ADME klinikai jelentősége a hatáskezdet, hatástartam, interakciók és toxicitás szempontjából.

7. Alkalmazási módok és gyógyszerformák: előnyök és hátrányok

- Enterális és parenterális alkalmazás; per os, szublingvális/bukkális, rektális, intramuszkuláris, intravénás, transzdermális és nazális utak.
- Azonnali és módosított/nyújtott hatóanyag-leadás összehasonlítása.
- Depó/long-acting injectable (LAI), tapasz és szájban diszpergálódó forma előnyei, hátrányai és adherenciavonatköztései.
- A gyors hatás, kiszámíthatóság, visszafordíthatóság, invazivitás és biztonság mérlegelése.

8. Farmakodinámia és dózis-hatás összefüggések

- A farmakodinámia fogalma: mit tesz a gyógyszer a szervezettel.
- Dózis-hatás görbe, hatékonyság, potencia, telítődés, terápiás tartomány és terápiás szélesség.
- Célhatás, mellékhatás és toxicitás viszonya; miért nem jelent automatikusan jobb hatást a nagyobb dózis.
- Titrálás, késleltetett klinikai hatás és a rendszeres szedés jelentőségének megértése.

9. A gyógyszerhatás egyéni különbségei és a farmakogenetika

- Életkor, nem, testösszetétel, terhesség, táplálkozás, máj- és vesefunkció, társbetegségek és környezeti tényezők szerepe.
- Farmakokinetikai és farmakodinamikai variabilitás; lassú és gyors metabolizáló fenotípusok.
- Farmakogenetika és farmakogenomika fogalma, lehetőségei és korlátai.
- Miért nem helyettesíti a genetikai vizsgálat a klinikai megfigyelést és az orvosi döntést.

10. Gyógyszerkölcsonhatások

- Farmakokinetikai és farmakodinamikai interakciók megkülönböztetése.
- Additív, szinergisztikus/potencírozó és antagonistikus hatás.
- Enzimindukció és enzimgátlás következményei; CYP-rendszer alapszintű jelentősége.
- Alkohol, dohányzás, koffein, gyógynövények, étrend-kiegészítők és más gyógyszerek szerepe.
- A pszichológus feladata: rákérdezés, dokumentálás és releváns információ továbbítása, nem pedig gyógyszerelési döntés.

11. Mellékhatások, toxicitás és gyógyszerbiztonság

- Mellékhatás, nemkívánatos esemény, allergia, idioszinkrázia, túladagolás és megvonási tünet fogalma.
- Dózisfüggő és nem dózisfüggő, korai és késői mellékhatások.
- Gyakori pszichológiailag releváns hatások: szedáció, aktiváció, kognitív változás, szexuális diszfunkció, testsúlyváltozás és emocionális tómpultság.
- Sürgős orvosi jelzést igénylő állapotok felismerésének elve; a pszichológus biztonsági és dokumentációs szerepe.

12. Gyógyszerfejlesztés és a bizonyítékok értékelése

- Preklinikai fejlesztés és a klinikai vizsgálatok I-IV. fázisának célja.
- Placebo-, aktív kontrollos és randomizált vizsgálatok alaplogikája; hatásosság és hatékonyság különbsége.
- Szelektált vizsgálati minta, rövid követés, publikációs torzítás és posztmarketing megfigyelés jelentősége.
- Statisztikai és klinikai jelentőség megkülönböztetése.

13. A pszichotróp gyógyszerek klasszifikációs rendszerei

- Az indikációalapú ATC és a hatásmechanizmus-alapú NbN (Neuroscience-based Nomenclature) szemlélet lényege.
- A betegségcímke, a kémiai szerkezet és a farmakológiai profil alapján történő csoportosítás előnyei és hátrányai.
- Miért lehet ugyanaz a gyógyszer-csoport több diagnózisban alkalmazható, és miért lehet félrevezető a hagyományos csoportnév.

14. A gyógyszeres kezelés klinikai szakaszai és kimeneti fogalmai

- Akut, folytatólagos és fenntartó kezelés; profilaxis és relapszusprevenció.
- Response/válasz, remisszió, relapszus/visszaesés és recurrence/kiújulás fogalma.
- Monoterápia, kombináció, augmentáció és polifarmácia megkülönböztetése.
- Terápiarezisztencia, pszeudorezisztencia és tachyphylaxis alapszintű értelmezése.

15. Adherencia, együttműködés és betegedukáció

- Compliance, adherence és concordance fogalma és különbsége.
- Az adherenciát befolyásoló tüneti, kognitív, emocionális, kapcsolati, kulturális és gyakorlati

tényezők.

- Mellékhatások, stigma, betegségtudat, elvárások és terápiás szövetség szerepe.
- A pszichológus eszközei: feltáró beszélgetés, motivációs módszerek, közös problémamegoldás, edukáció és orvoshoz visszacsatolás.

16. Az antidepresszívumok fejlődése és fő osztályai

- Klasszikus és újabb antidepresszívumok fejlődési logikája: hatékonyság, szelektivitás, biztonság és tolerálhatóság.
- A rövidítések kibontása: TCA, MAOI, RIMA, SSRI, SNRI, NRI/NARI, DNRI/NDRI, SARI és NaSSA.
- Legújabb szerek: glutamátrendszeren ható, GABA rendszeren ható, és fast-acting antidepresszívumok
- Nem elvárás az egyes molekulák vagy márkanevek felsorolása.

17. Klasszikus és új generációs antidepresszívumok összehasonlítása

- A TCA-k és MAOI/RIMA-típusú szerek fő előnyei, korlátai, interakciós és toxicitási problémái.
- Az SSRI-k általános előnyei és gyakori hátrányai a klasszikus szerekkel összevetve.
- Az SNRI-, NRI/NARI-, DNRI/NDRI-, SARI- és NaSSA-csoportok farmakológiai különbségeinek és klinikailag releváns profiljainak összehasonlítása.
- Legújabb szerek újdonságai: glutamátrendszeren ható, GABA rendszeren ható, és fast-acting antidepresszívumok
- A választás elvei: tünetprofil, komorbiditás, korábbi válasz, mellékhatásprofil, interakciók, biztonság és betegpreferencia.

18. Antidepresszív kezelés: hatáskezdet, mellékhatások és pszichológiai vonatkozások

- A neurokémiai hatás és a klinikai javulás időbeli eltérése; korai aktiváció és későbbi terápiás válasz.
- Gyakori csoportszintű mellékhatások: gasztrointesztinalis tünetek, alvásváltozás, aktiváció/szedáció, szexuális diszfunkció, testsúlyváltozás, gyógyszerdiszkontinuáció.
- Kockázatok: átváltás hipo/mániába, szuicid kockázat változása és szerotonerg toxicitás mint biztonsági kérdések.
- A tünetváltozás, adherencia és mellékhatások strukturált pszichológiai követése.

19. Új és gyors hatású antidepresszív megközelítések, pszichedelikumok

- A monoaminokon túli célpontok: glutamáterg/NMDA-AMPA, GABAerg-neuroszteroid,

cirkadián/melatonerg és multimodális megközelítések.

- A gyors hatás ígérete és korlátai: indikációs szűkítés, monitorozás, biztonság, hozzáférés és tartósság.
- Add-on/augmentáció, kontrollált alkalmazási környezet és pszichológiai támogatás jelentősége.
- Pszichedelikumok alkalmazása terápiareszisztens depresszióban.

20. Hangulatstabilizálók: gyógyszercsoportok és összehasonlításuk

- A klasszikus hangulatstabilizáló, hangulatstabilizáló antiepileptikumok és egyes antipszichotikumok szerepe.
- Akut antimániás, antidepresszív és fázisprofilaktikus hatás megkülönböztetése.
- A fő alcsoportok előnyei és hátrányai.
- Teratogenitás, súlyos mellékhatások és kockázatok, kezelés vs kezeletlen állapot kockázatai.

21. Szedatohipnotikumok és anxiolitikumok: fő csoportok

- Barbiturátok, benzodiazepinek (BDZ), nem benzodiazepin „Z-szerek”, 5-HT_{1A}-parciális agonista anxiolitikumok, DORA-k és melatoninreceptor-agonisták.
- GABA-A-moduláció, szerotonerg anxiolízis, orexinrendszer és cirkadián szabályozás alapelve.
- Anxiolízis, szedáció, hipnózis, görcsgátlás és izomrelaxáció elkülönítése.
- Az alcsoportok összehasonlítása hatáskezdet, nappali szedáció, kognitív hatás, légzésdepresszió, interakció és abúzuspotenciál szerint.

22. Tolerancia, dependencia, megvonás és az altatók pszichológiai kérdései

- Tolerancia, fizikai dependencia, pszichés dependencia, addikció és kereszttolerancia fogalma.
- Rebound szorongás/inszomnia, megvonási tünetek, amnézia, paradox reakciók és elesési kockázat.
- Alkohol és egyéb központi idegrendszeri depresszánsok veszélyes kölcsönhatása.
- A hosszú távú használat fenntartó pszichológiai tényezői és a pszichológus szerepe; az elhagyási terv orvosi kompetencia.

23. Antipszichotikumok: első és második generációs szerek

- A típusos/első generációs (FGA) és atípusos/második generációs (SGA) antipszichotikumok fogalma.
- Pozitív, negatív, affektív és kognitív tünetekre gyakorolt eltérő hatásprofil.
- Az FGA- és SGA-csoport általános előnyeinek és hátrányainak összehasonlítása; az „atípusos”

nem jelent mellékhatásmentességet.

- Terápiarezisztencia, szuicid kockázat és speciális monitorozás csoportszintű jelentősége.

24. Antipszichotikus hatásmechanizmusok és dopaminpályák

- D2-antagonizmus, szerotonin-dopamin antagonizmus és dopamin-parciális agonizmus alapelve.
- Mezulimbikus, mezokortikális, nigrostriatalis és tuberoinfundibularis dopaminpálya.
- A terápiás hatás, extrapiramidális tünetek (EPS), negatív/kognitív tünetek és prolaktinemelkedés összefüggése.
- Az eltérő receptorprofilokból eredő klinikai különbségek megértése molekulalisták nélkül.

25. Antipszichotikumok mellékhatásprofiljai és alkalmazási formái

- EPS, akatízia, tardiv diszkinézia és neuroleptikus malignus szindróma (NMS) fogalma és jelentősége.
- Metabolikus kockázatok, testsúlynövekedés, diabétesz- és diszlipidémiakockázat, szedáció, antikolinerg és kardiovaszkuláris hatások.
- Hiperprolaktinémia, QT-megnyúlás, görcsküszöb és hematológiai kockázatok.
- Per os, gyors hatású és LAI/depó formák; az LAI előnyei, hátrányai, stigma- és autonómiavonatköztései.

26. Depressziós és bipoláris zavarok komplex farmakoterápiás szemlélete

- Unipoláris és bipoláris depresszió megkülönböztetésének jelentősége a gyógyszeres kezelésben.
- Akut depresszió, mánia, bipoláris depresszió és fázisprofilaxis eltérő kezelési céljai.
- Monoterápia, váltás, kombináció és augmentáció általános döntési logikája; terápiarezisztencia és pszeudorezisztencia.
- Pszichoterápia, életmód, alvás/cirkadián ritmus, családi edukáció és relapszusprevenció integrációja.
- Új lehetséges támadáspontok a hangulatzavarok terápiájában: gyulladás, cirkadián ritmus, stressz stb.

27. Pszichotikus zavarok farmakoterápiája és komplex kezelése

- Akut pszichózis, stabilizáció, fenntartó kezelés és relapszusprevenció céljai.
- Pozitív, negatív, kognitív és affektív tünetek eltérő kezelhetősége.
- Adherencia, belátás, gyógyszerelváltás, depókezelés és terápiarezisztencia általános elvei.
- Pszichoedukáció, családi beavatkozások, rehabilitáció és pszichoterápia szerepe;

kockázatkommunikáció és teammunka.

28. Szorongásos zavarok, OCD és PTSD farmakoterápiás alapelvei

- A hosszú távú, első választásként alkalmazott gyógyszercsoportok és a gyors, tüneti szorongáscsökkentés megkülönböztetése.
- Pánikzavar, generalizált szorongás, OCD és PTSD eltérő farmakoterápiás sajátosságai csoportszinten.
- Késleltetett hatás, kezdeti aktiváció, fenntartó kezelés, augmentáció és dependencia-kockázat.
- Expozíciós/kognitív viselkedésterápia és farmakoterápia kombinációja; a gyógyszer tanulási folyamatokra gyakorolt lehetséges hatása.
- Pszichedelikum-asszisztált terápia a szorongásos zavarok és PTSD kezelésében.

29. Egyéb pszichotróp kezelések és speciális populációk

- ADHD kezelésében alkalmazott stimuláns és nem stimuláns gyógyszercsoportok alapelve, előny-hátrány profilja és monitorozási szempontjai.
- Demenciák és kognitív zavarok tüneti farmakoterápiájának céljai és korlátai.
- Gyermek- és serdülőkor, időskor, terhesség és szoptatás: eltérő farmakokinetika, fejlődési kockázat, érzékenység és bizonyítékszint.
- Off-label alkalmazás, beleegyezés, családi bevonás, kapacitás és fokozott interdiszciplináris együttműködés.

30. Pszicho- és farmakoterápiák kombinációja: Kombinált, integrált és kollaboratív kezelési megközelítések; gyógyszer-asszisztált pszichoterápiák

- Kombinált, integrált és osztott/kollaboratív kezelési elrendezés fogalma, előnyei és nehézségei.
- Mikor indokolt pszichoterápia mellé farmakoterápiás konzultáció, illetve gyógyszeres kezelés mellé pszichoterápia.
- A gyógyszer és pszichoterápia lehetséges additív, szinergisztikus, antagonisztikus vagy szekvenciális kölcsönhatásai.
- Kezelők közötti kommunikáció, felelősséghatárok, informált beleegyezés, titoktartás és a páciens bevonása.
- Gyógyszer-asszisztált és pszichomodulátoros pszichoterápiák alapelvei: kontrollált környezet, előkészítés, monitorozás, integráció, bizonyítékok és etikai korlátok.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és

értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

- Farmakológiai alapfogalmak
- Neurobiológiai alapfogalmak
- Farmakoterápiás alapfogalmak
- Egyszerűbb gyógyszerészeti alapfogalmak, farmakokinetika, farmakodinámia
- Főbb pszichiátriai gyógyszercsoportok
- Pszichés zavarok farmakoterápiájának alapelvei általánosságban, illetve hangulat-, szorongásos-, pszichotikus zavarok esetében
- Pszicho- és farmakoterápiák kombinációjának alapfogalmai

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajnlás lehetőségei és feltételei)

Vizsga osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok

- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	John D. Preston, Bret A. Moore, John H. O’Neal, Mary C. Talaga
Cím	Klinikai pszichofarmakológiai kézikönyv terapeuták számára
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2026

Típus	Kötelező
Szerző	Németh Attila, Füredi János, Lazáry Judit, Somlai Zsuzsanna:
Cím	A pszichiátria magyar kézikönyve, 6. átdolgozott és bővített kiadás.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	4.1 Biológiai terápiák fejezet, 474-563. oldal.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichológia és pszichopatológia természettudományos alapjai

Angol neve: Biological background of Psychology and Psychopathology

Német neve: Biologische und naturwissenschaftliche Grundlagen der Psychologie und Psychopathologie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP001_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a pszichológia és a pszichopatológia természettudományos alapjaival. Bepillantást nyerjenek a központi idegrendszer struktúrájába, működésének alapjaiba, illetve műszeres vizsgálatának lehetőségeibe. A képzés célja, hogy a genetika alapjait a pszichés betegségek kialakulását befolyásoló genetikai tényezőket megértsék a

hallgatók. Fontos, hogy a képzés során a hallgatók az alapvető epidemiológiai alapfogalmakat és a pszichés betegségek epidemiológiáját elsajátítsák. A kurzus ismeretanyaggal szolgál a szomatikus betegségekről, illetve szer/gyógyszerhatás kiváltotta pszichés kórképekről, valamint a memória, az alvás, az étvágy és a hangulati élet neurofiziológiája és patológiás eltéréseiről egyaránt. A hallgatók a kurzus keretében elsajátíthatják továbbá delírium fogalmát, tünettánát, kiváltó okait, illetve az akut és krónikus koponyatrauma neuropszichiátriai következményeit.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Az alábbi területekre vonatkozó ismeretanyag elsajátítása:

- A központi idegrendszer struktúrája, működésének alapjai, illetve műszeres vizsgálatának lehetőségei;
- A genetika alapjai, illetve a pszichés betegségek kialakulását befolyásoló genetikai tényezők;
- Neurofiziológia, neurokémia, illetve neurofarmakológia alapjai, illetve a pszichiátriai gyógyszeres kezelés gyakori mellékhatásai;
- Epidemiológiai alapfogalmak és a pszichés betegségek epidemiológiája;
- A pszichés betegségek/tünetek differenciáldiagnózisa, szomatikus betegségek, illetve szer/gyógyszerhatás kiváltotta pszichés kórképek;
- A memória, az alvás, az étvágy és a hangulati élet neurofiziológiája és patológiás eltérései;
- Delírium fogalma, tünettana, kiváltó okai; akut és krónikus koponyatrauma neuropszichiátriai következményei.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1.-2. hét: A két kapcsolódó tantárgy (úm.: a „*Pszichológia, pszichopatológia természettudományos alapjai*”, illetve az „*Egészségpszichológia orvostudományi és pszichoneuroimmunológiai alapjai*”) ismertetése, az egészségpszichológia fogalma, az elsajátítandó ismeretanyag vázlatos ismertetése (az emberi idegrendszer struktúrája és működése; a pszichés betegségek kialakulását befolyásoló tényezők; a pszichés betegségek differenciáldiagnózisa; az életmód hatása az egészségre; a testi és lelki betegségek közti kétirányú kapcsolat; a klinikai idegtudomány műszeres vizsgálómódszerei).

Bevezetés a központi idegrendszer (KIR) neuroanatómiájába (KIR szerveződése, magok, cortextípusok, sejttípusok a cortexben, fehérállományi kötegek típusai (asszociációs, projekciós, komisszurális), strukturális és funkcionális hálózatok [pl. DMN/CEN; beszéd, limbikus rendszer], liquor és liquorkeringés, rich club connection, modularitás)); a hormonális rendszer idegrendszeri szabályozása (2 db 90 perces előadás).

3. hét: Műszeres vizsgálatok a neuropszichiátriában (strukturális és funkcionális neuroimaging; EEG; near-infrared spectroscopy; labor; liquor-vizsgálat) (1 db 90 perces előadás).

4.-5. hét: Neurofiziológia, neurokémia, illetve neurofarmakológia alapjai.
Neurostimuláció/neuromoduláció a pszichiátriai-addiktológiai gyakorlatban (2 db 90 perces előadás).

6. hét: Neurogenetika (alfogalmak; mutációk fajtái; főbb kórképek heritabilitása; SNP heritabilitás; missing heritability; GxE, GxG; Mendeli randomizáció). Epigenetikai hatások a pszichiátriai betegségek kialakulásának hátterében [stressz/környezeti tényezők, epigenetika] (1 db 90 perces előadás).

7. hét: Epidemiológia, pszichiátriai epidemiológia; evidenciaszintek; oksági viszonyok, confounding és bias fogalma; nagymintás, népegészségügyi adatgyűjtési formák, illetve az ezeken alapuló adatbázistípusok (survey/surveillance/regiszter/EHR), túlélésanalízis, „competing risk of death” és „szelektív túlélés” fogalma (1 db 90 perces előadás).

8.-10. hét: Néhány alapvető KIR-i funkció (memória, alvás, étvágy, hangulat) neurofiziológiai szabályozásának alapjai, illetve ezek zavarai (demenciák, alvászavarok, elhízás és egyéb étkezési zavarok, hangulatzavarok) (3 db 90 perces előadás).

11. hét: Abnormális KIR tünetek (hallucinációk, téveszmék) neurológiai alapjai és differenciáldiagnózisa (1 db 90 perces előadás).

12.-13. hét: Egészségügyi nevezéktanok (SNOMED, BNO, OENO). Pszichiátriai betegségtan/nevezéktan. Organikus (szekunder) pszichiátriai kórképek és ezek kiváltó okai. Pszichiátriai szindrómák differenciáldiagnózisa. Példák gyógyszer/kábítószer kiváltotta pszichiátriai

tünetegyüttesekre. Delírium (enkephalopathia) tünettana, kiváltó okai (2 db 90 perces előadás).

14. hét: Akut és krónikus koponyatrauma neuropszichiátriai következményei. Pszichiátriai gyógyszerek gyakori akut és krónikus mellékhatásai, valamint a velük történő intoxikáció tünetei (1 db 90 perces előadás).

Előadó: Dr. Döme Péter

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Távolmaradás igazolása az ÁOK TVSZ szerint. Az előadások min. 75 %-án kötelező a részvétel.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Az előadásokon elhangzottak ismerete.

Szóbeli vizsga tételsora:

1. A központi idegrendszer elemei. A nagyagy lebenyei, nevezetes sulcusok/gyrusok. Agytérképek, Brodmann mezők. Köztiagy.
2. A nagyagy jelentősebb magjai és összeköttetései. Agyi fehérállományi kötegek típusai (projekciós, asszociációs, komisszurális), például. Liquor termelődése, keringése, felszívódása. Endokrin rendszerek idegrendszeri szabályozása.
3. Agytörzs, kisagy és gerincvelő jellemzése.
4. Műszeres vizsgálatok a neuropszichiátriában (az egyes vizsgálati modalitások működésének alapelvei, indikációi, kockázatai). Laborvizsgálatok szerepe a neuropszichiátriában.
5. Neurofiziológia és neurokémia alapjai (az idegrendszer jellegzetes sejtjeinek - neuron és glia - jellemzése idegsejtmembránokkal kapcsolatos jelenségek, főbb neurotranszmitter rendszerek, a szinapszisok típusai stb.). Neurostimuláció/neuromoduláció a pszichiátriai-addiktológiai gyakorlatban.
6. Neurofarmakológia (farmakokinetika, a pszichofarmakonok fő családjai, a pszichiátriai gyógyszerfejlesztésben használt állatmodellek, agonizmus/antagonizmus, jelátviteli utak).
7. Sejtbiológia alapismeretek (sejtmembrán, sejtorganellumok, szénhidrátok/lipidek/fehérjék jellemzése, intermediér anyagcsere alapjai, enzimek stb.).
8. Neurogenetika (DSN, RNS, kromoszóma, heritabilitás, pleiotrópia, haplotípus, penetrancia, fenokópia, heterogenitás; mutációk fajtái, mozaicizmus, genetikai vizsgálatok formái, pszichiátriai kórképek genetikai meghatározottsága stb.).
9. Epidemiológia (prevalencia, incidencia, mintavétel, reprezentatív minta fogalma, study típusok, evidenciaszintek, standardizálás, stb.-stb.).
10. A memória és zavarai.
11. Étvágyszabályozás, energiaforgalom, obezitás, anorexia nervosa.
12. Abnormális KIR tünetek (hallucinációk, téveszmék, agnóziák, időérzékelés) neurológiai alapjai és lehetséges okaik.
13. Egészségügyi és pszichiátriai nozológiai rendszerek (BNO, DSM, RDoC). Miért hívjuk a pszichiátriai kórképeket „zavaroknak” és nem betegségeknek?
14. A differenciáldiagnózis fogalma, ill. jelentősége a pszichiátriában, organikus (szekunder) pszichiátriai kórképek és ezek kiváltó okai. Stroke és epilepszia.
15. Gyógyszer/kábítószer kiváltotta pszichiátriai tünetegyüttesek. Katatónia tünettana, lehetséges kiváltó okai.
16. Delírium tünettana, lehetséges kiváltó okai.
17. Akut és krónikus koponyatrauma formái, neuropszichiátriai következményei.
18. Agyödéma okai és tünetei. Pszichiátriai gyógyszerek gyakori akut, illetve krónikus mellékhatásai.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Alapvető fogalmak ismerete többek között a neurofiziológia, neurokémia, illetve neurofarmakológia alapjai, legfontosabb epidemiológiai alapfogalmak, delírium fogalma.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Szóbeli vizsga osztályozásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket

- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem

- súlyos tévedések

- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Agrawal N, Poole N, eds.
Cím	Essential Neuroscience for Psychiatrists.
Kiadó	Cambridge University Press
Kiadás éve	2025

Típus	Ajánlott
Szerző	Barrett K.E. et al. (Eds.)
Cím	Ganong's review of medical physiology
Kiadó	McGraw-Hill
Kiadás éve	2019

Típus	Ajánlott
Szerző	Hall J.E. & Hall M.E.
Cím	Guyton and Hall textbook of medical physiology
Kiadó	Elsevier,
Kiadás éve	2026

Típus	Ajánlott
Szerző	Vanderah T. W., & Gould, D. J.
Cím	Guyton and Hall textbook of medical physiology
Kiadó	Elsevier
Kiadás éve	2025

Típus	Ajánlott
Szerző	Rosner B
Cím	Fundamentals of biostatistics (8th ed.).
Kiadó	Boston, Cengage Learning

Kiadás éve	2011
Típus	Ajánlott
Szerző	Newman N.J. (ed.).
Cím	Bradley's neurology in clinical practice (8th. Ed.).
Kiadó	Elsevier,
Kiadás éve	2021

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Neuropszichológia elmélet és gyakorlat, kognitív- és neurodiagnosztika

Angol neve: Neuropsychology: Theory, Practice, and Cognitive & Neurodiagnostic Assessment

Német neve: Neuropsychologie: Theorie, Praxis und kognitive & neurodiagnostische Diagnostik

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	0.0	56.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP013_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Demeter Gyula (klinikai szakpszichológus)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem Agysérültek Rehabilitációs Osztálya (ARO) +36 1 391 1900/1322

Tantárgyfelelős beosztása: neuropszichológiai szakpszichológus, habilitált egyetemi docens

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. 1144/2019

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvostudomány képzésének keretében:

A kurzus célja, hogy átfogó képet nyújtson az idegrendszer strukturális és funkcionális sérüléseihez kapcsolódó pszichés és kognitív zavarokról, valamint ezek idegrendszeri hátteréről, valamint azok vizsgálatára alkalmas eszközökről. Az előadások során bemutatjuk a főbb neuropszichológiai tünetegyütteseket, azok etiológiai és patomechanikai összefüggéseit, továbbá megismertetjük a hallgatókat a korszerű vizsgálati, diagnosztikai és rehabilitációs módszerekkel. A kurzus kiemelt

célja a klinikai gondolkodás fejlesztése: ennek érdekében áttekintjük azokat a neuropszichológiai tesztek, feladatokat és feladatmegoldási stratégiákat, amelyek érzékenyen jelzik a különböző kognitív funkciók (pl. figyelem, emlékezet, végrehajtó működések, nyelv) sérülését, és segítik a háttérben álló idegrendszeri folyamatok feltárását. Emellett hangsúlyt kap a neuropszichológiai értékelés integratív szemlélete, valamint a terápiás és rehabilitációs lehetőségek áttekintése is.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A kurzus elvégzésével a hallgató megalapozott ismereteket szerez az idegrendszeri működéséhez és sérüléséhez kapcsolódó kognitív és viselkedéses változásokról, valamint ezek értelmezésének alapelveiről. Képes lesz felismerni a leggyakoribb neuropszichológiai tüneteket, és megérti azok helyét a pszichológiai és klinikai összefüggésekben. A hallgató betekintést nyer a főbb neuropszichológiai vizsgálóeljárásokba, megismeri azok alkalmazási lehetőségeit és korlátait, valamint alapvető készséget szerez az eredmények értelmezésében. Emellett fejlődik elemző és problémamegoldó gondolkodása, ami segíti a komplex esetek átgondolását és a különböző diagnosztikai szempontok.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. téma – Bevezetés: a neuropszichológia fogalma, ágazatai, alkalmazási területei, történelmi bevezetés 4x45 perc
2. téma – A neuropszichológiai vizsgálat sajátosságai - interaktív vizsgálati helyzet, a klinikai megfigyelés szerepe, kvalitatív vs. kvantitatív megközelítés, szindróma-analízis 4x45 perc
3. téma – Figyelem és neglect: neglect jelensége, vizsgálati módszerek 2x45 perc
4. téma – Vizuális feldolgozás zavarai: magasabb rendű vizuális zavarok, agnóziák, diagnosztikai feladatok 2x45 perc
5. téma – Apraxiák: mozgástervezés zavarai, apraxia típusok, vizsgálati eljárások 2x45 perc
6. téma – Emlékezetzavarok: amnézia típusok, legfontosabb vizsgálatok 6x45 perc
7. téma – Frontális működés, végrehajtó funkciók: tervezés, gátlás, döntéshozatal, frontális lebeny szindrómák, viselkedésszabályozás 6x45 perc
8. téma – Beszéd: afáziák és vizsgálati lehetőségük 2x45 perc
9. téma – Az intelligencia vizsgálatok: elméleti bemutatás, a legfontosabb tesztek áttekintése 8x45 perc
10. téma Neuropszichológiai rehabilitáció I.: Rehabilitáció alapelvei, terápiás célok és lehetőségek 6x45 perc
11. téma - Klinikai gyakorlat 8x45 perc
12. téma – Komplex esetelemzés, multidiszciplináris megközelítés, diagnosztika és a terápiás terv megtervezése 6x45 perc

Előadó: Bálint Sára Eszter, Hajdu Réka

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Beadandó dolgozat és esettanulmány bemutatása: 1 db

Várható időpontja: 2027.05.24

Témakörei: Egy, a gyakorlat során választott pácienssel készített interjú, mely tartalmazza a páciens anamnesztikus adatait, a betegségének kialakulásának körülményeit, panaszait, lehetséges terápiás lehetőségeit és a hallgató reflexióit és a hozzá kapcsolódó téma rövid bemutatását.

Értékelésbe beszámításuk módja: megfelelt” vagy „nem felelt meg” minősítéssel történik. Vizsgára jelentkezni kizárólag elfogadott (megfelelt) dolgozat esetén lehetséges.

Pótlásuk, javításuk lehetősége: 2027.05.30

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

A félév során a hallgatók a kurzus keretében tárgyalt témák egyikét dolgozzák fel, a beadandó dolgozat a választott témára épül, amelyet egy kapcsolódó esettanulmány bemutatásával és elemzésével kell kiegészíteni. A beadandó leadási határideje: 2027.05.24.

A félév aláírásának feltételei:

Beadandó dolgozat elkészítése, a vizsgára jelentkezni kizárólag elfogadott (megfelelt) dolgozat esetén lehetséges. A tantárgy zárása a vizsgaidőszakban zajló szóbeli vizsgával történik, amelynek értékelése ötfokú osztályzattal történik.

Számonkérés típusa:

gyakorlati vizsga

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Tételsor:

1. A neuropszichológia fogalma, ágazatai, alkalmazási területei
2. A neuropszichológiai vizsgálat sajátosságai, kvalitatív és kvantitatív elemzés különbségei
3. Figyelem és neglect, vizsgálati eljárások
4. Vizuális feldolgozás zavarai: magasabb rendű vizuális zavarok, agnóziák, vizsgálati eljárások
5. Apraxiák: mozgástervezés zavarai, apraxia típusok, vizsgálati eljárások
6. Emlékezetzavarok: amnézia típusok, vizsgálati eljárások
7. Frontális működés, végrehajtó funkciók: tervezés, gátlás, döntéshozatal, frontális lebeny

szindrómák, viselkedésszabályozás, vizsgálati eljárások

8. Beszéd: afáziák, vizsgálati eljárások

9. Az intelligencia fogalmának elméleti bemutatása, a legfontosabb tesztek áttekintése

10. Neuropszichológiai rehabilitáció I.: Rehabilitáció alapelvei, terápiás célok és lehetőségek

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A neuropszichológia fogalma, ágazatai, alkalmazási területei, történelmi bevezetés; A neuropszichológiai vizsgálat sajátosságai; Figyelem és neglect; Vizuális feldolgozás zavarai; Apraxiák; Emlékezetzavarok; Frontális működés, végrehajtó funkciók; Beszéd; Intelligencia vizsgálatok; Neuropszichológiai rehabilitáció.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Beadandó dolgozat elkészítése, a vizsgára jelentkezni kizárólag elfogadott (megfelelt) dolgozat esetén lehetséges. A tantárgy zárása a vizsgaidőszakban zajló szóbeli vizsgával történik, amelyre ötfokú osztályzatot kap a hallgató az alábbiak szerint:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja

- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés

- bizonytalan kifejtés

2 (elégletes)

- töredékes tudás

- komoly hiányosságok

- alig lát összefüggéseket

- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem

- súlyos tévedések

- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Cím	- REHABILITÁCIÓ: A MAGYAR REHABILITÁCIÓS TÁRSASÁG FOLYÓIRAT
Link	https://rehab.hu/folyoirat.aspx

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	- MIKE R. SCHOENBERG AND JAMES G. SCOTT
Cím	THE LITTLE BLACK BOOK OF NEUROPSYCHOLOGY-A SYNDROME-BASED APPROACH,
Kiadó	SPRINGER

Kiadás éve	2011
------------	------

Típus	Kötelező
Szerző	KÁLLAI JÁNOS, BENDE ISTVÁN, KARÁDI KÁZMÉR, RACSMÁNY MIHÁLY (SZERK.):
Cím	BEVEZETÉS A NEUROPSZICHOLOGIÁBA.
Kiadó	MEDICINA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST.
Kiadás éve	2008

Típus	Kötelező
Szerző	MÁRKUS ATTILA - CZIGLER BALÁZS:
Cím	NEUROLÓGIA - PSZICHOLOGIA SZAKOS HALLGATÓK SZÁMÁRA. BŐVÍTETT, ÁTDOLGOZOTT KIADÁS.
Kiadó	AKADÉMIAI KIADÓ
Kiadás éve	2019

Típus	Kötelező
Szerző	OLIVER SACKS
Cím	A FÉRFI, AKI KALAPNAK NÉZTE A FELESÉGÉT - ÉS MÁS ORVOSI TÖRTÉNETEK,
Kiadó	PARK KIADÓ
Kiadás éve	2018

Típus	Ajánlott
Szerző	- VEKERDY-NAGY, ZSUZSANNA; CSERHÁTI, PÉTER; POLGÁR, ANNA; ZSEBE, ANDREA (SZERK.)
Cím	A REHABILITÁCIÓS ÉS FIZIKÁLIS MEDICINA MÓDSZERTANA,
Kiadó	BUDAPEST, MAGYARORSZÁG : MEDICINA KÖNYVKIADÓ
Kiadás éve	2023

Típus	Ajánlott
Szerző	PARRY GD, CRAWFORD MJ, DUGGAN C
Cím	IATROGENIC HARM FROM PSYCHOLOGICAL THERAPIES--TIME TO MOVE ON. BR J PSYCHIATRY
Kiadó	2016
Kiadás éve	
Egyéb/Megjegyzés	2016 MAR;208(3):210-2. DOI: 10.1192/BJP.BP.115.163618.

Típus	Ajánlott
Szerző	OLIVER SACKS
Cím	ANTROPOGUS A MARSON
Kiadó	OSIRIS KIADÓ
Kiadás éve	2004

Típus	Ajánlott
Szerző	ALEXANDER LURIJA

Cím	VÁLOGATOTT TANULMÁNYOK
Kiadó	GONDOLAT KIADÓ, BUDAPEST
Kiadás éve	1975

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék, Magatartástudományi Intézet

A tárgy neve: Klinikai egészség- és orvosi pszichológia, magatartásorvoslás gyakorlat

Angol neve: Clinical and medical psychology. Behavioural Medicine

Német neve: Klinische Gesundheit und medizinische Psychologie, Verhaltensmedizin

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP012_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Purebl György (intézet igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Magatartástudományi Intézet, +36 1 210 2953/56199

Tantárgyfelelős beosztása: intézetigazgató, egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6., 05/2019

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

Olyan gyakorlati ismeretek oktatása, melyek a hallgatókat felkészítik az általános (nem pszichiátriai) egészségügyi ellátásában történő pszichológiai feladatok ellátására.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

Klinikai gyakorlat egészségügyi ellátó intézményben.

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi: █

- Első interjú elvégzése █
 - Pszichoszociális interjú elvégzése █
 - Első interjú és pszichoszociális interjú dokumentációja █
 - Az azonnali pszichológiai ismeretekre való első reagálás (first response) készségei █
 - Pszichológiai/pszichiátriai sürgősség felmérése (intoxikáció, tudatzavar, szuicid veszély, akut pszichózis gyanúja) █
 - Viselkedésváltozás szakaszainak felmérése █
 - Motivációs-triázs megítélése █
 - Motivációs interjú készítés █
 - Gyors szorongáscsökkentő és érzelemszabályzó technikák alkalmazása █
 - Szakpszichológusi és pszichiátriai tovább-referálás szükségességének megítélése █
-

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):**A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):**

Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria I.

Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapkészségei

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

minimum 10 fő maximum 30 fő, Neptun jelentkezés alapján

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a

vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Blokk: Első interjú felvételének és dokumentálásának gyakorlata
2. Blokk Részletes pszichoszociális interjú felvételének és dokumentálásának gyakorlata
3. Blokk. Motivációs triázs és viselkedésváltozás szakaszának felismerése kbz betegek esetén, tervezett technikák a motiváció javítására
4. Blokk: Motivációs interjú gyakorlása szerepjáték segítségével
5. Blokk: Sürgősségi állapotok felismerése betegbemutatás segítségével
6. Blokk: Gyors érzelemszabályzó és szorongáscsökkentő technikák gyakorlása szerepjátékban
7. Blokk: Gyors érzelemszabályzó és szorongáscsökkentő technikák gyakorlása betegágy mellett

Gyakorlatvezető: Dr. Purebl György

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Aktív részvétel (szerepjátékok és betegekkel való kommunikáció). Pótlás: pótgyakorlatokkal, hiányzás igazolása ÁOK TVSZ szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

A félév során egy esetleírás elkészítése, melyet a gyakorlatvezető értékel.

Esetleírás: 1 db

Témaköre: választott esetek bemutatása

Várható időpontja: leadási határidő 6. blokkig

Értékelésbe beszámításuk módja: vizsgára bocsájtás feltétele

Pótlásuk javításuk lehetősége: külön egyeztetés alapján

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Egy db esetleírás leadási határidő a 6.blokkig

A félév aláírásának feltételei:

Egy elfogadott esetleírás, illetve gyakorlatok 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Az OSCE gyakorlati vizsgán elvárt gyakorlati skillek:

- nyitott és reflektív kérdezés
- aktív figyelem készségei
- reflektív visszatükrözések
- motivációs interjú kivitelezése
- gyors szorongáscsökkentő és érzelemszabályzó technikák: grounding, lefelé mutató nyíl, négyszöglégzés, légzéskontroll, 54321 technika, pillangó-ölelés technikák kivitelezése SP helyzetben
- sürgősség felismerése
- motivációs triázs kivitelezése
- viselkedés változás stádiumainak felismerése

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az OSCE vizsga általános feltételrendszere alapján.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

OCSE vizsga alapján, jegymegajánlás nem lehetséges

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Gyakorlati skillek oktatása során nem használunk MI-t.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Purebl György:
Cím	Alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók a mindennapi orvosi gyakorlatban
Kiadó	Oriold Books Budapest,
Kiadás éve	2018

Típus	Ajánlott
Szerző	Perczel-Forintos Dóra
Cím	Az alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók tankönyve
Kiadó	Medicina, Budapest
Kiadás éve	2023

Típus	Kötelező
Szerző	Czeplédy Edit, Purebl György
Cím	Alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók az elhízás kezelésében és az anyagcserekontroll támogatásában
Kiadó	Oriold Books Budapest
Kiadás éve	2023

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék, Magatartástudományi Intézet

A tárgy neve: Klinikai egészség- és orvosi pszichológia, magatartásorvoslás

Angol neve: Clinical and medical psychology. Behavioural Medicine

Német neve: Klinische Gesundheit und medizinische Psychologie, Verhaltensmedizin

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP011_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Purebl György (intézet igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Magatartástudományi Intézet, +36 1 210 2953/56199

Tantárgyfelelős beosztása: intézetigazgató, egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6., 05/2019

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

Olyan elméleti ismeretek oktatása, melyek a hallgatókat felkészítik az általános (nem pszichiátriai) egészségügyi ellátásában történő pszichológiai feladatok ellátására.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

Tantermi vagy online előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:**Elméleti ismeretek az alábbi területeken:**

- Első interjú módszertana, kötelező kérdései
 - Pszichoszociális interjú
 - Dokumentációs ismeretek
 - Az azonnali pszichológiai ismeretekre való első reagálás (first response) elmélete
 - Pszichológiai/pszichiátriai sürgősség felmérése (intoxikáció, tudatzavar, szuicid veszély, akut pszichózis gyanúja)
 - Viselkedésváltozás szakaszainak elmélete (transzteoretikus modell)
 - Motivációs elméletek, motivációs csapdák a betegellátás során
 - A motiváció és az együttműködés javításának módszerei
 - Gyors szorongáscsökkentő és érzelemszabályzó technikák elmélete
 - Szakpszichológusi és pszichiátriai tovább-referálás szükségessége, kompetencia-határok
-

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):**A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):**

Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria I.

Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapkészségei

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók

kiválasztásának módja:

Min. 10 - max. 30 fő, Neptun jelentkezés alapján, kötelező tárgy

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Az egészségpszichológia modelljei. Az egészségi állapotot befolyásoló magatartásformák. Egészség- és kockázati magatartás, ezek egyéni és populációs mintázata. Purebl György
2. Az első interjú és pszichoszociális interjú elméleti alapjai és módszertana Kegye Adrienne
3. Pszichoszociális tényezők szerepe a testi betegségekben. Krónikus betegségekkel kapcsolatos koncepciók és alapfogalmak. Objektív és szubjektív betegség értelmezés. Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Placebo és nocebo hatás. Purebl György
4. Motiváció, betegség, betegségelőnyök. A viselkedésváltozás elmélete Czeglédy Edit
5. A motivációs interjú módszere Purebl György
6. A motiváció és az együttműködés növelésének technikái Purebl György
7. Sürgősségi állapotok 1. Pszichózisok és okai Bai Nagy Katalin
8. Sürgősségi állapotok 2.: Tudatzavarok és okai Bai Nagy Katalin
9. Intoxikáció és egyéb eü okokból bekövetkezett tudatmódosult állapotok Gáti-Fekete Katalin
10. Szuicidum, kockázati faktorok Tóth Mónika Ditta
11. Aktív figyelem, reflektív kérdezés, visszatükrözések elmélete Purebl György
12. Átkeretezés, motivációs csodakérdések használata, megoldás-központú kérdezés módszerei Purebl György
13. Szorongáscsökkentés és érzelemszabályzás 1. Légzéstechnikák, pillangó ölelés, 54321 módszer Földesi Enikő
14. Szorongáscsökkentés és érzelemszabályzás 2: Lefelé mutató nyíl, dekatasztrofizációs kérdéssorok, standard kérdések módszerei Földesi Enikő

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések

minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása a TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Belépés a tantárgy Moodle felületére

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Egy kihúzott gyakorlati eset alapján az alábbiak számonkérése:

- Az egészségpszichológia modelljei. Az egészségi állapotot befolyásoló magatartásformák. Egészség- és kockázati magatartás, ezek egyéni és populációs mintázata.
- Az első interjú és pszichoszociális interjú elméleti alapjai és módszertana
- Pszichoszociális tényezők szerepe a testi betegségekben. Krónikus betegségekkel kapcsolatos koncepciók és alapfogalmak. Objektív és szubjektív betegség értelmezés. Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Placebo és nocebo hatás.
- Motiváció, betegség, betegségelőnyök. A viselkedésváltozás elmélete
- A motivációs interjú módszere
- A motiváció és az együttműködés növelésének technikái
- Sürgősségi állapotok 1. Pszichózisok és okai
- Sürgősségi állapotok 2.: Tudatzavarok és okai
- Intoxikáció és egyéb eü. okokból bekövetkezett tudatmódosult állapotok

- Szuicidum, kockázati faktorok
- Aktív figyelem, reflektív kérdezés, visszatükrözések elmélete
- Átkeretezés, motivációs csodakérdések használata, megoldás-központú kérdezés módszerei
- Szorongáscsökkentés és érzelemszabályzás 1. Légzéstechnikák, pillangó ölelés, 54321 módszer
- Szorongáscsökkentés és érzelemszabályzás 2: Lefelé mutató nyíl, dekatasztrofizációs kérdéssorok, standard kérdések módszerei

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Moodle-ban elérhető

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

[REDACTED] melynek értékelése az alábbi:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégletes)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

Az MI alkalmazható az ismeretek további elmélyítésére, az ÁOK MI szabályzatának megfelelően.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Czeplédy Edit, Purebl György
Cím	Alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók az elhízás kezelésében és az anyagcserekontroll támogatásában.
Kiadó	Oriold Books Budapest,
Kiadás éve	2023

Típus	Kötelező
Szerző	Purebl György
Cím	Alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók a mindennapi orvosi gyakorlatban
Kiadó	Oriold Books Budapest
Kiadás éve	2018

Típus	Ajánlott
Szerző	Perczel-Forintos Dóra
Cím	Az alacsony intenzitású pszichológiai intervenciók tankönyve.
Kiadó	Medicina, Budapest
Kiadás éve	2023

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátia gyakorlat II.

Angol neve: Psychopathology, Transdiagnostic Mental Disorders, Psychiatry Practice II.

Német neve: Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, psychiatrische Praxis II.

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP003_2M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy átfogó és rendszerezett ismereteket nyújtson a pszichopatológia alapjelenségeiről, a főbb pszichiátriai zavarokról, és lehetőséget teremtsen e jelenségek közvetlen megfigyelésére és vizsgálatára.

A tantárgy a képzés egyik alapozó kurzusa, amely megalapozza a későbbi pszichodiagnosztikai és

pszichoterápiás tárgyak elsajátítását. Szorosan kapcsolódik a pszichiátria, a klinikai pszichológia és a neuropszichológia területeihez és előkészíti a hallgatókat a klinikai gondolkodásra, a tünetek rendszerszintű értelmezésére, valamint a különböző zavarok közötti differenciálásra.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek

A hallgató átfogó ismeretekkel rendelkezik a főbb pszichopatológiai jelenségekről, tünetekről, valamint pszichiátriai zavarokról és szindrómákról. Megértik a különböző zavarok tünettani jellegzetességeit, és egymáshoz való viszonyát. Ismerik a transzdiagnosztikus megközelítés alapjait és jelentőségét a modern klinikai gondolkodásban.

Képességek

Képessé válnak a pszichés tünetek felismerésére és alapvető értelmezésére, adott zavarra integrálására, pszichiátriai kórképek felismerésére, a különböző zavarok közötti differenciálás első lépéseire, valamint a klinikai jelenségek rendszerszintű, összefüggésekben történő értelmezésére. Fejlődik a klinikai gondolkodásuk, különösen a tünetek mögötti pszichológiai folyamatok azonosításában és a transzdiagnosztikus mintázatok felismerésében.

Attitűdök

Nyitottabbá és érzékenyebbé válnak a pszichés zavarokkal élő személyek iránt, miközben kialakul bennük a szakmai szempontból megalapozott, nem stigmatizáló szemlélet. Törekednek a komplex, több szintet integráló megértésre, és elfogadják a pszichopatológiai jelenségek sokféleségét és kontextusfüggőségét.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria gyakorlat I.

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

■

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók

kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján: 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező a második félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

BEVEZETÉS

1-2. óra: A gyakorlólé hely jellegzetességeinek bemutatása pszichopatológiai aspektusban.

PSZICHOPATOLÓGIAI JELENSÉGEK, PSZICHIÁTRIAI KÓRKÉPEK MEGISMERÉSE ESETBEMUTATÁSOKON KERESZTÜL

3-4. óra: Betegbemutatás: pszichopatológiai jelenségek, pszichiátriai kórképek megismerése esetbemutadásokon keresztül

5-6. óra: Betegbemutatás: pszichopatológiai jelenségek, pszichiátriai kórképek megismerése esetbemutadásokon keresztül

7-8. óra: Betegbemutatás: pszichopatológiai jelenségek, pszichiátriai kórképek megismerése esetbemutadásokon keresztül

9-10. óra: pszichopatológiai jelenségek, pszichiátriai kórképek megismerése esetbemutadásokon keresztül

11-12. óra: pszichopatológiai jelenségek, pszichiátriai kórképek megismerése esetbemutadásokon keresztül

BETEGVIZSGÁLAT KISCSOPORTOKBAN, MAJD A BETEGEK, TÜNETTAN, PATOLÓGIA KÖZÖS ÁTBESZÉLÉSE DISSZOCIATÍV JELENSÉGEK, SZOMATIKUS TÜNETI ÉS KAPCSOLÓDÓ ZAVAR JELENSÉGEK, EVÉS- ÉS ALVÁSZAVAROK, SZERHASZNÁLATI ZAVAROK, NEUROKOGNITÍV ZAVAROK, SZEMÉLYISÉGZAVAROK TERÜLETÉN (7-16 ÓRA)

7-8., 9-10, 11-12, 13-14. óra: A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak, cél az adott zavar tüneteinek feltárása, felismerése, részletes explorációja, a zavar kialakulásának feltárása, a gyakorlat második részében a tapasztalatok átbeszélése.

EGYÉNI BETEGVIZSGÁLAT ALAPJÁN KÖZÖS REFERÁLÁS ÉS MEGBESZÉLÉSE (17-28 ÓRA)

15-26. óra: A hallgatók által egyénileg vizsgált (exploráció, pszichológiai interjú) betegek referálása, közös átbeszélés.

27-28. óra: Beadott esettanulmányokkal kapcsolatos visszajelzés

Gyakorlatvezetők: Dr. Gonda Xénia, Vadon Nikolett Beáta, Dr. Jekkel Éva, Dr. Haluska-Vass Edit, Soós Alexandra

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatok 75%-án a részvétel kötelező, igazolás az ÁOK TVSZ szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

beadandó dolgozat, referálás (exploráció, pszichológiai interjú): 1 db

várható időpontja: beadandó dolgozat utolsó alkalom 27-28. óra; referálás 15-26 óra

témaköre: egyéni betegvizsgálat anyaga,

értékelésbe beszámításuk módja: a beadandó dolgozat a gyakorlat jegybe (100 pont) 50 ponttal, a referálása pedig 25 ponttal számít bele a gyakorlati jegybe

pótlásuk, javításuk lehetősége: (ÁOK TVSZ szerint) legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Gyakorlat során egy páciens önálló vizsgálata, referálás a gyakorlat során, beadandó írása az utolsó gyakorlatra.

A félév aláírásának feltételei:

Részvétel a gyakorlatok 75%-án, gyakorlati beadandó dolgozat elkészítése és referálás.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Órai jelenlét az ÁOK TVSZ szerint. A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete (disszociatív jelenségek, szomatikus tüneti és kapcsolódó zavar jelenségek, evés- és alvászavarok, szerhasználati zavarok, neurokognitív zavarok, személyiségzavarok)

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy három részből áll az alábbiak szerint:

órai aktivitás - 25 pont

betegvizsgálat referálása - 25 pont

beadandó dolgozat - 50 pont, melynek értékelése az ÁOK TVSZ alapján

- o 80-100% - 5 (jeles)
 - o 70-79% - 4 (jó)
 - o 60-69% - 3 (közepes)
 - o 50-59% - 2 (elégséges)
 - o 0-49% - 1 (elégtelen)
-

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) - az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Egészségügyi Világszervezet
Cím	BNO-11 Mentális zavarok.
Kiadó	Animula, Budapest
Kiadás éve	2021

Típus	Kötelező
Szerző	Amerikai Pszichiátriai Társaság
Cím	DSM-5-TR referencia-kézikönyv a DSM-5-TR diagnosztikai kritériumaihoz
Kiadó	Oriold és Társai, Budapest
Kiadás éve	2022

Típus	Kötelező
Szerző	Németh A. & Füredi J. (szerk.):
Cím	A pszichiátria magyar kézikönyve
Kiadó	Medicina Kiadó Budapest
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	2. fejezet: A pszichiátriai kivizsgálás (pp. 118-210) 3. fejezet: Mentális zavarok: 3.6 Obszesszív-kompulzív zavar, 3.7 Traumával és stresszszorral összefüggő zavarok, 3.8 Disszociatív zavarok, 3.9 Szomatoform (szomatikus tünet) zavarok, 3.10 Evészavarok, 3.11 Alvászavarok (pp 293-359), 3.15 Addikciók, 3.16 Neurokognitív zavarok (pp 387-451), 3.17 Személyiségzavarok (pp. 451-462)

Típus	Kötelező
Szerző	Nussbaum, A.M. (2013)
Cím	A 30 perces diagnosztikai interjú. In Nussbaum, A.M., A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve,
Kiadó	Oriold és Társai, 2025 Budapest
Kiadás éve	2025

Típus	Kötelező
Szerző	Réthelyi János
Cím	Pszichiátria jegyzet orvostanhallgatóknak
Kiadó	Oriold és Társai, Budapest
Kiadás éve	2023

Típus	Kötelező
Szerző	Réthelyi J.
Cím	Obszerváció és exploráció a pszichiátriai és klinikai pszichológiai gyakorlatban.
Kiadó	In Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.). A pszichodiagnosztika kézikönyve 1-2.
Kiadás éve	2024

Egyéb/Megjegyzés	(pp. 89-98).
------------------	--------------

Típus	Kötelező
Szerző	Tényi T.
Cím	A pszichiátriai betegvizsgálat alapvonalai.
Kiadó	Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar,
Kiadás éve	2002

Típus	Kötelező
Szerző	Tringer L.
Cím	A magatartás kóros megnyilvánulása
Kiadó	In Tringer L., A pszichiátria tankönyve
Kiadás éve	2010
Egyéb/Megjegyzés	(pp. 75-175.).

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria II. (elmélet)

Angol neve: Psychopathology, Transdiagnostic Approaches to Mental Disorders, and Psychiatry II.

Német neve: Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, Psychiatrie II.

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 2. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP002_2M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató, habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a pszichopatológiai és pszichiátriai alapismeretekre építve elmélyítse a hallgatók tudását a komplexebb, több tényező által meghatározott pszichiátriai zavarok és alkalmazási területek vonatkozásában. A kurzus kiterjed a testi tünetekkel összefüggő pszichés zavarokra, az evés- és alvászavarokra, a szexuális működés és a nemi identitás kérdéseire, valamint a személyiségzavarok mélyebb megértésére. Emellett hangsúlyt kapnak a pszichiátria speciális területei, így a sürgősségi ellátás, a társadalmi és kulturális

kontextusok, az életciklus-specifikus problémák, valamint a forenzikus, jogi és etikai kérdések.

A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek a pszichés zavarokat nem csupán tünettani, hanem bio-pszicho-szociális és kulturális kontextusban értelmezni, valamint hogy felkészüljenek a klinikai gyakorlatban előforduló komplex helyzetek – különösen krízisek, etikai dilemmák és interdiszciplináris együttműködést igénylő esetek – kezelésére.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek:

A hallgatók átfogó ismereteket szereznek a pszichopatológia és a pszichiátria komplexebb területeiről, beleértve a modern diagnosztikai rendszerekben szereplő pszichiátriai zavarokat. Megismerik a pszichiátria speciális alkalmazási területeit (pl. sürgősségi pszichiátria, transzkulturális pszichiátria), továbbá az életciklushoz kötődő pszichés problémák jellegzetességeit.

Készségek:

Képessé válnak komplex klinikai jelenségek több szempontú (biológiai, pszichológiai, szociális és kulturális) értelmezésére, valamint a különböző zavarok közötti differenciálásra. Alapvető jártasságot szereznek a krízishelyzetek felismerésében és a megfelelő szakmai reakciók megválasztásában. Fejlődik az etikai érzékenységük és döntéshozatali kompetenciájuk, különösen határhelyzetekben (pl. sürgősségi kontextusban).

Attitűdök:

Kialakul bennük a komplex, kontextusérzékeny klinikai szemlélet, amely figyelembe veszi a kulturális különbségeket és az egyéni életutakat. Erősödik a szakmai felelősségtudatuk, különösen az etikai és jogi kérdések kezelésében. Nyitottabbá válnak az interdiszciplináris együttműködésre és törekednek a stigmatizáció csökkentésére a pszichiátriai zavarokkal élő személyekkel kapcsolatban.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptunon jelentkező hallgatók létszáma, 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező a második félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

PSZICHÉS ZAVAROK, PSZICHIÁTRIAI KÓRKÉPEK

1-4. óra Kényszeres és kapcsolódó zavarok

5-8. óra Traumával és stresszorzal összefüggő zavarok, cPTSD

9-10. óra Disszociatív zavarok

11-12 óra Szomatikus tünet és kapcsolódó zavarok

13-14. óra Evészavarok

15-16 óra Alvászavarok

17-18. óra A szexuális diszfunkciók és nemiszerep-zavarok

19-20. óra Szerhasználati zavarok

21-22. óra Neurokognitív zavarok

A PSZICHIÁTRIA KIEMELT TERÜLETEI

23-24. óra Sürgősségi pszichiátria

25-26. óra Életciklusokhoz kapcsolódó pszichiátriai problémák

27-28. óra Transzkulturális pszichiátria

Előadó: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége,

az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Kötelező részvétel az előadások 75%-án. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

szigorlat

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

SZIGORLAT

Szigorlat témakörei/tételei:

1. A pszichiátria történelmi kontextusa, társadalmi, jogi, etikai vonatkozások
2. Pszichopatológia I. (a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai)
3. Pszichopatológia II. (a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai)
4. Pszichopatológia III (az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai)
5. Az idegrendszer fejlődési zavarai
6. Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok
7. Bipoláris betegség
8. Depressziós zavarok
9. Szorongásos zavarok
10. Személyiségzavarok
11. Kényszeres és kapcsolódó zavarok
12. Traumával és stresszorral összefüggő zavarok, cPTSD
13. Disszociatív zavarok

14. Szomatikus tünet és kapcsolódó zavarok
15. Evészavarok
16. Alvászavarok
17. A szexuális diszfunkciók és nemiszerep-zavarok
18. Szerhasználati zavarok
19. Neurokognitív zavarok
20. Sürgősségi pszichiátria
21. Életciklusokhoz kapcsolódó pszichiátriai problémák
22. Transzkulturális pszichiátria

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

A pszichiátria történelmi kontextusa, Pszichopatológia I. (a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai), Pszichopatológia II. (a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai), Pszichopatológia III (az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai), Az idegrendszer fejlődési zavarai, Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok, Bipoláris betegség, Depressziós zavarok, Szorongásos zavarok, Személyiségzavarok, Kényszeres és kapcsolódó zavarok, Traumával és stresszszorral összefüggő zavarok, Disszociatív zavarok, Szomatikus tünet és kapcsolódó zavarok, Evészavarok, Alvászavarok, A szexuális diszfunkciók és nemiszerep-zavarok, Szerhasználati zavarok, Neurokognitív zavarok, Sürgősségi pszichiátria, Életciklusokhoz kapcsolódó pszichiátriai problémák, Transzkulturális pszichiátria

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

SZIGORLAT

Szigorlat osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Roberts, L. W., Layde, J. B., & Balon, R.
Cím	International handbook of psychiatry: A concise guide for medical students, residents, and medical practitioners.
Kiadó	World Scientific Publishing.

Kiadás éve	2013
Típus	Ajánlott
Szerző	Unoka Zs.
Cím	A pszichiátria filozófiai és etikai kérdései a „normális ember” fogalmának kritikája és a puha naturalizmus szempontjából. In: Barcsi T., Tari G. (szerk.) A pszichiátria filozófiai és etikai vonatkozásai.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2026
Típus	Ajánlott
Szerző	Hajnal A., Herold R., Osváth P., Simon M., Vörös V.
Cím	Gyakorlati pszichiátria – pszichiátriai tünetcsoportok felismerése és kezelése a sürgősségi ellátásban.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2024
Típus	Kötelező
Szerző	Balázs J.
Cím	A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar – hiperkinetikus zavar. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	223-229.o
Típus	Kötelező
Szerző	Belső N., Purebl Gy., Bánki M.Cs.
Cím	Szorongásos zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	281-293. o
Típus	Kötelező
Szerző	Bugarszki Zs.
Cím	A pszichiátria társadalmi vonatkozásai. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	100-111. o
Típus	Kötelező
Szerző	Gádoros J.
Cím	Autizmus spektrum zavar. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve. Medicina Kiadó
Kiadó	Medicina Kiadó

Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	217-223. o

Típus	Kötelező
Szerző	Herold R., Simon M., Fekete S., Tényi T.
Cím	Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	237-260. o

Típus	Kötelező
Szerző	Rihmer Z., Szekeres Gy., Döme P.
Cím	Bipoláris betegség és kapcsolódó zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	260-270. o

Típus	Kötelező
Szerző	Somlai Zs., Németh A.
Cím	A pszichopatológia alapvonalai. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	120-135. o

Típus	Kötelező
Szerző	Szekeres Gy., Bai-Nagy K., Rihmer K.
Cím	Depressziós zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	270-281. o

Típus	Kötelező
Szerző	Tényi T., Fekete S.
Cím	Személyiségzavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	451-462. o

Típus	Kötelező
Szerző	Hárdi L., Kroó A. és Kéri Sz.

Cím	Traumával és stresszszorral összefüggő zavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	307-312. o

Típus	Kötelező
Szerző	Lajtai L., Osváth P., Kovács A.
Cím	Transzkulturális pszichiátria. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	942-953. o

Típus	Kötelező
Szerző	Moretti M.
Cím	Életciklusok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	888-898. o

Típus	Kötelező
Szerző	Németh A., Csigó K.
Cím	Obszesszív-kompulzív zavar és kapcsolódó kórképek.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	293-307. o

Típus	Kötelező
Szerző	Osváth P., Tiringier I., Ozsváth K., Tényi T. és Fekete S.
Cím	Disszociatív zavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	313-323. o

Típus	Kötelező
Szerző	Pákaski M. és Kálmán J.
Cím	Neurokognitív zavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	428-450. o

Típus	Kötelező
-------	----------

Szerző	Petke Zs., Szily E. és Olasz A.
Cím	Alkohol okozta mentális és viselkedési zavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	387-397. o

Típus	Kötelező
Szerző	Purebl Gy. és Szűcs A.
Cím	Alvászavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	345-358. o

Típus	Kötelező
Szerző	Simon L.
Cím	A nemi identitás zavarai. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	370-376. o

Típus	Kötelező
Szerző	Szendi I.
Cím	Delírium. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	423-427. o

Típus	Kötelező
Szerző	Szily E. és Vandlik E.
Cím	Droghasználattal összefüggő pszichiátriai problémák és betegségek. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	398-413. o

Típus	Kötelező
Szerző	Tiringer I., Osváth P., Ozsváth K., Tényi T. és Fekete S.
Cím	Szomatoform (szomatikus tünet) zavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátia magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	324-336. o

Típus	Kötelező
Szerző	Túry F.
Cím	Evészavarok. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	337-344. o

Típus	Kötelező
Szerző	Vizi J.
Cím	A szexuális élet zavarai. In Németh A. és Füredi J. (szerk.), A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	359-369. o

Típus	Kötelező
Szerző	Vörös V., Osváth P., Tényi T.
Cím	Pszichiátriai sürgősség - pszichiátriai sürgősségi állapotok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	769-792. o

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Egészségpszichológia orvostudományi, pszichoneuroimmunológia alapjai

Angol neve: Medical and psychoneuroimmunological foundations of health psychology

Német neve: Medizinische und psychoneuroimmunologische Grundlagen der Gesundheitspsychologie

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP010_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Purebl György (intézet igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) / Magatartástudományi Intézet +36 1 459-1500/56199

Tantárgyfelelős beosztása: intézet igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2019. június 6. 05/2019.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók elsajátítsák a perifériás, illetve az autonóm idegrendszer struktúráját és működésének alapjait. További cél, hogy a hallgatók ismereteket szerezzenek a bél-agy tengely jelentőségéről a pszichés betegségek etiopatogenetisében, valamint elsajátítsák az immunológiai alapfogalmakat. Ismereteket gyűjtsenek a pszichés betegségek kialakulását/lefolyását

befolyásoló élettani, környezeti, gazdasági, illetve kulturális tényezőkről és az ezek közötti kapcsolatokról. A stressz és megküzdés témakörével megismerkedjenek, és elsajátítsák a személyiség és szomatikus kórképek közti összefüggéseket a pszichiátriai és a szomatikus betegségek közti komorbiditást és szomatikus tünet zavar/konverziós zavar témaköreit. A tantárgy célja, hogy a hallgatók tudásanyagot kapjanak az életmód szerepéről a pszichés problémák megelőzésében, illetve kezelésében, az addiktív anyagok használatának pszichés következményeiről, valamint az egészségpromóció és egészségtudás témaköreiről.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Az alábbi területekre vonatkozó ismeretanyag elsajátítása (példák):

- A perifériás, illetve az autonóm idegrendszer struktúrája és működésének alapjai;
 - A bél-agy tengely jelentősége a pszichés betegségek etiopatogenezisében;
 - Immunológiai alapfogalmak; gyulladás; vér-agy gát; pszichoneuroimmunológia;
 - A pszichés betegségek kialakulását/lefolását befolyásoló környezeti, gazdasági, illetve kulturális tényezők;
 - Stressz, megküzdés
 - Személyiség típusok és szomatikus kórképek közti összefüggések; a pszichiátriai és a szomatikus betegségek közti komorbiditás; szomatikus tünet zavar/konverziós zavar
 - Az életmód szerepe a pszichés problémák megelőzésében, illetve kezelésében;
 - Addiktív anyagok használatának pszichés következményei;
 - Egészségpromóció, egészségtudás.
-

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Minimum 10, maximum 30 fő. Neptun jelentkezési sorrendben. A tárgy az 1. szemeszterben

kötelező.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. hét: A perifériás idegrendszer (spinalis idegek, agyidegek) neuroanatómiája, funkciói (érzékelés és az izomműködés szabályozása [felső és alsó motoneuronrendszer, ill. extrapiramidális rendszer]) (1 db 90 perces előadás).

2. hét: Az autonóm idegrendszer anatómiája és élettana. A gasztroenterális mikrobiota jellemzése, a bél-agy tengely fogalma és jelentősége a pszichés kórképek kóroktanában (1 db 90 perces előadás).

3.-4. hét: Általános immunológia. Az idegrendszer immunológiája; stressz és immunfunkciók kölcsönhatásai; glimfatikus rendszer; vér-agy gát. A gyulladás fogalma és szerepe a neuropszichiátriában (2 db 90 perces előadás).

5-6. hét: A pszichoneuroimmunológia alapjai (2 db 90 perces előadás).

7.-9. hét: Környezeti-társadalmi-gazdasági-kulturális tényezők szerepe a pszichés betegségek kialakulásának hátterében. Akut és krónikus stressz/trauma fogalmi meghatározásai, hatásai az idegrendszerben és más szervrendszerekben, stresszhez társuló pszichés betegségek (pl. PTSD, gyász). A coping fogalma. Bevezetés a szuicidológiába (3 db 90 perces előadás).

10. hét: Egyes személyiségtypusok és szomatikus megbetegedések közötti összefüggések. Szomatikus tünet zavar, konverziós zavar (funkcionális neurológiai tünetzavar), betegségszorongás zavar (1 db 90 perces előadás).

11. hét: Példák a szomatikus kórképek és pszichiátriai megbetegedések közötti komorbiditásra, ennek mechanizmusai, illetve jelentősége a prognózis/túlélés szempontjából (1 db 90 perces előadás).

12. hét: Az életmód-változtatás (pl. a táplálkozási szokásoknak, a fizikai aktivitásnak, az alváshigiénének, a természetben eltöltött időnek [green space exposition], a napi képernyőidőnek a megváltoztatása) szerepe a pszichés kórképek prevenciójában és kezelésében (1 db 90 perces előadás).

13. hét: Illegális és legális addiktív anyagok kémiai felosztása, hatásmechanizmusa, az akut és hosszútávú használatuk szomatikus és mentális következményei. Hallucinogének, illetve NMDA antagonisták terápiás potenciálja. Viselkedési addikciók (1 db 90 perces előadás).

14. hét: Egészségpromóció, egészségtudás (health literacy). E-health eszközök szerepe az egészségpromócióban (1 db 90 perces előadás).

Előadó: Dr. Döme Péter

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Hiányzás igazolása ÁOK TVSZ szerint. Az előadások minimum 75%-án a részvétel kötelező.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Az előadásokon elhangzottak ismerete.

Tételsor:

1, A perifériás idegrendszer jellemzése, az izomműködés szabályozása, szomatoszezőros és viszcero szenzoros rendszer.

2, Az autonóm idegrendszer, ill. -- ennek részeként -- az enterális idegrendszer felépítése, funkciója. Bél-agy tengely jellemzése, jelentősége.

3, Immunszervek, a nyirok keletkezése, nyirok keringés. Az idegrendszer immunológiája, glimfatikus

rendszer, vér-agy gát. Stressz és immunfunkciók kölcsönhatásai. A gyulladás fogalma.

4, A gyulladás szerepe a neuropszichiátriában. A központi idegrendszer infekciói. A pszichoneuroimmunológia alapjai. A pszichiátriai kórképek immunológiai magyarázatai, lehetséges beavatkozási pontok.

5, Környezeti-társadalmi-gazdasági-kulturális tényezők szerepe a pszichés betegségek kialakulásának hátterében.

6, Akut és krónikus stressz/trauma fogalmi meghatározása és hatásai az idegrendszerben és más szervrendszerekben. Stresszhez társuló pszichés zavarok/jelenségek (pl. PTSD, gyász). A coping fogalma.

7, Szuicidológia

8, Személyiségtípusok és szomatikus megbetegedések közötti összefüggések. Szomatikus tünet zavar, konverziós zavar (funkcionális neurológiai tünetzavar), betegségsszorongás zavar.

9, Szomatikus komorbiditás pszichiátriai zavarokban (és *vice versa*), ezek lehetséges mechanizmusai, illetve jelentősége a prognózis/túlélés/életminőség szempontjából.

10, Az életmód-változtatás (pl. táplálkozási szokások, fizikai aktivitás, az alváshigiéne, a természetben eltöltött idő [green space exposition], a napi képernyőidőnek a megváltoztatása) szerepe a pszichés kórképek prevenciójában és kezelésében.

11, Illegális és legális addiktív anyagok kémiai felosztása, hatásmechanizmusa, ill. az akut és hosszútávú használatuk szomatikus és mentális következményei. Hallucinogének, illetve NMDA antagonisták terápiás potenciálja.

12, Viselkedési addikciók.

13, Pszichés zavarok és evolúció.

14, Egészségpromóció, egészségtudás (health literacy). E-health eszközök szerepe az egészségpromócióban.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A tantárgy legfontosabb alapfogalmainak ismerete többek között:

- perifériás, illetve az autonóm idegrendszer struktúrájához kapcsolódó fogalmak
- bél-agy tengely fogalmai
- stressz, megküzdés fogalmai
- szomatikus tünet zavar/konverziós zavar fogalmai

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Szóbeli vizsga osztályozásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

nincs

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Murtazina A, Adameyko I.
Cím	The peripheral nervous system Development.
Kiadó	The Company of Biologists, Development.
Kiadás éve	2023
Egyéb/Megjegyzés	150: dev201164.

Típus	Ajánlott
Szerző	Hall J.E. & Hall M.E.
Cím	Guyton and Hall textbook of medical physiology
Kiadó	Elsevier
Kiadás éve	2026
Egyéb/Megjegyzés	(15th ed.),

Típus	Ajánlott
Szerző	Marks, D. F. et al.
Cím	Health psychology:Theory, research and practice
Kiadó	SAGE
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	(7th ed.),

Típus	Ajánlott
Szerző	Ragin D.F.
Cím	Health Psychology An Interdisciplinary Approach
Kiadó	Routledge
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	(4th ed.),

Típus	Ajánlott
Szerző	Kaufman, D.M. et al.
Cím	Kaufman's Clinical Neurology for Psychiatrists
Kiadó	Elsevier
Kiadás éve	2022
Egyéb/Megjegyzés	9th ed.),

Típus	Ajánlott
Szerző	Stern, T.A. et al. (eds.).

Cím	Massachusetts General Hospital Comprehensive Clinical Psychiatry
Kiadó	Elsevier
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	(3rd ed.),

Típus	Ajánlott
Szerző	Livingston G. et al.
Cím	Dementia prevention, intervention, and care: 2024 report of the Lancet standing Commission.
Kiadó	Lancet
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	404: 572-628.

Típus	Ajánlott
Szerző	Mitoma, H., & Manto, M. (eds.).
Cím	Neuroimmune Diseases: From Cells to the Living Brain
Kiadó	Springer,
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	(2nd ed.).

Típus	Ajánlott
Szerző	Bower JE, Kuhlman KR.
Cím	Psychoneuroimmunology: n Introduction to Immune-to-Brain Communication and Its Implications for Clinical Psychology
Kiadó	Annu Rev Clin Psychol.
Kiadás éve	2023
Egyéb/Megjegyzés	19: 331-359.

Típus	Ajánlott
Szerző	Kovács BD, Molnár J.
Cím	A szomatikus tünet zavarok felismerésének és átfogó mérésének lehetősége
Kiadó	Mentálhigiéné és Pszichoszomatika
Kiadás éve	2025
Egyéb/Megjegyzés	DOI: 10.1556/0406.2025.00084

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichológiai tanácsadás modelljei és módszerei az egészségügyben

Angol neve: Models and methods of psychological counselling in healthcare

Német neve: Modelle und Methoden der psychologischen Beratung im Gesundheitswesen

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	28.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP009_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Nagyné Dr. Baji Ildikó (tanszékvezető)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Egészségtudományi Kar (ETK) /

Alkalmazott Pszichológia Tanszék 48-64920

Tantárgyfelelős beosztása: főiskolai tanár, tanszékvezető

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: _

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvospépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a pszichológiai tanácsadás főbb elméleti modelljeit és módszereit az egészségügyi ellátás kontextusában. A kurzus bemutatja a különböző tanácsadási megközelítések alkalmazását akut és krónikus egészségügyi problémákkal élő páciensek esetében.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás + gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:**Tudás**

- Ismeri a pszichológiai tanácsadás főbb elméleti modelljeit (pl. személyközpontú, kognitív viselkedésterápiás, megoldásfókuszú, motivációs interjú)
- Érti az egészségügyi ellátás sajátosságait és ezek hatását a pszichológiai intervenciókra
- Ismeri a pszichés és szomatikus tényezők kölcsönhatását különböző betegségek esetén
- Ismeri az egészségügyi környezetben releváns etikai és kommunikációs szempontokat

Képesség

- Képes hatékony kommunikációra egészségügyi környezetben (pl. rövid intervenciók, krízishelyzetek)
- Felismeri a pszichológiai támogatás szükségességét és határait az orvosi ellátásban
- Képes együttműködni multidiszciplináris team tagjaival

Attitűd

- Empatikus, támogató és betegközpontú hozzáállást képvisel
- Érzékeny a betegek sérülékenységére és egyéni kontextusára
- Nyitott az interdiszciplináris együttműködésre
- Elkötelezett az etikus és felelős szakmai működés mellett

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók

kiválasztásának módja:

Min. 10 - max. 30 fő, Neptun tárgyfelvétel alapján. A tárgy az 1. szemeszterben kötelező.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

Az elméletnek és a gyakorlatnak egyező a tematikája csak a feldolgozás módja eltérő. A gyakorlaton az előadás témáját gyakorlatban sajátítják el a hallgatók.

Tematika:

1. Egészségpszichológiai modell vs. orvosi / klinikai modell (Leindler Milán)
2. A nagy erőirányok és iskolák terápiás eszköztára (analitikus, kognitív-behaviourista, családterápiás, egyéb új irányzatok) (Bálint Mária)
3. A nagy erőirányok és iskolák terápiás eszköztára (humanisztikus, egzisztenciális) (Szabó Kristóf)
4. Családterápiás modellek és rendszerszemlélet. Kulcskompetenciák: rendszerszintű gondolkodás, intervenciós alaptechnikák (a rendszerszemlélet alapelvei, homeosztázis, fő családterápiás modellek, kapcsolati mintázatok és cirkuláris okság, homeosztázis, feedback, reframing) (Kardos Rita)
5. Újabb terápiás eljárások: szimbólumterápia, EMDR, brainspotting, DBT, ISTDP Mindfulness-alapú intervenciók (MBCT, MBSR,) Acceptance and Commitment Therapy (ACT) Önegyüttérzés-alapú reziliencia (Kristin Neff) Hobfoll – COR (Dr. Kovács Zsuzsanna)
6. Traumaterápiák: testorientált, neurobiológiai alapú megközelítés Polivagális elmélet, PTSD-CPTSD, traumaterápia 3 általános fázisa (Janet-féle modell), bilaterális stimuláció, Somatic Experiencing, Sensorimotor Psychotherapy, imagináció, Brainspotting (Dr. Rados Melinda)
7. Csoportos tanácsadás (Egyéni vs. csoportos tanácsadás, típusai, módszerek, funkciók, vezetők, eü.alkalmazási területek, Tanácsadói microskillek) (Kozma Nikolett)
8. Argelander (rejtett félelmek felismerése nem együttműködő” betegek megértése, mögöttes dinamika felismerése, kimondatlan konfliktusok feltárása) (Zákány Laura)
9. Rogers és terápiás hatótényezők részletesen (Dr. Kovács Zsuzsanna)
10. Kommunikációs eszközök, személyes készségek (Szabó Kristóf)

11. Viselkedésváltozási modellek (Leidler Milán)
12. Specifikus egészségügyi alkalmazások különböző krónikus betegségek esetén (nőgyógyászati, kardiovaszkuláris, onkopszichológia, gyászfeldolgozás, stb.) (Dr. Kovács Zsuzsanna)
13. Specifikus egészségügyi alkalmazások (diabetes, adherencia, fájdalomszindrómák, palliatív ellátás) (Zákány Laura)
14. Kutatási bizonyítékok a terápiás hatékonyságra (pl. képalkotó eljárások) (Leidler Milán)

Gyakorlatvezetők: Szabó Kristóf, Leidler Milán, Szilágyi Janka

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án való részvétel, a gyakorlatok látogatása kötelező. Hiányzás igazolása a TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások és gyakorlatok 75%-án való részvétel

Vizsgára bocsátás feltétele a gyakorlatokon történő részvétel/aktivitás

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)**Írásbeli vizsga témakörei:**

1. Egészségpszichológiai modell vs. orvosi / klinikai modell
2. A nagy erőirányok és iskolák terápiás eszköztára
3. Családterápiás modellek és rendszerszemlélet.
4. Újabb terápiás eljárások: szimbólumterápia, EMDR, brainspotting, DBT, ISTDP
Mindfulness-alapú intervenciók (MBCT, MBSR,) Acceptance and Commitment Therapy (ACT) Önegyüttérzés-alapú reziliencia (Kristin Neff) Hobfoll – COR
5. Traumaterápiák
6. Csoportos tanácsadás
7. Argelander
8. Rogers és terápiás hatótényezők
9. Kommunikációs eszközök, személyes készségek
10. Viselkedésváltozási modellek
11. Specifikus egészségügyi alkalmazások különböző krónikus betegségek esetén
12. Specifikus egészségügyi alkalmazások
13. Kutatási bizonyítékok a terápiás hatékonyságra

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerte/ gyakorlati készségek: egészségpszichológiai modell vs. orvosi / klinikai modell, a nagy erőirányok és iskolák terápiás eszköztára, családterápiás modellek és rendszerszemlélet, újabb terápiás eljárások, traumaterápiák, csoportos tanácsadás, Argelander, Rogers és terápiás hatótényezők, kommunikációs

eszközök, személyes készségek, viselkedésváltozási modellek, specifikus egészségügyi alkalmazások különböző krónikus betegségek esetén, specifikus egészségügyi alkalmazások, kutatási bizonyítékok a terápiás hatékonyságra.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Írásbeli vizsga osztályozásának módja:

80-100% - 5 (jeles)

70-79% - 4 (jó)

60-69% - 3 (közepes)

50-59% - 2 (elégséges)

0-49% - 1 (elégtelen)

Jegymegajánlás nincs.

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Havelka M, Lucanin JD, Lucanin D.
Cím	Biopsychosocial model--the integrated approach to health and disease. 33(1):303-10.
Kiadó	Coll Antropol.
Kiadás éve	2009

Típus	Kötelező
Szerző	Yalom, I. D.
Cím	Egzisztenciális pszichoterápia.
Kiadó	Park Kiadó
Kiadás éve	2017

Típus	Kötelező
-------	----------

Szerző	Schneider, K. J., Pierson, J. F., & Bugental, J. F. T. (Eds.).
Cím	The handbook of humanistic psychology: Theory, research, and practice (2nd ed.)
Kiadó	Sage Publications, Inc.
Kiadás éve	2015

Típus	Ajánlott
Szerző	Lukas, E.
Cím	A logoterápia tankönyve: Emberkép és módszerek
Kiadó	gapé, Ferences Nyomda és Könyvkiadó Kft.
Kiadás éve	2011

Típus	Ajánlott
Szerző	Lukas, E., & Schönfeld, H.
Cím	Értelemközpontú pszichoterápia: Viktor E. Frankl logoterápiájának elmélete és gyakorlata.
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2020

Típus	Ajánlott
Szerző	Lukas, E., & Schönfeld, H.
Cím	Pszichoterápia az emberi méltóság jegyében: Logoterápia a mindennapi gyakorlatban.
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Rogers, C.
Cím	Client centered therapy (new ed).
Kiadó	Hachette UK
Kiadás éve	2012

Típus	Kötelező
Szerző	Salvador Minuchin
Cím	Families and family therapy.
Kiadó	Harvard University Press
Kiadás éve	1974

Típus	Ajánlott
Szerző	Watzlawick Paul, Beavin Bavelas Janet, & Jackson Don D.
Cím	Pragmatics of human communication.
Kiadó	W. W. Norton
Kiadás éve	1967

Típus	Ajánlott
Szerző	Bowen Murray

Cím	Family therapy in clinical practice.
Kiadó	Jason Aronson
Kiadás éve	1978

Típus	Ajánlott
Szerző	Bertalanffy Ludwig von
Cím	General system theory.
Kiadó	George Braziller
Kiadás éve	1968

Típus	Ajánlott
Szerző	Bateson Gregory
Cím	Steps to an ecology of mind.
Kiadó	University of Chicago Press.
Kiadás éve	1972

Típus	Ajánlott
Szerző	Haley Jay
Cím	Problem-solving therapy
Kiadó	Jossey-Bass.
Kiadás éve	1976

Típus	Ajánlott
Szerző	Selvini Palazzoli Mara, Boscolo Luigi, Cecchin Gianfranco, & Prata Giuliana
Cím	Paradox and counterparadox.
Kiadó	Jason Aronson.
Kiadás éve	1978

Típus	Ajánlott
Szerző	Satir Virginia
Cím	Conjoint family therapy. Komlósi Piroska - A családterápia alapjai"
Kiadó	Science and Behavior Books
Kiadás éve	1967

Típus	Ajánlott
Szerző	Kristin Neff
Cím	Együttérzés önmagunkkal
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2014

Típus	Ajánlott
Szerző	Van der Kolk, B
Cím	A test mindent számontart: Az agy, az elme és a test szerepe a traumafeldolgozásban (Kós J., Ford.)
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2020

Típus	Ajánlott
Szerző	Porges, S. W.
Cím	A polivagális elmélet: A biztonságérzet neurobiológiai alapjai. A kötődés, a kommunikáció és az önszabályozás mint terápiás eszköz (Kós J., Ford.).
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Levine, P. A., & Frederick, A.
Cím	A tigris felébresztése: Hogyan dolgozható fel a trauma? (Kós J., Ford.)
Kiadó	Ursus Libris
Kiadás éve	2017

Típus	Ajánlott
Szerző	Máté, G
Cím	A test lázadása: Ismerd meg a stresszbetegségeket (Bogácsi B., Ford.).
Kiadó	Libri Kiadó
Kiadás éve	2012

Típus	Ajánlott
Szerző	Máté, G., & Máté, D.
Cím	Normális vagy: Trauma, betegség és gyulladás mérgező világunkban.
Kiadó	Open books
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Ogden, P., & Fisher, J
Cím	Sensorimotor Psychotherapy: Interventions for Trauma and Attachment.
Kiadó	W. W. Norton & Company.
Kiadás éve	2015

Típus	Ajánlott
Szerző	Argelander, Hermann
Cím	Az első pszichoterápiás interjú.
Kiadó	Springer
Kiadás éve	2016

Típus	Ajánlott
Szerző	Carl R. Rogers
Cím	Valakivé válni - A személyiség születése
Kiadó	Rogers, C.
Kiadás éve	2012

Típus	Ajánlott
Szerző	Carl R. Rogers
Cím	Client centered therapy (new ed.

Kiadó	Hachette UK.
Kiadás éve	

Típus	Ajánlott
Szerző	Füredi János, Szőnyi Gábor
Cím	A pszichoterápia tankönyve
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2000

Típus	Ajánlott
Szerző	Czeplédi, Edit
Cím	A viselkedésváltozás transzteoretikus modelljének alkalmazási lehetőségei az elhízás kezelésében 13 (4). pp. 411-434.
Kiadó	Mentálhigiéné és Pszichoszomatika (012.)
Kiadás éve	

Típus	Ajánlott
Szerző	Kállai, Varga, Oláh
Cím	Egészségpszichológia a gyakorlatban
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2007

Típus	Ajánlott
Szerző	Pilling K
Cím	Segítség a gyászban
Kiadó	
Kiadás éve	2001

Típus	Ajánlott
Szerző	Pilling K.
Cím	Orvosi kommunikáció
Kiadó	
Kiadás éve	2018

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Haladó statisztika, adatelemzés a klinikai és egészségtudományokban, kutatómódszertan I.

Angol neve: Advanced Statistics, Data Analysis, and Research Methodology in Clinical and Health Sciences I.

Német neve: Fortgeschrittene Statistik, Datenanalyse und Forschungsmethodik in den klinischen und Gesundheitswissenschaften I.

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	56.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP008_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Csukly Gábor (klinikai szakorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, 06208250174

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi docens

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2023. június 13., 01/2023

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek a pszichológiai és egészségtudományi kutatások logikájáról, módszertani alapjairól, valamint a klinikailag releváns kutatási kérdések megfogalmazásának és értelmezésének szempontjairól. A kurzus bevezetést nyújt

a kutatási problémák operacionalizálásába, a különböző kutatási elrendezésekbe, a klinikai vizsgálatok alapjaiba, továbbá a mintavétel, mérés, adatminőség és alapvető adatelemzési stratégiák kérdéseibe. Külön hangsúlyt kap a tudományos bizonyítékok kritikus értékelése, a kutatási eredmények helyes értelmezése, valamint annak felismerése, hogy az egyes vizsgálati elrendezésekből milyen következtetések vonhatók le, és milyenek nem.

A tantárgy a képzés módszertani alapozó tárgyai közé tartozik, és megalapozza a hallgatók későbbi empirikus kutatómunkáját, szakdolgozati munkáját, valamint a klinikai és egészségtudományi szakirodalom szakszerű értelmezését.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Tudás: a hallgató megismeri...

- a pszichológiai, klinikai és egészségtudományi kutatások alapvető logikáját és főbb kutatási elrendezéseit
- a klinikai vizsgálatok alapfogalmait és főbb típusait
- a mintavétel, mérés, adatminőség és hiányzó adatok alapvető problémáit
- az alapvető statisztikai és adatelemzési eljárások alkalmazási logikáját
- a tudományos bizonyítékok hierarchiájának és kritikai értékelésének alapelveit
- a kutatási eredmények tudományos standardok szerinti bemutatásának alapjait

Képesség: a hallgató képes...

- kutatási kérdéseket és hipotéziseket megfogalmazni
- a kutatási kérdéshez illeszkedő alapvető kutatási elrendezést és elemzési szemléletet kiválasztani
- empirikus kutatások módszertani és statisztikai szempontú kritikai értelmezésére
- felismerni a korrelációs és oksági következtetések közötti különbséget
- az alapvető statisztikai eredményeket értelmezni és szakszerűen bemutatni
- a klinikai és egészségtudományi szakirodalmat módszertani szempontból kritikusan olvasni

Attitűd: a hallgató...

- nyitott a tudományosan megalapozott, evidenciainformált gondolkodásra
- törekszik a módszertani pontosságra és a fogalmak szakszerű használatára
- kritikusan viszonyul a leegyszerűsítő vagy túlzó kutatási következtetésekhez
- érzékeny a kutatásetikai, klinikai és társadalmi szempontokra
- elkötelezett a transzparens, felelős és szakmailag megalapozott adatértelmezés iránt

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján, minimum 10, maximum 30 fő.

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

Egy alkalom 4 elméleti tanóra, mely alkalmak során a hallgatók az alábbi témákban szereznek ismereteket:

1. alkalom A pszichológiai kutatás logikája (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- a tudományos megismerés sajátosságai
- alapkutatás, alkalmazott pszichológiai kutatás, klinikai pszichológiai és klinikai orvostudományi kutatások eltérő logikája
- klinikailag releváns kutatási kérdések: patológiai folyamatok feltárása, kimenetelek előrejelzése, kezelési válasz vizsgálata
- kutatási kérdés és problémafelvetés
- hipotézisalkotás
- operacionalizálás (csak az alapok)

2. alkalom: Kutatási elrendezések I. (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- kísérletes és kvázi-kísérletes vizsgálatok
- független és függő változók
- kontroll, confounderek/zavaró változók, belső validitás
- pár szórakoztatóbb példa pszichológiai kutatásokból

3. alkalom: Kutatási elrendezések II. (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- korrelációs, keresztmetszeti és longitudinális vizsgálatok
- előnyök és korlátok
- külső (ökológiai, populációs, helyzeti, időbeli) validitás
- mikor milyen design indokolt

4. alkalom: Oksági következtetés és a kauzalitás problémája (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- korreláció és kauzalitás
- alternatív magyarázatok
- harmadik változó problémája
- tipikus értelmezési hibák
- példafeladatok: milyen következtetés vonható le és mi nem (pl. D-vitamin vs. depresszió)

5. alkalom: Klinikai vizsgálatok alapjai (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- beavatkozó és nem beavatkozó vizsgálatok
- megfigyeléses kutatások és intervenciós vizsgálatok
- klinikai kutatási kérdések sajátosságai
- etiológiai, prognosztikai, diagnosztikai és terápiás kutatási kérdések elkülönítése
- mit jelent a klinikai relevancia: patológiai folyamat, kockázat, kimenetel, válasz a kezelésre
- klinikai és gyakorlati relevancia

6. alkalom: Randomizált kontrollcsoportos vizsgálatok (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- RCT logikája
- randomizáció szerepe
- placebo kontroll
- aktív kontroll
- vakítás, torzításcsökkentés
- hatásosság (efficacy) és eredményesség (effectiveness) különbsége
- mit mutat meg egy RCT és mit nem
- tanulságos példa az RCTk nem-mindenhatóságáról (pl. pillecukor teszt)

7. alkalom: Tudományos bizonyítékok ereje (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- evidenciaszintek
- szisztematikus áttekintések és metaanalízisek szerepe
- GRADE-rendszer alapjai
- a bizonyíték minősége és az ajánlások erőssége
- milyen bizonyíték alapján lehet etiológiai, prognosztikai vagy terápiás következtetést levonni
- klinikai állítások kritikus értelmezése

8. alkalom: Mintavétel és adatminőség (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- mintavételi stratégiák
- reprezentativitás
- szelekciós torzítás
- hiányzó adatok
- adatminőség, adatellenőrzés
- mérési hibák

9. alkalom: Kvalitatív és kvantitatív megközelítések (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- két módszertani paradigma összehasonlítása
- milyen kérdéshez milyen módszer illik
- kombinált megközelítések lehetőségei
- pszichológiai példák elemzése

10. alkalom: Megbízhatóság, érvényesség, pszichometriai alapok (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- reliabilitás formái
- validitás típusai
- skálaképzés
- mérőeszközök értékelése
- pszichometriai szemlélet alapjai

11. alkalom: Varianciaanalízis és regressziós modellek (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- csoportkülönbségek vizsgálata
- ANOVA logikája
- lineáris regresszió értelmezése
- predikció és magyarázat
- eredmények kritikus olvasása

12. alkalom: Mediáció, moderáció, többváltozós szemlélet (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- mediáció és moderáció alaplogikája
- egyszerű modellek értelmezése
- hatásméreteket
- statisztikai és gyakorlati szignifikancia
- mikor indokolt valóban mediációs vagy moderációs modellben gondolkodni, és mikor nem
- elméletvezérelt modellalkotás vs. adatvezérelt, mechanikus modellezés
- mitől lesz egy eredmény értelmes, nem csak szignifikáns

13. alkalom: Eredmények bemutatása és tudományos riportálás (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- tudományos cikkek struktúrája és logikája
- standard APA eredményközlés (hivatkozások, ábrák, táblázatok)
- módszertani és statisztikai hibák felismerése
- publikációs praktikumok (IF, open access, predatory szaklapok, stb.)
- konferencia műfajai (posztterek, előadások, szimpóziumok, workshopok, panelek, plenárisok és kerekasztalok)

14. alkalom: Tanulságos történeti példák, avagy mit tanulhatunk a rossz és jó kutatási következtetésekből? (Vajsz Kornél, Dr. Czobor Pál)

- pszichológiatörténeti, pszichiátriátörténeti és orvostörténeti példák közös elemzése
- a kutatási kérdés és az alkalmazott vizsgálati elrendezés azonosítása
- milyen kontrollok hiányoznak vagy működnek jól
- milyen következtetés vonható le, és milyen nem
- evidenciaerősség, klinikai relevancia, utólagos kritikai értelmezés
- az eddigi módszertani és statisztikai szempontok összefoglaló alkalmazása

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Előadások 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

A tantárgy írásbeli vizsgával zárul. A számonkérés középpontjában klinikai, pszichológiai és egészségtudományi kutatási problémákhoz kapcsolódó eset- és kutatáspéldák elemzése áll. A hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy képesek a kutatási kérdéshez megfelelő vizsgálati elrendezést és statisztikai eljárást választani, választásukat szakmailag indokolni, valamint a kapott vagy közölt eredményeket kritikusan értelmezni.

A vizsga feladatai az alábbi készségek és témakörök alkalmazását kérhetik számon:

Kutatási kérdés és vizsgálattervezés:

o kutatási kérdés és hipotézis megfogalmazása, operacionalizálás, megfelelő kísérletes, kvázi-kísérletes, korrelációs, keresztmetszeti vagy longitudinális elrendezés kiválasztása és indoklása

Kauzális következtetés és validitás:

o független és függő változók, confounderek és alternatív magyarázatok azonosítása
o belső és külső validitás értékelése; annak megítélése, hogy egy vizsgálat eredményeiből milyen oksági vagy egyéb következtetések vonhatók le

Klinikai kutatások értékelése:

o megfigyeléses és intervenciós vizsgálatok, randomizált kontrollcsoportos vizsgálatok,

randomizáció, kontrollfeltételek, vakítás és torzítások értékelése
o efficacy és effectiveness elkülönítése
o etiológiai, prognosztikai, diagnosztikai és terápiás kérdésekhez megfelelő kutatási stratégia megválasztása

Mintavétel, mérés és adatminőség:

o mintavételi stratégia, reprezentativitás, szelekciós torzítás, hiányzó adatok, mérési hiba és adatminőség vizsgálata
o a vizsgálat módszertani korlátainak felismerése

Statisztikai elemzési stratégia:

o az adott kutatási kérdéshez illeszkedő csoport-összehasonlító, varianciaanalitikus vagy regressziós eljárások kiválasztása és értelmezése
o predikció és magyarázat elkülönítése mediációs és moderációs modellek indokoltságának megítélése
o hatásméret, statisztikai és gyakorlati szignifikancia értelmezése

Pszichometriai és módszertani értékelés:

o reliabilitás, validitás és mérőeszköz-választás szempontjainak alkalmazása
o kvalitatív, kvantitatív és kombinált módszerek közötti választás indoklása

Tudományos bizonyítékok kritikus értékelése:

o evidenciaszintek, szisztematikus áttekintések, metaanalízisek és a GRADE-szemlélet alapjainak alkalmazása
o a bizonyíték minőségének, klinikai relevanciájának és az ajánlások megalapozottságának megítélése

Eredmények értelmezése és tudományos kommunikáció:

o statisztikai eredmények, táblázatok és ábrák értelmezése, gyakori módszertani és statisztikai hibák felismerése, valamint a tudományos eredmények megfelelő, APA-konform bemutatásának alapelvei

A vizsga olyan komplex feladatot is tartalmaz, amelyben egy kutatás teljes módszertani értékelését kell elvégezni. Azonosítani kell a kutatási kérdést és a vizsgálati elrendezést, értékelni kell a mintavételt, a mérési eljárásokat, a kontrollokat, az alkalmazott statisztikai módszereket és a levont következtetéseket, továbbá meg kell nevezni a vizsgálat fő korlátait és lehetséges továbbfejlesztési irányait.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerte:

- kutatási kérdés
- hipotézis
- operacionalizálás

- változó
- független változó
- függő változó
- kontrollcsoport
- randomizáció
- placebo
- aktív kontroll
- korreláció
- kauzalitás
- belső validitás
- külső validitás
- reliabilitás
- validitás
- mintavétel
- reprezentativitás
- confounder / zavaró változó
- hatásméret
- statisztikai szignifikancia
- klinikai szignifikancia
- evidenciaszint
- metaanalízis
- GRADE

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Vizsga osztályozásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás

- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

Jegy megajánlás nincs.

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók különböző MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek, szövegelemző eszközök) használnak tanulási céllal. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Kötelező
Cím	GRADE: An emerging consensus on rating quality of evidence and strength of recommendations. BMJ, 336(7650), 924-926.
Link	https://doi.org/10.1136/bmj.39489.470347.AD

Típus	Ajánlott
Cím	Journal article reporting standards for quantitative research in psychology: The APA Publications and Communications Board task force report. American Psychologist, 73(1), 3-25.
Link	https://doi.org/10.1037/amp0000191

Típus	Ajánlott
Cím	Mediációs elemzések pszichológiai kutatásokban. Alkalmazott Pszichológia, 25(2), 93-128.
Link	https://doi.org/10.17627/ALKPSZICH.2023.2.93

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
-------	----------

Szerző	Bereczky, Z.
Cím	A klinikai kutatások alaptípusai; hogyan határozza meg a tudományos kérdés a klinikai tanulmány típusát? In Z. Bereczky, Z. Bagoly, É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 43-47).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Bereczky, Z., & Muszbek, L.
Cím	Hibalehetőségek az analitikus obszervációs tanulmányok tervezése és kivitelezése során; a hibák csökkentésének módszerei. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 73-84).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Katona, É.
Cím	Az analitikus obszervációs klinikai tanulmányok típusai, tervezésük sajátosságai. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, & É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 55-70).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Nagybányai Nagy, O.
Cím	A pszichológiai tesztek reliabilitása. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy, & A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 103-115).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Nagybányai Nagy, O.
Cím	A pszichológiai tesztek validitása. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy, & A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 117-124).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Rózsa, S.
Cím	A teszt szerkesztés. In S. Rózsa, O. Nagybányai Nagy, & A. Oláh (Eds.), A pszichológiai mérés alapjai: Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás (pp. 125-151).
Kiadó	Bölcsész Konzorcium.
Kiadás éve	2006

Típus	Kötelező
Szerző	Szokolszky, Á.
Cím	A pszichológiai kutatás módszertana
Kiadó	Osiris.
Kiadás éve	2020
Egyéb/Megjegyzés	2. fejezet: A pszichológia mint tudomány (pp. 63–110); 6. fejezet: Kísérletezés a pszichológiában (pp. 235–314); 7.1–7.3. alfejezetek: Miben áll, és mire jó a korrelációs stratégia?; Kutatási elrendezések a korrelációs stratégiában; Mitől működik jól egy korrelációs kutatás? (pp. 317–334); 8.1–8.2. alfejezetek: Miben áll, honnan jön, és mire jó a kvalitatív stratégia?; A kvalitatív kutatás folyamata és módszertani kérdései közelebbről (pp. 407–435); 9.2. alfejezet: A stratégiák összevetése és a kevert módszertan (pp. 518–526)

Típus	Kötelező
Szerző	Reiczigel, J., Harnos, A., & Solymosi, N.
Cím	Biostatisztika nem statisztikusoknak (3. kiad.)
Kiadó	Pars Kft
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	2. fejezet: A statisztika alapfogalmai; 6. fejezet: Hipotézisvizsgálat; 8. fejezet: Korrelációs számítás; 9. fejezet: Regressziószámítás; 10. fejezet: Varianciaelemzés (ANOVA).

Típus	Kötelező
Szerző	Bereczky, Z.
Cím	A helyes tudományos kérdésfelvetés; hogyan jutunk el az ötlettől a tudományos hipotézisek megfogalmazásáig? In Z. Bereczky, Z. Bagoly, É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 29–41).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	Vokó, Z.
Cím	Másodlagos adatelemzések, összefoglaló közlemények, metaanalízis, hálózati metaanalízis és szerepük a klinikai kutatásokban. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, & É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 221–242).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Prohászka, Z. (Ed.).
Cím	Biostatisztika a klinikumban: Alapfogalmak és módszerek használata feladatok megoldására (3. kiad.).
Kiadó	Semmelweis
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Wickham, H., Çetinkaya-Rundel, M., & Grolemund, G.
Cím	R for data science: Import, tidy, transform, visualize, and model data (2nd ed.).
Kiadó	O'Reilly Media.
Kiadás éve	2023

Típus	Kötelező
Szerző	Szekanecz, Z., & Bodnár, N.
Cím	Az intervenciós klinikai vizsgálatok tervezésének, kivitelezésének sajátosságai; a klinikai gyógyszervizsgálatok típusai; kockázatok. In Z. Bereczky, Z. Bagoly, & É. Katona (Eds.), Klinikai kutatások: Átfogó ismeretek a tervezéstől a közlésig (pp. 85-92).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék, Magatartástudományi Intézet

A tárgy neve: Egészségügyi jogi, pénzügyi és gazdasági ismeretek, egészségügyi menedzsment, dokumentáció

Angol neve: Legal, financial and economical aspects of healthcare, healthcare management and medical documentation

Német neve: Gesundheitsrechtliche, finanzielle und wirtschaftliche Kenntnisse, Gesundheitsmanagement, Dokumentation

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:
kötelező

Tanév:
2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP007_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Dósa Ágnes (klinikai főorvos)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Magatartástudományi Intézet, 06206663029

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi docens, ált. igazgató helyettes

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2013.09.25., 10/2013/HAB

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvospépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a klinikai pszichológia MSc képzésben részt vevő hallgatók számára megalapozza az egészségügyi ellátórendszerben való eligazodáshoz és hatékony szakmai

működéshez szükséges szemléletet és alapismereteket. A kurzus átfogó képet nyújt az egészségügy felépítéséről, működéséről, az ellátórendszer jogi és finanszírozási kereteiről, a kliensek jogairól, az egészségügyi felelősségi rendszerekről, valamint az egészségügyi dokumentáció és menedzsment alapelveiről, különös tekintettel a klinikai szakpszichológusok tevékenységének sajátosságaira.

A tantárgy kiemelt célja, hogy a különböző alapképzettséggel érkező hallgatókban kialakítsa az egészségügyi rendszerben való gondolkodás képességét, elősegítve ezzel a multidiszciplináris együttműködésben való hatékony részvételt. Ennek keretében hangsúlyt kap a betegutak megértése, az interprofesszionális kommunikáció, a minőség- és betegbiztonsági szempontok, valamint a szakszerű dokumentáció gyakorlata.

A tantárgy az MSc képzés első félévében alapozó jelleggel jelenik meg, és hidat képez a pszichológiai alapképzettség és az egészségügyi szakképzés között. Megteremti azt a rendszerszintű szemléletet és gyakorlati tudásbázist, amely elengedhetetlen a későbbi klinikai gyakorlatok és szakirányú képzések sikeres teljesítéséhez.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

A hallgató képes:

- az egészségügyi ellátórendszer struktúrájában elhelyezni a klinikai pszichológus szerepét
- megérteni az egészségügyi szervezetek működésének alapelveit és a betegellátás szervezési logikáját
- felismerni az interprofesszionális együttműködés jelentőségét és alapvető működési mechanizmusait
- értelmezni a betegutak szervezését és a pszichológiai ellátás kapcsolódási pontjait
- alapvető egészségügyi menedzsment szemléletben gondolkodni
- megérteni a minőségbiztosítás és betegbiztonság alapelveit
- szakszerű egészségügyi és klinikai pszichológiai dokumentáció készítésére alap szinten
- felismerni az ellátás során bekövetkező hibák kockázatait és következményeit, megelőzési lehetőségeit
- a dokumentációt mint szakmai és kommunikációs eszközt alkalmazni
- a legfontosabb jogi alapfogalmak és jogszabályok megfelelő módon történő értelmezésére, alkalmazásuk szükségességének felismerésére
- jogi szempontból potenciális problémaforrást jelentő helyzetek felismerésére és azok megfelelő módon történő kezelésére

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Minimum 10 maximum 30 fő Neptunban történő jelentkezés szerint

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A tantárgy három fő modulból áll:

1. Egészségügyi jogi ismeretek
2. Egészségügyi menedzsment és dokumentáció
3. Egészségügyi pénzügyi és gazdasági ismeretek

Az oktatás előadás formájában történik.

1. modul (5 alkalom): Egészségügyi jogi ismeretek (előadó: Dr. Dósa Ágnes, egyes alkalmakon az SE PPK és SE Magatartástudományi Intézet oktatóinak bevonásával)

1. Bevezetés, jogi alapfogalmak (jogrendszer felépítése, jogforrások, jogszabályi hierarchia, jogszabályok keresése, jogszabályok értelmezése, egészségügyi jog helye a jogrendszerben)
2. A betegek és az orvosok, egészségügyi dolgozók jogaira vonatkozó szabályozás, jogesetek
3. Felelősség az egészségügyben (polgári jogi, büntetőjogi, munkajogi, szabálysértési felelősség alapfogalmai, funkciója, jogesetek), dokumentáció jelentősége a felelősségi eljárások szempontjából, jogesetek
4. Egészségbiztosítás jogi háttere (egészségügyi ellátáshoz való jog, egészségbiztosítás természetbeni ellátásai, térítésmentesen, kiegészítő térítés mellett, részleges térítés mellett igénybe vehető ellátások, beutalás, területi ellátási kötelezettség jogi fogalma), jogesetek
5. Adatvédelem jogi szabályozása az egészségügyben I. (orvosi titoktartási kötelezettség kialakulása, története, az egészségügyi adatkezelés jogszabályi háttere, a beteg rendelkezési joga adatai felett), jogesetek

2. modul (5 alkalom): Egészségügyi menedzsment és dokumentáció (előadó: Dr. Ádám Szilvia)

6. Az egészségügyi ellátórendszer működése és a klinikai pszichológus szerepe: Az ellátási szintek (alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátás), betegutak alaplogikája, a klinikai pszichológus szerepe az ellátás különböző szintjein, multidiszciplináris együttműködés.

7. Egészségügyi szervezetek működése és ellátásszervezés: Intézményi struktúra, szervezeti működés, teammunka és szakmaközi együttműködés, betegutak szervezése, hozzáférés és koordináció kérdései.

8. Egészségügyi dokumentáció alapjai: A dokumentáció célja és típusai, szerepe az ellátás folyamatosságában és a szakmai kommunikációban, elektronikus rendszerek (EESZT) alapjai.

9. *(vendégelőadó bevonásával javasolt)* Klinikai pszichológiai dokumentáció és dokumentációs dilemmák: Anamnézis, pszichológiai státusz, terápiás terv, szakmai jelentések felépítése; tipikus dokumentációs hibák, érzékeny információk kezelése, etikai és szakmai dilemmák.

10. Egészségügyi menedzsment, minőségbiztosítás és betegbiztonság: Erőforrás-gazdálkodás, idő- és kapacitásmenedzsment alapjai, minőségbiztosítási szemlélet, betegbiztonság, hibák rendszerszintű megközelítése, a klinikai pszichológus szerepe.

3. modul (4 alkalom): Egészségügyi pénzügyi és gazdasági ismeretek (előadó: Kopcsó Dániel SE-EMK)

11. Bevezetés a közgazdaságtani gondolkodásba. Közgazdaságtan alapfogalmai és gondolkodási keretei. A döntéshozatal tudománya. A döntések értékelése és a közgazdasági modellezés. A hasznosságelméletet, a teljes és határhaszon fogalma, valamint a csökkenő hozadék elve. A hatékonyság különböző típusai (technikai, termelési, allokatív).

12. Az optimalizáció. A piac és mozgatórugói (kereslet, kínálat, ár rugalmasság), a piaci kudarcok, a fogyasztói döntések költségvetési korlátai és preferenciái. Határelemzés. Az egészségügyi piac specialitásai.

13. Finanszírozási alapelvek az alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátásban. Finanszírozási modellek, teljesítményfinanszírozás, biztosítási modellek, a NEAK szerepe Magyarországon

14. Fedezetszámítás alapjai, költségvetés, költségek és bevételek fajtái, magánpraxis alapjainak megismerése, praxis működtetés alapjai, vállalkozási és adózási formák, ár- és szolgáltatásképzés, alapvető pénzügyi ismeretek

Előadók: Dr. Dósa Ágnes, Dr. Ádám Szilvia, Kopcsó Dániel

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A részvétel az órák 75%-án kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Az előadások idejében a hallgatók a moodle rendszerben feladatokat kapnak, amelyek megoldásával plusz pontokat kaphatnak, ami beszámít a kollokvium eredményébe (négy tanóránként 1 pont szerezhető, összesen hét pont, ami a vizsgán elérhető maximális pontszám 10 %-a, hozzáadódik az írásbeli vizsga pontszámához.).

Moodle feladatok száma: 7 db

Témaköre:

Az adott előadás tananyagához kapcsolódó, a Moodle rendszerben elérhető online feladatok. A feladatok lefedik a tantárgy mindhárom modulját:

- egészségügyi jogi ismeretek,
- egészségügyi menedzsment és dokumentáció,
- egészségügyi pénzügyi és gazdasági ismeretek.

Várható időpontjai:

Az egyes Moodle-feladatok az adott előadást követően nyílnak meg, összesen **7 alkalommal** a szorgalmi időszak során. A kitöltési határidő minden esetben az adott témakör oktatását követő egy hét (vagy a következő előadás időpontjáig).

Értékelésbe beszámításuk módja: négy tanóránként 1 pont szerezhető a feladatok elvégzésével, mely összesen hét pont, ami a vizsgán elérhető maximális pontszám 10 %-a, hozzáadódik az írásbeli vizsga pontszámához.

Pótlásuk és javításuk lehetősége:

A Moodle-feladatok a megadott határidőn belül korlátlan alkalommal újratölthetők/javíthatók. A határidő lejártát követően pótlásra nincs lehetőség. Igazolt, méltányolható ok esetén a tantárgyfelelős egyedi elbírálás alapján engedélyezhet póthatáridőt.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Moodle feladatok száma: 7 db

Típus: Az előadások tananyagához kapcsolódó online önellenőrző és ismeret ellenőrző feladatok (tesztkérdések, egyszerű esetfeldolgozó feladatok, rövid szöveges válaszok, fogalom- és jogeset-felismerő feladatok), amelyeket a hallgatók önállóan oldanak meg a Moodle rendszerben.

Leadásuk határideje: Az egyes feladatok az adott előadást követően nyílnak meg a Moodle rendszerben, és a megadott határidőig, legkésőbb a következő előadás kezdetéig teljesíthetők. Az utolsó Moodle-feladat leadási határideje a szorgalmi időszak utolsó oktatási hetének vége.

A félév aláírásának feltételei:

Résztétel az órák 75%-án, valamint az előadások idejében megnyíló moodle feladatok 50%-ának teljesítésével próbálkozás (legalább négy feladat), függetlenül attól, hogy a hallgató a helyes megoldást adta-e meg.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Kollokvium: írásbeli vizsga, kizárólag az előadáson elhangzottak alapján (prezentációk a moodle rendszerben)

Témakörök:

1. Bevezetés, jogi alapfogalmak (jogrendszer felépítése, jogforrások, jogszabályi hierarchia, jogszabályok keresése, jogszabályok értelmezése, egészségügyi jog helye a jogrendszerben)
2. A betegek és az orvosok, egészségügyi dolgozók jogaira vonatkozó szabályozás, jogesetek
3. Felelősség az egészségügyben (polgári jogi, büntetőjogi, munkajogi, szabálysértési felelősség alapfogalmai, funkciója, jogesetek), dokumentáció jelentősége a felelősségi eljárások szempontjából, jogesetek
4. Egészségbiztosítás jogi háttere (egészségügyi ellátáshoz való jog, egészségbiztosítás természetbeni ellátásai, térítésmentesen, kieg. térítés mellett, részleges térítés mellett igénybe vehető ellátások, beutalás, területi ellátási kötelezettség jogi fogalma), jogesetek
5. Adatvédelem jogi szabályozása az egészségügyben I. (orvosi titoktartási kötelezettség kialakulása, története, az egészségügyi adatkezelés jogszabályi háttere, a beteg rendelkezési joga adatai felett), jogesetek
6. Az egészségügyi ellátórendszer működése és a klinikai pszichológus szerepe: Az ellátási szintek (alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátás), betegutak alaplogikája, a klinikai pszichológus szerepe az ellátás különböző szintjein, multidiszciplináris együttműködés.
7. Egészségügyi szervezetek működése és ellátásszervezés: Intézményi struktúra, szervezeti működés, teammunka és szakmaközi együttműködés, betegutak szervezése, hozzáférés és koordináció kérdései.
8. Egészségügyi dokumentáció alapjai: A dokumentáció célja és típusai, szerepe az ellátás

folyamatosságában és a szakmai kommunikációban, elektronikus rendszerek (EESZT) alapjai.

9. *(vendégelőadó bevonásával javasolt)* Klinikai pszichológiai dokumentáció és dokumentációs dilemmák: Anamnézis, pszichológiai státusz, terápiás terv, szakmai jelentések felépítése; tipikus dokumentációs hibák, érzékeny információk kezelése, etikai és szakmai dilemmák.

10. Egészségügyi menedzsment, minőségbiztosítás és betegbiztonság: Erőforrás-gazdálkodás, idő- és kapacitásmenedzsment alapjai, minőségbiztosítási szemlélet, betegbiztonság, hibák rendszerszintű megközelítése, a klinikai pszichológus szerepe.

11. Bevezetés a közgazdaságtani gondolkodásba. Közgazdaságtan alapfogalmai és gondolkodási keretei. A döntéshozatal tudománya. A döntések értékelése és a közgazdasági modellezés. A hasznosságelmélet, a teljes és határhaszon fogalma, valamint a csökkenő hozadék elve. A hatékonyság különböző típusai (technikai, termelési, allokatív).

12. Az optimalizáció. A piac és mozgatórugói (kereslet, kínálat, ár rugalmasság), a piaci kudarcok, a fogyasztói döntések költségvetési korlátai és preferenciái. Határelemzés. Az egészségügyi piac specialitásai.

13. Finanszírozási alapelvek az alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátásban. Finanszírozási modellek, teljesítményfinanszírozás, biztosítási modellek, a NEAK szerepe Magyarországon

14. Fedezetszámítás alapjai, költségtan, költségek és bevételek fajtái, magánpraxis alapjainak megismerése, praxis működtetés alapjai, vállalkozási és adózási formák, ár- és szolgáltatásképzés, alapvető pénzügyi ismeretek

Tételsor:

I. Egészségügyi jogi ismeretek

1. tétel - Az egészségügyi jog alapjai

- A jogrendszer felépítése
- Jogforrások és jogszabályi hierarchia
- Az egészségügyi jog helye a magyar jogrendszerben

2. tétel - A betegek jogai és az egészségügyi dolgozók kötelezettségei

- A betegjogok rendszere
- Tájékoztatás és önrendelkezés
- Titoktartási kötelezettség
- Az egészségügyi dolgozók alapvető kötelezettségei

3. tétel - Felelősség az egészségügyben

- Polgári jogi, büntetőjogi, munkajogi és etikai felelősség
- A dokumentáció szerepe a felelősségi eljárásokban
- Gyakorlati jogesetek

4. tétel - Az egészségbiztosítás rendszere Magyarországon

- Az egészségügyi ellátáshoz való jog
- A NEAK szerepe
- Finanszírozott ellátások
- Beutalási rend és területi ellátási kötelezettség

5. tétel - Adatvédelem az egészségügyben

- Egészségügyi adatok kezelése
- Orvosi titoktartás
- GDPR alapelvek az egészségügyben
- Érzékeny adatok kezelése

II. Egészségügyi menedzsment és dokumentáció

6. tétel - Az egészségügyi ellátórendszer és a klinikai pszichológus szerepe

- Az ellátórendszer szintjei
- Betegutak
- A klinikai pszichológus feladatai
- Interprofesszionális együttműködés

7. tétel - Egészségügyi szervezetek működése

- Intézményi struktúra
- Ellátásszervezés
- Teammunka
- Koordináció és betegút-szervezés

8. tétel - Az egészségügyi dokumentáció alapjai

- A dokumentáció célja és típusai

- Az EESZT szerepe
- Dokumentáció és betegbiztonság
- A dokumentáció szerepe a szakmai kommunikációban

9. tétel - Klinikai pszichológiai dokumentáció

- Anamnézis
- Pszichológiai státusz
- Terápiás terv
- Szakmai jelentések
- Dokumentációs hibák és etikai dilemmák

10. tétel - Egészségügyi menedzsment, minőségügy és betegbiztonság

- Erőforrás-gazdálkodás
- Idő- és kapacitásmenedzsment
- Minőségbiztosítás
- Betegbiztonság
- Minőségfejlesztési szemlélet

III. Egészségügyi pénzügyi és gazdasági ismeretek

11. tétel - A közgazdaságtan alapjai

- Szűkösség
- Hasznosság
- Határhaszon
- Csökkenő hozadék elve
- Hatékonyság fogalma

12. tétel - Piaci mechanizmusok és az egészségügyi piac sajátosságai

- Kereslet és kínálat
- Ár rugalmasság
- Piaci kudarcok

- Az egészségügyi piac jellemzői

13. tétel - Az egészségügy finanszírozása

- Finanszírozási modellek
- Teljesítményfinanszírozás
- Biztosítási rendszerek
- A NEAK finanszírozási szerepe

14. tétel - Gazdálkodás és pénzügyi alapismeretek az egészségügyben

- Költségek és bevételek
- Fedezetszámítás
- Magánpraxis működtetésének alapjai
- Vállalkozási formák
- Ár- és szolgáltatásképzés

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Fogalomtár egészségügyi jog témakörben:

Jogszabályok típusai

Jogszabályi hierarchia

Jogszabály érvényessége, hatálya

Egészségügyi jog fogalma, területei

Kártérítő felelősség fogalma, feltételei n

Büntetőjogi felelősség az egészségügyben

Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

Etikai kódex fogalma

Etikai felelősség az egészségügyben

Szabálysértési felelősség az egészségügyben

Betegek jogai, tájékoztatáshoz való jog

Betegek jogai, önrendelkezéshez való jog

Betegek jogai, titoktartáshoz való jog

Betegek jogai, emberi méltósághoz való jog

Betegek jogai, egészségügyi ellátáshoz való jog

Betegek jogai, az intézmény elhagyásának joga, intézményválasztás joga

Egészségbiztosítás természetbeni ellátásai,

Térítésmentesen, kieg. térítés mellett, részleges térítés mellett igénybe vehető ellátások,

Területi ellátási kötelezettség jogi fogalma

Titoktartási kötelezettség az egészségügyben

A titoktartási kötelezettség korlátai

Fogalomtár - egészségügyi menedzsment és dokumentáció témakörben

Egészségügyi ellátórendszer szintjei (alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátás)

Betegút fogalma és elemei

Ellátásszervezés fogalma

Interprofesszionális együttműködés

Egészségügyi szervezet működése

Erőforrás-gazdálkodás (humán, idő, kapacitás)

Kapacitás és hozzáférés fogalma

Egészségügyi dokumentáció fogalma és célja

Egészségügyi dokumentáció típusai (ambuláns lap, zárójelentés stb.)

Klinikai pszichológiai dokumentáció alapelemei (anamnézis, státusz, terápiás terv)

Dokumentáció szerepe a betegellátás folyamatosságában

Dokumentáció szerepe a szakmai felelősség szempontjából

Elektronikus egészségügyi rendszerek (EESZT) alapjai

Dokumentációs hibák típusai

Érzékeny adatok kezelése a dokumentációban

Minőségbiztosítás fogalma az egészségügyben

Betegbiztonság fogalma

Indikátorok szerepe az egészségügyben

Fogalomtár - egészségügyi pénzügyi és gazdasági ismeretek témakörben

Közgazdaságtan alapfogalmai (erőforrások, szűkösség, hasznosság, ráfordítás, hatékonyság)

Csökkenő hozadék elve

Termelési lehetőség határa

Határ fogalma (határhaszon, határköltség)

Az optimalizáció 3 paramétere (ár, jövedelem, hasznosság)

Árrugalmasság fogalma

A hatékonyság különböző típusai (technikai, termelési, allokatív)

Költségek fajtái és csoportosításuk

Bevételek fajtái

Biztosítási modellek

Finanszírozási alapelvek az alap-, szak- és fekvőbeteg-ellátásban

Fedezetszámítás

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Írásbeli vizsga értékelése:

0-50 % elégtelen

51-62 % elégséges

63-74 % közepes

75-87 % jó

88% felett jeles

Az évközi feladatok összpontszáma max. 7 lehet, a kollokvium maximális pontszáma pedig 70. Az évközi feladatok összpontszáma hozzáadódik a kollokvium pontszámához.

Jegymegajánlás nincs.

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A mesterséges intelligencia (MI) rendszerek kizárólag a tanulás és a tudás elsajátításának támogatására használhatók. Alkalmazásuk célja a hallgatók önálló munkájának és kritikai gondolkodásának kiegészítése, nem pedig azok helyettesítése.

Az MI-eszközök elősegíthetik az információk rendszerezését, a tananyag személyre szabását, valamint a tudományos irodalomhoz való hozzáférést és annak hatékony feldolgozását. Mindazonáltal az MI alkalmazása nem mentesíti a hallgatókat az egyéni felelősségvállalás alól, amely kiterjed a tanulásra, az irodalom áttekintésére és a feladatok előkészítésére.

Bár az MI-eszközök támogathatják a releváns tudományos források felkutatását, az információk értelmezése, kritikai értékelése és szintetizálása továbbra is a hallgató saját felelősségi körébe tartozik.

Vizsgákon vagy más formális értékelési helyzetekben az MI-rendszerek használata szigorúan tilos, kivéve, ha az adott feladat kifejezetten az MI-eszközökkel kapcsolatos ismeretek vagy készségek alkalmazását írja elő.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Samuelson, P. A. – Nordhaus, W.- D.
Cím	Közgazdaságtan I. kötet
Kiadó	Akadémia Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2012

Típus	Ajánlott
Szerző	Boncz Imre (szerk.)
Cím	Egészség-gazdaságtan
Kiadó	Medicina Könyvkiadó, Budapest.
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Belicza Éva – Gaál Péter (szerk.)
Cím	Egészségügyi menedzsment

Kiadó	Semmelweis Kiadó, Budapest.
Kiadás éve	2021

Típus	Ajánlott
Szerző	Varian, Hal R.:
Cím	Mikroökonómia középfokon
Kiadó	Saldo Kiadó
Kiadás éve	2012

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Személyiség, neurodiverzitás, és személyiségzavarok

Angol neve: Personality, Neurodiversity, and Personality Disorders

Német neve: Persönlichkeit, Neurodiversität und Persönlichkeitsstörungen

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP006_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumában:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók alapvető ismereteket szerezzenek a modern személyiségelméletekről, a neurodiverzitás szemléletéről és a személyiségzavarok korszerű értelmezéséről. A kurzus integrálja a személyiséglélektani és pszichopatológiai megközelítéseket, előkészíti a diagnosztikai és klinikai kurzusokat, illetve hozzájárul a hallgatók differenciált, érzékeny szakmai szemléletének kialakulásához.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:**Tudás:**

A hallgatók ismerik a személyiség főbb elméleti modelljeit, a neurodiverzitás szemléletét, valamint a személyiségzavarok alapvető diagnosztikai és elméleti kereteit. █

Képesség:

Képesek a személyiség működésének és zavarainak alapvető értelmezésére, a neurotipikus és neurodivergens működésmódok megkülönböztetésére, valamint egyszerűbb esetekben alapvető differenciáldiagnosztikai szempontok alkalmazására. █

Attitűd:

Nyitott és érzékeny szemlélettel viszonyulnak az egyéni különbségekhez és a neurodiverzitáshoz, törekednek a nem stigmatizáló megközelítésre, valamint kritikai gondolkodással közelítenek a különböző személyiségelméleti és diagnosztikai modellekhez. █

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):**A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):**

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs █

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptunon jelentkezett hallgatók létszáma, 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező az első félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

A - ÁLTALÁNOS BEVEZETÉS ÉS ALAPOK

1-2. óra Bevezetés, nature vs nurture vita. Biológiai megközelítések: a személyiség evolúciós, genetikai, neuropszichológiai aspektusai

B - MODERN SZEMÉLYISÉGELEMÉLETEK

3-6. Az egészséges személyiségműködés alapjai: vonáselméletek, motivációs elméletek, kognitív folyamatok (önszabályozás, figyelem, érzelmek, érzelemszabályozás és személyiség), szociális-kognitív megközelítés

7-8. óra Személyiségsszerveződés Kernberg szerint

9-10. óra Modern pszichodinamikai megközelítés: neuropszichoanalízis és a tudattalan új megközelítései

C - SZEMÉLYISÉGSZAVAROK

11-12. óra Általános személyiségzavar kritériumok - - komplex megközelítés a különféle neurobiológiai, pszichológiai és pszichoterápiás keretrendszerek alapján, diagnosztikai rendszerek

13-14. óra: Személyiségzavarok: A klaszter - komplex megközelítés a különféle neurobiológiai, pszichológiai és pszichoterápiás keretrendszerek alapján, diagnosztikai rendszerek

15-16. óra: Személyiségzavarok: B klaszter - komplex megközelítés a különféle neurobiológiai, pszichológiai és pszichoterápiás keretrendszerek alapján, diagnosztikai rendszerek

17-18. óra: Személyiségzavarok: C klaszter - komplex megközelítés a különféle neurobiológiai, pszichológiai és pszichoterápiás keretrendszerek alapján, diagnosztikai rendszerek

19-20. óra: Személyiségzavarok: disszociatív identitászavar - komplex megközelítés a különféle neurobiológiai, pszichológiai és pszichoterápiás keretrendszerek alapján, diagnosztikai rendszerek

21-22. óra Dimenzionális koncepciók, DSM-AMPD, BNO-11

23-24. óra Komplex PTSD

D - NEURODIVERZITÁS

25-26. Neurodiverzitás

27.28 Neurodiverzitás

Előadó: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Írásbeli/szóbeli vizsga témakörei:

Tételsor (tematika alapján):

1. Biológiai megközelítések: a személyiség evolúciós, genetikai, neuropszichológiai aspektusai

2. A jól működő személyiség modelljei

- ☐ eudaimonikus és hedonikus jóllét
- ☐ szubjektív és pszichológiai jóllét
- ☐ a pozitív érzelmek „gyarapítás” elmélete
- ☐ pozitív pszichológia a klinikumban

3. A kognitív struktúrák és kognitív működés kapcsolata az egészséges és patológias működéssel

- ☐ hiedelmek, sémák
- ☐ narratívák
- ☐ metakognitív folyamatok és patológiák
- ☐ figyelem, figyelemszabályozás és patológiák

☐ rumináció

4. Érzelmek, érzelmszabályozás és személyiség

- ☐ affektív idegtudomány
- ☐ negatív és pozitív érzelmek és személyiségműködés
- ☐ az érzelmszabályozás adaptív és maladaptív útjai

5. Kernberg személyiségelmélete és személyiségzavar-elmélete

6. Trauma, komplex PTSD, személyiség, személyiségzavar

- ☐ trauma, politrauma, vikariáló trauma, komplex traumatizáció
- ☐ komplex PTSD
- ☐ traumatizáció és személyiség

7. Személyiségzavarok

- ☐ klasszifikáció
- ☐ diagnosztika
- ☐ dimenzionális szemlélet
- ☐ magyarázó modellek, patogenezis

8. A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) jellemzői és kialakulása

- ☐ Az ADHD fogalma és helye az idegrendszer fejlődési zavarai között.
- ☐ Az ADHD fő tünetcsoportjai: figyelemhiány, hiperaktivitás és impulzivitás.
- ☐ A tünetek életkori sajátosságai és változása a fejlődés során.
- ☐ Az ADHD etiológiai háttere: genetikai, neurobiológiai és környezeti tényezők.
- ☐ Epidemiológiai jellemzők, nemi különbségek.
- ☐ Az ADHD hatása az iskolai teljesítményre, a társas kapcsolatokra és a mindennapi működésre.

9. Az ADHD diagnosztikája, differenciáldiagnosztikája és kezelése

- ☐ Az ADHD diagnosztikai kritériumainak fő szempontjai.
- ☐ A diagnosztikai folyamat: anamnézis és heteroanamnézis, megfigyelés, kérdőívek és tünetbecslő skálák szerepe.
- ☐ Funkciókárosodás és a tünetek több élethelyzetben történő megjelenésének jelentősége.
- ☐ Differenciáldiagnosztikai szempontok.
- ☐ Gyakoribb komorbid zavarok: internalizációs és externalizációs zavarok, tik-zavarok, autizmus spektrum zavar és szerhasználat.
- ☐ A komplex kezelés alapelvei: pszichoedukáció, szülő- és pedagóguskonzultáció, pszichoterápiás/viselkedésterápiás lehetőségek és farmakoterápia.
- ☐ Prognózis és a korai felismerés jelentősége.

10. Az autizmus spektrum zavar fogalma, etiológiai háttere és tünettana

- ☐ Az autizmus spektrumfelfogása és a klinikai kép heterogenitása.
- ☐ Az autizmus mint idegrendszeri fejlődési zavar.
- ☐ Genetikai, neurobiológiai és kognitív háttértényezők.
- ☐ Az autizmus epidemiológiai jellemzői.
- ☐ A szociális kommunikáció és a társas interakció minőségi eltérései.
- ☐ Szűk körű, repetitív viselkedési, érdeklődési és aktivitási mintázatok.

- A korai fejlődés jellegzetességei és a tüneti kép életkori változásai.
- Az egyéni különbségek és az erősségek figyelembevételének jelentősége.

11. Az autizmus spektrum zavar diagnosztikája, differenciáldiagnosztikája és terápiás megközelítései

- Az autizmus diagnosztikájának komplex, több információforrásra épülő szemlélete.
- A fejlődési anamnézis, a szülői interjú, a közvetlen megfigyelés és a standardizált diagnosztikai eljárások szerepe.
- A nyelvi és intellektuális képességek, valamint az adaptív működés felmérése.
- Differenciáldiagnosztikai kérdések: kommunikációs zavarok, ADHD, kötődési és pszichiátriai zavarok elkülönítése.
- Az autizmus specifikus beavatkozások alapelvei.
- Individualizált, az egyéni képességprofilra, erősségekre és nehézségekre épülő fejlesztés.
- A kommunikáció, a társas készségek, az önállóság és az adaptív viselkedés támogatása.
- Strukturált, vizuálisan támogatott környezet és a család, illetve az oktatási környezet együttműködésének jelentősége.

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

Nature vs. nurture vita. Biológiai megközelítések: a személyiség evolúciós, genetikai, neuropszichológiai aspektusai. Az egészséges személyiségműködés alapjai: vonáselméletek, motivációs elméletek, kognitív folyamatok (önszabályozás, figyelem, érzelmek, érzelmszabályozás és személyiség), szociális-kognitív megközelítés. Kernberg elmélete. Modern pszichodinamikai megközelítés. Általános személyiségzavar kritériumok. Személyiségzavarok: A klaszter. Személyiségzavarok: B klaszter. Személyiségzavarok: C klaszter. Személyiségzavarok: disszociatív identitászavar. Személyiségzavarok: dimenzionális koncepciók. Komplex PTSD. Neurodiverzitás.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Kiemelt kollokvium (az érdemjegy beszámít a diplomába)

Vizsga osztályozásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás

- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs, J.
Cím	Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar/Hiperkinetikus zavar. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve (pp. 69-75).
Kiadó	Semmelweis.
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	Andrejkovics M.
Cím	A gyermekkori bántalmazás neurobiológiai vonatkozásai. In: Kuritárné Szabó, I., & Tisljár- Szabó, E. (szerk.). (2015). Úgy szerettem volna, ha nem bántottak volna: A családon belüli gyermekkori traumatizáció: Elmélet és terápia.
Kiadó	Oriold és Társai,
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	Stefanik, K., & Prekop, C.
Cím	Autizmus spektrum zavarok. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve (pp. 61-68).
Kiadó	Semmelweis
Kiadás éve	2015

Típus	Kötelező
Szerző	Benczúr L.
Cím	Tudatos és tudattalan motivációs és érzelmi folyamatok. In: Bányai, É., & Varga, K. (szerk.). Affektív pszichológia: Az emberi késztetések és érzelmek világa.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2013
Egyéb/Megjegyzés	531-557. o

Típus	Kötelező
Szerző	Deák, A.
Cím	A lelki élet mozgatórugói: Motiváció, érzelem, személyiség.
Kiadó	Akadémiai Kiadó
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	75-87. o

Típus	Kötelező
Szerző	Kernberg, O. F.
Cím	Súlyos személyiségzavarok kezelése.
Kiadó	Oriold és Társai,
Kiadás éve	2019
Egyéb/Megjegyzés	3-17. o, 31-47. o

Típus	Kötelező
Szerző	Unoka Zs., Bíró G.
Cím	Személyiségzavarok. In: Réthelyi, J. (szerk.). Pszichiátria jegyzet orvostanhallgatóknak (3. bőv. kiad.).
Kiadó	Oriold és Társai,
Kiadás éve	2022
Egyéb/Megjegyzés	152-172. o

Típus	Kötelező
Szerző	Szondy, M.
Cím	Pozitív pszichológiai intervenciók a klinikai gyakorlatban.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	45-55. o

Típus	Kötelező
Szerző	Tényi T., Fekete S.
Cím	Személyiségzavarok. In: Németh, A., & Füredi, J. (szerk.). (2020). A pszichiátria magyar kézikönyve (6. kiad.).
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	451-462. o

Típus	Kötelező
Szerző	Tringer L.
Cím	A pszichiátria tankönyve.
Kiadó	Semmelweis Kiadó
Kiadás éve	2025
Egyéb/Megjegyzés	361-371. o

Típus	Kötelező
Szerző	Varga G., Székely A.
Cím	A személyiség genetikai háttere. In: Bereczkei, T., & Hoffmann, Gy. (szerk.). Gének, gondolkodás, személyiség: Bevezetés a humán viselkedésgenetikába.
Kiadó	Akadémiai Kiadó
Kiadás éve	2012
Egyéb/Megjegyzés	275-304. o

Típus	Ajánlott
Szerző	Gabbard, G. O.
Cím	A pszichodinamikus pszichiátria tankönyve.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2016
Egyéb/Megjegyzés	389-591. o

Típus	Ajánlott
-------	----------

Szerző	Kuritárné Szabó, I., & Tisljár-Szabó, E. (szerk.)
Cím	Úgy szerettem volna, ha nem bántottak volna: A családon belüli gyermekkori traumatizáció: Elmélet és terápia.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2015

Típus	Ajánlott
Szerző	Frick, P. J., Barry, C. T., & Kamphaus, R. W.
Cím	(2020). Clinical assessment of child and adolescent personality and behavior (4th ed.).
Kiadó	New York: Springer.
Kiadás éve	2020

Típus	Ajánlott
Szerző	Miklósi, M.
Cím	A figyelemhiányos hiperaktivitás zavar (ADHD) kognitív viselkedésterápiája. In D. Perczel-Forintos & K. Mórotz (Eds.), Kognitív viselkedésterápia (3. kiadás, pp. 825-848).
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2019

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Klinikai interjútechnikák, strukturált diagnosztikus interjúk, klinikai diagnosztikus munka, alapkészségei

Angol neve: Clinical Interview Techniques, Structured Diagnostic Interviews, Basic Skills of Clinical Diagnostic Work

Német neve: Klinische Interviewtechniken, strukturierte diagnostische Interviews, Grundfertigkeiten der klinisch-diagnostischen Arbeit

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP005_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Szondy Máté (egyetemi adjunktus)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Klinikai Pszichológia Tanszék, 36 1 459 1500/62361

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi adjunktus

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2026.04.13. 23/2026/

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvosképzés kurrikulumban:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a klinikai interjúvezetés alapelveit és gyakorlati technikáit, megismerjék a strukturált és félig strukturált diagnosztikus interjúk alkalmazását, valamint kialakítsák a klinikai diagnosztikus munka alapvető készségeit. A

kurzus hangsúlyt fektet a tünetfeltárás, az anamnéziszfelvétel, a differenciáldiagnosztikai gondolkodás és a klinikai döntéshozatal alapjaira, továbbá a kommunikációs és kapcsolati készségek fejlesztésére.

A tárgy alapozó szerepet tölt be a későbbi klinikai, pszichodiagnosztikai és pszichoterápiás tárgyak számára. Szorosan kapcsolódik a pszichopatológiai, klinikai pszichológiai és pszichodiagnosztikai kurzusokhoz és integrálja az elméleti ismereteket a gyakorlati klinikai kérdéseket.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:**Tudás**

A hallgató átfogó ismereteket szerez a klinikai interjú típusairól (strukturált, félig strukturált, nem strukturált), azok céljáról és alkalmazási feltételeiről. Megérti a diagnosztikus gondolkodás alapjait, a tünetek rendszerezésének és értelmezésének szempontjait, valamint a főbb pszichopatológiai kategóriák interjúalapú felismerését. Ismeri az anamnéziszfelvétel lépéseit, a releváns élettörténeti tényezők szerepét, és a differenciáldiagnosztikai megfontolások alapelveit.

Készségek

Képes alapvető klinikai interjúk strukturált vezetésére, célzott kérdezéstechnika alkalmazására és a releváns információk kiemelésére. Tud anamnézist felvenni, tüneteket feltárni és rendszerezni, valamint kezdeti diagnosztikus hipotéziseket megfogalmazni. Fejlődik a megfigyelési készsége, a nonverbális jelzések értelmezése, valamint a klinikai helyzetekben szükséges kommunikációs és kapcsolatteremtési kompetenciája.

Attitűd

A hallgató érzékenyebbé válik a kliensélmény iránt, törekszik az empátikus, elfogadó és etikus kommunikációra. Tudatosabbá válik saját szerepével és határaival kapcsolatban, nyitott a visszajelzésekre és a szupervíziós tanulásra. Kialakul benne a strukturált, ugyanakkor rugalmas klinikai gondolkodás iránti igény, valamint a felelősségteljes diagnosztikus döntéshozatal attitűdje.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptunon jelentkező hallgatók létszáma, 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező az első félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

BEVEZETÉS

1-2. óra A klinikai interjúk helye a modern diagnosztikai munkában. A klinikai interjú etikai és jogi kérdései

INTERJÚFELVÉTEL ALAPKÉSZSÉGEI

3-4. óra Klinikai diagnosztikai munka alapkészségei - rapportépítés - gyakorlás kiscsoportokban

STRUKTURÁLATLAN FELTÁRÓ INTERJÚK

5-6. óra Exploráció

7-8. óra Anamnézis, heteroanamnézis

STRUKTURÁLT ÉS FÉLSTRUKTURÁLT DIAGNOSZTIKUS INTERJÚK

9-10. óra DSM/BNO alapú interjúk, általános áttekintés (SCID-5-CV, SCID-5-PD, SCID-5-AMPD, MINI)

11-12. óra. DSM/BNO alapú interjúk 1. - gyakorlás kiscsoportokban

13-14. óra DSM/BNO alapú interjúk 2. - gyakorlás kiscsoportokban

14-16.óra Zavar specifikus interjúk: PANSS

PSZICHOTERÁPIÁS ELMÉLETEKHEZ ÉS MÓDSZEREKHEZ KAPCSOLÓDÓ INTERJÚK

17-18. óra Viselkedésvizsgáló interjú

19-20. óra Kognitív szempontú vizsgáló interjú

21-22. óra Dinamikus interjú, személyiség strukturális vizsgájának mérőeszközei (STIPO-R, OPD) I.

23-24. óra Dinamikus interjú, személyiség strukturális vizsgájának mérőeszközei (STIPO-R, OPD) II.

KLINIKAI SZEMPONTBÓL FONTOS TOVÁBBI INTERJÚTECHNIKÁK

25-26. óra Krízisinterjú

27-28. óra Motivációs interjú

Gyakorlatvezető: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatok 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása ÁOK TVSZ szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

Heti rendszerességű „házi feladatok” az óra témájához kapcsolódva: 10 db
várható időpontja: első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat
alkalma és az
utolsó alkalom
házi feladatok témakörei (tematika alapján): riportírás, exploráció, anamnézis,
viselkedésvizsgáló
interjú, kognitív szempontú interjú, BNO/DSM alapú interjú, dinamikus interjú
értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a házi feladatok a gyakorlati jegybe (100 pont)
25 ponttal
számítanak be
pótlásuk, javításuk lehetősége: amennyiben a hallgató nem készíti el a megadott határidőre a „házi
feladatot” a
következő oktatási alkalomra pótolhatja vagy szükség esetén javíthatja

zárthelyi dolgozat: 1 db
várható időpontja: utolsó tanóra

zárthelyi dolgozat témaköre(i):

- ☐ A klinikai interjúk helye a modern diagnosztikai munkában
- ☐ Klinikai diagnosztikai munka alapkészségei - riportépítés
- ☐ Exploráció
- ☐ Anamnézis, heteroanamnézis
- ☐ Mentális státusz vizsgálata
- ☐ DSM/BNO alapú interjúk (SCID-5-CV, SCID-5-PD, SCID-5-AMPD, MINI)
- ☐ Viselkedésvizsgáló interjú
- ☐ Kognitív szempontú diagnosztikai interjú
- ☐ A személyiség strukturális vizsgálatának mérőeszközei (STIPO-R, OPD)
- ☐ Krízisinterjú
- ☐ Motivációs interjú
- ☐ A klinikai interjú etikai és jogi kérdései

Értékelésbe beszámításuk módja: az értékelés során a zárthelyi dolgozat a gyakorlati jegybe (100 pont) 50 ponttal számít bele
Pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Heti rendszerességű „házi feladatok” 10 db; első két alkalmat követően heti rendszerességgel, kivéve zárthelyi dolgozat alkalmát és az utolsó alkalom

A félév aláírásának feltételei:

A gyakorlati feladatokban való aktív részvétel, az oktató által előírt órai feladatok teljesítése. A hiányzásokat az aktuális TVSZ szerint bíráljuk el.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy

eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

A témához kapcsolódó alapfogalmak ismerete:

A klinikai interjú típusaihoz (strukturált, félig strukturált, nem strukturált) kapcsolódó alapfogalmak ismerete. Az anamnéziszfelvétel lépéseinek, a releváns élettörténeti tényezők szerepének és a differenciáldiagnosztikai megfontolások alapelveinek ismerete.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy három részből tevődik össze:

- órai aktivitás - 25 pont
- házi feladatok - 25 pont
- zárthelyi dolgozat - 50 pont, melynek értékelése:

- o 80-100% - 5 (jeles)
- o 70-79% - 4 (jó)
- o 60-69% - 3 (közepes)
- o 50-59% - 2 (elégséges)
- o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) - az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok, egyedi vagy csoportos hallgatói konzultációs lehetőség, amennyiben van:

Online segédanyagok:

Típus	Kötelező
Cím	A személyiség szerveződés strukturált interjúja - átdolgozott változat (STIPO-R) felhasználói kézikönyve International Society of Transference-Focused Psychotherapy.

Link	https://istfp.org/wp-content/uploads/STIPO-R_felhasznaloi_kezikonyvManual_2021.pdf
Típus	Kötelező
Cím	Clarkin, J. F., Caligor, E., Stern, B. L., & Kernberg, O. F. (2026). Strukturált interjú a személyiségszerveződés felmérésére – átdolgozott változat (STIPO-R) International Society of Transference-Focused Psychotherapy.
Link	https://istfp.org/wp-content/uploads/STIPO-R-HU.pdf

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	First, M. B., Williams, J. B. W., Karg, R. S., & Spitzer, R. L.
Cím	SCID-5-CV: Strukturált klinikai interjú a DSM-5 zavarok felmérésére – Klinikai változat.
Kiadó	Oriold és Társai,
Kiadás éve	2016

Típus	Kötelező
Szerző	First, M. B., Williams, J. B. W., Karg, R. S., & Spitzer, R. L.
Cím	Útmutató a SCID-5-CV (Strukturált klinikai interjú a DSM-5 zavarok felmérésére) használatához.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2017

Típus	Kötelező
Szerző	First, M. B., Williams, J. B. W., Benjamin, L. S., & Spitzer, R. L. (2018).
Cím	SCID-5-PD: Strukturált klinikai interjú a DSM-5 személyiségzavarok vizsgálatára – Interjú és használati útmutató.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2018

Típus	Kötelező
Szerző	First, M. B., Skodol, A. E., Bender, D. S., & Oldham, J. M. (2021).
Cím	SCID-5-AMPD: Strukturált klinikai interjú a DSM-5 személyiségzavarok alternatív modelljéhez.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2021

Típus	Ajánlott
Szerző	MacKinnon, R. A., Michels, R., & Buckley, P. J.
Cím	Pszichiátriai interjú a klinikai gyakorlatban (3. kiad.).
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2017

Típus	Ajánlott
-------	----------

Szerző	Operacionalizált Pszichodinamikus Diagnosztika Munkaközössége.
Cím	Operacionalizált pszichodinamikus diagnosztika OPD-2: A diagnosztika és a terápia tervezés kézikönyve.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2007

Típus	Ajánlott
Szerző	Nussbaum, A. M.
Cím	A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2025

Típus	Ajánlott
Szerző	Vizin, G., & Demetrovics, Z. (Szerk.).
Cím	A pszichodiagnosztika kézikönyve (1-2. köt.).
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024

Típus	Kötelező
Szerző	MacKinnon, R. A., Michels, R., Buckley, P. J.
Cím	Pszichiátriai interjú a klinikai gyakorlatban (3. kiad.).
Kiadó	Oriold és Társai,
Kiadás éve	2017
Egyéb/Megjegyzés	3-87. o

Típus	Kötelező
Szerző	Nussbaum, A. M.
Cím	A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2025
Egyéb/Megjegyzés	11-59. o

Típus	Kötelező
Szerző	Operacionalizált Pszichodinamikus Diagnosztika Munkaközössége.
Cím	Operacionalizált pszichodinamikus diagnosztika OPD-2: A diagnosztika és a terápia tervezés kézikönyve.
Kiadó	Oriold és Társai
Kiadás éve	2007
Egyéb/Megjegyzés	65-132. o

Típus	Kötelező
Szerző	Réthelyi J.
Cím	Obszerváció és exploráció a pszichiátriai és klinikai pszichológiai gyakorlatban.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024

Egyéb/Megjegyzés	88-89.o
------------------	---------

Típus	Kötelező
Szerző	Szekeres T., Vizin G.
Cím	Félig strukturált interjú: Viselkedésvizsgálat. In: Vizin, G., & Demetrovics, Z. (Szerk.). A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	107-115. o

Típus	Kötelező
Szerző	Virág M., Vizin G.
Cím	Félig strukturált interjú: kognitív szempontú vizsgálat. In: Vizin, G., & Demetrovics, Z. (Szerk.). A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	115-123. o

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs J.
Cím	Strukturált diagnosztikai interjú: a Mini International Neuropsychiatric Interview (MINI) felnőtt és gyermek változata. In: Vizin, G., & Demetrovics, Z. (Szerk.). A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	143-149.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichodiagnosztika I. / Pszichodiagnostikai eszközök/Rorschach, MMPI, egyéb mérőeszközök

Angol neve: Psychodiagnostics I. / Psychodiagnostic Tools (Rorschach, MMPI, other assessment instruments)

Német neve: Psychodiagnostik I. / Psychodiagnostische Verfahren (Rorschach, MMPI, weitere diagnostische Instrumente)

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
56.0	28.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP004_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Szondy Máté (egyetemi adjunktus)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Klinikai Pszichológia Tanszék, 36 1 459 1500/62361

Tantárgyfelelős beosztása: habilitált egyetemi adjunktus

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2026.04.13. 23/2026/

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvospépzés kurrikulumában:

A tárgy a korszerű pszichodiagnostikai szemlélet és gyakorlat alapjait nyújtja a hallgatóknak. Célja, hogy átfogó képet kapjanak a diagnosztikus gondolkodásról, annak

fejlődéséről, a diagnosztikai modellek (DSM, BNO, HiTOP, RDoC) összehasonlításáról, valamint elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyenek szert a klinikai adatgyűjtés és értelmezés fő módszereiről. A tárgy külön hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók megértsék a különböző diagnosztikai eszközök (klinikai interjúk, projektív és objektív személyiségtesztek) elméleti hátterét, indikációit és korlátait, valamint ezek integrált alkalmazását a klinikai döntéshozatalban.

A kurzus a képzésben hidat képez az elméleti pszichopatológiai ismeretek és a gyakorlati klinikai munka között: előkészíti a pszichoterápiás és klinikai szakmai tárgyakat azzal, hogy megalapozza a differenciáldiagnosztikai gondolkodást, a kockázatfelmérés (különösen a szuicid rizikó) alapelveit, valamint a pszichodiagnosztikai eredmények terápiás indikációba való átfordításának képességét.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás + gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek

A hallgató átfogó ismeretekkel rendelkezik a korszerű pszichodiagnosztikai szemléletekről (DSM, BNO, HiTOP, RDoC). Ismeri a klinikai adatgyűjtés fő módszereit, a strukturált és félig strukturált interjúkat, a projektív és objektív személyiségvizsgáló eljárásokat (pl. Rorschach, MMPI), a kérdőíves módszereket, valamint ezek szerepét és alkalmazhatóságát a klinikai pszichodiagnosztikában. Tisztában van a szuicid kockázat felmérésének szakmai szempontjaival és a pszichodiagnosztikai eredmények terápiás jelentőségével.

Képességek

Képes különböző pszichodiagnosztikai módszerek adekvát kiválasztására és alapvető alkalmazására. Tud strukturált klinikai interjút vezetni, diagnosztikai módszereket választani és alkalmazni, valamint integrálni a különböző forrásokból származó információkat (teszteredmények, interjú, anamnézis) koherens klinikai kép kialakítása érdekében. Képes a differenciáldiagnosztikai gondolkodásra, a szuicid kockázat felismerésére, valamint a diagnosztikai eredmények alapján terápiás indikációk megfogalmazására.

Attitűdök

Nyitott és kritikus szemlélettel viszonyul a különböző diagnosztikai modellekhez és módszerekhez, figyelembe véve azok korlátait és etikai vonatkozásait. Törekszik a felelős, reflektív klinikai döntéshozatalra, valamint a kliens egyedi kontextusának és méltóságának tiszteletben tartására. Érzékeny a kockázati helyzetekre, különösen a szuicid veszélyeztetettség felismerésében és kezelésében.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján: 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező az első félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

ELMÉLET (órákra bontva)

A - Elméleti bevezető

1. Modern pszichodiagnosztikai szemlélet, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára. 1. Dr. Szondy Máté

B - Diagnosztikai rendszerek

1. Diagnosztikai rendszerek I.: BNO – célja, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, aktuális verziók BNO-10 és BNO-11 Dr. Szondy Máté
2. Diagnosztikai rendszerek II. BNO – célja, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, aktuális verziók BNO-10 és BNO-11 Dr. Szondy Máté
3. Diagnosztikai rendszerek III.: DSM – célja, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, DSM-5-TR Dr. Szondy Máté
4. Diagnosztikai rendszerek IV. DSM – célja, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, DSM-5-TR Dr. Szondy Máté
5. Diagnosztikai rendszerek V. dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú

C - Tünetbecslő skálák, tesztek, patometriai eljárások

1. Tünetbecslő skálák I. patometriai skálák, depresszió és szorongásskálák, különbségek, hasonlóságok, alkalmazási terület és korlátok. Dr. Szondy Máté
2. Tünetbecslő skálák II. Egyéb pszichiátriai tüneteket és zavarokat mérő skálák. Dr. Szondy Máté

D - MMPI

1. Az objektív személyiségmérés eszközei: MMPI, MMPI-2, MMPI-A általános ismertetés, teszt történet, jellemzők, mire ad választ és mire nem. Soós Alexandra
2. MMPI – tesztfelvétel, felépítés, validitásvizsgálat. Soós Alexandra
3. MMPI – klinikai főskálák I. Soós Alexandra
4. MMPI – klinikai főskálák II. Soós Alexandra
5. MMPI – alsókálák, profilok I. Soós Alexandra
6. MMPI – alsókálák, profilok II. Soós Alexandra
7. MMPI – értelmezési szempontok, zavar specifikus megközelítés. Soós Alexandra
8. MMPI – összegzés, véleményírás. Soós Alexandra

E - Projektív tesztek, Rorschach

1. Rorschach – projektív tesztek, általános jellemzők, értelmezési rendszerek. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
2. Rorschach – klinikai kérdések, tesztfelvétel. Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
3. Rorschach – jelölés: felfogásmód (1. oszlop). Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
4. Rorschach – jelölés: felfogásmód (1. oszlop). Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
5. Rorschach – jelölés: determinánsok (2. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
6. Rorschach – jelölés: determinánsok (2. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
7. Rorschach – jelölés: tartalom (3. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
8. Rorschach – jelölés: tartalom (3. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
9. Rorschach – jelölés: gyakoriság (4. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
10. Rorschach – jelölés: gyakoriság (4. oszlop) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
11. Rorschach – 1-4 oszlop komplex értelmezése, klinikai kérdések mentén Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit
12. Rorschach: 1-4 oszlop komplex értelmezése, klinikai kérdések mentén) Dr. Jekkel Éva / Dr. Haluska-Vass Edit

GYAKORLAT (órákra bontva)

A - Bevezetés (1-2 óra):

1-2. A gyakorlólé hely bemutatása. A páciensekkel való kommunikáció, rapport, interjú technikák, pszichodiagnosztikus interjú, anamnézisé felvétel, exploráció szempontjainak és módszereinek átbeszélése. Pszichés státusz vizsgálata. Diagnosztikai vélemény részei. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

B - Betegvizsgálat bemutatása, közös vizsgálat (3-6 óra)

3-4. Páciensek vizsgálatának demonstrálása a hallgatókkal közösen: rövid explorációs interjú és anamnéziszfelvétel, a pácienssel felvett tesztek (Rorschach, MMPI, egyéb tesztek), eredményeinek bemutatása és átbeszélése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

5-6. Páciensek vizsgálatának demonstrálása a hallgatókkal közösen: rövid explorációs interjú és anamnéziszfelvétel, a pácienssel felvett tesztek (Rorschach, MMPI, egyéb tesztek), eredményeinek bemutatása és átbeszélése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

7-8. Páciensek vizsgálatának demonstrálása a hallgatókkal közösen: rövid explorációs interjú és anamnéziszfelvétel, a pácienssel felvett tesztek (Rorschach, MMPI, egyéb tesztek), eredményeinek bemutatása és átbeszélése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

C - Betegvizsgálat kiscsoportokban, az interjú és a diagnosztika közös átbeszélése, közös Rorschach jelölés (7-16 óra)

9-12. A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak: exploráció, anamnéziszfelvétel, interjú, Rorschach, egyéb mérőeszközök, a gyakorlat második részében a tapasztalatok átbeszélése. Rorschach jelölése, tesztek kiértékelése a gyakorlati órán kívül. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

13-16. Az előző alkalommal végzett vizsgálat átbeszélése, felvett tesztek kiértékelésének átbeszélése, Rorschach jelölés közös átbeszélése. A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak: exploráció, anamnéziszfelvétel, interjú, Rorschach, egyéb mérőeszközök, a gyakorlat végén a tapasztalatok átbeszélése. A tesztek önálló kiértékelése. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

D - Egyéni betegvizsgálat és diagnosztika közös referálása és megbeszélése (17-28 óra)

17-20. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

21-24. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

25-28. A hallgatók által egyénileg vizsgált (pszichodiagnosztikai interjú, anamnézis, Rorschach) betegek referálása, közös átbeszélés. 1. csoport Dr. Gonda Xénia-Vadon Nikolett Beáta, 2. csoport Dr. Jekkel Éva-Soós Alexandra vagy Dr. Haluska-Vass Edit-Lisincki Anna

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások és a gyakorlatok 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása ÁOK TVSZ szerint.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

Elmélet: -

Gyakorlat: beadandó, referálás (egyéni betegvizsgálat anyaga, interjú, Rorschach)

beadandó dolgozat, referálás (egyéni betegvizsgálat anyaga) : 1 db

várható időpontja: utolsó alkalom 28. óra

témaköre: egyéni betegvizsgálat anyaga, interjú, Rorschach

értékelésbe beszámításuk módja: a beadandó dolgozat és referálás a vizsgára bocsáthatóság feltétele

pótlásuk, javításuk lehetősége: legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

A gyakorlat során egy páciens önálló vizsgálata (interjú, Rorschach), referálás, beadandó írása az utolsó gyakorlatra.

A félév aláírásának feltételei:

Részvétel mind az előadások, mind a gyakorlatok 75%-án, gyakorlati beadandó dolgozat elkészítése és referálás. A vizsgára bocsátás feltétele a gyakorlat teljesítése.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizgakovetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Vizsga témakörei:

1. Modern pszichodiagnosztikai szemlélet, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára
2. Diagnosztikai rendszerek: BNO, DSM
3. Dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú keretrendszerek (HiTOP, RDoC)
4. Tünetbecslő skálák, tesztek, patometriai eljárások
5. MMPI, MMPI-2
6. Rorschach

Tételsor:

1. A pszichodiagnosztika fejlődése, irányzatai, keretei
2. A pszichodiagnosztika folyamata a bizonyítékokon alapuló gyakorlat tükrében
3. Pszichodinamikus-pszichoanalitikus diagnosztizálás alapelvei
4. Kognitív viselkedésterápiás szemléletű diagnosztizálás alapelvei
5. Diagnosztikai rendszerek
6. Etikai szempontok a pszichodiagnosztikában (tesztfelhasználói jogosultság, adatvédelem, visszajelzés)
7. Projektív tesztek általános jellemzői, kritikái, klinikai alkalmazása
8. Rorschach teszt (felvétele, a jelölési rendszer főbb jellemzői, megbízhatóság, alkalmazási területek, kritikák)
9. Az MMPI klinikai alkalmazása, validitása, korlátai, főbb skálák értelmezése
10. Projektív és objektív tesztek összehasonlítása: elméleti különbségek, előnyök, hátrányok, objektív és projektív tesztek komplementer használata
11. Tünetbecslő skálák alkalmazása a diagnosztikai folyamat során (pl. BDI, RS, PHQ-9, BAI)

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

- Modern pszichodiagnosztikai szemlélet alapelvei, pszichodiagnosztika definíciója, célja, eszköztára áttekintő ismerete
- Diagnosztikai rendszerek: BNO – célja, kidolgozásának ismerete, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, aktuális verzió ismeret

- Diagnosztikai rendszerek: DSM – célja, eltérések más diagnosztikai klasszifikációs rendszerektől, története, konceptuális evolúció, különbségek a verziók között, DSM-5-TR áttekintő ismerete
- Diagnosztikai rendszerek: dimenzionális és transzdiagnosztikus, pszichobiológiai alapú keretrendszerek (HiTOP, RDoC elméleti háttérének, felépítésének ismerete)
- Tünetbecslő skálák I. patometriai skálák, depresszió és szorongásskálák, egyéb zavarokat mérő skálák, különbségek, hasonlóságok, alkalmazási terület és korlátok ismerete
- MMPI: MMPI, MMPI-2 koncepciójának és eltéréseinek ismerete, tesztfelvétel ismerete, validitásskálák, klinikai főskálák, alskálák ismerete, profilkészítés, értelmezési szempontok, zavarspecifikus megközelítés ismerete.
- Rorschach – projektív tesztek, általános jellemzők, értelmezési rendszerek áttekintő ismerete, I-4 oszlop jeleinek és fogalmainak ismerete.

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Vizsga osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás
- komoly hiányosságok

- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Butcher, J. N., Graham, J. R., Ben-Porath, Y. S., Tellegen, A., Dahlstrom, W. G., & Kaemmer, B. (
Cím	MMPI-2 (Minnesota multiphasic personality inventory-2) manual for administration, scoring, and interpretation (Revised edition).
Kiadó	Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.
Kiadás éve	2001

Típus	Kötelező
Szerző	Demetrovics Zs., Vizin G.
Cím	Diagnosztikai rendszerek a kezdetektől napjainkig. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó Budapest
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	Old 19-33.

Típus	Kötelező
Szerző	Girasek, H., Soós, A., Janicsák, H., Dudás, D., & Reinhardt, M
Cím	Változások és újítások a Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2 (MMPI-2) pszichodiagnosztikai tesztben
Kiadó	Magyar Pszichológiai Szemle, 78(1),
Kiadás éve	2023
Egyéb/Megjegyzés	Old 135-156.

Típus	Kötelező
-------	----------

Szerző	Girasek, H., & Reinhardt, M
Cím	A Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) teszt fejlődési folyamata: Az MMPI, az MMPI-2, az MMPI-A, az MMPI-2-RF és az MMPI-3 bemutatása. In: Vizin, G., Demetrovics, Zs. (Eds.), A pszichodiagnosztika kézikönyve
Kiadó	Budapest: Medicina Kiadó
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	old 335-360.

Típus	Ajánlott
Szerző	Gonda X., Rózsa S.
Cím	Diagnosztikai kérdőívek és tünetbecslő skálák. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	old. 159-173.

Típus	Kötelező
Szerző	Kiss-Leizer M.
Cím	Specifikus mentális állapotok felmérése kérdőíves módszerekkel: depresszió, szorongás, kényszeres zavar, PTSD. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest,
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	old. 397-412

Típus	Kötelező
Szerző	Varga K.
Cím	Etikai szempontok a pszichodiagnosztikában. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	old 75-84.

Típus	Kötelező
Szerző	Vizin G.
Cím	A pszichodiagnosztika folyamata a bizonyítékokon alapuló gyakorlat tükrében. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	33-55 old

Típus	Kötelező
Szerző	Vizin G., Demetrovics Zs
Cím	A pszichológiai diagnosztizálás fejlődése, irányzatai és keretei. In: Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.) A pszichodiagnosztika kézikönyve

Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	19-33 old

Típus	Ajánlott
Szerző	American Psychiatric Association.
Cím	A mentális zavarok diagnosztikai és statisztikai kézikönyve
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	American Psychiatric Association.
Cím	DSM-5-TR referencia-kézikönyv a DSM-5-TR diagnosztikai kritériumaihoz.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Barnhill, J. W. (Szerk.).
Cím	DSM-5-TR klinikai esettanulmányok.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2024

Típus	Ajánlott
Szerző	Comer, R. J.
Cím	A lélek betegségei - pszichopatológia
Kiadó	Osiris, Budapest
Kiadás éve	2003

Típus	Ajánlott
Szerző	Horváth, Z., Urbán, R., Kökönyi, G., & Demetrovics, Z. (szerk.).
Cím	Kérdőíves módszerek a klinikai és egészségpszichológiai kutatásban és gyakorlatban
Kiadó	Medicina Könyvkiadó, Budapest
Kiadás éve	2022

Típus	Ajánlott
Szerző	Mérei F.
Cím	A Rorschach próba
Kiadó	Medicina Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2002

Típus	Ajánlott
Szerző	Németh, A., Füredi, J., Lazáry, J., & Somlai, Zs. (szerk.).
Cím	A pszichiátria magyar kézikönyve (6. kiad.)
Kiadó	Medicina Könyvkiadó
Kiadás éve	2021

Típus	Ajánlott
Szerző	Nichols, D. S.
Cím	Essentials of MMPI-2 assessment
Kiadó	New Jersey, NY: John Wiley & Sons
Kiadás éve	2011

Típus	Ajánlott
Szerző	Nussbaum, A. M.
Cím	A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2025

Típus	Ajánlott
Szerző	Rubovszky, Gy. Zs.
Cím	A Rorschach-teszt: Szemlélet, kódolás és értelmezés a Rorschach - Performance Assessment System (R-PAS) alapján. In Vizin G. & Demetrovics Z. (szerk.), A pszichodiagnosztika kézikönyve
Kiadó	Medicina Könyvkiadó.
Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	185-210 old.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria gyakorlat I.

Angol neve: Psychopathology, Transdiagnostic Mental Disorders, Psychiatry Practice I.

Német neve: Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, psychiatrische Praxis I.

Tantárgy kreditértéke: 4

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	0.0	28.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

magyar

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP003_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015.

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A tantárgy célja, hogy átfogó és rendszerezett ismereteket nyújtson a pszichopatológia alapjelenségeiről, a főbb pszichiátriai zavarokról, és lehetőséget teremtsen e jelenségek közvetlen megfigyelésére és vizsgálatára.

A tantárgy a képzés egyik alapozó kurzusa, amely megalapozza a későbbi pszichodiagnosztikai és

pszichoterápiás tárgyak elsajátítását. Szorosan kapcsolódik a pszichiátria, a klinikai pszichológia és a neuropszichológia területeihez és előkészíti a hallgatókat a klinikai gondolkodásra, a tünetek rendszerszintű értelmezésére, valamint a különböző zavarok közötti differenciálásra.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

gyakorlat

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek

A hallgató átfogó ismeretekkel rendelkezik a főbb pszichopatológiai jelenségekről, tünetekről, valamint pszichiátriai zavarokról és szindrómákról. Megértik a különböző zavarok tünettani jellegzetességeit, és egymáshoz való viszonyát. Ismerik a transzdiagnosztikus megközelítés alapjait és jelentőségét a modern klinikai gondolkodásban.

Képességek

Képessé válnak a pszichés tünetek felismerésére és alapvető értelmezésére, adott zavarra integrálására, pszichiátriai kórképek felismerésére, a különböző zavarok közötti differenciálás első lépéseire, valamint a klinikai jelenségek rendszerszintű, összefüggésekben történő értelmezésére. Fejlődik a klinikai gondolkodásuk, különösen a tünetek mögötti pszichológiai folyamatok azonosításában és a transzdiagnosztikus mintázatok felismerésében.

Attitűdök

Nyitottabbá és érzékenyebbé válnak a pszichés zavarokkal élő személyek iránt, miközben kialakul bennük a szakmai szempontból megalapozott, nem stigmatizáló szemlélet. Törekednek a komplex, több szintet integráló megértésre, és elfogadják a pszichopatológiai jelenségek sokféleségét és kontextusfüggőségét.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

nincs

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

■

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók

kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező az első félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze):
(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

BEVEZETÉS

1-2. óra: A gyakorlólé hely jellegzetességeinek bemutatása pszichopatológiai aspektusban. bemutatása.

PSZICHOPATOLÓGIAI JELENSÉGEK, PSZICHIÁTRIAI KÓRKÉPEK MEGISMERÉSE ESETBEMUTATÁSOKON KERESZTÜL

3-4. óra: Betegbemutatás: a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai; az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarainak felismerése, Pszichés státusz 1.

5-6. óra: Betegbemutatás: a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai; az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarainak felismerése, pszichés státusz 2.

7-8. óra: Betegbemutatás: pszichotikus zavarok, hangulatzavarok, szorongásos zavarok 1.

9-10. óra: Betegbemutatás: pszichotikus zavarok, hangulatzavarok, szorongásos zavarok 2.

11-12. óra: Betegbemutatás: pszichotikus zavarok, hangulatzavarok, szorongásos zavarok 3.

BETEGVIZSGÁLAT KISCSOPORTOKBAN, MAJD A BETEGEK, TÜNETTAN, PATOLÓGIA KÖZÖS ÁTBESZÉLÉSE PSZICHOTIKUS ZAVAROK, HANGULATZAVAROK, SZORONGÁSOS ZAVAROK (7-16 ÓRA)

7-8., 9-10, 11-12, 13-14. óra: A hallgatók 3-4 fős csoportokban beteget vizsgálnak, cél az adott zavar tüneteinek feltárása, felismerése, részletes explorációja, a zavar kialakulásának feltárása, a gyakorlat második részében a tapasztalatok átbeszélése.

EGYÉNI BETEGVIZSGÁLAT ALAPJÁN KÖZÖS REFERÁLÁS ÉS MEGBESZÉLÉSE (17-28 ÓRA)

15-26. óra: A hallgatók által egyénileg vizsgált (exploráció, pszichológiai interjú) betegek referálása, közös átbeszélés.

27-28. óra: Beadott esettanulmányokkal kapcsolatos visszajelzés

Gyakorlatvezetők: Dr. Gonda Xénia, Vadon Nikolett Beáta, Dr. Jekkel Éva, Dr. Haluska-Vass Edit, Soós Alexandra

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

A gyakorlatok 75%-án a részvétel kötelező. SE ÁOK TVSZ szerint

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)

beadandó dolgozat, referálás (egyéni betegvizsgálat anyaga): 1 db

várható időpontja: beadandó dolgozat utolsó alkalom 27-28. óra; referálás 15-26 óra

témaköre: egyéni betegvizsgálat anyaga,

értékelésbe beszámításuk módja: a beadandó dolgozat a gyakorlat jegybe (100 pont) 50 ponttal, a referálása pedig 25 ponttal számít bele a gyakorlati jegybe

pótlásuk, javításuk lehetősége: (ÁOK TVSZ szerint) legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig két lehetőség biztosítása

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Gyakorlat során egy páciens önálló vizsgálata, referálás a gyakorlat során, beadandó írása az utolsó gyakorlatra.

A félév aláírásának feltételei:

Részvétel a gyakorlatok 75%-án, gyakorlati beadandó dolgozat elkészítése és referálás.

Számonkérés típusa:

gyakorlati jegy

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

nincs

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

A pszichiátria történelmi kontextusa, Pszichopatológia I. (a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai), Pszichopatológia II. (a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai), Pszichopatológia III (az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai), Az idegrendszer fejlődési zavarai, Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok, Bipoláris betegség, Depressziós zavarok, Szorongásos zavarok, Személyiségzavarok

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

A gyakorlati jegy (100 pont) az alábbiakból tevődik össze:

- órai aktivitás – 25 pont
- betegvizsgálat referálása – 25 pont
- beadandó dolgozat – 50 pont, melynek értékelése az ÁOK TVSZ alapján:
 - o 80-100% - 5 (jeles)
 - o 70-79% - 4 (jó)
 - o 60-69% - 3 (közepes)
 - o 50-59% - 2 (elégséges)
 - o 0-49% - 1 (elégtelen)

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl.

nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Kötelező
Szerző	Egészségügyi Világszervezet
Cím	BNO-11 Mentális zavarok
Kiadó	Animula Kiadó, Budapest
Kiadás éve	2021

Típus	Kötelező
Szerző	Amerikai Pszichiátriai Társaság
Cím	DSM-5-TR referencia-kézikönyv a DSM-5-TR diagnosztikai kritériumaihoz,
Kiadó	Oriold és Társai, Budapest
Kiadás éve	2022

Típus	Kötelező
Szerző	Németh A. & Füredi J. (szerk.)
Cím	A pszichiátria magyar kézikönyve,
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	2. fejezet: A pszichiátriai kivizsgálás (pp. 118-210) 3. fejezet: Mentális zavarok: 3.1 Idegfejlődési zavarok, 3.2 Szkizofréniáspektrum és más pszichotikus zavarok, 3.3 Bipoláris betegség és kapcsolódó zavarok, 3.4 Depressziós zavarok, 3.5 Szorongásos zavarok (pp 210-293), valamint 3.17 Személyiségzavarok (pp. 451-462)

Típus	Kötelező
Szerző	Nussbaum, A.M. (2013).
Cím	A 30 perces diagnosztikai interjú. In Nussbaum, A.M., A DSM-5-TR diagnosztikai vizsgálat zsebkönyve,
Kiadó	Oriold és Társai, Budapest
Kiadás éve	2025

Típus	Kötelező
Szerző	Réthelyi János:
Cím	Pszichiátria jegyzet orvostanhallgatóknak
Kiadó	Oriold és Társai, Budapest
Kiadás éve	2023

Típus	Kötelező
Szerző	Réthelyi J.
Cím	Obszerváció és exploráció a pszichiátriai és klinikai pszichológiai gyakorlatban.
Kiadó	In Vizin G., Demetrovics Zs. (szerk.)..). A pszichodiagnosztika kézikönyve 1-2.

Kiadás éve	2024
Egyéb/Megjegyzés	(pp. 89-98).

Típus	Kötelező
Szerző	Tényi T.
Cím	A pszichiátriai betegvizsgálat alapvonalai
Kiadó	Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar
Kiadás éve	2002

Típus	Kötelező
Szerző	Tringer L.
Cím	A magatartás kóros megnyilvánulásai
Kiadó	In Tringer L., A pszichiátria tankönyve
Kiadás éve	2010
Egyéb/Megjegyzés	(pp. 75-175.).

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar - bizonyítékokon alapuló általános orvosi és klinikai pszichológia MSc

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika - Klinikai Pszichológiai Tanszék

A tárgy neve: Pszichopatológia, transzdiagnosztikus pszichés zavarok, pszichiátria I.

Angol neve: Psychopathology, Transdiagnostic Approaches to Mental Disorders, and Psychiatry I.

Német neve: Psychopathologie, transdiagnostische psychische Störungen, Psychiatrie I.

Tantárgy kreditértéke: 2

Szemeszter: 1. szemeszter

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
0.0	0.0	0.0	0.0

Féléves óraszám	Előadás	Gyakorlat	Szeminárium
28.0	28.0	0.0	0.0

Tantárgy típusa:

kötelező

Tanév:

2026/27

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve:

Tantárgy kódja:

AOMKBOKP002_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Dr. Réthelyi János (Klinika igazgató)

Tantárgyfelelős munkahelye, telefonos elérhetősége: SE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika +36-1-210-0330/51100

Tantárgyfelelős beosztása: klinika igazgató habilitált egyetemi tanár, igazgató

Tantárgyfelelős habilitációjának kelte és száma: 2015. június 24.05/2015

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

A tantárgy célja, hogy átfogó és rendszerezett ismereteket nyújtson a pszichopatológia alapjelenségeiről, a főbb pszichiátriai zavarokról, valamint ezek történeti és elméleti beágyazottságáról. Kiemelt hangsúlyt kap a transzdiagnosztikus szemlélet, amely a közös tüneti és működésbeli mintázatok felismerését segíti elő a különböző zavarok között.

A tantárgy a képzés egyik alapozó kurzusa, amely megalapozza a későbbi

pszichodiagnosztikai és pszichoterápiás tárgyak elsajátítását. Szorosan kapcsolódik a pszichiátria, a klinikai pszichológia és a neuropszichológia területeihez és előkészíti a hallgatókat a klinikai gondolkodásra, a tünetek rendszerszintű értelmezésére, valamint a különböző zavarok közötti differenciálásra.

A tantárgy feldolgozásának módja (előadás, csoportmunka, gyakorlat stb.):

előadás

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek

A hallgatók átfogó ismereteket szereznek a pszichopatológia alapfogalmairól, a pszichés működések zavarainak fenomenológiájáról és főbb típusairól (pl. tudat, kogníció, emlékezet, érzelem, pszichomotorium), valamint a legfontosabb pszichiátriai kórképekről. Megértik a különböző zavarok tünettani jellegzetességeit, diagnosztikai kritériumait és egymáshoz való viszonyát. Ismerik a transzdiagnosztikus megközelítés alapjait és jelentőségét a modern klinikai gondolkodásban.

Képességek

Képessé válnak a pszichés tünetek felismerésére és alapvető értelmezésére, adott zavarrá integrálására, pszichiátriai kórképek felismerésére, a különböző zavarok közötti differenciálás első lépéseire, valamint a klinikai jelenségek rendszerszintű, összefüggésekben történő értelmezésére. Fejlődik a klinikai gondolkodásuk, különösen a tünetek mögötti pszichológiai folyamatok azonosításában és a transzdiagnosztikus mintázatok felismerésében.

Attitűdök

Nyitottabbá és érzékenyebbé válnak a pszichés zavarokkal élő személyek iránt, miközben kialakul bennük a szakmai szempontból megalapozott, nem stigmatizáló szemlélet. Törekednek a komplex, több szintet integráló megértésre, és elfogadják a pszichopatológiai jelenségek sokféleségét és kontextusfüggőségét.

Tantárgyi kimeneti javaslat (kapcsolódó tárgyak megjelölése KÓDJA):

A tárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek):

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének felvételeire vonatkozó álláspont:

nincs

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók

kiválasztásának módja:

Neptun jelentkezés alapján 10-30 fő

Kiválasztás: a tárgy kötelező az első félévben

A tárgy részletes tematikája amennyiben a tárgy modulokra osztható, kérem jelezze): (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

BEVEZETÉS

1-2. óra A pszichiátria történelmi kontextusa, a pszichiátria társadalmi vonatkozásai, jog és etika kérdések

PSZICHOPATOLÓGIA, FENOMENOLÓGIA

3-6. óra

Pszichopatológia, fenomenológia, transzdiagnosztikus jellemzők:

a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai

a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai

az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai

PSZICHÉS ZAVAROK, PSZICHIÁTRIA

7-8. óra Az idegrendszer fejlődési zavarai

9-16. óra Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok: pszichózis, szkizofrénia, rövid pszichotikus zavar, szkizoaffektív zavar, paranoid pszichotikus zavar

17-18. óra Hangulatzavarok, hangulatzavarok epizódjai

19-20. óra Depressziós zavarok: unipoláris depresszió, rekurrens depresszió, disztímia

21-22. óra Bipoláris zavarok: bipoláris spektrum, ciklotímiás zavar

23-26. óra Szorongásos zavarok

27-28. óra Személyiségzavarok

Előadó: Dr. Szondy Máté

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései (ezek egyeztetése és az átfedések

minimalizálása) - KÓDJÁNAK kiválasztása kötelező):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén:

Az előadások 75%-án a részvétel kötelező. Hiányzás igazolása az ÁOK TVSZ-ben leírtak szerint.

**A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban (beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége):
(beszámoló, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége)**

nincs

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

nincs

A félév aláírásának feltételei:

Az előadások 75%-án való részvétel.

Számonkérés típusa:

kollokvium

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei)

Vizsga témakörei/tételei:

1. A pszichiátria történelmi kontextusa, társadalmi, jogi, etikai vonatkozások
2. Pszichopatológia I. (a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai)
3. Pszichopatológia II. (a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai)
4. Pszichopatológia III (az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai)
5. Az idegrendszer fejlődési zavarai
6. Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok
7. Bipoláris betegség
8. Depressziós zavarok
9. Szorongásos zavarok
10. Személyiségzavarok

A számonkérés egyértelmű, konkrét minimumkövetelménye. (Az elégséges érdemjegy eléréséhez szükséges kötelezően elvárt fogalmak, paraméterek, ábrák, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladat témakörei teljesítésének és értékeléseinek kritériuma.) A tanszék honlapján közzétett, a tárgy minimumkövetelményeire mutató hivatkozás

Az alábbi témákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete:

A pszichiátria történelmi kontextusa, Pszichopatológia I. (a tudat, orientáció, figyelem, érzékelés zavarai), Pszichopatológia II. (a gondolkodás, intellektus, emlékezés zavarai), Pszichopatológia III (az érzelmi élet, akarati élet és pszichomotorium zavarai), Az idegrendszer fejlődési zavarai, Szkizofréniaspektrum és más pszichotikus zavarok, Bipoláris betegség, Depressziós zavarok, Szorongásos zavarok, Személyiségzavarok

Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: (Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja, Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja, A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei)

Vizsga osztályzásának módja:

5 (jeles)

- pontos és teljes tudás
- összefüggéseket lát és magyaráz
- önálló gondolatok, példák
- strukturált, szakmailag igényes előadás

4 (jó)

- kisebb pontatlanságok
- lényeg érthető, van összefüggés, de nem teljes
- alapvetően jól kommunikál

3 (közepes)

- alapokat tudja
- hiányos vagy felszínes tudás, kevés összefüggés
- bizonytalan kifejtés

2 (elégséges)

- töredékes tudás

- komoly hiányosságok
- alig lát összefüggéseket
- erősen vezetni kell

1 (elégtelen)

- nem tudja az alapokat sem
- súlyos tévedések
- nem értelmezhető válaszok

A tantárgy oktatása során alkalmazott mesterséges intelligencia rendszerek és azok felhasználásának módja

A kurzus során a hallgatók etikus és transzparens módon használhatnak MI-alapú rendszereket (pl. nyelvi modellek) – az oktató és a TVSZ által megfogalmazott kereteknek megfelelően. A használat minden esetben oktatói irányítás mellett, reflektív és kritikai keretben történik.

Nyomtatott segédanyagok:

Típus	Ajánlott
Szerző	Roberts, L. W., Layde, J. B., & Balon, R.
Cím	International handbook of psychiatry: A concise guide for medical students, residents, and medical practitioners.
Kiadó	World Scientific Publishing.
Kiadás éve	2013

Típus	Kötelező
Szerző	Balázs J.
Cím	A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar – hiperkinetikus zavar. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó,
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	223-229. o

Típus	Kötelező
Szerző	Belső N., Purebl Gy., Bánki M.Cs.
Cím	Szorongásos zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	281-293. o

Típus	Kötelező
Szerző	Bugarszki Zs.
Cím	A pszichiátria társadalmi vonatkozásai. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	100-111. o

Típus	Kötelező
Szerző	Gádos J.
Cím	Autizmus spektrum zavar. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	217-223. o

Típus	Kötelező
Szerző	Herold R., Simon M., Fekete S., Tényi T.
Cím	Szkizofréniáspektrum és más pszichotikus zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	237-260. o

Típus	Kötelező
Szerző	Rihmer Z., Szekeres Gy., Döme P.
Cím	Bipoláris betegség és kapcsolódó zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	260-270. o

Típus	Kötelező
Szerző	Somlai Zs., Németh A.
Cím	A pszichopatológia alapvonalai. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	120-135. o

Típus	Kötelező
Szerző	Szekeres Gy., Bai-Nagy K., Rihmer K.
Cím	Depressziós zavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021

Egyéb/Megjegyzés	270-281. o
------------------	------------

Típus	Kötelező
Szerző	Tényi T., Fekete S.
Cím	Személyiségzavarok. In: Németh A., Füredi J. (szerk.) A pszichiátria magyar kézikönyve.
Kiadó	Medicina Kiadó
Kiadás éve	2021
Egyéb/Megjegyzés	451-462. o

Típus	Ajánlott
Szerző	Unoka Zs.
Cím	A pszichiátria filozófiai és etikai kérdései a „normális ember” fogalmának kritikája és a puha naturalizmus szempontjából. In: Barcsi T., Tari G. (szerk.) A pszichiátria filozófiai és etikai vonatkozásai.
Kiadó	Oriold és Társai Kiadó
Kiadás éve	2026
Egyéb/Megjegyzés	77-99. o

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:
